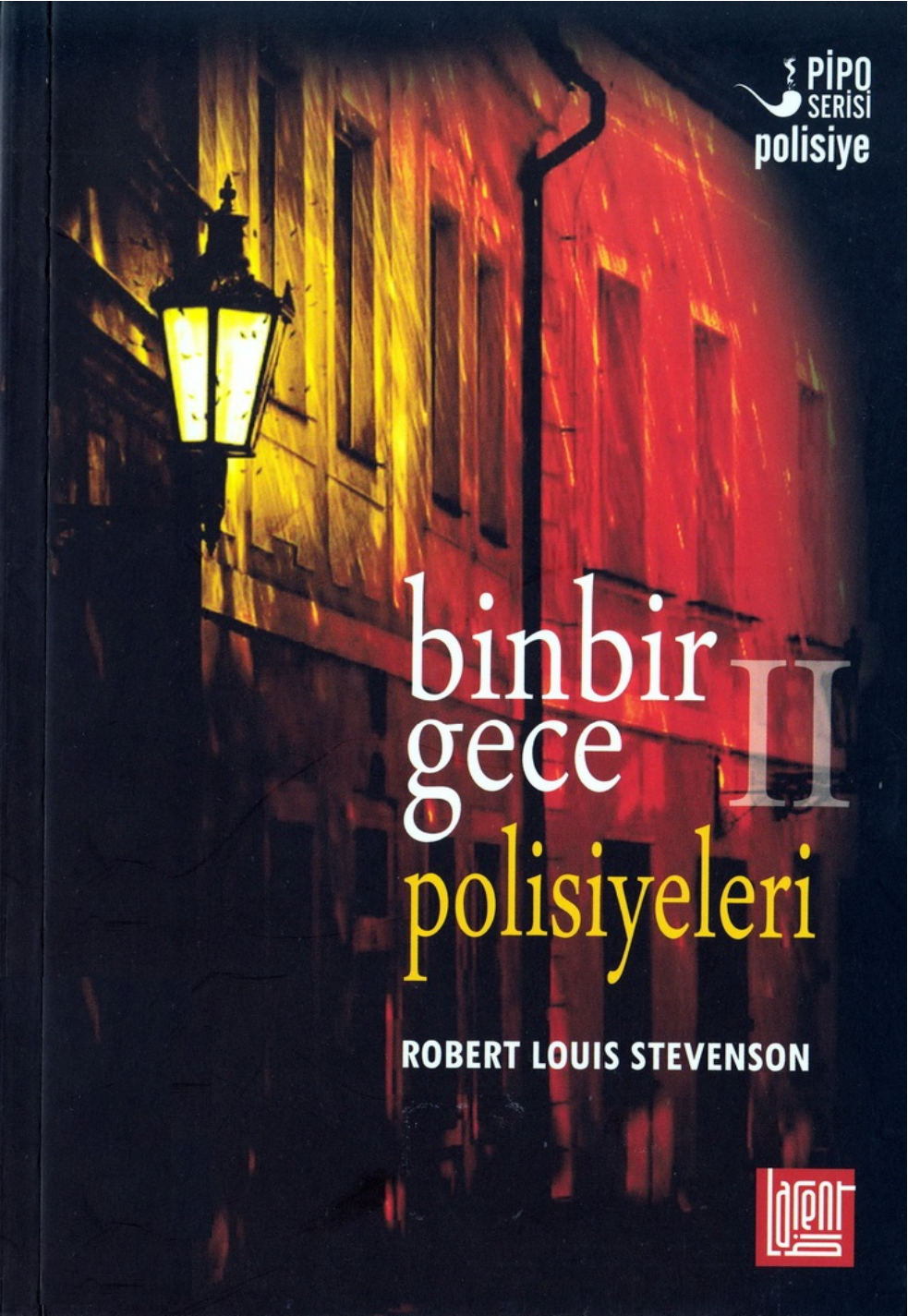

PİPO
SERİSİ
polisiye
binbir
gece
II
polisiyeleri
ROBERT LOUIS STEVENSON

BİNBİR GECE POLİSİYELERİ

II

ROBERT LOUIS STEVENSON

Labirent Yayınevi
Pipo Dizisi - 8

Eserin orijinal adı:
More New Arabian Nights
Binbir Gece Polisiyeleri-II
Robert Louis Stevenson

ISBN 978-605-86166-3-9
Sertifika No: 26373
Birinci Basım Nisan 2013

Çeviri: Feyza Göçer
Genel Yayın Yönetmeni: Hüseyin Çukur
Kapak ve İç Tasarım: Yener Yentek

Labirent Basın
Yayın Dağıtım Pazarlama
Osmanağa Mah.
Arayıcıbaşı Sok. No: 29-31/8
İletişim: 0549 430 50 89

www.labirentyayinlari.com
twitter.com/LabirentYayin
facebook.com/labirentyayinlari
labirentyayinlari@gmail.com

Baskı:
Özal Matbaası 0212 565 25 99

ROBERT LOUIS STEVENSON

BİNBİR GECE POLİSİYELERİ

II

İngilizceden Çeviren:
Feyza Göçer

İÇİNDEKİLER

Biyografik Baskı İçin Önsöz 7

İthaf 15

Okuyucu İçin Bir Not 17

TÜTÜN SALONU ÖNDEYİŞİ 19

CHALLONER'İN MACERASI: HANIMLARIN KAVALYESİ 27

YOK EDİCİ MELEĞİN HİKÂYESİ 37

HANIMLARIN KAVALYESİ (SONU) 71

SOMERSET'İN MACERASI: LÜZUMSUZ MALİKÂNE 87

HAYAT DOLU YAŞLI KADININ ÖYKÜSÜ 93

LÜZUMSUZ MALİKÂNE (DEVAMI) 119

ZERO'NUN PATLAMAYA HAZIR BOMBA ÖYKÜSÜ 145

LÜZUMSUZ MALİKÂNE (DEVAMI) 155

DESBOROUGH'UN MACERASI: KAHVERENGİ SANDIK 165

GÜZEL KÜBALININ HİKÂYESİ 173

KAHVERENGİ SANDIK (DEVAMI) 207

LÜZUMSUZ MALİKÂNE (SONU) 219

TÜTÜN SALONU SONDEYİŞİ 229

TEKRAR BİNBİR GECE POLİSİYELERİ - DİNAMİTÇİ

ROBERT LOUIS STEVENSON
&
FANNY VAN DE GRIFT STEVENSON

BİYOGRAFİK BASKI İÇİN ÖNSÖZ

Kocamın, hep söylediği gibi, hayatının en mutlu dönemini geçirdiği küçük dağ evi La Solitude, garip bir biçimde etrafıyla uyumsuzdu. Hyéres'de bir dağ evi aykırı bir nesnedir ve konumu da onu daha çarpıcı yapıyordu. Eski şehrin hemen hemen girişindeki alçak bir uçuruma tutunmuştu. Zemin, hafif bir eğimle, bu uçurumdan tam bizim bahçe kapımızın dışına kadar yükselip burada daha sarp ve dik bir hal alıyor; zirvenin yakınında, tarihi bir Sarazen kalesinin yıkıntıları ile kaplanmış yalçın kayalıklara varıyordu.

Küçük dağ evimiz, sahibinin 1878 Paris Fuarı'na yaptığı bir ziyaretin ürünüydü. Orada, Çin pagodaları, Türk camileri ve diğer benzer minyatürler arasında duran bir İsviçre dağ evi modeli ev sahibimizi o kadar büyüledi ki, onu hemen satın aldı ve Hyéres'deki arazisinde yeniden kurdurmak üzere söktürdü. Bir bebek evi gibiydi. Odaları o kadar küçüktü ki, içlerinde zorlukla dönebiliyorduk. Ama teraslardan görülen manzara çok genişti. Bahçe büyük ve vahşiydi, dönemeçli patikaları ve bülbüllerin yuva

yapıp şarkı söylediği yaşlı kurşuni zeytin ağaçları vardı. Bir yöne baktığımızda Îles d'Or'u ve diğer yönde de Toulon'un ötesindeki tepeleri görebiliyorduk. Buradaki hayatımız o kadar sakin ve münzeviceydi ki, arada sırada bir İngiliz mektup arkadaşının yazdıkları haricinde dışarıdaki dünyadan hemen hemen hiç haber almıyorduk. Koleranın sadece üç mil kadar uzakta olan Toulon'u kırıp geçirdiğini öğrenmemizden önce, sıkıntılı ve kasvetli bir bulutun, günlerce asılı kaldığı şehrin üzerinde nasıl büyüdüğünü seyrettiğimizi hatırlıyorum. Bir şekilde uğursuz olduğunu hissetmiştik ve belli belirsiz içimiz kararmıştı. Sonradan bize anlatıldığına göre o sıralarda Toulon'un sokaklarında belediye başkanının emriyle çok büyük ateşler yakılıyordu ve insanlar, geceleri bu ateşlerin etrafında toplanarak, kimsenin karanlık çağlardan kim tarafından ve nasıl yeniden çıkarılıp getirildiğini bilmediği bir pagan dansıyla tuhaf bir biçimde hoplayıp zıplıyorlardı.

Ama Toulon'un kasvetten başka bir çehresi de vardı. Kocam ve benim, ticari ıtır yapımında kullanılan güllerle çevrili dar yollardan arabayla geçerek oraya gittiğimiz günü asla unutamam. Her iki tarafımızda da gül ağacından çitler tamamen çiçeklerle doluydu; sayısız menekşenin rayihası ile karışan koku gerçekten de sarhoş ediciydi. Ağaçların arasından süzülüp gelen güneş ışığıyla benek benek olmuş ve coşkun bir kaynak ile serinleyen, genç kızların, dantel işlerinin ticaretini yaparken renkli elbiseleri içinde gülüşüp çene çaldığı bir yere indiğimizde, yolumuzun hoş yerlere düştüğünü hissetmiştik.

Hyéres'de, hekimimiz Doktor Vidal ve yerel bir İngiliz eczacı olan Bay Powell dışında neredeyse hiç kimseyle ahbaplık kurmadık. Yeni şehirden, dik bir biçimde aşağıdaki sokağa uzanan bir sıra tahta merdivenle ayrılıyorduk. Bu merdivenlerden birinin sonunda, sonradan ortaya çıktığı gibi bizim çok işimize yarayacak şekilde Bay Powell'ın eczanesi yer alıyordu. Eczacının kendisi yazma arzusuyla yanıp tutuşuyordu. En azından bir hikâyesi, dikkate değer bir fazilet örneği olan ufak bir öykü, *Cornhill Magazine*'de yayımlanmıştı. Bence kocam Bay Powell'ın girişiminin başarısı ile,

o sıralarda üzerinde uğraştığı *Prens Otto*'nunkinden daha fazla ilgiliydi.

Dağ evindeki yaşantımız olabildiğince basitti. Yemeği, eğitimsiz bir hizmetçinin yardımıyla kendim pişiriyordum. Mutfak o kadar dardı ki, sürekli olarak bir tarafta kuzinenin ateşine kapılmak ve aynı anda da diğer tarafta tencere çengellerince delinmek tehlikesi içindeydim. Yemeğe misafirimiz geldiğinde, sandalyelerimiz, ona hiç geçiş yolu bırakmadan yemek odasının duvarlarına yaslı olduğundan, hizmetçimiz tabakları başlarımızın üzerinden uzatırdı. Hyéres'in pazarları zengindi ve şarap hem güzel hem de ucuzdu. Dolayısıyla ilk defa kısıtlı gelirimizle rahatça yaşayabiliyorduk.

Kocam genellikle sabahın çok erken saatlerinden öğlene kadar yazardı. O sırada ben de evin idaresi ile ilgili işlerimle meşgul olurdum. Öğleden sonraları, sabahın eserleri yüksek sesle okunurdu ve eleştiri yapıp düzeltmeler önererek üzerinde konuşurduk. Bu bitince bahçemizde yürürdük, kuşları dinlerdik ve ağaçlarımıza ve çiçeklerimize bakardık ya da İskoç teriyerimizin eşliğinde tepenin yukarısındaki kalenin yıkıntılarına doğru gezinirdik. Akşam yemeğinden sonra sohbet eder veya yüksek sesle okurduk. Nadiren Bay Powell'ı ziyaret ederdik ya da o bize ziyarete gelirdi. Biz söz konusu olduğumuzda, dağ evi çok uygun adlandırılmıştı, çünkü hemen hemen iki kişilik bir yalnızlıktı ama günler şaşırtıcı bir süratle akıp gidiyordu.

O zamanlarda kocam tarafından yazılmış yazılardan biri *Ezeli Fanilik* adını taşıyordu ve sonraları diğer makaleler ile birlikte *Hatıralar ve Portreler* adlı kitapta yayımlanmıştı. Kocamın gençlik arkadaşlarından biri ölmüştü ve sadece oldukça fazla olan hataları hatırlanıyordu ama iyi tarafları unutulmuştu. Haksızlık, özellikle de savunmasız bir ölüye karşı haksızlık, kocama her zaman fazlasıyla dokunmuştur. Yazdığı aslında eski arkadaşının savunmasıydı ama sonra onun kişisel niteliğini fark edince, yayımlamakta tereddüt etti. En sonunda müsveddeleri arkadaşının kız kardeşine göndererek gün ışığına çıkıp çıkmaması kararını ona bıraktı. O da yayımlanması için ısrarlı bir rica ile karşılık verdi. Kaderin

bir ironisidir ki, *Ezeli Fanilik*'i ve *Rahip Damien'in Savunmasını* yazan adamın -her iki durumda da yanlış anlaşılan kişi "ebedi istirahat yerinde" yatmaktadır- kendi hatıralarına saldırılacaktır. Bir düşman tarafından değil, bir yabancı tarafından bile değil, aksine sadık bir dostu olmasına inanması için her türlü gerekçesinin olduğu biri tarafından.

O sıralarda, özel şahıslar ile ilgili rezilce hikâyeler yayımlayan kötü şöhretli bir Londra gazetesinin editörü, asılsız haberden ötürü mahkemeye verildi, suçlu bulundu ve hapse mahkûm edildi. Haber bize ulaştığında, kocam bunun kutlanması gereken bir durum olduğunu söyledi. Akşam her pencereye ışıklandırma olsun diye birer mum yerleştirdik ve öğleden sonra bu amaçla önceden hazırladığımız bir şenlik ateşini yaktık. Kocam, hizmetçimiz ve ben el ele tutuştuk ve ateşin etrafında dans ettik, bağırarak ve gülerek. Ardından intikam tanrıçası geldi. Heyecanımızın içinde karayelin estiğini, iliklerimize kadar donmadan önce fark etmedik.

Ertesi gün kocam yeni bir illetin sancıları içinde yatıyordu -siyatik- ve bir sonraki akşam da korkunç bir iç kanaması oldu. Eczane o kadar yakın olmasaydı ve Bay Powell o kadar çabuk yetişmeseydi, iyileşmenin mümkün olmuş olacağından şüpheliyim. Siyatik ve bir iç kanama, herhangi bir faninin dayanma gücünü sınamak için yeterli görünebilir ama daha devamı vardı.

Eski şehir, eğri büğrü, dar, pis yolları, güneş görmeyen yıpranmış evleri ile hastalık yuvasından başka bir şey değildi. Karahumma, çiçek, kolera, tanrı bilir daha neler, rutubetli gölgelerinde pusuda bekliyordu. Sabahın erken saatlerinde penceremizin altında tekerleklerin hızla dönmesini duyabilirdik, eski şehirdeki hastaların karantina hastanesine taşındığının bir işareti. Hastalığından birkaç hafta önce kocam, Hyéres Belediye Başkanı'na, eski şehrin sağlığa aykırı koşullarına ve bunun sonucu olarak tüm halkın üzerindeki tehlikeye dikkatini çeken bir yazı yazmıştı. Sevindirici bir cevap olarak mekânın acilen ve tamamen temizlenmesi uygulamaya kondu. Eski şehir ile ilgili olduğu kadarıyla belediye başkanı sözünü tuttu. Ama yıllar boyunca birikmiş olan çer çöp, sadece

yığılmak üzere kısa bir mesafe uzağa taşındı, kocaman, kötü kokulu bir yığın, Rosemount diye bilinen, İngiliz sahibi uzaklarda olan, hoş bir kulübenin tam önüne. Bu katlanılmaz bir şeydi ve tüm yollar Rosemount'un önünden geçtiği için öncesinden daha da tehlikeliydi. Belediye başkanına tekrar müracaat edildi ve o da tekrar yüce gönüllükle yanıt verdi. Kocam ikinci mektubunda, maalesef La Solitude'un önündeki yolun ciddi şekilde onarıma ihtiyacı olduğu gerçeğinden bahsetmişti. Kötü kokulu tümseğin uzaklaştırılacağı ve yolumuzun tamir edilip düzleştirileceği konusunda bize güvence verildi. Kocamın hastalığının yol açtığı endişe içinde belediye başkanının sözlerini tamamen unutmuştum. Ama görünüşe göre yolumuzun üzerine tuhaf bir malzemeden kalm bir tabaka yaymakta olan bir işçi ekibinin olağandışı faaliyeti bana onları hatırlattı. Dehşet içinde bunların Rosemount'tan uzaklaştırılan tümseğin içeriği olduğunu fark ettim!

Belediye başkanı cömertliğinin sınırlarına erişmişti ve benim heyecan dolu müracaatlarım göz ardı edildi. Kısa süre içince yolun etrafında yaşayan her aileden bir veya daha fazla kişi, doktorun bulaşıcı Mısır göz iltihabı dediği bir hastalığa kapıldı. Kocam da mağdur olanlar arasındaydı ve tamamen kör olma tehlikesi ile karşı karşıyaydı. Bir yazın adamı için tam bir felâket! Siyatik yüzünden aciz bir şekilde yatağında yatmaya mahkûm, dikkatsizce bir hareket iç kanamanın nüksetmesine sebep olabilir korkusuyla sağ kolu yan tarafına bağlanmış, aynı sebeple kendisine konuşma izni verilmiyor ve şimdi de gözlerinin üzerinde, onları kullanma yönündeki herhangi bir girişime engel olmak için bir sargı! Önceden sık sık, ben umutsuzluğun kıyısındayken, bana derdi ki: "Şimdi eğer buna doğru açıdan bakarsan, bunun olmuş olabilecek en iyi şey olduğunu görebilirsin." Ona okumayı denediğimde ve kararan odada tek bir söz bile seçemediğimi gördüğümde, meyus bir ironi ile dedim ki: "Sanırım bu olmuş olabilecek en iyi şeylerden biri!" Beni utandırarak lafımı ciddiye aldı. "Eh, ne acayip, ben de tam aynısını söylemek üzereydim," diye yanıtladı. "Şimdi," diye devam etti, kendi özgür iradesiyle asla yapamayacağı bir istirahate zorun-

lu kılınmıştı. "Hatırlamıyor musun," diye yazdı, -tüm bunlar kocaman kâğıt sayfaları üzerine sol eliyle, kurşun kalem kullanarak güç bela yazılmıştı- "hatırlamıyor musun, George Amcanın[1] türetilmiş tedavi diye adlandırdığı fikri? Ayak tabanlarıma su toplatma önerisini, ki böylelikle hareketsiz yatmaya mecbur kalacaktım? Eh, bu da bir çeşit tabiatın türetilmiş tedavisi." Benden yapmamı çok arzuladığı bir şey olduğunu söyleyerek devam etti. Her öğleden sonra bir saatlik bir yürüyüşe gidecektim, kapımızın önünde bir ileri bir geri gitmek için bile olsa ve içeri girdiğimde tekrarlamak üzere bir hikâye uyduracaktım: Benim Şehrazat, onun da sultan rolünü oynayacağı bir tür Binbir Gece Masalları Eğlencesi. O sıralarda Londra'da çoğu başarısızlıkla sonuçlanan birtakım dinamit saldırıları olmaktaydı. Hikâyelerimi üzerine kurmak için başarısız bir dinamit entrikasını kullanabileceğim aklıma geldi. Mormon öyküsü ile başladım ve onu sayısız diğerleri ile takip ettim, her öğleden sonra için bir tane. Zaman geçtikçe, kocam yavaş yavaş sağlığını bir dereceye kadar geri kazandı, tekrar çalışmalarına gömüldü ve Şehrazat'ın hikâyeleri bir daha anımsanmadı.

Çok sayıda taşınma ve ikametgâh değişikliğinden sonra, sonunda İngiltere'nin güneyinde Bournemouth'a yerleştik. Dağ evindeki basit yaşantımız burada imkânsızdı ve harcamalarımızın endişe verici bir şekilde artmakta olduğunu fark ettik. Kocamın etkin bir şekilde uygulamaya koyduğu bir teorisi, sahip olan kişi vermelidir, şeklindeydi. Bir kitap veya başka bir çalışması için bir çek aldığında, derhal paraya ihtiyacı olan arkadaşlarının bir listesini yapardı ve alınan meblağ gereğince paylaştırılırdı. Bu arkadaş canlısı ve Kişotça davranış bizi sıkça cılız bir cüzdanla bırakırdı. Para öylesine bir rahatlıkla verilirdi ki, sanırım alıcılar, kendimize ne kadar az kaldığını bilseler şaşırırlardı ve belki de dehşete düşerlerdi. Kayınbabamın yardımımıza koşmaya her zaman hazır olduğu doğruydu ama onu bu hediyelerin dolaylı dağıtıcısı yapmak istemiyorduk.

Paranın mutlaka gerekli olduğu bu durumların birinde, hızlı-

1 Doktor George Balfour

ca ve çok fazla zorlanmadan yapılabilecek bir şeyler düşündük. Şehrazat hikâyeleri aklımıza geldi ve onlardan hatırlayabildiklerimizi kâğıda dökmek için çalışmaya başladık. Yalnızca oldukça ince bir kitap yaratmaya yetecek kadarını anımsayabildik, o yüzden kocam listeye bir tane daha ekledi: *Patlamaya Hazır Bomba*.

Böylelikle, *Dinamitçi* çifte işe yaradı; ilk önce kocamın 1883'teki hastalığının sıkıcı saatleri boyunca bir oyalanma aracı ve sonrasında da boşalmış banka hesabımızı tekrar doldurmak için bir yöntem olarak... 1885'te Green&Co.'dan Sayın Bay Longmanlar tarafından yayımlandı ve umut edebileceğimiz kadar iyi karşılandı.

F. V. de G.S.

İTHAF

SAYIN BAYLAR COLE VE COX,

POLİS MEMURLARI

Beyler:

Şu anda elinizde tuttuğunuz kitapta yazarlar, onunla başa çıkmanın sizin şanınız olduğu çirkin suç şeytanına değiniyorlar. Ciddi bir havada böyle yapmak bir mürekkep israfıydı. Korkumuzu daha karmaşık türde eylemlere ayıralım, suçun bir parça soyluluk özelliklerini koruduğu, mantığın ve insanlığın yine de cazibesinden zevk alabileceği durumlara. Bu vakada korku Bay Parnell yüzündendir: Bay Forster'ın yalvarışı asırlar boyunca yankılanırken, gelecek nesillerin önünde sessizce oturuyor. Korku kendi yüzümüzdendir, siyasi suçla çok uzun süre cilveleştik; ciddi olarak düşünüp taşınmadan, onu sebepten sonuca uyanıkça takip etmeden; aksine yüce gönüllü, temelsiz bir duygu hararetiyle, tıpkı meteliği olan okul çocuğu öyküsündeki gibi, aldatıcı olanı alkışlayarak. Bize iliştiği zaman -gerçekten alçak bir şekilde- bu hayallerin asılsız olduğunu tecrübe ettik; bir el çırpması sırasında, suçun havalı isimler altında da olsa daha az zalim, daha az kötü olmadığını keşfettik ve sahte ilâhlarımızdan irkildik.

Ama ciddiyet en çok savunucularımızdan bahsederken uygun düşüyor. Bu muazzam ve karışık siyaset savaşında kim haklı olursa olsun; bu insanlık dışı mücadelede ne gibi açgözlülük unsurları, ne gibi zorbalık özellikleri her iki tarafı da lekeliyor olursa olsun -sizin tarafınız, sizin rolünüz en azından şüpheden arınmıştır. Sizinki çocukların tarafıdır, doğuran kadınların tarafıdır, bireysel merhametin ve kamusal güvenin. Toplumumuz sadece şeytanın krallığı olsaydı bile, -ki aslında onun bazı alametlerini taşıyor- yine de birçok kıymetli unsuru ve savunmanın bir şeref olacağı birçok masum insanı kucaklıyor. Polis saflarında çok yaygın olan, çok az takdir edilen, çok yetersizce ödüllendirilen cesaret ve fedakârlık sonunda tarihi bir oyunda yâd ediliyor. Bay Forster'ın yalvarışı karşısında sessiz kalan Bay Parnell'ı ve trajik girişimi için yola çıkan Gordon'u tasvir edecek olan tarih, korumasız ellerinde dinamiti taşıyan Bay Cole'u unutmayacaktır ya da soğukkanlılıkla onun yardımına koşan Bay Cox'u.

ROBERT LOUIS STEVENSON
FANNY VAN de GRIFT STEVENSON

OKUYUCU İÇİN BİR NOT

Olasılık dâhilindedir ki, bu kitabı elinize alabilirsiniz ve henüz onun öncülü Binbir Gece Polisiyeleri'nin ilk cildi ile tanışmamış olabilirsiniz. Kayıp sizindir ve benim ya da daha doğrusu yayımcımın. Ama bu kadar şanssızsanız, en azından size bir ipucu verebilirim. Takip eden sayfalarda Rupert Caddesi'ndeki Bohemya Tütün Salonu'ndaki Theophilus Godall'dan bahsedildiğini görürseniz, onun simasının arkasında Bohemya Prensi Florizel'den başkasının olmadığını fark etmeye hazır olun; önceden Avrupa'nın kodamanlarından biriyken şimdi tahtından indirilmiş, sürgüne gönderilmiş, yoksulluğa düşmüş ve tütün ticaretine girişmiş bir adam.

R.L.S.

TÜTÜN SALONU ÖNDEYİŞİ

Bu tesadüfler şehrinde, Batı'nın Bağdat'ında, daha kesin olmak gerekirse, Leicester Meydanı'nın geniş kuzey kaldırımında, 25-26 yaşlarında iki adam, yıllar süren bir ayrılıktan sonra karşılaştılar. Kibar tavırlı ve birinci kalite giyimli ilki, züğürt ve kılıksız görünümlü ahbabını tanımakta tereddüt etti.

"Nasıl!" diye haykırdı, "Paul Somerset?"

"Gerçekten de Paul Somerset'im," diye karşılık verdi diğeri, "ya da tamamen hak edilmiş bir yoksulluk ve kanun deneyiminden sonra ondan geriye ne kaldıysa. Ama sende, Challoner, hiçbir değişiklik göremiyorum ve denebilir ki zaman, hiç mübalağasız, bulutsuz alnına hiç kırışıklık eklememiş."

"Görünüşe," diye yanıtladı Challoner, "aldanmamak gerek. Ama burada özel konuşmak için kötü bir konumdayız ve şu hanımların hareketini engelliyoruz. İstersen daha mahrem bir köşe bulalım."

"Rehberlik etmeme izin verirsen, sana Londra'daki en iyi puroyu ikram edebilirim."

Sonra ahbabının koluna girerek, onu sessizlik içinde ve çevik bir yürüyüşle Soho'da Rupert Caddesi'ndeki sakin bir müessesenin kapısına götürdü. Giriş, neredeyse antika mertebesine yükselmiş o dev gibi ahşaptan dağlılardan biri ile süslenmişti. Pipolar, tütün ve purolar ile dolu alışılmış bir vitrini koruyan pencere camı

boyunca gösterişli tanıtım yazısı uzanıyordu: "Bohemya Tütün Salonu, T. Godall." Dükkânın içi küçük ama ferah ve şatafatlıydı; satıcı vakur, güler yüzlü ve görgülü. Her ikisi de seçkin birer marka tüttüren iki genç adam, az sonra fare renkli pelüş bir kanepeye yerleşmiş ve karşılıklı olarak hikâyelerini anlatmaya girişmişlerdi.

"Şu anda," dedi Somerset, "bir dava vekiliyim. Ama ilahi takdir ve avukatlar şimdiye kadar bana sivrilme şansı tanımadılar. Cheshire Cheese'deki[2] seçkin bir toplum akşamlarımı meşgul ediyor. Öğleden sonralarım, Bay Godall'm da şahitlik edebileceği üzere, genellikle bu salonda geçiyor. Sabahlarımı kısaltmak için de 12.00'den önce kalkmama önlemini aldım. Bu şekilde azıcık mirasım oldukça hızlı ve iftiharla hatırlıyorum, son derece makbul bir şekilde tükendi. O zamandan beri bir beyefendi, anne tarafımdan dayım olması gerçeğinin ötesinde hiçbir özelliği olmayan biri, bana haftada on şilin gibi ufak bir meblağ veriyor. Bana en sevdiğim semtteki sokak lambalarının manzarasını tekrar ziyaret ederken denk gelirsen, kolaylıkla bir servete konduğum kehanetinde bulunabilirsin."

"Bunu tahmin edemezdim ama şüphesiz sana terzine giderken rastladım."

"O, ertelemek niyetinde olduğum bir ziyaret," diye karşılık verdi Somerset, gülümseyerek. "Servetimin belirli sınırları var. Tamamı yüz pounddan ibaret ya da en azından bu sabah öyleydi."

"Bu kesinlikle acayip. Evet, bu tesadüf kesinlikle tuhaf. Ben de aynı sınıra indim."

"Sen mi!" diye haykırdı Somerset. "Yine de tüm ihtişamı içindeki Süleyman-"

"Gerçek böyle. Ben, sevgili dostum, son demlerimdeyim. Üzerimde gördüğün kıyafetlerin haricinde, dolabımda ancak bir tane doğru dürüst pantolon var. Nasıl yapacağımı bilsem, hemen şu anda bir çeşit iş ya da ticarete girişirdim. Yüz pound sermaye ile bir adam yoluna devam edebilir."

2 Londra'da bir bar. (ç.n)

"Olabilir. Ama ben, benimkiyle ne yapabileceğimi düşünemiyorum. Bay Godall," diye ekledi, satıcıya seslenerek, "siz görmüş geçirmiş bir adamsınız. Makul ölçüde eğitim almış genç bir adam yüz pound ile ne yapabilir?"

"Değişir," diye yanıtladı satıcı, açık uçlu purosunu ağzından çekerek. "Paranın gücü, hakkında kendimin bir şüpheci olduğumu itiraf ettiğim bir inanç bahsidir. Yüz pound sizi bir yıl boyunca zorlukla ayakta tutacaktır. Bir parça daha fazla zorlukla onu bir gecede harcayabilirsiniz ve hiçbir zorluk olmadan beş dakika içinde borsada kaybedebilirsiniz. Siz yükselen türden bir adamsanız, bir peni bile yararlı olacaktır; düşmekte olanlar arasındaysanız, bir peni daha yararsız olamaz. Ben hayata beklenmedik bir şekilde atıldığımda, bir sanata sahip olmam şanstı: İyi bir purodan anlarım. Siz hiçbir şey bilmiyor musunuz, Bay Somerset?"

"Kanunu bile bilmem."

"Bir bilgeye yakışan bir cevap. Peki, siz, bayım," diye devam etti, Challoner'e dönerek, "Bay Somerset'in arkadaşı olarak, size de aynı soruyu yöneltmeme izin var mı?"

"Eh," diye yanıtladı Challoner, "oldukça iyi vist oynarım."

"Londra'da kaç insanın otuz iki dişi vardır? İnanın bana, genç beyefendi, oldukça iyi vist oynayanların sayısı daha da fazladır. Vist, bayım, toplumda yaygındır; nefes almak gibi bir hünerdir. Bir keresinde İngiltere Başbakanı olmak için çalıştığını açıkça söyleyen bir genç tanımıştım. Hedef kesinlikle iddialıydı ama geçimini vistle sağlamaya heveslenen adamınkinden daha az ölçüsüz buluyorum."

"Aman Tanrım, korkarım çalışan bir adam olacak kadar düşeceğim."

"Çalışan bir adam olacak kadar düşmek mi? Varsayalım ki, bir taşra başpapazı papazlıktan çıkarıldı, bir binbaşı olacak kadar düşer mi? Varsayalım ki, bir yüzbaşı ordudan ihraç edildi, bir ikinci hâkim olacak kadar düşer mi? Sizin orta sınıfınızın cehaleti beni şaşırtıyor. Kendisinin dışındaki dünyanın tamamen cahil ve aynı

düzeyde olduğunu, yaygın bir çürümeye gömüldüğünü düşünür. Ama bir gözlemcinin bakış açısından, tüm zümreler düzenli bir hiyerarşi içinde duruyor ve her biri kendine özgü beceriler ve bilgiler ile donanmış gibi görünür. Eğitiminizdeki noksanlıklar yüzünden, çalışan bir adam olmak için, bir imparatorluğun yöneticisi olmaktan daha yetersizsiniz. Uçurum, bayım, aşağıda ve gerçekten öğrenilen hünerler, -ki sadece onlar inatçı amatörlerin rekabetinden korunmuştur- bir sanatkâra unvanını veren onlardır.

"Bu adam oldukça cafcaflı biri," dedi Challoner, dostunun kulağına.

"Harikadır," dedi Somerset.

Tam o sırada salonun kapısı açıldı ve üçüncü bir genç adam arz-ı endam ederek, oldukça mahcup bir şekilde bir parça tütün rica etti. Diğerlerinden daha gençti. Bir parça anlamsız ve bütünüyle İngiliz tarzında, yakışıklı bir delikanlıydı. Alışveriş yapılıp piposunu yaktığında ve kanepede yerini aldığında, kendisini Challoner'e, Desborough adıyla anımsattı.

"Desborough, tabii ki," diye haykırdı Challoner. "Pekâlâ, Desborough, neler yapıyorsun?"

"Gerçek şu ki, hiçbir şey yapmıyorum."

"Ailevi bir servet belki?" diye sorguladı diğeri.

"Ah! Hayır," diye yanıtladı Desborough, oldukça asık suratla. "Gerçek şu ki, bir şeylerin çıkagelmesini bekliyorum."

"Hepimiz aynı gemideyiz!" diye haykırdı Somerset. "Peki, senin de yüz poundun var mı?"

"Maalesef," dedi Bay Desborough.

"Bu oldukça acıklı bir manzara Bay Godall," dedi Somerset, "üç işe yaramaz."

"Bu kalabalık çağın bir özelliği," diye karşılık verdi satıcı.

"Bayım," dedi Somerset, "çağın kalabalık olduğunu kabul etmiyorum; bir gerçeği ama sadece tek bir gerçeği kabul edeceğim: Ben işe yaramazım; o, işe yaramaz ve üçümüz de şeytan kadar işe yaramazız. Ben neyim? Kanun hakkında üstünkörü bilgim var, edebi-

yat hakkında üstünkörü bilgim var, coğrafya hakkında üstünkörü bilgim var, matematik hakkında üstünkörü bilgim var. Hukuki astroloji konusunda çalışma tecrübem bile var. Ama işte buradayım, tüm Londra caddenin ucunda kahkahalar atarken, bir bebek gibi aciz. Dayıma karşı fevkalade bir küçümseme hissediyorum. Ama o olmadan, inkâr etmenin faydası yok, kararsız bir karışım gibi kolayca elementlerime ayrışırım. Belirli bir şeyi derinlemesine bilmek gerektiğini kavramaya başlıyorum -bu edebiyat bile olsa. Yine de, bayım, görmüş geçirmiş adam, bu çağın büyük bir özelliğidir. Olağanüstü bir birikime ve çeşitli bilgilere sahiptir. Her yerde evindedir, hayatın tüm aşamalarını görmüştür. Bu müthiş varoluş eğiliminin meyvesini vermemesi imkânsızdır. Kendimi görmüş geçirmiş bir adam addediyorum, marifetli, *cap-à-pie*[3]. Sen de öylesin, Challoner. Ya siz, Bay Desborough?"

"Ah! Evet," diye karşılık verdi genç adam.

"Peki, öyleyse Bay Godall, işte burada duruyoruz, üç tane görmüş geçirmiş adam, masraflarımızı karşılayacak bir meslek olmadan ama kâinatın stratejik merkezine -Rupert Caddesi'ni böyle adlandırmama izin vermelisiniz- yerleştirilmiş, önde gelen insan yığınlarının ortasında ve dünya yüzeyi üzerindeki en kesintisiz para şıkırtısının burnunun dibinde. Bayım, medeni insanlar olarak biz ne yapıyoruz? Size göstereyim. Bir gazeteye abone misiniz?"

"Dünyadaki," dedi Bay Godall, ağırbaşlılıkla, "en iyi gazeteye aboneyim: *Standard*'a."

"Güzel. Şimdi onu elimde tutuyorum, dünyanın sesi, tüm insanların isteklerini tekrarlayan bir telefon. Onu açıyorum ve gözüm ilk olarak neye ilişiyor -eh, yok, Morrison'ın ilaçları değil. Ama burada muhakkak ve sadece biraz yukarıda aradığım bağlantıyı buluyorum. İşte toplumun zırhındaki zayıf nokta. İşte bir talep, bir yakınma, sağlam bir minnettarlık teklifi: *'İki Yüz Pound Ödül.* Yukarıdaki ödül, dün Green Park civarında görülmüş bir adamın kimliği ve nerede olduğu hakkında bilgi sağlayacak herkese verilecektir. Boyu altı fitten uzun, omuzları fazlasıyla geniş,

3 "Baştan ayağa" (ç.n)

sinekkaydı tıraşlı, siyah bıyıklı ve fok derisinden bir palto giyiyor.' İşte beyler, geleceğimizin, kararlaştırılmamışsa, temeli atılıyor."

"Öyleyse önerdiğin, sevgili dostum, dedektifliğe başlamamız mı?" diye sorguladı Challoner.

"Öneriyor muyum? Hayır, bayım," diye haykırdı Somerset. "Bu aklıselim, kader, dünyanın kendisine hükmeden ve dayatan, anlaşılır yüzü. İşe tüm marifetlerimiz etkisini gösteriyor. Tavırlarımız, hayat alışkanlıklarımız, konuşma yeteneklerimiz, birbiriyle bağlantısız geniş bilgi birikimleri, olduğumuz ve sahip olduğumuz her şey, eksiksiz bir dedektif karakterini destekliyor. Bu kısacası, bir beyefendi için tek meslek."

"Bu teklif belki de ölçüsüz," dedi Challoner. "Çünkü şimdiye kadar bu işi pis, sinsi, bir beyefendiye yakışmayan işler arasında en adisi ve aşağılığı olarak düşündüğümü itiraf etmeliyim."

"Toplumu korumak mı?" diye sordu Somerset; "bir insanın hayatını diğerleri için tehlikeye atması mı? Esrarengiz ve kuvvetli kötülüğü kökünden söküp atmak mı? Bay Godall'a başvuruyorum. Onun, en azından, hayata filozofça bakan biri olarak böyle cahilce düşünceler karşısında tüyleri diken diken olacaktır. O, bir polisin, hem daha kötü donanımlı olduğundan hem de daha iyi bir sebep için devamlı olarak daha büyük kavgalarla karşı karşıya kalmaya çağrıldığından, şekil ve öz olarak bir askerden daha soylu bir kahraman olduğunu bilir. Sen, bir ihtimal, bir generalin, başına geçilmiş en iyi ordudan ve de en mühim savaş alanında, Peckham Rye'deki sıradan bir polis memurunun ahlakını isteyeceğini veya bekleyeceğini varsayarak kendini kandırıyor olabilir misin?[4]"

"Kanunun güçlerine katılacağımızı anlamamıştım."

"Öyle de yapmayacağız zaten. Bunlar eller ama burada -burada bayım, kafa var," diye haykırdı Somerset. "Yeter, hüküm verilmiş-

4 Bundan sonra Arap yazar, mutat konudan sapmalarından birine girişiyor. Görünüşe göre Bay Somerset'in bir parça eksantrik fikirlerinin gerçeğin bir kısmı üzerine gölge düşüreceğinden korkarak, İngiliz insanlarını polisin hizmetlerini daha fazla minnettarlıkla hatırlamaya çağırıyor; ne gibi gözden kaçmış ve bir başına kahramanlık eylemlerine çağrıldıklarını; ne gibi çok sayıda ve silahlı kavgaya karşı ve hem şöhret hem de para açısından ne kadar az bir ödül için. İçerik, çevirmenlere, bu yer için fazla ciddi geldi.

tir. Fok derisi postu içindeki bu imansızın peşine düşeceğiz."

"Razı olduğumuzu varsayalım," diye sertçe cevap verdi Challoner, "hiçbir planın, hiçbir malumatın yok. Araştırmaya nereden başlayacağını bilmiyorsun."

"Challoner!" diye haykırdı Somerset, "hür İrade öğretisini savunuyor olabilir misin? Ve böylesi çürütülmüş safsatalar üzerinde ısrar edecek kadar en ufak bir felsefe dokunuşundan yoksun olabilir misin? Talih, Paganların kör Madonnası, bu dünyevi keşmekeşe hükmediyor ve bel bağladığım yalnızca talih. Talih üçümüzü bir araya getirdi. Bir daha ayrıldığımızda ve farklı yollarımızda ilerlediğimizde de, talih dikkatsiz gözlerimizin önüne bin tane anlamlı ipucunu devamlı sürükleyecektir, sadece bu muamma için değil, aynı zamanda hayatlarımızı çevreleyen sayısız muammalar için de. Sonra görmüş geçirmiş adamın sırası gelecek, doğma büyüme dedektifin. Tüm şehrin anlamadan gördüğü bu ipucunun üzerine, bir kedi gibi çevik, atlayacaktır. Onu kendisinin yapacak, onu maharet ve tutkuyla takip edecek ve tek bir önemsiz ayrıntıdan bir dünya yaratacaktır."

"Çok doğru," dedi Challoner. "Ve bu meziyetleri kendinde bulmana çok memnun oldum. Ama bu arada, sevgili dostum, katılmak için yetersiz olduğumu itiraf ediyorum. Ben ne bir dedektif olarak doğdum ne de öyle yetiştim; aksine kolay yatışan ve susamış bir beyefendiyim. Kendi adıma, usanmaya başladım ve bir içki istiyorum. İpuçlarına ve maceralara gelince, benim başıma gelmesi muhtemel tek macera, icra memuruyla olacaktır."

"İşte tam bir safsata," diye haykırdı Somerset. "Bunda senin hayattaki işe yaramazlığının sırrını görebiliyorum. Dünya macera ile dolup taşıyor ve kaynıyor, sokak boyunca etrafını sarıyor: Pencereden sallanan eller, sokulup seni yurtdışından tanıdıklarına yemin eden dolandırıcılar, senin dikkatini çekmek için yalvaran ve yaltaklanan, dost canlısı ve şüpheli her türden ve halden insan. Ama sen değil: Dönüp gidiyorsun, köhne değirmenin etrafından dolaşıyorsun, en sıkıcı yoldan gitmelisin. Şimdi burada, sana yalvarıyorum, kendini sunan bir sonraki macerada, onu iki

elinle sıkı sıkı tut. Neye benzerse benzesin, kirli veya romantik, onu yakala. Ben aynen öyle yapacağım. Kahrolası bir iş ama en azından eğleniriz. Sonra her birimiz sırayla talihimizin hikâyelerini, beni şimdi saklı bir neşeyle dinlemekte olan salondaki filozof arkadaşıma, büyük Bay Godall'a, naklederiz. Hadi, anlaştık mı? Siz, gerçekten, ikiniz de kendini sunan her şansı memnuniyetle karşılamaya, her fırsata balıklama dalmaya ve gözlerinizi açık, aklınızı temkinli tutarak tüm olanları inceleyip parçaları bir araya getirmeye söz verecek misiniz? Hadi, söz verin. Size muhteşem entrika mesleğinin kapılarını açmama izin verin."

"Pek benim tarzım değil," dedi Challoner, "ama madem ki taşı gediğine koydun, amin."

"Söz vermeye itirazım yok," dedi Desborough, "ama benim başıma hiçbir şey gelmeyecek."

"Ah! Sizi inançsızlar!" diye haykırdı Somerset. "En azından sözlerinizi aldım ve Godall, sanırsam, zevkten kendinden geçti."

"Kendime en azından sizin değişik anlatılarınızdan epey keyif vaat ediyorum," dedi satıcı, tavırlarının alışılmış sakin kibarlığıyla.

"Ve şimdi, beyler," diye bağladı Somerset, "haydi ayrılalım. Kendimi talihin yoluna atmak için sabırsızlanıyorum. Kulak verin, bu sessiz köşede Londra nasıl da sanki bir savaşın gürültüsüyle uğulduyor. Dört milyon kader burada içi içe geçmiş. Ve hamiline ödenecek yüz poundun gücüyle tam takım kuşanmış halde, o ağa dalmak üzereyim."

CHALLONER'İN MACERASI: HANIMLARIN KAVALYESİ

Bay Edward Challoner, Putney banliyösünde, bir oturma odası ile yatak odasının ve evdeki insanların samimi hürmetinin keyfini sürdüğü bir pansiyon ayarlamıştı. Kendisini, ertesi günün sabahının oldukça erken bir saatinde, işte bu uzak eve doğru yaya olarak yola koyulmuş olmaya mahkûm buldu. Cüsseli yapıda bir genç adamdı; vücudunu çalıştırmanın heveslisi değildi, mülayim, hareketsiz, gecikmeye karşı sabırlı, taşıtların bir taraftarı. Daha mutlu günlerinde bir araba kiralardı. Ama şimdi bu konfordan mahrum kalmıştı ve toplayabildiği tüm cesaretiyle yürümeye koyuldu.

O sırada mevsimin ve yazın en sıcak günleriydi. Hava açık ve bulutsuzdu. O, panjurları kapalı evlerin arasında ve boş sokaklar boyunca adımlarını atarken, şafağın soğuğu uçup gitti. Bir temmuz gününün ılıklığının bir kısmı ve parlaklığının tamamı şimdiden şehrin üzerine saçıldı. İlk başta, acı bir şekilde vistteki performanslarını gözden geçirerek ve onlara yerinerek, çok derin bir dalgınlık içinde yürüyordu. Ama güneybatının labirentlerinde ilerledikçe, gittikçe sessizliğe kulak vermeye başladı. Sokaklar ardı ardına onun yalnız siluetine tepeden bakıyor, evler ardı ardına onun geçişinin hayaletimsi gıcırtısını yankılıyordu. Dükkânlar ardı ardına kepenkli vitrinlerini ve ticari tabelalarını sergiliyordu. Bu arada o, gündüzün ışık saçan kubbesinin altında ve gündüz uykucuları kampının içinden geçerek, bir gemi kadar yalnız, rotasında seyrediyordu.

"İşte," diye içinden geçirdi, "aklı dağılmış dostum gibi olsaydım, bir macera arayabileceğim sahne aslında burası. Burada sokaklar, güpegündüz en karanlık ocak akşamındaki kadar gizemli ve dört milyon uykucunun ortasında, Yucatan'ın ormanları kadar ıssız. Sesimi bir yükseltsem, bir ordu dolusu insanı toplayabilirim ama mezar bile bu uykudaki şehirden daha sessiz değildir."

O semtte alışılmış olandan daha karmaşık unsurları barındıran bir sokağa girdiğinde, hâlâ bu acayip ve ciddi derin düşünceleri takip ediyordu. Burada bir tarafta, duvarlar ve ağaçların yeşil tepeleri ile çerçevelenmiş, çok sayıda o ketum, küçük ama güzel, görgü kurallarının yan bakmaya eğilimli olduğu türde konutlardan vardı. Burada, ayrıca, yoksulların tuğla cepheli barakalarından da bir sürü vardı; muhtemelen, bir mandıranın işareti olarak iş gören alçıdan bir inek veya bir çamaşır yıkama işini ilan eden bir afiş. Duvarla çevrili bahçelerin arasında bir parça ayrı duran böyle bir evin önünde bir kedi çöple oynuyordu ve Challoner, yöredeki huzurun bir simgesi gibi görünen bu parlak tüylü ve yalnız yaratığı seyrederek bir süre durakladı. Kendi adımlarının sesinin kesilmesiyle, bir ölüm sessizliği çökmüştü. Evden hiç duman çıkmıyordu, panjurlar inikti. Hayatın tüm çarkları durdurulmuştu ve Challoner'e, uyuyanların nefes alıp verişlerini duyuyormuş gibi geldi.

Öylece dururken, içeriden gelen kasvetli ve kulak tırmalayıcı bir patlamayla irkildi. Bunu, St. Paul büyüklüğünde bir çaydanlıktan geliyormuşçasına canavarca bir tıslama ve kaynama takip etti. Aynı anda kapıdaki ve penceredeki her açıklıktan kötü kokulu bir duman fışkırdı. Kedi, bir çığlık atarak ortadan kayboldu. Pansiyonun içinde merdivende ayaklar gümbürdedi. Kapı, duman bulutları yayarak geriye savruldu. Sonra iki adam ve şık giyimli genç bir hanım dışarı, sokağa doğru yuvarlandılar ve tek bir söz bile etmeden kaçtılar. Tıslama şimdiden kesilmişti, duman havada kayboluyordu. Tüm olay bir rüya gibi gelip geçmişti ve Challoner hâlâ aynı noktada çakılıp kalmıştı. Sonunda mantığı ve korkusu birlikte harekete geçti ve oldukça olağandışı bir güçle koşmaya girişti.

Yavaş yavaş o ilk baştaki koşu hızı hafifledi. Birazdan makul yürüyüşüne tekrar kavuştu ve duyularının verdiği karmakarışık rapordan, parçaları birleştirerek olay ile ilgili bir teori geliştirmeye başladı. Öyle aniden hücum eden seslerin ve kötü kokunun nedeni, evden dışarı çıktıklarını gördüğü kaçakların tuhaf birlikteliği kavrayışının ötesinde esrarlardı. Bu arada sokaklar ağında mekik dokumaya devam ederek, bir kez daha sabahın gün ışığında tek başına, belirsiz bir huşu ile hepsini aklından geçirdi.

İlk geri çekilmesinde tamamıyla yolunu şaşırmıştı. Şimdi de rotayı belli belirsiz batıya kırdığında, ortasında bir bahçe şeridine izin verecek ölçüde aşağı tarafında genişleyen mütevazı bir sokağa denk geldiği için şanslıydı. Burada bayağı bir kuş patırtısı vardı. O saatte bile yaprakların gölgesi lütufkârdı. Şehirlerin yanık atmosferi yerine havada canlı ve doğal bir hoşluk vardı. Challoner, gözleri kaldırımda ve aklı uzak sahnelerde gezinerek yürüdü, ta ki ansızın, daha fazla ilerlemesini engelleyen bir duvar tarafından kendine getirilene kadar. Adını unuttuğum bu sokak bir geçiş yolu değildi.

O sabah oraya yolu düşen ilk kişi kendisi değildi. Çünkü uysal bir ihtiyatla gözlerini kaldırdığında, bakışları, uyumsuz kaçakların üçüncüsü olduğunu fark ederek şaşkınlık içinde kaldığı bir kadının yüzüne takıldı. Görünüşe göre körü körüne oraya koşmuştu. Duvar onun süratini kesmişti ve tamamen bitap düştüğünden, bahçe parmaklıklarının yanındaki toprağın üzerine yıkılmış, elbiselerini yaz tozlarının arasında kirletiyordu. İkisi de birbirlerini aynı anda gördüler. Sonra kadın, tek bir çılgınca bakışla ayağa fırladı ve sahneden aceleyle uzaklaştı.

Challoner, macerasının kadın kahramanı ile bir kere daha karşılaşmaktan ve onun kendisinden nasıl korkuyla uzak durduğunu fark etmekten dolayı iki defa şaşırmıştı. Acıma ve korku, neredeyse eşit güçle, zihninin hâkimiyeti için mücadele ediyorlardı ve her ikisine rağmen, kendini kadının dümen suyunu takip etmeye mahkûm buldu. Kadının korkularını artırmaktan çekindiği için bunu büyük bir ihtiyatla yaptı. Ama ne kadar hafifçe basarsa

bassın, ayak sesleri belirgin bir şekilde boş sokaklarda yankılandı. Onların sesi kadına güçlü bir duygu darbesi indirmiş gibi görünüyordu çünkü kadın duraklamadan önce, onu takip etmeye daha yeni başlamıştı. Kadın, ikinci kez kaçmaya yeltendi ve ikinci kez durakladı. Sonra geriye dönerek kararsız adımlarla ve son derece çekici bir ürkeklik görünümüyle genç adama yaklaştı. Adam da kendi tarafından benzer sıkıntı ve sıkılganlık belirtileriyle ilerlemeye devam etti. Sonunda, birbirlerinden sadece birkaç adım uzaktayken, kadının gözlerinin dolduğunu gördü ve kadın iki elini birden dokunaklı bir yalvarışla uzattı.

"Siz bir İngiliz beyefendisi misiniz?" diye haykırdı.

Şanssız Challoner ona afallayarak dikkatle baktı. O, ince ruhlu bir nezaket timsaliydi ve bir hanıma karşı saygıda kusur etmekten utanırdı. Ama öbür taraftan da aşkla ilgili maceralardan haz etmeyen bir adamdı. Doğuya ve batıya baktı. Ama bu görüşmeye tepeden bakan evler merhametsizce kapalı kalmaya devam ettiler ve kendini, gündüz ışıltısının tam göbeğinde olsa da, her türlü insan müdahalesinden kesip koparılmış buldu. Bakışları en sonunda ricacıya döndü. Rahatsızca kadının hem yüzünün hem de endamının çekici olduğunu, kıyafetinin ve eldivenlerinin şıklığını fark etti: İnkâr edilemez şekilde bir hanımefendi, endişe ve masumiyet timsali, gözyaşı döküyor ve gündüz uykusu şehrinde kaybolmuş.

"Hanımefendi, tecavüzden korkmak için bir sebebiniz olmadığını ciddiyetle beyan ederim ve sizi takip ediyor gibi görünmüşsem, suç, ikimizi de kandırmış olan bu sokağındır."

Kadının yüzünde aşikâr bir rahatlama belirdi. "Tahmin etmeliydim!" diye bağırdı. "Binlerce defa teşekkürler! Ama bu saatte, bu ürkütücü sessizlikte ve tüm bu hareketsiz pencerelerin arasında dehşetler içinde kayboldum -ah! İçlerinde kayboldum!" diye haykırdı, yüzü bu sözleri söylerken solarak. "Bana kolunuzu uzatmanız için yalvarıyorum," diye ekledi, çok hoş ve rica dolu bir eğilmeyle. "Tek başıma devam etmeye cesaret edemiyorum, sinirlerim bozuldu -bir şok yaşadım, ah, hem de ne şok! Bana eşlik etmeniz için yalvarıyorum."

"Sevgili hanımefendi," diye cevap verdi Challoner, ciddiyetle, "kolum hizmetinizdedir."

Kadın uzandı ve hıçkırıklarıyla başa çıkmaya çalışarak bir an için kola asılı kaldı, bir an sonra da ateşli bir telaşla onu şehir yönünde sürüklemeye başladı. Bu kadar müphem olan şeyler arasında bir şey açıktı: Korkularının hakiki olduğu belliydi. İlerlerken, daima, sanki tehlikeleri kolluyormuş gibi etrafını gözetliyordu. Kâh buz kesmiş bir insan gibi titriyor kâh adamın kolunu kendisininkine sıkıca yapıştırıyordu. Challoner için onun korkusu aynı anda hem itici hem de bulaşıcıydı. Kendisine rahatsızlık verirken, çoğalıyor ve egemen oluyordu. Ve adam içinden hayıflanıp serbest bırakılmayı diliyordu.

"Hanımefendi," dedi nihayet, "bir hanıma faydam dokunmasından elbette memnuniyet duyarım. Ama itiraf etmeliyim ki, izlediğiniz yolum tam aksi istikamete gitmek üzereydim ve bir açıklama lafı..."

"Susun!" diye hıçkırdı kadın, "burada değil -burada değil."

Challoner'in kanı dondu. Kadının deli olduğunu düşünebilirdi. Ama zihnine daha tehlikeli şeyler hücum etti. Patlama, duman ve uyumsuz üçlünün kaçışını göz önünde tutunca, aklı muammalar arasında kayboldu. Böylelikle sokakların labirentinde suçlu bir kaçışın hızıyla sessizce mekik dokumaya devam ettiler, ikisi de dile getirilemeyen korkularla titreyerek. Yine de, zamanla ve her şeyden çok hızlı yürüyüş tempolarıyla, çiftte daha metanetli bir ruh hali belirmeye başladı. Kadın köşelerin etrafına dikkatlice bakmayı kesti. Challoner de, yankılanan ayak sesleri ve uzaktaki bir polis memurunun görünüşüyle yüreklenerek, yükümlülüğüne daha bir cesaret ve dürüstlükle geri döndü.

"Sanırım," dedi, bir sohbet havasında, "sizin, bir konaktan iki beyefendinin eşliğinde ayrılırken hayal meyal farkınıza varmıştım."

"Ah! Gerçeği söyleyerek beni incitmekten korkmanıza gerek yok. Beni adi bir pansiyondan kaçarken gördünüz ve arkadaşla-

rım beyefendi değildi. Böyle bir durumda en iyi iltifat açıksözlü olmaktır."

"Sanırım," diye sürdürdü Challoner, kadının cevabındaki korkusuzluktan şaşırdığı kadar cesaret de alarak, "ayrıca belirli bir kokunun da farkına varmıştım. Bir gürültünün de -bunu neyle kıyaslamam gerektiğini bilemiyorum-."

"Sessizlik!" diye haykırdı kadın. "Davet ettiğiniz tehlikenin farkında değilsiniz. Bekleyin, sadece bekleyin. Bu sokakları terk eder etmez ve kulâk misafirlerinin menzilinin dışına çıkar çıkmaz, hepsi açığa çıkacak. Bu arada konudan uzak durun. Bu uyuyan şehir nasıl bir manzaradır!" diye bağırdı. Sonra son derece nefes kesici bir sesle, " 'Aziz Tanrı,' " diye alıntı yaptı, " 'evler bile uyumuş gözükür. Ve o kudretli kalp tümüyle yatıyor sakin.' [5]"

"Görüyorum ki, hanımefendi, okuyan bir insansınız."

"Daha da fazlasıyım," diye cevap verdi, bir iç çekişle. "Yaşının ötesinde düşüncelere mahkûm bir kadınım. Ve kaderim öyle münasebetsiz ki, bir yabancının kolundaki bu yürüyüş, huzurun oyun arası gibi."

Bu sırada Victoria İstasyonu'nun civarına gelmişlerdi ve burada, bir sokağın köşesinde, genç hanım durakladı. Kolunu Challoner'inkinden çekerek, sanki acı veya kararsızlık içindeymiş gibi baştan ayağa süzdü. Sonra, yüz ifadesinde sevimli bir değişiklikle ve eldivenli elini adamın kolunun üzerine koyarak, "hakkımda zaten neler düşündüğünüzü," dedi, "tasavvur etmekten korkuyorum; yine de kendimi daha da fazla küçültmeliyim. Sizden burada ayrılmalıyım ve size burada benim dönüşümü beklemeniz için yalvarıyorum. Beni takip etmeye ya da eylemlerimi gözetlemeye kalkışmayın. Kız kardeşiniz kadar masum bir kadın hakkındaki hükmünüzü kısa bir süreliğine erteleyin ve her şeyden önce beni yüzüstü bırakmayın. Yabancı da olsanız, sizden başka bel bağlayacağım kimse yok. Keder ve büyük bir korku içinde olduğumu görüyorsunuz. Bir beyefendisiniz, kibar ve iyi kalpli. Sizden

5 William Wordsworth'un *"Westminister Köprüsü Üstünde Bestelendi"* şiirinden. (ç.n)

birkaç dakika sabretmenizi rica ettiğimde, beni reddetmeyeceğinize baştan emin oldum."

Challoner, istemeye istemeye söz verdi. Sonra genç kadın, minnettar bir bakışla, köşeyi dönerek kayboldu. Ama çekiciliğinin gücü bir parça körelmişti. Çünkü genç adam sadece kız kardeşlerden yoksun değildi, Galler'deki bir büyük teyze dışında hiç kadın akrabası da yoktu. Şimdi yalnızdı; ayrıca şimdiye kadar itaat ettiği büyü zayıflamaya başlamıştı. Kendi davranışına bir küçümsemeyle baktı ve başkaldırma cesaretini toplayarak takibe başladı. Okuyucu, eğer ki bir kez olsun büyüleyici uyurgezerlik işine bulaştıysa, büyük tren istasyonlarının civarında belirli bazı meyhanelerin güne erken başladığının farkına varmamış olamaz. Binaların köşesinden dönen Challoner, çekici ahbabını işte bunlardan birinin içinde gözden kaybolurken yakaladı. Şaşırdığını söylemek tam doğru olmaz çünkü o duyguyu arkasında bırakalı epey olmuştu. İçini keskin bir tiksinti ve hayal kırıklığı ele geçirdi ve sessizce okuduğu lanetlerle büyücü kadına beddua etti. Döner kapı tekrar açılmadan önce, kadın gideli ancak bir saniye olmuştu ve o, kılıksız ve sarkan giyimli bir adamla beraber tekrar göründü. Canlı bir havada karşılıklı beş altı cümle konuştular. Sonra adam kapıyı omzuyla iterek tekrar bara girdi. Genç kadın da bir yürüyüşten daha çevik bir hareketle Challoner'e doğru aynı yoldan geri döndü. Adam, onu gelirken gördü, bir zarafet mucizesi. Aceleyle ilerlerken bileği elbisesinin altından bir görünüp kayboluyordu. Hareketlerinde hızın ve gençliğin coşkusu vardı. Her ne kadar aklında hâlâ bir parça kaçma düşüncesi bulunsa da, mesafe azaldıkça sefil bir şekilde silikleşti. Sadece güzellik olsa, ona karşı dayanıklıydı. Onu şu anda korkaklığın cesaretinden mahrum eden, kadının aşikâr asaletiydi. Dolandırıcılığı ispatlanmış bir kadın karşısında katı bir şekilde ahlâka uygun hareket ederdi. Ama her şeye rağmen bir hanımefendi olduğunu inkâr edemediği birinin karşısında silahsız kalmıştı. Tam da onun görüşmesini gözetlediği köşede kadın ona yaklaştı, hâlâ kafası dalgın ve "ah!" diye bağırdı, yüzüne renk hücum ederek. "Ah! Kırıcı!"

Bu saldırının sertliği hanımların kavalyesinin kendine hâkimiyetini bir parça yeniden sağladı.

"Hanımefendi," diye karşılık verdi, haklı bir azamet gösterisiyle, "şimdiye kadar herhangi bir yüce gönüllülük eksikliğinden şikâyet edebileceğinizi sanmıyorum. Koca şehrin hatırı sayılı bir kısmında sürüklenmeme izin verdim. Şimdi sizden beni koruyuculuk görevimden azletmenizi rica etsem, elinizin altında yerimi almaktan memnun olacak dostlarınız var."

Kadın bir an dili tutulmuş olarak kaldı.

"Çok iyi, gidin! Gidin ve Tanrı yardımcım olsun! Beni gördünüz -beni, masum bir genç kızı! Vahim bir felâketten kaçan, uğursuz adamlar tarafından rahatsız edilen. Ve ne acıma, merak ne de şeref, sizi benim açıklamamı beklemeye ya da sıkıntılarım için bana yardım etmeye itmiyor. Gidin!" diye tekrarladı. "Gerçekten de mahvoldum." Sonra hiddetli bir jestle döndü ve sokak boyunca kaçtı.

Challoner onun kaçışını ve kaybolmasını, neredeyse katlanılmaz bir suçluluk hissiyle çelişen, aptal yerine konduğuna dair derin bir hisle gözledi. Kadın gideli çok fazla olmamıştı ki, bu duyguların ilki kontrolü ele aldı. Kadına haksızlık yaptığını, davranışının tam bir sevimsizlik misali olduğunu hissetti. Kadının sesinin görgülü tonu, kullandığı dilin seçimi ve hareketlerindeki zarif terbiye, haşin bir yapıya karşı yüksek sesle feryat ettiler. Pişmanlıkla merak arasında, yavaşça onun izini takip etmeye başladı. Köşede onu bir kez daha tam gözünün önünde gördü. Hızı, kanadı kırık bir kuş misali azalıyordu. Tam adam bakarken, tökezleyerek elini ileri uzattı ve düşerek duvara yaslandı. Bu manzara karşısında Challoner'in metaneti çöktü. Birkaç uzun adımda kadına yetişti ve ilk defa şapkasını çıkararak, en dokunaklı ifadelerle tüm saygısı ve yardım etmek için kati arzusu hakkında güvence verdi. İlk başta kadın konuşmasına aldırış etmiyor gibiydi. Ama yavaş yavaş onun sözlerini kavramaya başlıyor gibi göründü. Biraz hareket etti, sonra kendini dikleştirdi. Sonunda, ani bir affetme hareketiyle, genç adama sitem ve minnettarlığın karıştığı bir yüz ifadesiyle döndü.

"Ah! Hanımefendi," diye haykırdı, "benden istediğiniz gibi istifade edin!" Ve bir kere daha ama bu defa ciddi bir hürmet havası içinde, ona kolunun rehberliğini sundu. Kadın, kalbine işleyen bir iç çekişle kabul etti ve bir kere daha ıssız sokaklarından geçmeye başladılar. Ama şimdi kadının adımları, sanki heyecandan tükenmiş gibi, yolda yavaş yavaş ilerlemeye başlamıştı. Adamın koluna daha fazla ağırlığını vermişti ve adam da bir baba kuş gibi, halsiz yol arkadaşının üzerine şefkatle eğilmişti. Cesaretinde, fiziksel ıstırabına eşlik eden herhangi bir azalma yoktu. Kısa bir süre sonra onun şen ve sevimli bir sohbet havası tutturduğunu duyunca, Challoner, yoldaşının tabiatının direncini nasıl yeterince takdir edeceğini bilemedi. "Bırakın unutayım," demişti, "bir yarım saat için, bırakın unutayım." Sahiden de bu sözlerle birlikte, kederi unutulmuş gibi göründü. Her evin önünde durakladı, sahibi için bir isim uydurdu ve kişiliğini tarif etti: Burada, gelecek ayın beşinde kendisiyle evleneceği yaşlı general yaşıyordu; şuradaki, kalbini Challoner'e kaptırmış olan zengin dulun malikânesiydi. Ve hâlâ bitkin bir şekilde genç adamın koluna dayanmış olsa da, gülüşü adamın kulaklarına alçak bir tonda ve hoş bir şekilde çalmıyordu. "Ah!" diye iç çekti, bir açıklama mahiyetinde, "benimki gibi bir hayatta, bulabildiğim her mutluluğa sıkıca tutunmalıyım."

Bu acelesiz tavırla Grosvenor Meydanı'nın başına vardıklarında, parkın kapıları açılıyordu ve bitap düşmüş bir gece kuşu topluluğu, nihayet o çim cennetinin içine alınıyordu. Challoner ve yoldaşı hareketi takip ettiler ve bir süre sessizlik içinde, o pejmürde kıyafetli kalabalıkla yürüdüler. Ama onlar, şehrin kaldırımlarındaki gece mesailerinden bitkin düşmüş olarak, birbiri ardına sıraların üzerine çöktükçe veya ayrı patikalara saptıkça, parkın geniş sahası az sonra bu işgalcilerinin sonuncusunu da yuttu ve çift, sabahın makbul sakinliği içinde yollarına yalnız başlarına devam ettiler.

Birazdan gözlerinin önüne, bir çimen öbeği üzerinde oldukça açıkta duran bir sıra çıktı. Genç kadın etrafına bir rahatlamayla baktı.

"İşte," dedi, "işte sonunda kulak misafirlerine karşı güvendeyiz. Burada, öyleyse, geçmişimi öğrenip yargılayacaksınız. Ayrılmamıza ve sizin hâlâ iyiliğinizi, değmeyecek biri için boşa harcadığınızı sanmanıza katlanamam.

Akabinde oturdu ve Challoner'e de hemen yanma yerleşmesini işaret ederek, takip eden sözlerle ve olabildiğince büyük bir keyif görünümüyle hayatının hikâyesini nakletmeye başladı.

YOK EDİCİ MELEĞİN HİKÂYESİ

Babam doğma büyüme İngiltere'dendi, büyük, köklü ama unvan sahibi olmayan bir ailenin en küçük erkek çocuğunun oğluydu. Ama bir olay, hata veya şanssızlık nedeni ile doğduğu topraklardan kaçmaya ve atalarının adını bir kenara bırakmaya zorlanmıştı. Amerika'yı istemişti ve kadınsı şehirlerde oyalanmak yerine, bir sınır adamları keşif grubuyla birlikte derhal uzak batının yolunu tuttu. Sıradan bir gezgin değildi. Çünkü sadece cesur ve tez canlı bir kişiliğe sahip olmakla kalmıyordu, ayrıca birçok bilimde uzmanlaşmıştı, hepsinden çok da özellikle sevdiği botanikte. Böylece, çok fazla ay geçmeden, bizzat Freemont, takımın sembolik lideri, onun düşüncesine önem verip boyun eğmeye başlamıştı.

Söylediğim gibi, batının henüz bilinmeyen bölgelerine doğru yola koyulmuşlardı. Bir süre için Mormon konvoylarının yolunu takip ettiler. O engin ve hüzünlü çölde insanların ve hayvanların iskeletleri onlara yol gösterdi. Sonra rotalarını biraz kuzeye yönelttiler ve o uğursuz anıtları bile kaybederek, ürkütücü dinginlikte bir araziye vardılar. Sık sık babamın o gezinin ayrıntıları üzerinde durduğunu duyardım: Kaya, uçurum ve çorak bozkır birbirini takip ediyordu, nehirlerin arası çok uzaktı ve ıssızlığı ne hayvan ne de kuş bozuyordu. Kırkıncı günde yiyecekleri o denli az kalmıştı ki, bir mola verip, her yöne avlanmak için dağılmanın akıllıca olduğuna karar verdiler. Büyük bir ateş yakıldı ki, dumanı

onları tekrar bir araya toplamaya yardımcı olabilsin. Sonra gruptaki her adam atına binip, çevrelerini kuşatan çölün içinde bir maceraya doğru hızla yola çıktı.

Babam saatler boyunca at sürdü, bir tarafında oldukça kasvetli ve dehşet verici dik bir uçurumlar dizisi, öbür tarafında yıkılmış bir şehrin yerleşim yerine benzeyen büyük kaya parçaları serpiştirilmiş, susuz bir vadi. Nihayet büyük bir hayvanın inini buldu ve pençe izleri ile çalılıkların arasındaki kıllara bakarak, oldukça alışılmadık büyüklükte bir kızıl-kahve ayının izinde olduğuna karar verdi. Atının gidişini hızlandırdı ve avını takip ederek, en sonunda iki havzanın ayrıldığı yere geldi. Uzak kıyıda arazi fazlasıyla karmaşık ve çetindi. Büyük kaya parçaları yığılıydı ve orada burada, etrafta su olduğunu işaret ediyor gibi görünen birkaç çam ağacı serpiştirilmişti. O zaman burada atını bir kazığa bağladı ve sadık tüfeğine güvenerek o yaban yere doğru tek başına ilerledi.

Birazdan, hüküm süren büyük sessizliğin içinde, sağ tarafında akan suyun sesini duydu. O tarafa yöneldiğinde bir doğa harikası ile insani acıma duygusunun tuhaf bir şekilde birbirine karıştığı bir manzara ile ödüllendirildi. Nehir, dar ve kavisli, duvara benzer kaya kenarları bazen millerce aralıksız olan, insan tarafından yükseltilemeyecek bir kanalın dibinde akıyordu. Su, nehir yağmur sularıyla yükseldiğinde, onu bir taraftan diğer tarafa doldurmuş olmalıydı. Güneşin ışınları içine sadece öğle saatinde dalıyor; rüzgâr, o dar ve rutubetli hunide şiddetlice esiyordu. Hal böyleyken yatağın dibinde, uçurumun kenarından sarktığı zaman babamın gözlerinin hemen aşağısında, yaklaşık elli kadar erkek, kadın ve çocuk kayaların arasında acı içinde dağılmış yatıyorlardı. Bazıları sırtüstü yatıyordu, bazıları yüzükoyun ve hiçbiri kımıldamıyordu. Yukarı dönmüş yüzlerinin hepsi olağandışı solgunlukta ve aşırı zayıflıkta görünüyordu. Zaman zaman babamın kulağına, nehrin dalga seslerinin üzerinden bir inleme sesi yükseliyordu.

O, bu şekilde bakarken, yaşlı bir adam yalpalayarak ayağa kalktı, battaniyesini açtı ve büyük bir yumuşaklıkla, bir kayadan destek alarak zor oturan genç bir kızın üzerine serdi. Kız, bu hareke-

tin farkına varmış gibi görünmüyordu. Yaşlı adam, kıza son derece tatlı bir merhametle baktıktan sonra, önceki yatağına geri döndü ve çimenlerin üzerinde örtüsüz olarak tekrar uzandı. Ama sahne, açlıktan ölmekte olan kampta bile fark edilmeden geçip gitmemişti. Topluluğun en dış uçlarından beyaz sakallı, yaşlı ve saygıdeğer yıllarında bir adam, dizlerinin üzerine doğruldu ve uyuyanların arasından sinsice emekleyerek kıza doğru gitti. Bu korkak vicdansızın, kızdan her iki örtüsünü de sıyırıp aldığını ve onlarla birlikte ilk yerine döndüğünü fark ettiğinde babamın kızgınlığını bir düşünün. Burada bir süreliğine ganimetlerinin altında uzandı ve babamın farz ettiği üzere uyuyor numarası yaptı. Ama birazdan tekrar bir dirseğinin üstünde doğrularak, keskin bir incelemeyle yoldaşlarına baktı ve sonra çabucak elini göğsüne, oradan da ağzına götürdü. Çenesinin hareketleri bir şeyler yiyor olması gerektiğini gösteriyordu. O açlık kampında bir yiyecek stoku saklamış; yoldaşları yaklaşan ölümün baygınlığı içinde yatarken, o gizlice gücünü yeniden kazanmıştı.

Babam gördüklerinden sonra o kadar çileden çıkmıştı ki, tüfeğini doğrulttu. Bir tesadüf olmasaydı, sık sık belirttiği gibi, adamı oracıkta ateş ederek öldürecekti. O zaman benim öyküm nasıl da farklı olurdu! Ama olacağı yokmuş. Tam namluyu doğrulttuğu sırada gözü, biraz altındaki düz bir çıkıntı üzerinde yavaşça ilerleyen ayıya ilişti ve avcı içgüdülerine teslim olarak, silahını vahşi hayvana boşalttı, adama değil. Ayı sıçradı ve akarsudaki bir havuza düştü. Kanyon çarpma sesini yankıladı ve çok geçmeden tüm kamp ayaktaydı. İnsani denemeyecek çığlıklarla, tökezleyerek, düşerek, birbirlerini yere atarak, bu açlıktan ölmekte olan insanlar, avın üzerine çullandılar. Babam çıkıntıdan aşağı inerek ırmağın seviyesine erişecek vakit bulmadan önce, çoğu çoktan açlığını çiğ etle bastırıyordu ve daha titiz olanlarca bir ateş yakılmaktaydı.

Gelişi bir süre için dikkat çekmemişti. Bu sendeleyen ve çamur suratlı kuklaların ortasında dikildi; onların çığlıklarıyla kuşatılmıştı. Ama onlar tüm varlıklarıyla ölü et parçasına gözlerini dikmişlerdi. Hareket edemeyecek kadar zayıf olanlar bile, yarı

dönmüş olarak, gözleri ayıya dikili yatıyorlardı. Babam, bu hazin velvelenin tam ortasında sanki görünmezmiş gibi durduğunu fark ettiğinde, bir ağlama arzusuna kapıldı. Koluna bir dokunuş ona gem vurdu. Etrafında dönünce kendisini, neredeyse öldürmüş olacağı yaşlı adamla yüz yüze buldu. Ancak ikinci bakışında onun hiç de yaşlı bir adam olmadığının, aksine en güçlü kuvvetli çağında, sert, etkileyici, zeki ifadeli, bitkinlik ve açlıkla damgalanmış biri olduğunun farkına vardı. Babamı bir el işaretiyle uçurumun kenarına çağırdı ve orada çok gizli bir fısıltıya brendi için yalvardı. Babam ona hor görerek baktı. "Bana," dedi, "yerine getirmediğim bir görevi hatırlatıyorsun. İşte mataram; grubunuzdaki kadınları canlandırmaya yetecek kadarını içerdiğini umut ediyorum ve seni battaniyesinden mahrum bırakırken gördüğüm kızla başlayacağım." Bunu söyledikten sonra, yalvarışlarına kulak asmayarak, sırtını bu bencil adama döndü.

Kız hâlâ kayaya yaslanmış olarak yatıyordu. Yatağının çevresindeki keşmekeşin farkına varamayacak kadar ölümün ilk evresinde ilerlemiş halde uzanıyordu. Ama babam başını kaldırıp matarayı ağzına dayadığında ve ona bu canlandırıcıdan birkaç damla yutması için baskı yaptığında ya da yardım ettiğinde, baygın gözlerini açtı ve ona zayıfça gülümsedi. Hiçbir gülümseme bu kadar dokunaklı bir tatlılıkta olmamıştır; hiçbir göz bu kadar derin bir menekşe değildir, ruhu bu kadar dürüstçe anlatamaz! Tecrübeye dayanarak konuşuyorum, çünkü o gözler, bana beşikteyken gülümseyenlerle aynıydı. Gri sakallı adam tarafından hâlâ kıskançlıkla seyredilen ve takip edilen babam, dikkatini karısı olacak kadından gruptaki tüm kadınlara çevirdi ve matarasındaki son süzüntüleri erkekler arasında en çok ihtiyacı varmış görünenlere verdi.

"Hiç kalmadı mı? Benim için bir damla bile mi?" dedi sakallı adam.

"Bir damla bile yok. Canın çekiyorsa, sana elini ceketinin cebine sokmanı tavsiye ederim."

"Ah! Beni yanlış değerlendiriyorsunuz. Benim hayata bencil

ve bayağı düşüncelerle sıkıca yapışan biri olduğumu düşünüyorsunuz. Ama size ne söyleyeceğim, bu konvoyun tamamı bile yok olsa, dünya sadece bir yükten kurtulmuş olur. Bunlar yalnızca insan şeklinde böcekler, Avrupa şehirlerinin varoşlarında mayıs sinekleri kadar çok ürerler. Onları bizzat ben yıkım ve sefaletten koparıp aldım, pislik yığınından ve alkol sarayı kapısından. Ve siz de onların hayatını benimkiyle kıyaslıyorsunuz!"

"Öyleyse siz bir Mormon misyonerisiniz?"

"Ah!" diye haykırdı adam, tuhaf bir gülümsemeyle. "Bir Mormon misyoneri, eğer isterseniz! Unvana önem vermem. Ondan daha fazlası olmasaydım, hiç söylenmeden ölebilirdim. Ama bir doktor olarak hayatım önemli sırlar ve insanlığın geleceği ile ilintilidir. İşte bu, konvoyu kaybedip bir kestirme bulmayı denediğimizde ve bu ıpıssız koyakta yolumuzu kaybettiğimizde, içimi yiyip bitirdi ve beş gün içerisinde sakalımı abanozdan gümüşe dönüştürdü."

"Üstelik bir de doktorsunuz," diye düşünceye daldı babam, onun yüzüne bakarak. "Zor durumlarında insanların yardımına koşmak için yeminle bağlanmışsınız."

"Bayım, adım Grierson. Bu adı tekrar duyacaksınız ve o zaman benim görevimin bu yoksullar konvoyuna karşı değil, bütünüyle tüm insanlığa karşı olduğunu anlayacaksınız."

Babam, şimdi dinleyecek kadar canlanmış olan grubun geri kalanına doğru döndü. Onlara derhal kendi grubundan yardım getirmek için yola koyulacağını söyledi. "Ve," diye ekledi, "tekrar bu kadar büyük sıkıntılara düşerseniz, etrafınıza bakın ve toprağın yardım ile büründüğünü fark edin. Burada, mesela, bu uçurumdaki yarıkların alt tarafında büyüyen yeşil bir yosun görebilirsiniz. İnanın bana hem yenilebilirdir hem de birinci sınıf."

"Aha!" dedi Doktor Grierson, "botanikten anlıyorsunuz!"

"Sadece ben değil," diye karşılık verdi babam, sesini alçaltarak, "çünkü bunların kazınıp alındığı yerleri görebiliyorum. Haklı mıyım? Gizli stokunuz bunlar mıydı?"

Babamın kader arkadaşları, işaret ateşinin yanına geri döndü-

günde gördüğü kadarıyla, gün sonunda iyi bir av elde etmişlerdi. Bu yüzden Mormon konvoyuna yardım eli uzatmaya daha kolay ikna oldular ve her iki grup da ertesi günü Utah sınırlarına doğru bir yürüyüşle karşıladı. Katedilecek mesafe çok fazla değildi. Ama arazinin yapısı ve yiyecek temin etmenin güçlüğü, süreyi hemen hemen üç haftaya uzattı. Babam da böylelikle yardımına koştuğu kızı tanımak ve takdir etmek için bol bol fırsat buldu. Annemden Lucy diye bahsedeceğim. Soyadını söylemeye iznim yok, iyi bildiğiniz bir isim. Ne gibi hak edilmemiş felaketler sonucu genç kızlık çağındaki bu hoş, eğitimle incelmiş, en iyi üslupla yücelmiş masum çiçeğin, bir Mormon konvoyunun dehşetleri arasına böyle savrulduğunu size anlatmak için oyalanmamalıyım. Sadece şu yeterli olsun, o nahoş koşullarda bile, kendisininkine yaraşır bir ruh buldu. Babamla annemi birleştiren sevgi bağının harareti, belki de kısmen karşılaşmalarının tuhaf şeklinden ötürüydü. En azından ne ilahi ne de insani hiçbir sınır tanıyordu. Babam, onun hatırı için tutkularından feragat etmeye ve inancından dönmeye karar vermişti. Yürüyüşlerinde daha bir hafta geçmeden kendi grubunu terk etti, Mormon öğretisini kabul etti ve grup Salt Lake'e vardığında annemle evlenme vaadini aldı.

Evlilik gerçekleşti ve onun tek mahsulü benim. Babamın işleri fazlasıyla rast gitti, anneme sadık kaldı. Bunu duymak sizi şaşırtabilecek olsa da, herhangi bir memlekette benim dünyaya geldiğim ve genç kızlığa adım attığım evden daha mutlu çok az ev olduğuna inanıyorum. Doğrusu, tüm zenginliğimize rağmen, inananların daha katı ve sofu olanları, bizi kâfir ve yarı-imanlı görerek, bizden uzak duruyorlardı. Kendisi de genç olan o korkunç zorbanın, babamın servetine yan gözle baktığı biliniyordu ama ben bunu hiç tahmin edemezdim. Gerçekten de, Mormon kuralların gereğince, tam bir masumiyet ve inanç içerisinde yaşıyordum. Dostlarımızdan bazılarının birden çok karısı vardı. Ama gelenek böyleydi ve bu beni neden evliliğin kendisinden daha fazla şaşırtsındı ki? Zaman zaman zengin tanıdıklarımızdan biri ortadan kaybolurdu. Ailesi dağılır, eşleri ve müesseseleri kilisenin yaşlıla-

rı arasında paylaşılırdı. Hatırası sadece korkuyla ve ürkütücü baş sallamalarla hatırlanırdı. Çok sessiz olduğumda ve muhtemelen varlığım unutulduğunda, akşam ateşinin yanında büyüklerim tarafından bunun gibi konular dile getirilirdi. Onların birbirlerine yaklaştığını ve arkalarına korkmuş gözlerle baktıklarını görürdüm. Fısıltılarından zengin, şerefli, sağlıklı ve hayatının baharında birinin, belki de daha bir hafta önce beni kucağına almış birinin, nasıl da bir saat içinde evinden ve ailesinden gizlice kaçırıldığını ve arkasında tek bir iz bile bırakmadan, aynadaki bir görüntü gibi kaybolup gittiğini çıkarırdım. Gerçekten de korkunçtu. Ama ölüm böyleydi, evrensel kanun. Hatta sohbet, uğursuz sessizliklerle ve baş sallamalarla dolu olarak, daha da cesur bir hal alırsa, bir fısıltı içinde adı geçen Yok Edici Melekleri duyabilirdim. Bir çocuk bu esrarları nasıl anlamalıydı? Bir Yok Edici Meleği, İngiltere'deki daha şanslı bir çocuğun bir piskoposu ya da taşra papazını öğreneceği gibi öğrendim, müphem bir saygı ve daha fazla bilgi için isteksizlikle. Hayat her yerde, toplumda ve doğada, korku temelleri üzerine yaslanır. Güvenli yolları, çölde yeşeren bir bahçeyi, ibadet için toplanan sofu insanları görebiliyordum. Ebeveynimin şefkatinin ve hayatımın tüm zararsız konforlarının farkmdaydım. Ve neden, üzerinde yükseldiği sırlar için bu dürüst görünümlü yüzeyin altını kurcalayaydım ki?

Başlangıçta şehirde oturuyorduk. Ama sonraki bir zamanda şırıldayan suyun müziği ile dolu ve her tarafı yirmi mil boyunca zehirli ve kayalık çölle çevrili, yeşil bir ağaçlıklı vadideki güzel bir eve taşındık. Şehir otuz mil uzaklıktaydı. Sadece babamın kapısından daha ileriye gitmeyen tek bir yol vardı, geri kalanlar kışın geçit vermeyen yollardı. Böylece Avrupalılara akıl almaz gelecek bir yalnızlık içinde yaşadık. Tek komşumuz Doktor Grierson'dı. Benim genç gözlerim için, şehrin; saçları yağlı, çenesi sakallı yaşlılarından ve onların haremlerindeki çirkin, zihinsel açıdan gelişmesine fırsat verilmemiş eşlerinden sonra, yaşlı doktorun münasip tavırlarında, zarif duruşunda, seyrek beyaz saçında, sakalında ve delici bakışlarında makbul bir taraf vardı. Yine de, o neredeyse bizim tek

ziyaretçimiz olsa da, onun varlığında bir korku hissini hiçbir zaman tamamen aşamadım. Bu huzursuzluk, içinde yaşadığı korkutucu yalnızlık ve uğraşılarının üzerinde asılı olan gizlilik tarafından da besleniyordu. Evi bizimkinden sadece bir iki mil uzaktaydı ama çok farklı bir şekilde konumlanmıştı. Dik bir bayırın zirvesinde yola tepeden bakıyordu ve çıkıntı yapan bir dizi kayalığa yakın yerleştirilmişti. Doğa, denebilir ki, burada insanoğlunun eserlerini taklit etmeyi arzulamıştı. Çünkü bayır, bir istihkâmın eğimi gibi pürüzsüzdü ve uçurumlar da bir şehrin surları gibi sabit bir yükseklikteydi. İlkbahar bile bu kasvetli manzaranın tek bir ayrıntısını değiştiremezdi. Pencereler, tuzdan bembeyaz bir ovanın üzerinden, kuzeydeki donuk taş sıradağlar silsilesine tepeden bakardı. İki veya üç defa bu ürkütücü meskenin görüş alanı içinden geçtiğimizi hatırlıyorum ve her zaman kepenkleri kapalı, duman çıkmaz ve terk edilmiş olarak gördüğüm için ebeveynime, günün birinde mutlaka soyulacağını belirttiğimi.

"Ah! Hayır", dedi babam, "asla soyulmaz." Ses tonunda tuhaf bir suçlama fark ettim.

Sonunda ve talihsiz ailemin üstüne felâket çökmeden kısa bir zaman önce, doktorun evini tesadüfen farklı bir açıdan gördüm. Babam hastaydı. Annem onun yatağının yanına hapsolmuştu ve ben, arabacımızın sorumluluğu altında, paketlerimizin bizim için bırakıldığı, yaklaşık yirmi mil uzaktaki yalnız eve gitmek zorunda kaldım. Atın nallarından biri düştü; evin yarı yolunda karanlık bastırdı. Arabacı ile ben, az yüklü bir arabada yalnız olarak yolun, doktorun evinin altından geçen kısmına vardığımızda saat sabahın 03.00'üne geliyordu. Ay, berrak bir şekilde yüzüyordu. Bu güçlü ışık altında uçurumlar ve dağlar tamamen ıssız bir şekilde uzanıyordu. Ama ev, uzun bayırın tepesindeki ve kayalığın hemen altındaki konumunda, sadece her penceresinden bir bayram yeri gibi dışarıya ışık saçmakla kalmıyordu. Aynı zamanda batı tarafındaki büyük bacasından öyle yoğun ve öyle çok miktarda bir duman yumağı taşıyordu ki, esintisiz gece havasında millerce uzağa kadar asılı duruyordu ve gölgesi, ay ışığında, parıldayan tuzun üzerinde

uzak çevrelere uzanıyordu. Ayrıca biz yaklaşmaya devam ederken, düzenli ve kesik kesik bir zonklama sessizliği bölmeye başladı. Bana ilk başta bir kalbin atışı gibi gelmişti. Hemen sonra aklıma dağların altında boğularak ölmekte olan ve hâlâ beklenmedik bir çabayla nefes alan bir canavar düşüncesi geldi. Treni duymuştum, her ne kadar görmemiş olsam da, bunun ona benzeyip benzemediğini sormak için arabacıya döndüm. Ama gözlerindeki ifade, bir solgunluk, velev ki korkudan veya yüzüne vuran ay ışığından, sözcüklerin dilimin ucunda donmasına neden oldu. Böylelikle sessizlik içinde ilerlemeye devam ettik, ta ki ışıklandırılmış evin hemen altına gelene kadar. O sırada aniden, tek bir ikaz edici hışırtı olmadan, öyle büyüklükte bir patlama sesi koptu ki, toprağı salladı ve dağların yankılarını uçurumdan uçuruma gümbürdetti. Kehribar renkli bir alev sütunu bacanın tepesinden fırladı ve çok sayıda kıvılcım halinde düştü. Aynı anda da pencerelerdeki ışıklar bir an için yakut kırmızısına döndü ve sonra söndü. Arabacı, içgüdüsel olarak atının gemini çekti. Yankılar dağların arasından daha ilerilere doğru, azalarak hâlâ gümbürderken, şimdi kararmış olan içeriden bir dizi feryat koptu -bir adam mı kadın mı olduğunu tahmin etmek imkânsızdı. Kapı ardına kadar açıldı ve uzun bayırın tepesinde, dışarı, ay ışığına doğru beyazlara bürünmüş bir siluet koştu. Evin önünde sıçramaya ve zıplayıp kendini yere atmaya başladı. Istırap içindeymiş gibi yuvarlandı. Çığlıklarımı daha fazla tutamıyordum. Arabacı, atın böğrünü kamçıladı ve hayatımız pahasına taşlık yoldan yukarı doğru kaçtık. Dağın köşesini dönüp huzur dolu ışık altında uyuyan babamın çiftliği ve koyu renkli yeşil koruları ile bahçeleri gözümüze ilişene kadar dizginleri çekmedik.

Babam maddi refahının en üst noktasına çıkana ve ben de 17 yaşıma erişene kadar hayatımın tek macerası bu oldu. Hâlâ bir çocuk kadar masum ve şendim. Neşeli bir saflık içinde bahçemle meşgul olur veya tepelerde koşardım. Flört etmeyi ya da fiziki özeni hiç aklıma getirmezdim. Eğer gözlerim bir aynada ya da ormandaki bir kaynakta kendi görüntüme dikilirse, bu ebeveynimin yüz hatlarını araştırmak ve fark etmek için olurdu. Ama diğerle-

rinin üzerinde uzun süredir baskısını hissettiren korkular, şimdi benim gençliğime de saldırmak üzereydi. Boğucu, bulutlu bir öğleden sonra kendimi bir sedirin üstüne atmıştım. Pencereler, annemin elinde nakışıyla oturduğu terasa doğru açık duruyordu. Babam bahçeden gelip ona katıldığında, benim için açıkça işitilebilir olan sohbetleri öylesi ürkütücü bir nitelikteydi ki, beni uzandığım yere mıhladı.

"Darbe geldi," dedi babam, uzun bir sessizliğin ardından.

Annemim kalktığını ve döndüğünü duydum ama sözlü bir cevap vermedi.

"Evet," diye devam etti babam, "bugün sahip olduğum her şeyin bir listesini aldım. Her şeyin, diyorum; dudakları korkuyla mühürlenmiş adamlara gizlice borç verdiklerimin; göklerde tek bir kuş bile yokken çıplak dağa kendi ellerimle gömdüklerimin. Bu durumda hava sırları mı taşıyor? Tepeler camdan mı? Çiğnediğimiz taşlar bize ihanet etmek için ayak izlerimizi mi muhafaza ediyor? Ah! Lucy, Lucy, nasıl böyle bir memlekete geldik!"

"Ama bu," diye karşılık verdi annem, "pek de yeni veya çok tehditkâr bir olay değil. Bir şeyleri saklamakla suçlanıyorsun. Gelecekte daha fazla vergi ödersin ve para cezasına çarptırılırsın. Hareketlerimizin bu derece gözetlendiğini ve en mahremimizin bilindiğini keşfetmek gerçekten de rahatsızlık verici. Ama bu yeni bir şey mi? Uzun süredir her ot parçasından korkup kuşkulanmıyor muyduk?"

"Evet, kendi gölgelerimizden de! Ama bunlar hiçbir şey. İşte listeye eşlik eden mektup."

Annemin sayfaları çevirdiğini duydum. Bir süreliğine sessiz kaldı.

"Anlıyorum," dedi nihayet, sonra okuyan birinin ses tonuyla: " 'Yüce Yaratan tarafından bu dünyanın nimetleri ile ziyadesiyle kutsanmış bir müminden,' " diye devam etti, " 'kilise gizli olarak bir takva işareti beklemektedir.' İşte zehirli iğne burada. Haksız mıyım? Korktuğun sözler bunlar mı?"

"Bu sözler! Lucy, Priestley'i hatırlıyor musun? Ortadan kaybolmasından iki gün önce, beni tek başına yükselen tenha bir tepenin zirvesine götürmüştü. Etrafımızı on mil boyunca görebiliyorduk. Şüphesiz bu toprakların casuslara karşı emniyetli bir bölgesi varsa, böyle bir konumda olmalıydı. Ama bana hikâyesini anlatması ve dinlemem, korkunun yarattığı bir sıtma ateşi eşliğindeydi. O da bunun gibi bir mektup almıştı ve sahip olduklarının üçte birini teslim etmeyi önereceği bir cevabın uygunluğu konusunda benim onayımı soruyordu. Hayatına önem veriyorsa teklifini yükseltmesini rica ettim ve biz ayrılmadan önce meblağı iki katma çıkarmıştı. Ama iki gün sonra yok olmuştu, -şehrin ana caddesinden, öğle vaktinde- sonsuza kadar yok olmuştu. Ah! Tanrım!" diye haykırdı babam, "nasıl bir hünerle katı bedenden ruhu böyle çekip alıyorlar? Geride hiç iz bırakmayan nasıl bir ölüme hükmediyorlar? Öyle ki bu maddi yapı, bu güçlü kollar, mezara yüzyıllar boyunca direnebilen bu iskelet, bir anda duyular dünyasından böyle sökülüp alınıyor? Bu düşünce, sadece ölmekten daha berbat bir korku barındırıyor."

"Grierson'da bir umut olabilir mi?"

"Bırak o düşünceyi! Artık ona öğretebileceğim her şeyi biliyor ve beni kurtarmak için kılını kıpırdatmaz. Kaldı ki gücü az, ona karşı bir tehdidin de benimkinden daha az eli kulağında olmaması imkânsız değil. Çünkü o da ayrı yaşıyor, eşlerini ihmal ediyor ve ilgilenmiyor. Açıkça bir kâfir olarak anılıyor. Ve eğer güvenliği çok daha korkunç bir bedel karşılığında satın almazsa -ama hayır; buna inanmam. Ona karşı hiç sevgim yok ama buna inanmam."

"Neye inanmazsın?" diye sordu annem. Sonra sesi değişerek, "ama ah! Ne fark eder?" diye haykırdı. "Abimelech, önümüzde tek bir yol var: Kaçmalıyız!"

"Boşuna! Sadece seni de kaderime ortak ederim. Bu toprakları terk etmek çare değil. İnsanların hayatın içinde kapana kısılması gibi burada kapana kısılıyız ve mezar dışında bir çıkış yok."

"Öyleyse sadece ölebiliriz. En azından birlikte ölelim. Bırak da

Asenath[6] ve ben senden uzun yaşamayalım. Nasıl bir tevekküle mahkûm olacağımızı bir düşün!"

Babam, onun dokunaklı sertliğine karşı koyamadı. Tek bir umut kıvılcımı bile beslemediğini görsem de, o anda elinin altında olan birkaç yüz dolar dışında tüm varlığını bırakıp gitmeye ve hemen, karanlık ve bulutlu olacağa benzeyen o gece, kaçmaya razı oldu. Hizmetkârlar uykuya dalar dalmaz, iki katıra erzak yükleyecekti. Başka iki katır annemi ve beni taşıyacaktı. Çok kullanılmayan bir yoldan dağların yolunu tutarak, özgürlük ve yaşam için uygun bir hamle yapacaktık. Onlar bu şekilde karar verir vermez, kendimi pencerede gösterdim ve hepsini duyduğumu itiraf ederek, benim ihtiyatlılığıma ve sadakatime güvenebilecekleri konusunda onlara teminat verdim. Gerçekte de, soyuma layık olmamak dışında hiçbir korkum yoktu. Korku duymadan hayatımın kontrolünü ellerimde tutuyordum. Babam boynuma sarılıp ağlayarak, evladının cesareti için Tanrı'ya şükrettiğinde, bir gurur ve bir parça da savaşta askerleri ele geçiren türde bir neşe duygusuyla, kaçışımızın tehlikelerini inle çekmeye başladım.

Gece yarısından önce, bulutlu ve yıldızsız bir göğün altında, vadideki tarlaları epey arkamızda bırakmıştık ve tepelerdeki, büyük kayalarla tıka basa dolu ve coşkun bir su yatağının uğultusuyla yankılanan güvenilir bir vadiye doğru tırmanıyorduk. Şelaleler ardı ardına gümbürdüyor ve beyazlık bayraklarını geceye asıyor ya da düşüşlerinin ıslak rüzgârıyla yüzlerimizi serinletiyorlardı. Yol çok tehlikeliydi ve açlıkla korunan çöllere varıyordu. Daha elverişli yollardan dolayı uzun zaman önce bırakılmıştı ve yıllar geçtikçe artık dünyanın insan ayağının basmadığı bir köşesi olmuştu. Dehşetimizi tahmin edin; bir uçurumun köşesini aniden dönüp de karşımızda sarkan bir kayanın altında kendi başına yanan parlak şenlik ateşini ve kayanın ön cephesinde, yanmış tahta ile oldukça kabaca çizilmiş olan Mormon inancının sembolü büyük Açık Göz'ü bulduğumuzda. Ateşin ışığında birbirimize baktık. Annem bir gözyaşı çılgınlığına kapıldı. Ama tek bir söz bile söylenmedi.

6 Bu isimde vurgu c'nin üzerindedir; s, ıslık gibidir.

Katırlar ters yöne çevrildi ve büyük gözü vadiyi koruması için bırakarak, sessizce geldiğimiz yoldan geri döndük. Ertelenemeyecek bir infaza mahkûm olarak tekrar eve döndüğümüzde daha gün doğmamıştı.

Babamın nasıl bir cevap gönderdiği bana söylenmedi. Ama iki gün sonra, günbatımından az önce, başı tozla büyük bir dertte olan sade, dürüst görünüşlü bir adamın, atını yavaşça yoldan yukarıya sürmekte olduğunu gördüm. Gösterişsiz bir şekilde giyinmişti, geniş hasır bir şapkası vardı. Muhterem bir sakal taşıyordu ve bana oldukça güven verici gözüken basit, taşralı bir çiftçi havasına sahipti. Doğrusu, oldukça dürüst bir adam ve sofu bir Mormondu. Taşıdığı haberden hiç hazzetmiyordu. Ama ne o ne de Utah'ta başka biri itaatsizliğe cüret edemezdi. Kendini Bay Aspinwall olarak tanıtıp talihsiz ailemizin toplandığı odaya girdiğinde olabildiğince mahcubiyet içindeydi. Annemi ve beni son derece beceriksizce gönderdi. Babamla yalnız kalır kalmaz önüne Başkan Young'ın imzasını taşıyan boş bir kâğıt koyarak ona hizmet seçeneklerini sundu: Ya beyaz denizin ötesindeki kabilelere doğru bir misyoner olarak yola çıkmak ya da ertesi gün bir grup Yok Edici Melek ile birlikte altmış Alman göçmenin katledilmesine katılmak. İkincisini babam ciddi bir şekilde düşünemezdi bile. İlkini de bir bahane olarak görüyordu. Karısını savunmasız bırakmaya ve kendisinin de baskısı altında yaşadığı despotluğa yeni kurbanlar toplamaya razı olsa bile, hiçbir zaman dönmesine izin verilmeyeceğine emindi. Her ikisini de reddetti. Aspinwall, içten bir heyecanı açığa vurdu, kısmen dini, böyle bir itaatsizlik gösterisine karşı ama kısmen de insani, babam ve ailesi için merhametle dolu... Ondan kararını gözden geçirmesini rica etti ve en sonunda, etkili olamayacağını görerek, ona işlerini düzenlemesi ve karısı ile kızına veda etmesi için ay yükselene kadar vakit tanıdı. "Çünkü," dedi, "en geç o zaman atını benimle birlikte sürmelisin."

Takip eden saatler üzerine fazla düşünmeye cesaretim yok, çok hızlı uçup gittiler. Birazdan ay doğudaki sıradağların üstünü aştı ve babamla Bay Aspinwall, gece seyahatleri için yan yana

yola koyuldular. Annem, her ne kadar hâlâ cesur bir yüz ifadesi taşıyor olsa da, o andan sonra aceleyle kendini odasına kapadı. Ben de, karanlık evde yalnız, keder ve korkudan tükenmiş halde, Kızılderili midillimi eyerlemek ve yukarıya dağın köşesine sürüp uzaklaşmakta olan babama son bir veda bakışı atmak için acele ettim. İki adam ağır bir tempoda yol alıyorlardı. Görüş yerine vardığımda fazla gerilerinde de değildim. Manzarada hareket eden hiçbir canlı görmemekten dolayı ziyadesiyle hayrete düşmüştüm. Ay, deyişteki gibi, gündüz gibi aydınlatıyordu. Ama tüm o karanlık kemerin altındaki hiçbir yerde, büyüyen bir ağaç, bir çalılık, bir çiftlik, sürülmüş bir tarla parçası ya da tek bir şey dışında insana dair bir belirti yoktu. Durduğum köşede, sarp bir kayalık hattından bir kale doktorun evini saklıyordu. Hafif gece rüzgârı, o çıkıntının üstünün öbür tarafından kapkara bir duman halkasını tepelerin etrafına taşıyıp dağıtıyordu. Nasıl bir yakıtın o kuru havada dağılmak için fazla uyuşuk bir duman oluşturabileceğini ya da nasıl bir fırının onu bu kadar bolca fışkırtıyor olabileceğini aklım almıyordu. Ama doktorun bacasından geldiğini adım gibi biliyordum. Babamın şimdiden kayıplara karıştığını çok iyi anlıyordum ve sağduyuya rağmen, kafamda o sevgili haminin kaybını, dağlar boyunca süzülen pis duman şeridiyle bağdaştırıyordum.

Günler geçti ve annemle ben yine de havadis için boş yere bekledik. Bir hafta geçti, bir ikincisi takip etti ama baba ve kocadan tek bir haber bile almadık. Dumanın dağılması gibi, görüntünün aynadan kayıp gitmesi gibi, atımı alıp ardına düşmeme kadar geçen on veya yirmi dakika içinde, o güçlü ve cesur adam hayattan öylece sırra kadem basıp gitmişti. Umut, eğer bir parça umudumuz varsa, her geçen saatle birlikte kayboluyordu. Artık babam için en kötüsü şüphe götürmezdi. Savunmasız ailesi için de en kötüsü korkuyla bekleniyordu. Zayıflık göstermeden, geriye dönüp baktığımda hayret ettiğim umutsuz bir sükûnetle, dul ve yetim, olacakları beklediler. Üçüncü haftanın son gününde sabah kalktığımızda, kendimizi evde yalnız bulduk, bakındığımız kadarıyla tüm arazide yalnız. Tüm hizmetkârlarımız, ittifakla kaçmışlardı.

Bize nasıl minnetle sadık olduklarını bildiğimizden, kaçışlarından en karanlık imaları çıkardık. Doğrusu gün bir olay olmadan geçti. Ama nihayet akşam çöktüğünde, yaklaşmakta olan at toynaklarının tıkırtısı bizi terasa çağırdı.

Doktor, bir Kızılderili midillisine binmiş olarak bahçeye girdi, attan indi ve bizi selamladı. Çok daha fazla kamburlaşmış gibiydi ve saçı her zamankinden daha gümüşiydi. Ama tavırları sakin, ciddi ve kabalıktan uzaktı.

"Hanımefendi," dedi, "çok önemli bir mesajla ortaya çıktım. Elçisi olarak tek komşunuzu ve kocanızın Utah'taki en eski dostunu göndermesini de başkanın iyi yürekliliğinin bir sonucu olarak takdir etmenizi isterim."

"Bayım," dedi annem, "sadece tek bir şeyle ilgileniyorum, tek bir düşünceyle. Ne olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Gerçeği söyleyin: Kocam?"

"Hanımefendi," diye karşılık verdi doktor, terastaki bir sandalyeye oturarak. "Akılsız bir çocuk olsanız, şu anda durumum acı verici ölçüde utandırıcı olurdu. Öte yandan siz, çok zeki ve metin bir kadınsınız. Benim sağduyum sayesine kendi sonuçlarınızı çıkarmak ve kaçınılmazı kabullenmek için size üç hafta müsaade edildi. Daha fazla laf söylemem fuzuli olacaktır kanımca."

Annem ölü gibi solgundu ve bir saz gibi titriyordu. Ona elimi uzattım, elbisesinin kıvrımları arasında tuttu ve ben yüksek sesle bağırabilene kadar kuvvetlice sıktı. "Öyleyse, bayım," dedi en sonunda, "sağır kulaklara konuşuyorsunuz. Eğer gerçekten böyleyse, mesajlarla ne işim olur? Tanrı'dan ölmek dışında ne isteyebilirim?"

"Hadi, kendinize hâkim olun. Sizi merhum kocanızla ilgili tüm düşünceleri bir kenara bırakmaya, kendi geleceğiniz ve şu genç kızın kaderi ile ilgilenmek için zihninizi berraklaştırmaya davet ediyorum."

"Beni bir kenara bırakmaya davet ediyorsunuz. Öyleyse biliyorsunuz!"

"Biliyorum."

"Biliyor musunuz?" diye patladı zavallı kadın. "O zaman işi yapan sizdiniz! Maskeyi sıyırıyorum ve korku ve tiksinmeyle sizi olduğunuz gibi görüyorum, -sizi, zavallı kaçağın kâbuslarında farkına vardığı, sonra hezeyanlar içinde uyandığı- siz, Yok Edici Melek!"

"Eh, hanımefendi, ne olmuş öyleyse? Benim kaderim ve sizinki benzer değil mi? İkimiz de bu sağlam Utah hapishanesinde gömülüp kalmadık mı? Kaçmayı denemediniz mi ve Açık Göz vadide sizin önünüzü kesmedi mi? Utah'ın o uyumayan gözünün dikkatinden kim kaçabilir? Ben değil, en azından. Gerçekten de üstüme dehşet verici görevler yüklendi ve en sonuncusu da en nankörüydü. Ama vazifelerimi geri çevirseydim bu kocanızı kurtarır mıydı? Kurtarmayacağını çok iyi biliyorsunuz. Ben de onunla birlikte yok olurdum. Ne son anlarında onu teskin edebilirdim ne de bugün ailesi ile Brigham Young'ın kudreti arasına durabilirdim."

"Ah!" diye haykırdım. "Peki, böyle tavizlerle hayatı satın alabiliyor musunuz?"

"Genç hanım, yapabilirim ve yaptım da. Ve günün birinde bana bu alçaklık için teşekkür edeceksiniz. Cesaret sahibisin, Asenath, bunu görmek beni memnun ediyor. Ama zamanı boşa harcıyoruz. Bay Fonblanque'ın varlığı, şüphesiz tahmin ettiğiniz gibi kiliseye geri dönüyor. Fakat bir kısmı soyu ile aile kuracak adam için ayrıldı. O adam da, belki de size gecikmeden söylemeliyim, benden başkası değil."

Bu iğrenç teklif karşısında annem ve ben yüksek sesle feryat ettik ve kayıp ruhlar gibi birbirimize sıkıca sarıldık.

"Tahmin ettiğim gibi," diye kaldığı yerden devam etti doktor, aynı ölçülü ifadeyle. "Bu ayarlama sizi irkiltiyor. Sizi ikna etmemi mi bekliyorsunuz? Çok iyi biliyorsunuz ki, Mormonların kadınlara bakış açısını hiçbir zaman benimsemedim. En müşkül çalışmalara kendimi vererek, karım dedikleri o pasaklıları kendi aralarında çekişip kavga etmeye bıraktım. Benden cüzdanım dışında bir şeye

sahip olmadılar. Arzuladığım birliktelik bu değildi, ardına düşmek için fırsatım olmuş olsa da. Hayır, hiç de gerek yok, hanımefendi ve eski dostum-" Burada doktor ayağa kalktı ve bir çeşit incelikle eğildi; "arsızlığımdan endişe etmenize. Aksine sizde bir Romalı ruhu görmek bana keyif veriyor ve sizi beni derhal takip etmeye, kendi arzumun değil ama aldığım emirlerin adına davet etmeye mecbursam, ortak kanıda olduğumuzun anlaşılacağını umarım."

Böylece bize yol için giyinmemizi buyurarak lambayı aldı -çünkü artık gece çökmüştü- ve ahıra yollanarak atlarımızı hazırladı.

"Bu ne demek oluyor? Bize ne olacak?" diye haykırdım.

"O değil, en azından," diye yanıtladı annem, omuz silkerek. "Şimdilik ona güvenebiliriz. Sözlerinin arasında belli bir trajik vaat seziyorum gibi geldi. Asenath, eğer seni terk edersem, eğer ölürsem, zavallı ebeveynini unutmazsın, değil mi?"

Bunun üzerine ayrı tellerden çalmaya başladık. Ben ona sözlerini açıklaması için yalvarıyordum. O, beni bir kenara bırakıp doktoru bir dost olarak önermeye devam ediyordu. "Doktor mu!" diye bağırdım en sonunda, "babamı öldüren adam mı?"

"Hayır, adil olalım. Tanrı şahidimdir ki, onun en dostça rolü oynadığına inanıyorum. Ve sadece o, Asenath, seni bu ölüm diyarında koruyabilir."

Bu sırada doktor bizim iki atımızı idare ederek geri döndü ve hepimiz eyerlere yerleştiğimizde, bana önden sürmemi buyurdu çünkü Bayan Fonblanque ile tartışması gereken bir konu vardı. Sabırsızlık içinde fısıltıyla konuşarak bir yayan yürüyüş temposunda geliyorlardı. Az sonra ay yükseldi ve onları birbirlerinin yüzüne sabırsızlıkla bakarak giderken gösterdi. Annem elini doktorun koluna koymuştu ve doktor da, her zamanki alışkanlıklarının aksine, coşkulu itiraz ya da münakaşa jestleri yapıyordu.

Doktor tırısa kalkarak, evinin kapısına doğru dağın eğiminde tırmanan yolun eteğinde bana yetişti.

"Burada," dedi, "attan iniyoruz ve annen yalnız kalmayı tercih ettiğinden, sen ve ben evime doğru birlikte yürüyeceğiz."

"Onu tekrar görecek miyim?"

"Sana söz veriyorum," dedi ve inmeme yardım etti. "Atları burada bırakıyoruz. Bu taştan çölde hiç hırsız yoktur."

Yol, evi görüş alanında tutarak yavaş yavaş yükseliyordu. Pencereler bir kere daha parlaktı; baca bir kere daha duman kusuyordu. Ama son derece kati bir sessizlik hüküm sürüyordu ve yavaşça izimizi takip eden annemin silueti dışında, millerce bir alanda tek bir insan varlığı bile olmadığına emindim. Bunu düşününce, başımı kaldırıp yanımda usulca yürümekte olan, omuzları öne eğilmiş doktora baktım ve sonra bir kez daha aydınlanmış ve gayretli bir fabrika gibi duman çıkartan evine. Sonra merakımı tutamadım. "Göklerdeki Tanrı adına," diye haykırdım, "bu insanlık dışı çölde ne yapıyorsunuz?"

Bana tuhaf bir gülümsemeyle baktı ve kaçamak bir cevap verdi: "Bu fırınlarımı tutuşmuş gördüğün, ilk sefer değil. Bir sabah çok erken saatlerde, seni arabayla geçerken gördüm. Hassas bir deney başarısız olmuştu ve arabacını ya da seni taşıyan atı ürkütmekten dolayı kendimi affedemiyorum."

"Nasıl!" diye haykırdım, o siluetin tuhaf davranışlarını tekrar hayalimde canlandırarak. "O, siz olabilir misiniz?"

"O bendim ama deli olduğumu zannetme. Istırap içindeydim. Aşırı derecede haşlanmıştım."

Artık nerdeyse eve gelmiştik. Bölgedeki alışılmış evlerin aksine yontma taştan yapılmıştı ve çok yekpareydi. Temeli de taştı, arka alanı da. Duvarların etrafındaki taşlı minerallerin arasında tek bir ot parçası bile bitmemişti, pencereleri süsleyen tek bir çiçek bile yoktu. Kapının üzerindeki tek süsleme, kabaca oyulmuş Mormon Gözü'ydü. Çocukluğumdan beri o sembolü görerek büyütülmüştüm. Ama kaçtığımız geceden beri yeni bir anlam kazanmıştı ve kasılmama neden oldu.

Duman, bacanın tepesinden bol miktarda, dönerek çıkıyordu, kenarları ateşten al aldı. Binanın öbür ucunda, zemine yakın yerde, kızgın buhardan soluklar ayın altında kar gibi parıldıyor ve uçup gidiyorlardı.

Doktor kapıyı açtı ve eşikte durakladı. "Bana burada ne yaptığımı soruyorsun; iki şey: Yaşam ve Ölüm." Sonra girmem için bana işaret etti.

"Annemi bekleyeceğim," dedim.

"Çocuk, bana bak; yaşlı ve çökmüş değil miyim? Aramızdan hangisi daha güçlü, genç kız mı yoksa kurumuş adam mı?"

Başımı eğdim ve yanından geçerek, büyük bir ateşle ve loş bir okuma lambasıyla aydınlatılmış bir giriş salonuna ya da mutfağa girdim. Sadece bir büfe, kaba bir masa ve birkaç tahta sırayla döşenmişti. Doktor bunlardan birine oturmamı işaret etti. Sonra başka bir kapıdan evin içine girerek beni yalnız bıraktı. Birazdan evin öbür ucundan bir zincir gıcırtısı duydum. Bunu, beni vadide ürkütmüş olan o zonklayan ses takip etti. Ama şimdi yüksekliği ile tehdit edici olacak ve hatta vuruşların tekrarlanmasıyla evi sarsacak kadar yakındaydı. Doktor geri döndüğünde, korkumu bastırmak için ancak vakit bulmuştum ve hemen hemen aynı anda annem de eşikte göründü. Ama o yüzdeki huzuru ve kendinden geçmeyi size nasıl anlatabilirim? Sanki o kısa at gezisi sırasında yıllar onu aşıp gitmiş ve daha genç, daha alımlı yapmıştı. Gözleri parlıyordu, gülümsemesi içime işledi. Artık bir kadın gibi görünmüyordu, sanki mest edici şefkat meleğiydi. Bir çeşit korkuyla ona koştum ama o bir parça geriye çekildi ve parmağını, dudaklarına bastırdı, cilveli ama yine de tüyler ürpertici bir çekicilikle. Öte yandan doktora elini uzattı, sanki bir dost ve müttefikmiş gibi. Manzara o kadar tuhaftı ki, gücenmeyi aklıma getirmedim.

"Lucy," dedi doktor, "her şey hazırlandı. Tek başına mı gidersin yoksa kızın da bizi izleyecek mi?"

"Asenath da gelsin, sevgili Asenath! Bu saatte, korku ve kederden arınmışken, kendimin ve duygusal düşkünlüklerimin üstesinde gelmişken, sizin hatırınız için, kendiminki için değil, onun orada bulunmasını arzu ediyorum. Eğer dışarıda bırakılırsa, sevgili dostum, iyi kalpliliğinizi yanlış değerlendirebilir."

"Anne," diye haykırdım çılgınca, "anne, bu da ne demek?"

Ama annem, o parlak gülümsemesiyle, sadece "şşş!" dedi, sanki tekrar bir çocuk olmuşum gibi ve bir çeşit humma ateşiyle sallanarak. Doktor bana sessiz olmamı ve onu daha fazla rahatsız etmememi buyurdu. "Beni çoğu kez tuhaf bir şekilde cezbeden," diye devam etti, anneme hitap ederek, "bir seçim yaptın. İki uç: Her şey, aksi takdirde hiçbir şey; asla ya da tam şu anda, -bunlar benim yersiz eğilimlerimdi. Ama orta yolu kabul etmek, yarım elmayla memnun olmak, bir süre için alevlenmek ve sonra sönmek- asla bir saat için bile, doğduğumdan beri asla, benim tutkumun iştahını tatmin edemez." Anneme sabit bir şekilde bakıyordu, bolca takdirle ve gözlerinde bir imrenme iziyle. Sonra derin bir iç çekişle, içerideki odaya doğru yol gösterdi.

Çok uzundu. Bir uçtan diğer uca çok sayıda lamba ile aydınlatılmıştı. Sonradan, ışıklarının değişken renginden ve yanarken çıkardıkları kesintisiz çıtırdama seslerinden, elektrik olduklarını tahmin ettim. En uzak uçtaki açık bir kapıdan, ocağın yanındaki yakacak kabini olması gereken bir yer gözümüze ilişti. Burası, odayla ağır tezat içinde, fırın kapağından geliyormuşçasına kırmızı bir yansıma ile kaplanmıştı. Duvarlara kitaplar ve camlı kutular diziliydi, masalar kimyasal araştırma gereçleriyle doluydu, kocaman cam bataryalar ışıkta parıldıyordu. Kabin kapısının yan duvarındaki bir delikten ağır bir tahrik kayışı odaya giriyor, hantal bir hareketle ve hayli tekinsiz ve sarsıntılı seslerle yukarıda çelik makaralar üzerinde ilerliyordu. Bir köşede cam ayaklar üzerinde duran ve ilginç bir biçimde telle kaplanmış bir sandalye fark ettim. Annem ona doğru kararlı bir çabuklukla ilerledi. "Bu o mu?" diye sordu.

Doktor sessizce başını salladı.

"Asenath," dedi annem, "hayatımın bu hazin sonunda bir müttefik buldum. Bak ona: Doktor Grierson. Ona karşı, ah kızım, o dosta karşı nankör olma!"

Sandalyeye oturdu ve kollarının bitimindeki küreleri elleriyle kavradı.

"Doğru yaptım mı?" diye sordu ve doktora öyle parıldayan bir

yüzle baktı ki, onun aklı için korktum. Doktor bir kere daha başını salladı ama bu defa duvara kuvvetle yaslanarak. Bir zembereğe dokunmuş olmalıydı. En düşük şok oturduğu yerde annemi sarstı, en ufak ölüm sarsıntısının yüz hatlarından geçtiği görüldü. Sonra yorgunluğa yenik düşmüş biri gibi sandalyesinde geriye yaslandı. Hemen dizlerine sarıldım. Ama kavrayışım karşısında elleri gevşekçe yana sarktı, hâlâ aynı dokunaklı gülümseme ile kutsanmış yüzü, göğsüne doğru düştü. Ruhu sonsuza kadar uçmuştu.

Bir an için gözyaşları ile dolu yüzümü kaldırıp doktorun gözleri ile karşılaşmadan önce ne kadar zaman geçmiş olabileceğini bilemiyorum. Benimkilerin üzerinde öylesine derin bir tetkik, merhamet ve ilgiyle durdular ki, kederimin tazeliği içinde bile irkilerek dikkat kesildim.

"Yeter," dedi, "bu kadar yas tutma. Annen ölüme, bir düğüne gider gibi gitti, kocasının öldüğü yerde ölerek. Şimdi, Asenath, hayatta kalanları düşünme zamanı. Benimle yan odaya gel."

Onu, rüyada gibi takip ettim. Beni ateşin yanına oturttu, içmem için şarap verdi. Sonra taş zeminde volta atarak benimle konuştu.

"Artık, çocuğum, dünya üzerinde yalnızsın ve Brigham Young'ın doğrudan gözetimi altındasın. Senin kısmetin, normal koşullarda rezil bir yaşlının beşinci gelini olmak ya da istisnai bir şans eseri, bu topraklarda şans olarak görüldüğünden, bizzat başkan tarafından beğenilmek olur. Senin gibi bir kız için böyle bir kader ölümden beterdir. Annenin öldüğü gibi ölmek, kadının aşağılandığı bu çukurun çamurunda gün geçtikçe daha derinlerine batmaktan iyidir. Ama kaçış olası mıdır? Baban denedi. Gardiyanlarının nasıl bir güvenle hareket ettiğini ve bir kayanın üzerindeki dilsiz bir çizimin, nasıl da özgürlüğe giden yollar üzerinde yeterli bir nöbetçi sayıldığını kendi gözlerine gördün. Babanın başarısız olduğu noktada sen daha akıllı ya da daha şanslı olabilir misin? Yoksa sen de tuzaklar karşısında aciz misin?"

Sözlerini değişken duygularla dinlemiştim ama şimdi anladığıma inanıyordum.

"Anlıyorum," diye haykırdım. "Beni doğru değerlendiriyorsunuz. Ebeveynimin gösterdiği yolu takip etmeliyim. Ve ah! Sadece istekli değilim, sabırsızım da!"

"Hayır, senin için ölüm yok. Çatlamış kabı kırabiliriz ama pırıl pırıl olanı değil. Hayır, annen farklı bir umut besliyordu, ben de öyle. Hah," diye haykırdı, "genç kız büyüyüp olgun bir kadın olur, plan gerçekleşme aşamasına gelir, verilen söz, -tutulmaz! Bu kadar canlı, bu kadar çekici bir süreci durdurmaya katlanamam. Annenin düşüncesi," diye ekledi, bir ses tonu değişikliğiyle, "seninle bizzat benim evlenmemdi." Korkarım bu kadere karşı tiksinti dolu bir dehşet sergiledim çünkü beni aceleyle yatıştırdı.

"Rahatla, Asenath. Yaşlı olsam da gençliğin coşkun hayallerini umutmuş değilim. Doğrusu, günlerimi laboratuarlarda geçirdim ama tüm gece nöbetlerim sonunda genç bir nabzın ezgisini unutmadım. Yaşlılık korkaklıkla, katlanılmaz acıdan esirgenmek ister; gençlik, talihi sakalından yakalayarak, neşeyi bir hak olarak talep eder. Tüm bunları unutmadım. Yine de onları hevesle gereksinmedim, hiç de kıskançlıkla düşünmedim; sadece zamanı gelene kadar erteledim. Görüyorsun öyleyse, geçim kaynağın yok; kalan tek dostun bu yaşlı araştırmacı, kurnazlıkta eski, sevgide acemi. Sadece tek bir soruma cevap ver. Dünyanın aşk diye adlandırdığı karışıklıktan azade misin? Hâlâ kalbine ve amaçlarına hâkim misin? Yoksa gözlerin ve kulakların zincirli bir köleliğe düştü mü?"

Ona kırık dökük sözlerle cevap verdim. Kalbim, sanırım ona öyle söylemiştim, ölü ebeveynimle birlikteydi.

"Yeter," dedi. "Bu gece bahsettiğimiz hizmetler için sık sık, çok sık çağrılmak benim kaderimdi. Utah'ta başka hiç kimse, onları bu kadar başarılı bir şekilde sonuçlandıramazdı. Bunun sonucu olarak elime bir miktar nüfuz parçası geçti. Şimdi onu senin hizmetine sunuyorum, kısmen ölü dostlarımın, anne babanın hatırına; kısmen de kendi iyiliğin için beslediğim ilgiden dolayı. Seni İngiltere'ye göndereceğim, muhteşem Londra şehrine. Orada senin için seçtiğim damadı bekleyeceksin. Benim oğlum olacak, yaşça uygun ve senin yaşının isteyeceği güzellik nitelikleri açısından

çokça noksan değil. Kalbin serbest olduğuna göre bana, bu kadar çok harcama ve ondan daha da çok tehlike karşılığında, istediğim tek bir sözü rahatlıkla verebilirsin. O damadın gelişini, bir eşin hassasiyetiyle bekleyeceksin."

Bir süre afallamış halde oturdum. Doktorun, evliliklerinden, öyle duyduğumu hatırlıyorum, çocuğu olmamıştı. Bu da sıkıntıma bir kafa karışıklığı eklemişti. Ama tek başınaydım, doktorun dediği gibi o karanlık topraklarda tek başıma. Kaçışın, dengi dengine bir evliliğin düşüncesi, bende bir umut ışığı uyandırmak için yeterliydi ve ne söyledim bilmiyorum ama teklifi kabul ettim.

Rızam karşısında, makul bir şekilde umacağımdan daha fazla duygulanmış gibi gözüktü. "Göreceksin," diye haykırdı, "kararı kendin vereceksin." Sonra yan odaya koşturarak, bir parça kabaca yapılmış ufak bir yağlıboya portre ile döndü. Yaklaşık kırk yıl öncesinin kıyafetleri içinde bir adamı gösteriyordu, gerçekten de genç ama yine de doktor olduğu fark edilebiliyordu. "Hoşuna gitti mi?" diye sordu. "Bu benim, daha genç olduğum zamanlardan. Benim, benim oğlum da buna benzeyecek, ama daha soylu, meleklerin bile gıpta etmeye tenezzül edeceği kadar zinde... Ve zekâ sahibi bir adam, Asenath, mükemmel bir zekâ. Böyle bir adam, bence, on binde bir gelir. Onun gibi bir adam -gençliğin tutkularını olgunluğun itidali, kudreti, ağırbaşlılığıyla birleştiren biri, tüm görevleri ve becerileri icra edebilecek biri, insanlık için misal olacak biri- söylesene; bu, tutkulu bir kızın isteklerini karşılamaz mı? Söylesene, bu yeterli değil mi?" Resmi hemen gözlerimin önünde tutarken elleri titriyordu.

Ona kısaca daha fazlasını isteyemeyeceğimi söyledim çünkü bu baba duygusallığı gösterisi içime işlemişti. Ama daha sözler ağzımdan çıkarken bile damarlarımda aşağılayıcı bir isyan kabardı. Onu dehşetle düşünüyordum, onu, portresini, oğlunu. Tek seçeneğim bir Mormon evliliği yerine ölüm olsaydı, Tanrı şahidim olsun ki, ona kucak açardım.

"Çok iyi," diye yanıtladı, "cesaretine güvenmekte haklıymışım. Bir şeyler ye öyleyse çünkü çok uzaklara gideceksin." Böyle söy-

leyerek önüme et koydu. Sonra ben itaat etmek için çaba harcarken odadan ayrıldı ve bir kucak dolusu kaba kıyafetle geri döndü. "İşte, sahte kılığın. Seni giyinmen için bırakıyorum."

Elbiseler muhtemelen 15 yaşlarında, bir parça hantal bir erkek çocuğuna aitti ve üzerimden bir çuval gibi sarkıp hareketlerimi fena halde zorlaştırıyorlardı. Ama beni kontrol edemediğim titremelerle dolduran, onların kaynağı sorunuydu ve ait oldukları delikanlının kaderi. Değişimi ancak gerçekleştirmiştim ki, doktor geri geldi. Bir arka pencereyi açtı, bana evle çıkıntı yapan kayalıklar arasındaki dar alanda yardımcı oldu ve kayaya çakılmış demir basamaklı bir merdiveni gösterdi. "Tırman," dedi çabukça. "Zirveye geldiğinde, dumanın gölgesinde gidebildiğin kadar uzağa yürü. Duman seni, eninde sonunda bir vadiye götürecektir. Onu aşağıya doğru takip et, iki atla bekleyen bir adam bulacaksın. Ona itirazsız itaat edeceksin. Ve unutma, sessizlik! Şimdi senin hizmetine sunduğum çark, tek bir sözle aleyhine dönebilir. Git, Tanrı işlerini rast getirsin!"

Çıkış kolaydı. Uçurumun tepesine varınca, öbür tarafta önümde çok geniş ve kademeli, aya ve çevredeki dağların altında çırılçıplak uzanan taştan bir eğim gördüm. Hiçbir yerde bir gözetleme noktası ya da saklanma yeri yoktu. Bu çöllerin nasıl casuslarla kuşatıldığını bildiğimden, gidişimi dumanın izi altında maskelemek için acele ettim. Bazen gece rüzgârıyla yükselerek yukarılarda süzülüyordu ve onun ay tarafından oluşturulan gölgesinden daha katı bir perdem olmuyordu. Bazen yeniden toprağın üzerinde sürünüyordu ve içinde yürüyebiliyordum, omzumdan daha yüksek olmuyordu, tıpkı bir dağ sisi gibi. Ama öyle veya böyle, o uğursuz fırının dumanı kaçışımın ilk aşamasını korudu ve beni fark edilmeden vadiye ulaştırdı.

Orada, beklenildiği gibi, bir çift eyerlenmiş atın yanında suskun ve ağırbaşlı bir adam buldum. O andan itibaren, tüm gece boyunca, dağların arasındaki en gizli ve tehlikeli patikalarda dolanıp durduk. Tan vaktinden az önce bir boğazın dibindeki nemli ve rüzgârlı bir mağaraya sığındık. Tüm gün boyunca saklanmak için

orada kaldık ve ertesi gece kızıllık batıda solup gitmeden yolculuğumuza yeniden başladık. Öğle sularında bir çalılık örtüsünün bulunduğu, küçük bir nehrin yanındaki bir çimenlikte tekrar durduk. Burada rehberim, çantasından bir çıkın çıkarıp vererek, bana bir kere daha kıyafetlerimi değiştirmemi buyurdu. Çıkın, bizim evimizden alınmış olan kıyafetlerimle doluydu, tarak ve sabun gibi ihtiyaçlar da vardı. Durgun bir havuzu ayna gibi kullanarak üstümü başımı düzelttim. Bunu yapıp yeniden kendi görüntüme kavuşmayı görmenin hoşnutluğuyla gülümserken, dağlar, insani tizliğin çok ötesinde bir çığlıkla çınladı. Sonra ben hâlâ şaşkın bir şekilde dururken, son derece berbat ve toprağı sarsan bir ses fırtınası koptu ve hızla yükseldi. Size, yüzüstü kapaklanıp avazım çıktığı kadar bağırdığımı itiraf etmeme gerek var mı? Amma velakin bu sadece yakındaki dağların arasındaki yoldan kıvrıla kıvrıla giden trendi: Kurtuluş aracımın ta kendisi, beni Utah'tan alıp götürecek olan kuvvetli kanatlar!

Giyindiğimde rehber, bana içinde hem para hem de kâğıtlar olduğunu söylediği bir çanta verdi. Sonra çoktan sınırı geçip Wyoming topraklarına girdiğimi söyleyerek, yarım mil aşağıdaki demiryolu istasyonuna ulaşana kadar nehri takip etmemi buyurdu. "İşte," diye ekledi, "Council Bluffs'a kadar biletin. Doğu Ekspresi birkaç saat içinde geçecek." Akabinde iki atı da aldı, başka söz söylemeden ve hiç selam vermeden, geldiğimiz yoldan atını sürüp gitti.

Üç saat sonrasında, doğuya doğru boğazların arasından salınarak gitmekte olan ve dağlardaki tünellerde gümbürdeyen trenin sonundaki sahanlıkta oturmuştum. Manzaradaki değişim, kaçış hissi, hâlâ çarpıntı yapan takip edilme korkusu -her şeyden çok da yeni aracımın sersemletici büyüsü, beni herhangi bir mantıklı ya da hüzünlü düşünceden uzak tuttu. İki akşam önce doktorun evine ölmeye hazırlanmış olarak gitmiştim, ölümden daha kötüsüne hazırlanmış olarak. Olan bitenler, her ne kadar korkunç olsa da, beklentilerimle kıyaslandığında neredeyse neşeli görünüyordu. Uçan saray arabada tüm bir gece uyuyana kadar, bende telafi

edilemez kaybıma dair bir his ve gelecekle ilgili makul bir telaş uyanmadı. Bu ruh hali içinde çantadakileri inceledim. Epey altın konmuştu; biletler ve Liverpool'a kadar seyahatim için eksiksiz talimatlar içeriyordu. Bir de doktordan, bana uydurma bir isim ve hikâye sağlayan, son derece tedbirli bir sessizlik salık veren ve sadık bir şekilde oğlunun gelmesini beklememi buyuran uzun bir mektup. Demek ki, her şey önceden ayarlanmıştı. Razı olacağıma güveniyordu ve bin kat daha da kötüsü, annemin gönüllü olarak ölüme gideceğine güveniyordu. Tek dostuma karşı korkum, benimle evlenecek oğluna karşı tiksintim, hayatımın tüm akışına ve koşullarına karşı isyanım şimdi tam olmuştu. Derdim ve çaresizliğimle uyuşmuş olarak otururken, çok hoş bir hanım benimle sohbete başladı. Bu imdada sıkıca yapıştım ve kısa bir süre sonra ona üstünkörü bir şekilde doktorun mektubundaki hikâyeyi anlatıyordum: Nevada City'den Bayan Gould olduğumu, İngiltere'deki bir amcanın yanına gitmekte olduğumu, sahip olduğum parayı, ailemi, yaşımı ve benzeri şeyleri, ta ki açıklamalarım tükenene kadar. Sonra kadın beni sorularıyla bunaltmaya devam ettiği için kendi aklımdan bir şeyler döktürmeye başladım. Bu, kısa süre sonra benim gibi deneyimsiz birinin boyunu aştı. Şimdiden kadının yüzünde bir gölgelenme dikkatimi çekmişti ki, bir beyefendi yanıma yaklaştı ve bana son derece kibarca hitap etti:

"Bayan Gould, sanıyorum?" Sonra kadından, kendisinin koruyucum olması yetkisiyle affını isteyerek, beni yataklı vagonun önündeki sahanlığa çekti. "Bayan Gould," dedi kulağıma, "güvende olduğunuzu sanıyor olabilir misiniz? Sizi adamakıllı kendinize getireyim. Tek bir düşüncesizlik daha ve Utah'a geri dönersiniz. Ve bu arada, eğer o kadın sizinle tekrar konuşursa, ona şu sözlerle cevap vereceksiniz: 'Hanımefendi, sizden hoşlanmadım ve kendi arkadaşlarımı seçmeme izin verirseniz, minnet duyarım.' "

Heyhat, bana emredildiği gibi yapmalıydım. O ana kadar kendisine karşı güçlü sempati bağları ile yakınlık hissettiğim bu hanımı, hakaret ederek başımdan savdım. Ondan sonra da tüm gün boyunca, çıplak ovalara gözümü dikerek ve gözyaşlarımı yutarak,

sessizlik içinde oturdum. Bu kadarı yeter, yolculuğumun tekrarlayan kalıbı buydu. İster trende, ister otellerde ya da transatlantiğin güvertesinde olsun, yarıda kesilmeden herhangi bir yolculuk arkadaşıyla dostça tek bir laf bile edemedim. Her yerde, her tarafta en beklenmedik insanlar, erkek ya da kadın, zengin ya da fakir, beni yolculuğumda yönlendirecek koruyucular veya davranışımı gözetleyip düzene sokacak casuslar halini alıyordu. Bu şekilde Amerika'yı boydan boya geçtik, bu şekilde okyanusu aştık. Mormon gözü hâlâ hareketlerimi izliyordu. Nihayet bir araba beni, bu sabah kaçarken gördüğünüz o Londra pansiyonunun önünde indirdiğinde, çabalamayı ve umut etmeyi çoktan kesmiştim.

Ev sahibesi, tüm o yolculuk boyunca herkes gibi gelişimi bekliyordu. Bahçeye bakan odamda bir ateş yakılmıştı. Masanın üzerinde kitaplar vardı, çekmecelerde de kıyafetler. Orada -neredeyse gönül rahatlığıyla ve kesin bir tevekkülle diyebilirim- aylar birbirini takip etti. Ara sıra ev sahibem beni bir yürüyüşe ya da gezintiye çıkarırdı ama hiçbir zaman evden tek başıma ayrılmama izin vermezdi. Onun da, o yaygın Mormon dehşetinin gölgesi altında yaşadığını fark ettiğimden, karşı koyamayacak kadar çok merhamet hissediyordum. Mormon ülkesinde doğmuş çocuk için, gizli bir tarikatın yükümlülüklerini kabul eden bir adam gibi, hiçbir kaçış mümkün değildir. Bu yüzden şüphesiz okudum ve hatta bu soluklanma için minnettardım. Bu arada içtenlikle aklımı yaklaşmakta olan nikâhıma hazırlamaya çalıştım. Damadın beni görmeye geleceği gün yaklaşıyor, minnet ve korku eşit ölçüde razı olmaya mecbur kılıyordu. Doktor Grierson'ın oğlu, canı ne isterse olsun, hâlâ genç olmalıydı ve yakışıklı olması bile muhtemeldi. Bundan daha fazlasını ummaya cesaret edemediğimi düşünüyordum. Aklımı razı olmaya yönlendirirken, daha çok bekleyebileceğimi hissettiğim bu fiziksel cazibeler üzerinde dikkatle durdum, gözlerimi ahlaki ve düşünsel hususlardan başka taraflara çevirdim. Ruhlarımızda büyük bir güç vardır ve zaman geçtikçe, kendimi bir kabullenme kalıbına soktum. Dahası, vaktin gelmesi için sabırsızlanmaya başladım. Akşamları uyku beni yüzüstü bırakıyordu. Tüm gün ateşin yanında oturuyordum, rüyalara dalmış

olarak, kocamın yüz hatlarını hayalimde canlandırarak ve elinin dokunuşunu ve sesinin tonunu hevesle tahmin ederek. Hayatımın uyuşukluğunda ve yalnızlığında, doğuya bakan tek pencere ve tek umut kapısı buydu. Sonunda isteğimi o kadar besledim ve hazırladım ki, bu sefer de karşı taraf üzerine korkularca kuşatılmaya başladım. Ya ben hoşuna gitmezsem ne olacaktı? Ya bu görülmemiş sevgili, hoşnutsuzlukla bana arkasını dönerse ne olacaktı? Artık çekiciliğimi inceleyip değerlendirerek saatlerce aynanın önünde kalıyordum ve elbisemi değiştirmekten ya da saçımı düzeltmekten hiç bıkmıyordum.

Günü geldiğinde, uzun uzun giyinip kuşanmakla uğraştım. Ama sonunda, bir çeşit iyimser çaresizlikle, daha fazla bir şey yapamayacağımı ve artık kişiliğimle ayakta kalmam veya düşmem gerektiğini kabul etmek zorunda kaldım. Meşguliyetim bitince, korkularla karışık, hasta edici bir sabırsızlığa kapıldım. Sokakların yükselen fısıltısına kulak veriyor, her ses ya da sessizlik değişiminde irkiliyor, ufalıyor ve alnıma kadar kızarıyordum. Aşka, muhatabı hakkında bir parça bilgi sahibi olmadan hazırlanılamayacağını biliyorum. Yine de araba kapının önünde şakırdadığında ve ziyaretçimin merdivenleri tırmandığını duyduğumda, zavallı kalbimdeki umutların hengâmesi öyleydi ki, aşkın kendisi onların ebeveynliğini kabul etmekten gurur duyardı. Kapı açıldı ve beliren Doktor Grierson'dı. Sanırım yüksek sesle çığlık attım. En azından bayılarak yere düştüğümü biliyorum.

Kendime geldiğimde, üzerime eğilmiş nabzımı sayarak duruyordu. "Seni ürküttüm," dedi. "Öngörülmemiş bir güçlük -belirli bir ilacı saf halde temin etmenin imkânsızlığı- beni Londra'ya hazırlıksız olarak gelmek zorunda bıraktı. Kendimi bir kere daha belki senin için çok şey ifade eden ama benim için denize düşen yağmurdan daha dikkate değer olmayan o zavallı çekicilikler olmadan göstermek durumunda kaldığım için üzgünüm. Gençlik sadece bir evredir, henüz ayıktığın şu baygınlık hali gibi gelip geçicidir ve eğer bilimde doğruluk varsa, geri çağırması kolaydır. Çünkü Asenath, artık seni sırdaşım olarak kabul etmem gerektiğini sezi-

yorum. Kendimi bildim bileli, hayatın her saatini ve eylemini tek bir tutkulu göreve adadım ve başarımın zamanı gelmek üzere. O kadar uzun süre kalmaya razı olduğum bu yeni topraklarda, zaruri bileşenleri topladım; kendimi her açıdan hata ihtimaline karşı güçlendirdim. Bir zamanlar rüya olan şimdi gerçeklik halini alıyor ve sana oğlumu önerdiğimde bunu bir surette yaptım. O oğul, -o koca, Asenath, bizzat benim- beni şimdi gördüğün gibi değil ama gençliğin ilk gücüne kavuşmuş olarak. Deli olduğumu mu düşünüyorsun? Cehaletin alışıldık tavrıdır bu. Tartışmayacağım, bırakacağım gerçekler konuşsun. Beni arınmış, dinçleşmiş, yenilenmiş, başlangıçtaki görüntüsünün kalıbına dönmüş olarak gördüğünde -bende insanoğlunun güçlerinin ilk mükemmel hayat buluşunu, ki olacağım budur, fark ettiğinde- geçici ve doğal kuşkuculuğuna daha da nezaketle gülebiliyor olacağım. Sana heves edeceğin neyi -şöhret, zenginlik, güç, gençliğin büyüsü, yaşlılığın zor kazanılmış bilgeliği- tüm mükemmelliğiyle sunmayı başaramayabilirim ki? Kendini kandırma. Tek biri dışında, her türlü Allah vergisi insani yetenekte zaten sana üstün gelirim. O tek yetenek de bana geri verildiğinde, efendini takdir edeceksin."

Bu noktada saatine bakarak, şimdi beni kendi başıma bırakması gerektiğini söyledi ve kadınlara özgü hayalleri değil, mantığımı dikkate almamı buyurarak ayrıldı. Hareket edecek cesaretim yoktu. Gece çöktü ve beni, bayıldığım sırada yatırdığı yerde buldu, yüzüm ellerime gömülü, ruhum en karanlık korkular içinde boğulmuş. Akşamım geç saatlerinde doktor elinde bir mumla döndü. Belirgin bir asabi titremeyle bana kalkmamı ve akşam yemeği yememi buyurdu. "Mümkün müdür ki," diye ekledi, "senin cesaretin hakkında yanılmış olayım? Korkak bir kadın benim için kesinlikle uygun bir eş değildir."

Kendimi, onun önünde dizlerimin üstüne attım. Bir gözyaşı seli içinde, onu korkaklığımın rezilliğine, zekâ ve kişilik açısından her hususta ondan umutsuzca ve gülünç derecede aşağı olduğuma ikna etmeye çalışarak, beni bu nişandan azat etmesi için yalvardım.

"Ah! Şüphesiz," diye yanıtladı. "Seni, senden daha iyi tanıyorum ve insan tabiatına, bu sahneyi iyi anlayacak kadar aşinayım. Hitap ettiğin ben," diye ekledi, bir gülümsemeyle, "henüz dönüşmemiş şahsımdır. Ama gelecek konusunda kendini endişeye kaptırma. Bırak sonuca ulaşayım. Sonra sadece sen değil, Asenath, dünya üstündeki her kadın benim gönüllü kölem olacak."

Ondan sonra beni ayağa kalkmaya ve yemeye zorladı. Benimle birlikte masaya oturdu, kibar bir ev sahibinin özeniyle rahatlatıp oyaladı ve ancak geç saatlerde nazikçe iyi geceler dileyerek beni bir kere daha ıstırabımla baş başa bıraktı.

Tüm bu iksir ve gençliğe tekrar kavuşma muhabbeti boyunca hangi varsayımdan daha fazla ürktüğümü tam bilemiyorum. Eğer umutları herhangi bir gerçeklik temeline dayanıyorduysa, gerçekten de, bir çeşit iğrenç mucize eseri yaşlılığından kurtulmayı başarırsa, ölüm, o son derece doğaya aykırı, son derece günahkâr birlikteliğe karşı tek sığınağım olurdu. Öte yandan bu hayaller sadece çılgınlıktıysa, hayatın aniden şiddetlenen bir deliliğiyse, merhametim, neredeyse bu evliliğe karşı isyanım kadar taşıması zor bir yük halini alırdı. Gece böylece geçti, isyan ve umutsuzluk arasında, nefret ve acıma arasında gidip gelerek. Ve ertesi sabahın tek getirdiği, esaret konumumu daha iyi idrak etmek oldu. Çünkü doktor her ne kadar sakin bir yüz ifadesiyle ortaya çıksa da, yüzümdeki keder izlerini fark eder etmez, kendininkinde tepki olarak bir gölge büyüdü. "Asenath, bana şimdiden çok şey borçlusun. Hâlâ seni tek parmağımla ölümden uzak tutuyorum. Hayatım zahmet ve endişeyle dolu ve tercihim," dedi, dikkate değer bir emir vurgusuyla, "beni memnun bir yüzle karşılamandır." Tavsiyesini bir daha tekrarlamasına gerek kalmadı. O günden sonra onu görünür bir neşeyle ağırlamaya hazırdım. O da beni refakatiyle ve neredeyse katlanamayacağım kadar güveniyle epey ödüllendirdi. Evin arka tarafında, iksiri için gece gündüz didindiği bir laboratuar kurmuştu ve oradan oturma odamda beni ziyarete gelirdi, kâh geçici bir cesareti kırılmış ruh hali içinde kâh ve çok daha sık, umut saçarak. Onu bu kadar çok görmek ve sayılı günü

kaldığını fark etmemek mümkün değildi. Yine de, tüm bu zaman boyunca gelecek ile ilgili çok büyük faaliyetler tasarlıyor ve gençliğin tüm güveniyle en ölçüsüz zevk ve tutku planlarını yapıyordu. Nasıl cevap veriyordum, bilmiyorum. Ama onu dinlemekten acı duyup, öfkelenirken bile bir ses ve söyleyecek sözler buluyordum.

Bir hafta önce doktor, acınası bir fiziksel zayıflıkla çekişen müthiş bir zindelikle odama girdi. "Asenath," dedi, "artık son bileşeni de temin ettim. Şimdiden bir hafta sonra, son adımın tehlikeli anı hemen hemen gelmiş olacak. Daha önce bir kez benzer bir deneyin başarısızlığında, bilinçsizce de olsa hazır bulunmuştun. Sen bir gece evimin yanından geçerken öyle korkunç bir şekilde patlayan bu iksirdi. Bu kadar hassas bir işlemin, bu kadar büyük bir şehrin milyonlarca kulak tırmalayıcı sesi ve telaşı arasında yürütülmesinin şüphesiz bir tehlike unsuru barındırdığını inkâr etmek boşa. Bu açıdan bakınca, çöllerin arasındaki evimin sükûnetini özlememem mümkün değil. Ama öte yandan iksirin hayata geçirme anındaki istisnai kararsız dengesinin, bileşenlerin niteliğinden çok safsızlığına bağlı olduğunu ispatlamayı başardım ve artık hepsi uygun ve seçkin hassasiyette olduğundan, sonuçtan çok az korkum var. Öyleyse, bugünden bir hafta sonra sevgili Asenath, bu çile dönemi sona erecek." Sonra bana alışılmadık derecede babacan bir tavırla gülümsedi.

Dudaklarım karşılık olarak gülümsedi ama kalbimde en karanlık ve dizginlenemeyen korku kabardı. Ya başarısız olursa? Ya, ah! Bin kat daha kötüsü! Ya başarılı olursa? Nasıl iğrenç ve doğaya aykırı bir kukla izdivacımı istemek için ortaya çıkacaktı? Peki, kendi kendime korkutucu bir çöküntü ile sordum: Gönülsüzlüğümü yenmek konusunda emin olduğu zaferiyle ilgili atıp tutmasında bir gerçek payı olabilir miydi? Gerçekten de buyurgan olduğunu biliyordum, bir işaretle hayatımın yolunu açmıştı. Varsayalım ki, öyleyse, bu deney başarılı oldu. Varsayalım ki, bana geri döndü, tıpkı bir efsanedeki bir vampir gibi ve varsayalım ki, şeytani bir büyüleyicilikle... Başım döndü, tüm önceki korkular beni terk etti ve bunun yerine en kötüsüne kucak açmayı yeğleyeceğimi hissettim.

Derhal kararımı verdim. Doktorun Londra'da bulunması, Mormon yönetiminin işleri gerekçesiyleydi. Sohbetimiz sırasında sık sık, ustalıkla kullanırken bile korktuğu o büyük örgütün ayrıntıları hakkında böbürlenirdi ve beni, Londra'nın uğuldayan labirentinde bile, hâlâ Utah'taki o uyumayan göz tarafından görülebilir olduğumuz konusunda uyarırdı. Gerçekten de, misyonerden Yok Edici Melek'e kadar her türden insanı barındıran ve hayattaki her türlü mevkiye aitmiş gibi görünen ziyaretçileri, o ana kadar beni katıksız bir tiksinti ve korkuyla doldurmuştu. Sırrımın liderlerden birinin kulağına gitmesi durumunda kaderimin telafisiz bir şekilde belirleneceğini biliyordum. Yine de mevcut korku ve umutsuzluk vaziyetimde, yardım için tam da bu adamlara başvurmalıydım. Merdivenlerde Mormon misyonerlerinden birinin yolunu kestim, alt sınıftan biri ama merhameti elde edilemeyecek biri değil. Ona başvurumu açıklamak için nasıl karmaşık bir masal anlattığımı tam hatırlamıyorum. Ama onun aracılığıyla babamın ailesiyle yazıştım. Yardım talebimi onayladılar ve tam da bugün kaçışıma başlayacaktım.

Dün gece doktorun çalışmalarının sonucunu bekleyerek ve en kötüsüne hazırlanarak tamamen giyinik halde oturdum. Bu mevsimde ve bu kadar kuzeyde geceler kısaydı; az bir süre sonra geri dönen gün ışığı bana eşlik etmeye başladı. Evin içindeki ve etrafındaki sessizlik, sadece doktorun laboratuardaki hareketleriyle bozuluyordu. Kaçış zamanımı bekleyerek bunları dinledim, göz hapsinde tuttum. Yine de yukarıda sürüp giden tuhaf deneyle ilgili korkular beni yiyip bitiriyordu. Aslında, artık kendim için bir korumanın bilincinde olduğumdan, anlayışım daha içtenlikle doktorun tarafına çevrilmişti. Hatta kendimi onun başarısı için dua ederken buldum. Ve birkaç saat önce laboratuardan kulağıma alçak, tuhaf bir feryat eriştiğinde, sabırsızlığımı daha fazla kontrol edemedim, aksine merdivenleri tırmandım ve kapıyı açtım.

Doktor, odanın ortasında dikiliyordu. Elinde yaklaşık üçte biri berrak, kehribar renkli bir sıvı ile dolu geniş, yuvarlak göbekli, cam bir imbik; yüzünde bir şükran esrikliği ve tarif edilemez bir

neşe... Beni görünce imbiği tutan kolunu havaya kaldırdı. "Zafer!" diye bağırdı. "Zafer, Asenath!" Ve sonra, -imbik titreyen ellerinden mi kurtuldu yoksa patlama kendiliğinden mi oldu, söyleyemeyeceğim- tek bildiğim fırlatıldığımız, ben kapı pervazına doğru, doktor da odanın köşesine. Bildiğim, sokakta sizi irkiltmiş olması gereken o patlama ile iliklerimize kadar sarsıldık ve fark edilemeyecek bir anın kısa müddeti içinde, doktorun bir hayat boyu süren çalışmasından geriye sadece birkaç kırık cam parçacığı ile kaçışım sırasında beni kovalayan o yoğun, kötü kokulu dumanlar kaldı.

HANIMLARIN KAVALYESİ (*sonu*)

Genç hanımın canlı tavrından ve sesini kullanışındaki dramatik havadan dolayı Challoner, olaylar karşısında samimi ve şiddetli bir heyecana kapılmıştı. Muhtemelen pek de canlı bir niteliği olmayan hayal gücü hem konuyu hem de yöntemi alkışlamış ama aklının daha eleştirici işlevleri tasdik etmeyi reddetmişti. Müthiş bir hikâyeydi ve doğru da olabilirdi ama inanmıyordu. Bayan Fonblanque bir kadındı ve bir kadının da gerçeklerden sapması şüphesiz ki, mümkündü. Ama bir beyefendi bunu ona nasıl söyleyebilirdi? Neşesi bir süredir kaçmaya başlamışsa da şimdi dibe vurmuştu. Kadının sesi sönüp gittikten sonra uzun süre, hâlâ sıkıntılı ve başka yöne çevrilmiş bir yüzle oturmaya devam etti ve ona anlattıklarından dolayı teşekkür edebilmek için hiçbir söz bulamadı. Doğrusu zihni, kaçmak için yoğun bir özlem dışında bomboştu. Her geçen saniye daha da huzursuz edici olan bu teneffüsten, genç hanımın ani kahkahası ile uyandırıldı. Telaşlanmıştı; döndü ve kadınla yüze yüze geldi. Göz göze geldiler ve onunkilerden gelen öyle içten bir neşe kıvılcımı yakaladı ki, bir anda rahatlayıverdi.

"Kesinlikle, başınıza gelen felâketlere kusursuz bir cesaretle katlanmış gibi gözüküyorsunuz."

"Öyle, değil mi?" diye haykırdı kadın ve bir kez daha enfes bir kahkaha attı. Ama bu nöbetten daha da çabuk kurtuldu. "Tüm bunlar çok güzel," dedi, adama ciddiyetle başını sallayarak, "ama

hâlâ, eğer bana yardım etmeyi reddedersiniz, kendimi kurtarmakta gerçekten zorlanacağım, son derece sıkıntılı bir durumdayım."

Bu yardım bahsi karşısında Challoner, ilk baştaki can sıkıntısına tekrar düştü.

"Acınızı kesinlikle paylaşıyorum ve eminim, oldukça memnun olmalıyım. Ama durumumuz çok alışılmadık. Ve üzerinde, sizi temin ederim, hiç kontrolümün olmadığı olaylar beni bu kuvvetten mahrum bırakıyor -bu zevkten- velev ki," diye ekledi, bu düşünceyle bir parça canlanarak, "size polisin himayesini salık versem?"

Kadın, elini onun koluna koydu ve gözlerine sert bir şekilde baktı. Adam şaşırarak, karşılaştıkları andan beri ilk defa onun yanaklarından tüm kanın çekildiğini gördü.

"Öyle yapın ve -sözlerimi iyice düşünüp taşının- beni kesinlikle bir bıçakla öldürseniz de olur."

"Tanrı beni korusun!" diye feryat etti Challoner.

"Ah! Hikâyeme inanmadığınızı ve beni kuşatan tehlikeleri hafife aldığınızı görebiliyorum. Ama siz kim oluyorsunuz da hüküm veriyorsunuz! Ailem korkularımı paylaşıyor; bana gizlice yardım ediyorlar ve siz de nasıl bir özel görevliyle ve nasıl bir yerde bana firarım için gerekli kaynakları sağladıklarını gördünüz. Cesur ve akıllı olduğunuzu ve bende son derece olumu bir izlenim bıraktığınızı kabul ediyorum. Ama nasıl olur da kendi görüşünüzü amcamınkinden, hükümetin eski bir bakanı, kraliçenin takdirini kazanmış ve uzun bir siyasi geçmişi olan bir adamdan üstün tutarsınız? Ben deliysem, o da mı öyle? Ve ayrıca yardımınızı bilhassa talep etmemi hoş görmelisiniz. Hikâyemin tuhaf olduğunu düşünseniz de aşağı yukarı doğru olduğunu biliyorsunuz ve patlamayı duyup da Victoria'daki Mormon'u gören siz, bana inanmayı ve yardım etmeyi reddederseniz, kime başvurabilirim?"

"Öyleyse size para verdi?" diye sordu, bir tek bu durum üzerinde duran Challoner.

"İlginizi çekmeye başladım," diye haykırdı kadın. "Açıkçası, bana yardım etmeye mahkûmsunuz. Sizden istediğim hizmet

ciddi olsaydı, şüpheli olsaydı, alışılmadık bile olsaydı, daha fazla tekrarlamazdım. Ama ne ki? Bir keyif gezisi yapmak -ki bunun için, bana izin verirseniz, ödeme yapmayı teklif ediyorum- ve bir hanımdan diğerine bir miktar para götürmek! Bundan daha basit ne olabilir?"

"Miktar, kayda değer mi?"

Kadın, göğsünden bir paket çıkardı. Henüz saymaya vakit bulamadığını belirterek üstünü yırttı ve dizlerinin üzerine epey sayıda İngiltere Bankası banknotu yaydı. Hesaplamak biraz zaman aldı çünkü her kıymet mertebesinden banknot vardı. Nihayet, birkaç bozukluğu da sayarak, meblağın 710 sterlinin biraz altında olduğunu kestirdi. Bu kadar çok paranın görüntüsü, Challoner'in zihninde derhal bir dönüşüm yarattı. "Ve hanımefendi," diye haykırdı, "bu parayı tamamen yabancı birine emanet etmeyi mi öneriyorsunuz?"

"Ah!" dedi kadın büyüleyici bir gülümsemeyle, "sizi artık bir yabancı saymıyorum."

"Hanımefendi, size bir itirafta bulunmam gerektiğini düşünüyorum. Çok iyi bir aileden geliyor olsam da -anne tarafımdan, doğrusu, yurtsever Bruce'un soyundan bir torun- işlerimin çokça, hayli çokça karmaşık olduğunu sizden saklayamayacağım. Borç içindeyim, ceplerim neredeyse boş ve kısacası hatırı sayılır meblağda bir paranın, çoğu insan için karşı konulamaz ayartıcılıkta olduğu o duruma düştüm."

"Görmüyor musunuz, bu sözlerle son tereddüdümü de giderdiniz? Alın onları." Sonra banknotları genç adamın ellerine tutuşturdu.

Tutarak, vaftiz kurnasındaki bir bebek gibi öyle uzun oturdu ki, Bayan Fonblanque bir kez daha kahkahalara boğuldu.

"Rica ederim, daha fazla tereddüt etmeyin; onları cebinize koyun. Ve durumumuzu bir mahcubiyet gölgesinden kurtarmak için bana, gezgin şövalyeme hangi adla hitap etmem gerektiğini söyleyin çünkü kendimi zamir münasebetsizliğine alçalmış görüyorum."

Borç almak söz konusu olsaydı, atalarımızın bilgeliği kolayca genç adamın yardımına koşardı. Ama bu kadar cömert bir güveni hangi bahaneyle reddedebilirdi? Biliyordu ki, bağışlanamaz bir şekilde yaralayıcı olmayan hiçbiriyle... Ayrıca, ahbabının parlak gözleri ve coşkun ruhu, Challoner'in temkin siperlerinde çoktan bir gedik açmıştı. Tüm bunlar sadece, diye mantık yürüttü, içerlemenin ciddi bir aptallığın daniskası olacağı bir şaşırtmaca olabilirdi. Öte yandan patlama, meyhanedeki görüşme ve ellerindeki o para, inkâr edilmeyecek ciddi bir tehlikenin varlığını ispatlıyor gibi görünüyordu. Eğer öyleyse, kadını yüzüstü bırakabilir miydi? Tehlikeler arasında bir seçim gerekiyordu: Bir hanıma fevkalade bir kabalıkla ve terbiyesizce davranma tehlikesi ve bir aptal gibi ayak işi görme tehlikesi. Hikâye sahte görünüyordu ama para inkâr edilemezdi. Tüm koşullar şüphe verici ve muğlâktı. Genç hanım ise büyüleyiciydi, sosyetik bir konuşması ve tavrı vardı. Hâlâ böyle rüzgârda savrulurken, aklma bir kehanet asaletiyle bir hatıra düştü. Somerset'e beylik alışkanlıklardan kopup da karşısına çıkan ilk macerayı üstlenmeye söz vermemiş miydi? Eh, işte macera buradaydı.

Parayı cebine tıkıştırdı. "Adım Challoner," dedi.

"Bay Challoner, her şey aleyhimdeyken, yüce gönüllülükle yardımıma koştunuz. Her ne kadar ben basit bir insan olsam da, ailem büyük nüfuza sahiptir ve bu cömert davranışınızdan pişman olacağınızı hiç sanmam."

Challoner keyiften kızardı.

"Tahmin ediyorum, muhtemelen bir konsolosluk," diye ekledi, bakışları adamın üzerinde düşünceli bir takdirle durarak. "Büyük bir şehirde ya da başkentte bir konsolosluk -ya da belki- ama zaman kaybediyoruz. Haydi, teslimatım için harekete geçelim."

Kadın, içine işleyen samimi bir güvenle adamın kolunu tuttu ve parkı geçerken, bir kez daha tüm ciddi düşünceleri bir kenara bırakarak, zekâsının sevimli neşesiyle onu oyaladı. Marble Kemeri yakınlarında onları hızlıca Euston Meydanı'ndaki istasyona götüren bir fayton buldular ve burada, otelde, mükellef bir kahvaltı-

ya koyuldular. Genç kadının ilk işi, yazı malzemeleri istemek ve masanın bir köşesinde aceleyle bir pusula yazmak oldu. Bunu yaparken de ahbabına hâlâ gülümseyerek göz atıyordu. "İşte," dedi, "sizi kuzenime tanıtacak mektup." Kâğıdı katlamaya başladı. "Kuzenim, kendisini hiç görmemiş olsam da, oldukça çekici karakterde ve güzelliği kabul edilmiş bir kadın. Bunun hakkında hiçbir şey bilmiyorum ama en azından bana karşı çok nazik davrandı. Aynı şekilde velinimetim olan babası da, siz de; -hepsinden daha nazik- düşünmeyi göze alabileceğimden daha nazik..." Bunu olağanüstü bir heyecanla söyledi ve aynı zamanda zarfı da mühürledi. "Ah!" diye haykırdı, "mektubu kapattım! Pek de kibarca değil. Yine de dostlar arasında belki de böylesi daha iyi. Ne de olsa sizi bir aile sırrına ortak ettim ve her ne kadar siz ve ben çoktan eski yoldaşlar olmuş olsak da amcam sizi henüz tanımıyor. Öyleyse, bu adrese gidiyorsunuz: Richard Sokağı, Glasgow. Ulaşır ulaşmaz gidin lütfen ve bu mektubu kendi ellerinizle Bayan Fonblanque'a verin çünkü bu isimle geçiş izni verecek. Bir dahaki karşılaşmamızda bana onun hakkında ne düşündüğünüzü anlatırsınız," diye ekledi, kışkırtıcı bir edayla.

"Ah!" dedi Challoner, neredeyse şefkatle, "bana hiçbir şey ifade edemez."

"Bilinmez," diye yanıtladı genç kadın bir iç çekişle. "Aklıma gelmişken, unutmuştum, -çok çocukça ve bahsetmekten neredeyse utanıyorum- Bayan Fonblanque'ı gördüğünüzde, kendinizi bir parça gülünç duruma düşürmeniz gerekecek ve bu rolün size hiçbir şekilde uymayacağına eminim. Bir parola üzerinde anlaşmıştık. Bir dükün kızına şu sözlerle seslenmeniz gerekecek: '*Zenci, zenci, asla ölme*'. Ama müsterih olun," diye ekledi gülerek, "çünkü zarif asilzade alıntıyı derhal tamamlayacaktır. Hadi şimdi, dersinizi tekrarlayın."

"Zenci, zenci, asla ölme," diye yineledi Challoner, gizlenmemiş bir gönülsüzlükle.

Bayan Fonblanque bir kahkaha nöbetine tutuldu. "Mükemmel. Son derece gülünç bir sahne olacak." Sonra tekrar güldü.

"Peki, karşı parola ne olacak?" diye sordu Challoner sertçe.

"Son ana kadar size söylemeyeceğim çünkü oldukça buyurgan olmaya başladığınızı seziyorum."

Kahvaltı bitince kadın, platforma kadar genç adama eşlik etti. Ona "Graphic", "Athenæum" ve bir mektup açacağı aldı ve trenin düdüğü ötene kadar sohbet ederek basamakta durdu. *'Kara yüz ve parlayan göz'* diye fısıldadı, sonra hemen neşeli ve ahenkli bir kahkaha şakımasıyla platforma sıçradı. Tren, buharını salarak büyük cam kemerden dışarı doğru giderken, o kahkahanın sesi hâlâ genç adamın kulaklarında çınlıyordu.

Challoner'in durumu, aklı tarafından uzun süre hoş karşılanamayacak kadar tuhaftı. Kendisini muğlâk ve gülünç koşullarla kuşatılmış, yine de, razı olduğu güven yüzünden geri dönülemez bir şekilde sebat etmeye zorunlu olduğu bir görevde, İngiltere'yi boydan boya geçmeyi hedeflerken bulmuştu. Geçmişe bakınca, tüm teklifi reddetmek, parayı geri vermek, özgür ve mutlu bir adam olarak kendi işlerine devam etmek ne kadar da kolay görünüyordu! Ama şimdi imkânsızdı. Onu bakışıyla tutsak eden büyücü kadın, onun şerefini teminat alarak, ortadan kaybolmuştu. Bir adres bırakmayı ihmal ettiği için de haysiyetsizce geri çekilme güvencesinden bile yoksun kalmıştı. Mektup açacağını kullanmak veya kendisine verdiği dergileri okumak, pişmanlığının kesinliğini yenilerdi. Kompartımanda yalnız olduğundan, günü aciz bir tövbe içerisinde manzaraya bakarak geçirdi ve St. Enoch'da, platforma ayak basmasından çok önce, kendi kendini aşağılamanın dehlizlerine düşmüştü bile.

Aç olduğu için ve alışkanlıklarında düzenli olduğundan, yemek yiyip yolculuğun lekelerini uzaklaştırmayı tercih ederdi. Ama genç kadının sözleri ve kendi aceleci sabırsızlığı hiçbir gecikmeyi kaldıramazdı. Yaz akşamının geç, aydınlık ve parlayan lambalarla dolu alacakaranlığında, çevik adımlarla, bu amaç için yola koyuldu.

Yönlendirildiği sokak, bir yamaçta sıralı küçük banliyö köşkleri olarak ortaya çıkmıştı. Ama genişleyen şehir, uzun zamandır ve her taraftan, onu millerce sokakla kuşatmıştı. Tepenin üstünden

nüfusun en fakir sınıflarının yoğun bir şekilde yaşadığı ve her iki pencerede bir, çamaşır ipleriyle renklendirilmiş uzun binalardan bir sıra, köşklerin ve küçük bahçelerinin üstüne bir falez gibi sokuluyordu. Yine de, yılların getirdiği şehir dumanından kir tabakasının altında bu eskimiş sayfiye evleri, jaluzileri ve kırsal havadaki revaklarıyla, geçmişin hüzünlü tadını bir parça muhafaza ediyorlardı.

Challoner girdiğinde sokak tamamen ıssızdı. Aslında çok yakından binlerce ayak sesinin gürültüsü kulağa geliyordu. Ama Richard Sokağı'nın kendisinde insan yerleşimine ait ne bir ışık ne de bir ses vardı. Muhitin görünüşü genç adamın zihninde şiddetli bir ağırlık yarattı. Bir kere daha, Londra'nın sokaklarında olduğu gibi şehir içlerindeki çölleri hissederek etkilendi ve belirtilen numaraya yaklaştığında, bir parça tereddütle çanı çaldığında, yüreği ezildi.

Çan çok eskiydi, tıpkı ev gibi. Zayıf ve geveze bir tonu vardı ve evin arka kesimlerinden ses vermeyi kesene kadar bir süre geçti. Bunun ardından içteki bir kapı sinsice açıldı ve dikkatli, kedi gibi adımlar giriş boyunca yaklaştı. Derhal içeri alınacağını tahmin eden Challoner, mektubunu çıkardı ve becerebildiğince gülen bir ifade takındı. Ama ayak sesleri, onu tarif edilemez bir şekilde şaşırtarak kesildi ve sonra, bir duraklamanın ardından ve aynı sinsilikte, bir kere daha geri çekilerek evin iç taraflarında kayboldu. Genç adam ikinci kez şiddetle çanı çaldı. İkinci kez, dikkatle kulak verdiğinde, eski köşkün çökmüş tahtaları üzerinde ihtiyatlı bir ayak belirgin bir telaşla ilerledi ve cesaretsiz garnizon, yine geri çekilmek üzere yaklaştı. Ziyaretçinin sabrı artık tamamen taşmıştı. Tüm Fonblanque ailesini her türlü kınama şekline ve derecesine maruz bırakarak arkasını döndü ve geldiği yoldan aşağıya inmeye başladı. Belki evin içinde hareket eden kişi bir pencereden gözetliyordu ve onun çekildiğini görünce cesaretini toplamıştı. Belki de köşkün arka kısmında titreyerek pusuda beklerken, mantık kendi adaletiyle onun korkularını yenmişti. Neyse, Challoner kaldırıma ancak adım atmıştı ki, içteki bir sürgünün çekilme sesi ile durdu.

Yuvalarında birbiri ardına şakırdadılar; anahtar kilitte sertçe döndü. Kapı açıldı ve eşikte ceketsiz, gürbüz bir adam belirdi. Ne çok yakışıklı ne de zarif görünümlüydü. Olağan koşullarda bakanın dikkatini çekecek bir adam değildi. Ama şimdi kapı girişinde dururken öylesine anlaşılır bir korku coşkusuyla damgalanmıştı ki, Challoner hayran bir şekilde kalakaldı. Bir dakikanın kısa bir parçası, sessizlik içinde birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Sonra evdeki adam, kül gibi dudaklar ve soluk soluğa bir sesle, ziyaretçisinin orada ne işi olduğunu sordu. Challoner, içinden şaşkınlığı kovmaya gayret ettiği bir edayla, Bayan Fonblanque adlı biri için mektup getirdiği yanıtını verdi. Bu isim karşısında, sanki bir tılsımmış gibi adam geriye çekildi ve aceleyle onu içeri davet etti. Maceracı eşiği geçer geçmez de kapı arkasından kapandı ve geri çekilme yolu kesildi.

Saat çoktan 20.00'yi geçmişti ve her ne kadar kuzeyin geç alacakaranlığı hâlâ sokaklarda oyalanıyorsa da koridor şimdiden el yordamıyla ilerlenecek karanlıktaydı. Adam, Challoner'i doğrudan arkadaki bahçeye bakan bir oturma odasına götürdü. Belli ki, burada akşam yemeğini yiyordu çünkü bir mum yağı banyosunun ışığında, masanın bir peçete ile örtülü olduğu ve üstüne çeyrek galonluk bir ale bira şişesi ile bir Gouda peynirinin ucunun yerleştirildiği görülüyordu. Öte yandan oda, karmaşık bir kalabalıkla döşenmişti ve duvarlar camlı dolaplar içindeki bilimsel ve kıymetli eserlerle kaplıydı. Ev, mobilyalı olarak tutulmuş olmalıydı çünkü bu ceketsiz adam ve basit yemekle hiç uyuşmuyordu. Dükün kızı, dük ve yabancı şehirlerdeki hayali konsolosluklara gelince, onlar çok önce Challoner'in hayallerinden kaybolup gitmeye başlamışlardı. Tıpkı Doktor Grierson ve Mormon melekler gibi, besbelli onlar da düş malzemesinden dokunmuşlardı. Gezgin şövalye için hiçbir yanılsama devam etmiyordu. Bu rezil işten hızlıca kurtulmak dışında bir umudu kalmamıştı.

Adam, ziyaretçisine gizlemediği bir endişeyle bakmaya devam etti ve bir kez daha ona getirdiği haber için baskı yapmaya başladı.

"Burada bulunuşum," dedi Challoner, "sadece iki hanım ara-

sında bir hizmet sağlamak için ve sizden, gecikmeden, Bayan Fonblanque'ı çağırmanızı rica etmeliyim. Taşıdığım mektubu sadece onun ellerine teslim etmeye iznim var."

Büyümekte olan bir hayret, adamın yüzündeki endişe çizgileriyle karışmaya başladı. "Bayan Fonblanque benim," dedi. Sonra bu bilginin etkisinin farkına vararak, "aman Tanrım!" diye haykırdı, "niye boş boş bakıyorsunuz? Size söylüyorum, Bayan Fonblanque benim."

Konuşan kişinin hatırı sayılır uzunlukta bir keçisakalı bulunduğunu ve yüzünün geri kalanının da tıraştan dolayı yıpranmış olduğunu gören Challoner'in tek varsayabildiği, bir şakanın hedefi olduğuydu. Artık genç kadının varlığının büyüsü altında değildi ve erkeklerin karşısında, hele de kendinden daha düşük seviyedekilerin karşısında, bir parça cesaret göstermeye muktedirdi.

"Bayım," dedi, hayli azarlayıcı bir tonda. "Çok az tanıdığım insanlar için kendimi büyük bir zahmete soktum ve bu meseleden bıkmaya başladım. Ya derhal Bayan Fonblanque'ı çağırırsınız ya da bu evi terk ederim ve kendimi polisin ellerine bırakırım."

"Bu korkunç!" diye feryat etti adam. "Tanrı şahidim olsun ki, kastedilen kişi benim ama sizi nasıl ikna edeceğim? Sizi bu haberle gönderen, tahmin ediyorum, Clara olmalı -çılgın bir kadın, oldukça zalim şakalar yapar. Ve işte buradayız, belki de bir anlaşmaya varmaktan aciz ve Tanrı bilir gecikmemiz neye mal olacak!"

Gerçekten de şaşırtıcı bir ciddilikle konuşmuştu ve aynı anda Challoner'in aklına parola görevini görecek gülünç kısa şiir geldi. "Belki bu size yardımcı olur," dedi ve sonra, bir parça utanarak: "'Zenci, zenci, sakın ölme.' "

Keçisakallı adamın sıkıntılı yüzüne bir rahatlama ışığı yayıldı. "'Kara yüz ve parlayan göz.' Bana mektubu verin," diye tek bir solukta söyledi.

"Pekâlâ," dedi Challoner, hâlâ bir parça gönülsüzlükle de olsa. "Sanırım sizi doğru alıcı olarak kabul etmeliyim ve her ne kadar bana yapılan muameleden haklı olarak yakınabilecek olsam da, tüm bu yükümlülükten kurtulduğum için sadece çok memnunum.

İşte burada." Sonra zarfı çıkardı.

Adam, zarfın üzerine bir hayvan gibi atladı ve görmesi acı verici bir şekilde titreyen elleriyle yırtıp, mektubu açtı. Okurken, korku üzerine bir kâbus karanlığıyla çöküyor gibiydi. Bir elini alnına vururken, diğeri ile sanki bilinçsizce, kâğıdı bir top şeklinde buruşturdu. "Yüce Allah'ım!" diye haykırdı. Sonra bahçeye doğru açık duran pencereye hızla giderek başını ve omuzlarını dışarı uzattı ve uzun, tiz bir ıslık çaldı. Challoner bir köşeye çekildi ve bastonunu kararlılıkla sıkıca tutarak en tehlikeli olaylar için hazırlandı. Ama keçisakallı adamın düşünceleri şiddetten çok uzaklara gitmişti. Tekrar odaya döndü ve unutulmuş gibi görünen ziyaretçisini bir kez daha fark edince, kaygıyla sıçradı. "İmkânsız!" diye haykırdı. "Ah! Tamamen imkânsız! Ah! Tanrım, aklımı kaybettim." Ve sonra, bir kere daha elini alnına vurarak, "para!" diye feryat etti. "Bana parayı verin."

"Sevgili dostum," diye yanıtladı Challoner, "bu çok acı verici bir gösteri ve sizin makul bir şekilde kendinize hâkim olduğunuzu görene kadar herhangi bir alışverişe girişmeyi reddediyorum."

"Tamamen haklısınız. Gergin bir mizacım vardır. Uzun süreli bir titremesiz sıtma bünyemi zayıflattı. Ama sizde para olduğunu biliyorum. Hâlâ benim kurtuluşum olabilir ve ah, sevgili genç beyefendi, merhamet adına çabuk olun!"

Challoner, ciddi şekilde huzursuz olsa da, kendini gülmekten zorlukla alıkoydu. Ama kendisi de gitmek için acele ediyordu ve daha fazla gecikmeden parayı çıkardı. "Eminim ki, meblağı tam bulacaksınız ve rica ederim bana bir makbuz verin."

Adam ona kulak asmadı. Parayı kaptı ve yere yuvarlanan bozuklukları dikkate almadan banknot çıkınını cebine tıkıştırdı.

"Bir makbuz," diye yineledi Challoner, bir parça haşinlikle, "bir makbuz için ısrar ediyorum."

"Makbuz mu?" diye yineledi adam biraz çılgınca. "Bir makbuz? Derhal! Beni burada bekleyin."

Challoner, karşılığında yakalamak istediği bir tren olduğundan, gereksiz yere zaman kaybetmemesi için beyefendiye istir-

hamda bulundu.

"Ah! Tanrım, benim de öyle!" diye feryat etti keçisakallı adam. Bunu söyledikten sonra da odadan çıkıp gitti ve merdivenlerden köşkün üst katına gürültüyle çıktı; bir seferde dört basamak.

"Bu kesinlikle çok şaşırtıcı bir iş," diye düşündü Challoner. "Kesinlikle, son derece kaygılandırıcı bir mesele ve kendimden, ya delilere ya da suçlulara karışmış olduğumu saklayamayacağım. Artık neredeyse ve de bu kadar şerefli bir şekilde sıyrıldığım için cidden yıldızlarıma teşekkür etmeliyim." Böyle düşünerek ve muhtemelen ıslık bölümünü hatırlayarak, açık pencereye doğru döndü. Bahçe hâlâ solukça aydınlıktı. Önceki sahiplerinin küçük araziyi donattıkları merdivenler ile terasları ve bir zamanlar kır kuşlarına sığınak sağlamış kararmış çalılar ile ölü ağaçları seçebiliyordu. Bunların ilerisinde, bahçenin arkasını çevreleyen, yaklaşık otuz fit yüksekliğindeki sağlam istinat duvarını görüyordu. Ve onun da yukarısında, ön cephelerini gecenin içinde yükseklere uzatan köhne binalar yığınını. Çimenlerin üzerinde uzanmış duran tuhaf bir nesne bir süre için görüşünü bozdu. Sonunda onun uzun bir merdiven olduğunu çıkardı ya da tek bir parça halinde birleştirilmiş bir dizi merdiven. Hâlâ bu kadar büyük bir gerecin, böyle dar bir iç alanda ne işe yarayacağın merak ediyordu ki, merdivenlerden aşağıya hızla koşan birinin gürültüsüyle kendine geldi. Bunu evin kapısının ani, patırtılı çarpması takip etti; onu da sokaktaki süratli ve uzaklaşan ayak sesleri.

Challoner, girişe fırladı. Odadan odaya koştu, yukarıya ve aşağıya. Ve o köhne, kurtlar tarafından kemirilmiş evde kendini yalnız buldu. Sadece öne bakan bir odada son sakininden izler vardı: İçinde kısa süre önce uyunmuş ve düzeltilmemiş bir yatak, aceleci bir yoklamayla dağıtılmış bir şifonyer ve yerde buruşturulmuş bir kâğıt topu. Bunu yerden aldı. Ön tarafa bakan bu üst kattaki ışık, oturma odasındakine göre bir hayli parlaktı. Kâğıdın, Euston'daki otelin amblemini taşıdığını çıkarabildi ve hatta yakından dikkatlice bakarak, zarif ve özenli bir kadın yazısıyla yazılmış şu satırları sökebildi:

SEVGİLİ, M'GUİRE,

Sığınağın kesinlikle biliniyor. Kısa zaman önce bir başka başarısızlık yaşadık, zamanından otuz saat önce tıkır tıkır çalıştı, her zamanki utanç verici sonuçla. Zero, umudunu tamamen kaybetti. Hepimiz dağıldık. Sana bunu ve parayı getiren ağırbaşlı dangalak dışında kimseyi bulamadım. Karşılaşmanızı görmeyi isterdim.

Daima senin,

PARLAYAN GÖZ

Challoner, kalbinden vurulmuştu. Nasıl bir uysallıkla, nasıl bir erkekliğe sığmayan alay korkusuyla bu düzenbazın oyununa geldiğini idrak etti ve hiddeti, hemen hemen eşit ölçüde bizzat kendisine, kadına ve işe yaramaz görüşleri onu bu maceraya atılmaya iten Somerset'e doğru kabardı. Aynı zamanda büyük ve sıkıntılı bir merak ile bir korku ürpertisi ruhunu kapladı. Keçisakallı adamın davranışı, mektubun ifadesi ve sabahın erken saatlerindeki patlama, karanlık ve fesat bir çetrefilli işteki parçalar gibi birbirine uyuyordu. Kesinlikle çok kötü şeyler dönüyordu. Kötülük, gizlilik, korku ve yalan, kör bir kukla gibi aralarında dolaşmaya başladığı insanların koşulları ve hastalıklarıydı. Ve bir kukla olarak başlamış olan o, tecrübelerine göre genellikle bir kurban olarak mahvolmaya mahkûmdu.

Elinde mektupla içine kaydığı derin düşünce uyuşukluğundan, kapı çanının gürültüsüyle ayıktı. Pencereden dışarıya göz attı. Basamaklarda, ön bahçede ve kaldırımda ürkütücü bir polis ekibinin yığıldığını fark ettiğindeki dehşetini ve şaşkınlığını tasavvur edin! Tüm gücünü ve cesaretini topladı. Kaçmak, ne pahasına olursa olsun kaçmak, ona hâkim olan tek düşünceydi. Çabucak ve sessizce gıcırdayan merdivenlerden tekrar aşağı indi. Kapıdan gelen ikinci ve daha buyurgan bir çağrı boş evin içinde yankılar yarattığında çoktan girişe gelmişti. Oturma odasının pencere pervazına ata biner gibi oturup, kendini bahçeye bırakana kadar da çanın tıngırtısı kesilmemişti. Ceketi, demir çiçek sepetine takıldı.

Bir an için asılı vaziyette, topukları ve başı aşağıda kaldı, yırtılan bir kumaş sesiyle ve bir dolu saksıyı ardından sürükleyerek çimin üzerine düştü. Çan bir kere daha çaldı, bu defa öfkeli ve tekrarlanan gürlemelerle. Çaresizliğe kapılmış olan Challoner, dört bir tarafına bakındı. Gözleri merdivene takıldı ve ona doğru koşarak hararetli ama nafile bir çabayla yerden kaldırmaya çalıştı. Birden, bu şekilde onun tüm gücüne karşı direnen ağırlık ellerinde hafiflemeye başladı. Merdiven, canlı bir varlık gibi gövdesini çimin üzerinden yukarıya doğru kaldırdı ve neredeyse batıl bir korku çığlığıyla geriye sıçrayan Challoner, bütün yapının, istinat duvarının cephesine yaslanarak adım adım yükseldiğini gözledi. Aynı anda korkuluğun üzerinde belli belirsiz iki kafa göründü ve ihtiyatlı bir ıslıkla ona seslenildi. Tonlamasındaki bir şeyler, tıpkı bir yankı gibi ona keçisakallı adamın ıslığını anımsattı.

Habercisi ve enayisi konumuna düştüğü o ahlaksızlar tarafından önceden hazırlanmış bir kaçış fırsatına mı denk gelmişti? Bu gerçekten de bir kurtuluş fırsatı mıydı yoksa daha fazla karmaşıklığın ve felâketin başlangıç noktası mıydı? Uzun uzun düşünmek için duraklamadı. Merdiven tam yüksekliğine ancak kalkmıştı ki, o çoktan basamakların üzerine sıçramıştı. Bir maymun kadar hızlı, tutuna tutuna, sendeleyen merdiveni tırmandı. Güçlü kollar onu karşıladı, yakaladı ve yardım etti. Yukarı kaldırıldı ve tekrar toprağın üzerine kondu. Ve korkusunun sancısı henüz hafiflemeden, kendisini tepenin zirvesini kaplayan uzun binalardan birinin taş döşeli avlusunda, sert görünümlü iki adamın yanında buldu. Bu arada, çanın sesini gayretli ve tekrarlayan darbeler takip etmekteydi.

"Daha iyi misiniz?" diye sordu yoldaşlarından biri. Kendisi olumlu bir cevabı geveler gevelemez de son basamaktaki ip kesildi ve merdiven kaba bir şekilde tekrar düşüp gürültülü yankılanmalarla kırıldığı bahçeye itildi. Düşüşü, çok sayıda kesik kesik çığlıkla karşılandı çünkü şimdi tüm Richard Sokağı büyük bir heyecan içindeydi. İnsanlar pencerelere doluşuyor ya da bahçe duvarlarına tırmanıyorlardı. Challoner ile daha önce konuşmuş olan adam

onu kolundan yakaladı. Evin bodrumu yoluyla ve sokağı geçerek karşı tarafa kaçırdı. Ve talihsiz maceracı daha ne olduğunu anlamadan bir kapı açıldı, alçak ve karanlık bir odanın içine itildi.

"Vallahi," diye belirtti rehberi, "kaybedecek zaman yoktu. M'Guire gitti mi yoksa ıslık çalan siz miydiniz?"

"M'Guire gitti," dedi Challoner.

Rehber bir ışık yaktı. "Ah! Bu böyle olmaz. Sokaklarda bu görünümde dolaşmayı göze alamazsınız. Burada sessizce bekleyin de size adam gibi bir şeyler getireyim."

Bunu söyledikten sonra adam gitti ve Challoner, ilgisi böyle kabalıkla uyandırılmış olarak, keder içinde, kılığında meydana gelmiş hasarı düşünmeye başladı. Şapkası gitmişti, pantolonu fena halde yırtılmıştı ve son derece şık redingotunun bir kuyruğunun birinci sınıf parçası, pencerenin demir kroşelerine asılı kalmıştı. Bu felâketleri ölçüp biçmeye ancak vakit bulmuştu ki, ev sahibi tekrar odaya girdi. Tek bir söz söylemeden zarif ve görgülü Challoner'i, ucuz malzemeden ve görüntüsü karşısında tüm neşesinin kaçtığı çirkin, zevksiz bir deseni olan uzun bir kemerli paltoya sarmaya girişti. Bu küçük düşürücü sahte kılık, tirol tarzı ve birkaç beden küçük, yumuşak bir fötr şapka ile taçlanıp tamamlandı. Başka bir zaman olsa Challoner, insan içine bu şekilde gülünçleştirilmiş olarak çıkmayı tek kelimeyle reddederdi. Ama şu anda Glasgow'dan kaçma arzusu, çok güçlü ve mutlak bir şekilde zihnini etkisi altına almıştı. Yeni paltosunun lekeli eteğine bezgin bir bakış atarak bu donanım için ne ödeyeceğini sorguladı. Adam, tüm masrafların sahip olduğu kaynaklar tarafından rahatça karşılandığı konusunda teminat verdi ve ondan, zaman kaybetmek yerine, olabildiğince hızla muhitten ayrılmasını istirham etti.

Genç adam leb demeden leblebiyi anlama konusunda isteksiz değildi. Her zamanki nezaketine sadık kalarak, konuşmacıya teşekkür etti ve ona paltolar konusundaki zevki hakkında iltifat etti. Sonra adamı bu sözler ve onların sunuluş tarzıyla bir parça utanmış halde bırakarak, lambayla aydınlatılmış şehirde aceleyle ilerledi. Birçok defa yolunu şaşırdıktan sonra istasyona ulaştığın-

da, son tren az önce gitmişti. Bu şekilde giyinmiş olarak saygıdeğer bir otelde boy göstermeyi göze alamazdı. Ve davranışlarının gösterişsiz ağırbaşlılığının, daha mütevazı bir pansiyonda üzerine dikkat, belki muziplik ve büyük ihtimalle kuşku çekmeye yarayacağını kuvvetle hissetti. Böylelikle tüm bir gecenin ciddi ve olaysız saatlerini Glasgow sokaklarını adımlayarak geçirmeye mahkûm oldu; yemek yemeden, gözüne iliştiği herkes için bir eğlence konusu olarak; şafağı, doğrusu umutla ama baş edilmez daralmalarla bekleyerek ve hepsinden önemlisi davranışından dolayı derin bir budalalık ve zayıflık hissiyle dolu olarak. Hyde Park'taki alımlı hikâyecinin hatırasına ne gibi lanetlerle saldırdığı kestirilebilir. Ayrıldıkları sıradaki kahkahası, kulaklarında ezici bir alay ve tekrarlamayla tüm gece boyunca çınladı. İç sıkıntısının o baş sanatkârından düşüncelerini ayırabildiğinde, bu, gazabını Somerset'e ve amatör dedektiflik mesleğine kusmak içindi. Günün doğuşuyla birlikte şaşkın bir süt dükkânında açlığını bastırma fırsatı buldu. Güney ekspresinin kalkmasına kadar beklemek için daha çok zamanı vardı. Bunu, şehrin daha kuytu ara sokaklarında tarif edilemez bir tükenmişlikle dolanarak geçirdi ve nihayet sessizce istasyona süzülerek bir üçüncü sınıf vagonunun en karanlık köşesine yerleşti. Burada, tüm gün boyunca, sıcaktan bunalarak ve huzursuz şekerlemelerden sürekli tekrar tekrar uyanarak, çıplak tahtalar üzerinde sarsıldı. Cüzdanındaki geri dönüş bileti sayesinde yolculuğunu rahat yastıklar üzerinde ve birinci sınıfın geniş mekânında yapmaya hakkı vardı. Ama heyhat! Bu gülünç kıyafet içinde, terbiye gereği, denklerinin arasına karışmaya cesareti yoktu ve bu ufak sıkıntı, böylesi bir dizi felâketin üstüne gelerek, onu derinden yaralamıştı.

O akşam, Putney'deki pansiyonunda macerasının masrafını, endişesini ve yoruculuğunu gözden geçirdiğinde; son iyi pantolonunun ve son eli yüzü düzgün ceketinin kalıntılarına baktığında ve hepsinden çok da, bakışları bir şekilde tirol şapkasına veya onur kırıcı uzun paltoya takıldığında, kalbi öfkeyle dolup taştı. Fakat kalenderliğini ciddi şekilde zorlayarak davranışının ağırbaşlılığını koruyabildi.

SOMERSET'İN MACERASI: LÜZUMSUZ MALİKÂNE

Bay Paul Somerset, canlı ve ateşli bir hayal gücüne sahip, harekete geçme yeteneği çok az bir genç adamdı. Tamamen hayallerde ve gelecekte yaşayan biriydi: Kendi kuramlarının bir kölesi ve kendi öykülerinde bir aktör. Tütün salonundan çıkınca, sokaklardan sırayla geçmeye davrandı. Hâlâ hitabetinin ateşi ile yanıyordu ve uygun bir macera teklifi için her tarafı gözetliyordu. Geçip gidenlerin aralıksız akıntısında, evlerin kapalı cephelerinde, tahta perdeleri kaplayan afişlerde ve koca şehrin her ayrıntısında ve kalp atışında, esrarengiz ve umut verici bir hiyeroglif görüyordu. Ama macera unsurları yanından, Thames'teki su damlaları kadar yoğun şekilde akıp gidiyorduysa da, boş yere kâh yalvararak kâh bir parça palavra cakasıyla gezginlerin dikkatini davet etti ve kışkırttı. Boş yere, talihi işin içine sokup, kendini yola bile attı ve daha umut vaat eden davranışları olan kişilerle doğrudan çarpıştı. Sırlarla dolu insanlar, sevginin hasretini çeken insanlar, yardım veya tavsiye yokluğundan dolayı mahvolan insanlar; onları her tarafta fark edebildiğine emindi. Ama talihin muhalefetinden dolayı her biri onun yolundan, genç beyefendiye dikkat etmeden geçiyordu ve bir sırdaş, bir dost veya bir akıl hocası arayışı içinde -kesinlikle daha kötüsünü elde etmek için!- ötelere gidiyordu. Binlercesine dokunaklı bir ifade doğrultmuş olmalıydı ve yine de biri bile onu umursamamıştı.

Tez canlı özlemlerinin eşliğinde yenen hafif bir akşam yemeği, talihle ilgili girişimler silsilesinin arasına girdi. Vazifeye geri döndüğündeyse lambalar çoktan yakılmıştı ve gece kalabalığı kaldırımlarda yoğunlaşmıştı. Adı, Babil'imizdeki her öğrencinin aklına hemen gelecek, bilinen bir restoranın önünde insanlar şimdiden o kadar sık bir şekilde istiflenmişlerdi ki, geçiş zorlaşmıştı ve kaldırım yanındaki olukta dikilen Somerset, bir parça bıktırıcı olmaya başlayan bir umutla kalabalığın yüz ifadelerini ve tavırlarını izledi. Aniden omzundaki hafif bir dokunuşla irkildi ve ters tarafa dönerek, bir çift kuvvetli at tarafından çekilen ve sade üniformalı bir adam tarafından sürülen, oldukça süssüz ve şık bir kupanın farkına vardı. Kapı camı üzerinde arma yoktu. Pencere açıktı ama içerisi gözlerden uzaktı. Arabacı avucunun arkasından esnedi ve genç adam tam da kendi hayalinin kurbanı olduğunu varsaymaya başlamıştı ki, bir çocuğunkinden daha büyük olmayan ve şık, beyaz eldivenli bir el pencerenin köşesinde belirerek ona yaklaşması için gizlice işaret etti. Öyle yaptı ve içeri baktı. Arabanın tek sakini, ufak tefek ve zarif bir şahıstı. Başı ve omuzları yoğun beyaz dantel katlarıyla sarılıp sarmalanmıştı ve alçak, berrak bir ses ona şu sözlerle seslendi: "Kapıyı açın ve içeri gelin."

"Bu, o olmalı," diye düşündü genç adam, neredeyse katlanılamaz bir heyecanla. "Bu, nihayet o düşes olmalı!" Yine de, her ne kadar uzun süredir dört gözle beklediği an olsa da, bir parça korkuyla kapıyı açıp kupaya binerek dantelli hanımın yanına yerleşti. Kadın bir zembereğe mi basmıştı yoksa başka bir işaret mi vermişti bilinmez, genç adam kapıyı ancak kapamıştı ki, araba hatırı sayılır bir çabuklukla ve yaylarının üzerinde son derece konforlu ve rahat devinimle dönerek batıya doğru gitmeye başladı.

Somerset, yazdığım gibi hazırlıksız değildi. En beklenmedik durumlardaki davranışını prova etmek, uzun süreden beri özel zevkiydi. Bu da, soylu zorba, hepsinin arasında severek çalıştığı bir parçaydı. Ne var ki, tuhaf görünse de hiç münasip bir söz bulamadı ve kadın da, kendi adına daha başka bir işaret lütfetmediğinden, sokaklardan sessizlik içinde gitmeye devam ettiler. Geçen lambaların birbirini izleyen parıltıları dışında arabanın içi

karanlığa gömülmüştü. Donanımın gösterişli olduğu, hanımın bir hayli ufak tefek, minyon yapıda olduğu ve eldivenli bir el dışında pahalı dantelleriyle sarılıp sarmalanmış olduğu gerçeğinin ötesinde, genç adam ilham verici nitelikte bir ayrıntıyı çıkaramıyordu. Belirsizlik dayanılmaz olmaya başlamıştı. İki defa boğazını temizledi ve iki defa dilin tüm kaynakları onu yüzüstü bıraktı. Benzer sahnelerde, hayali tiyatrosunda onları tasarlarken, zihninin soğukkanlılığı her zaman mükemmel olurdu; hitabeti de... Prova ile gösteri arasındaki bu uyumsuzluk karşısında bir korku telaşı onu sarmaya başlamıştı. Şimdi tam maceranın eşiğindeyken, aşağılayıcı bir şekilde başarısız olduğunu düşünün. On, yirmi veya altmış saniye boyunca hâlâ kesilmemiş sessizlik sonrası kadının işaret kordonunu çektiğini ve onu ölçüp biçip kusurlu bularak alelade bir sokakta tekrar indirdiğini düşünün! Bir dolu zerre kadar aklı olmayan adam, diye akıl yürüttü, görev için daha uygun bulunabilirdi. Anında kararlı bir girişimle, kadının seçiminin doğru yapılmış olduğunu ispatlayıp bu dayanılmaz sessizliğe bir son verebilirdi.

Bu noktada gözü, ele takıldı. Gözü kara müzakereler sonucu başarısız olmak, böyle olduğu gibi devam etmekten daha iyiydi. Gergin bir çullanmayla eldivenli parmakların üzerine atıldı ve onları kendine çekti. Ona, tek bir aşikâr girişim üzerindeki utangaçlık büyüsünü çözer gibi gelmişti. Fiiliyatta tam tersi olduğunu gördü: Kendini, konuşmak ya da daha fazla atılım için aciz hissetmiyordu ve kadının eli ellerinde, çaresizce oturdu. Ama daha kötüsü geliyordu. Garip bir kıpırtı yoldaşının vücudunu sarsmaya başladı. Somerset'inkinde karşı koymadan duran el, sanki sıtmaya tutulmuş gibi titredi ve birden arabanın gölgeleri içinde fıkırdayan ve ahenkli bir kahkaha sesi koptu; karşı konulmuş ama galip gelmiş. Genç adam ganimetini bıraktı, mümkün olsa arabadan dışarı atlardı. Bu arada kadın, yastıklara sırtını dayayarak son derece içten gelen, çok tiz, hoş ve perileri çağrıştıran bir neşe içinde şakımaya devam ediyordu.

"Gücenmemelisiniz," dedi en sonunda, iki nöbet arasında bir fırsat bularak. "Yaptığınız kurun coşkunluğu hususunda yanıldıysanız, hata yalnızca benimdir. Sizin küstahlığınızdan değil, benim

eksantrik dost edinme tavrımdan kaynaklanıyor ve inanın bana, genç bir adam hakkında cesaret gösterdiği için kötü düşünecek en son insan benim. Bu akşama gelince, niyetim sizi ufak bir akşam yemeğinde ağırlamak. Davranışlarınızdan da yüzünüzden aldığım kadar çok keyif almaya devam edersem, belki sonunda size kârlı bir teklifte bulunabilirim."

Somerset, boş yere bir cevap şekli bulmaya çalıştı ama bozgunu çok yeni ve dört başı mamurdu.

"Hadi," diye karşılık veri kadın, "öfke gösterisinde bulunmamalıyız. Bu benim için tek bağışlanamayacak kusur ve hedefimize yaklaştığımızı fark ettiğimden, sizden inmenizi ve bana kolunuzu sunmanızı rica edeceğim."

Gerçekten de tam o anda araba geniş bir meydandaki görkemli ve ciddi bir malikânenin önünde durdu. Kusursuz bir mizaca sahip olan Somerset, olabilecek en büyük nezaketle kadına inmesi için yardımcı oldu. Kapı suratsız görünümlü yaşlı bir kadın tarafından açıldı. Çifti, bir parça loşça aydınlatılmış ama şimdiden akşam yemeği için hazırlanmış ve şaşılası bir kocaman ve değerli kediler topluluğuyla dolu bir yemek odasına götürdü. Burada yalnız kalırlar kalmaz, kadın sarındığı dantellerden kendini kurtardı ve Somerset, hâlâ büyük bir güzelliğin izlerini taşısa da ve hâlâ bakışlarındaki parlaklık ve canlılık seçilebilir olsa da, saçının gümüşi beyazlıkta olduğunu ve yüzünde yılların çizgilerinin varlığını görerek rahatladı.

"Ve şimdi, *mon preux*[7]," dedi yaşlı hanım, ona tuhaf bir neşeyle başını sallayarak. "Benim artık gençliğimin baharımda olmadığımı görebiliyorsunuz. Buna rağmen yakında çok daha iyi bir eşlikçi olduğumun farkına varacaksınız."

O konuşurken hizmetçi, hafif ama lezzetli bir akşam yemeğiyle odaya tekrar girdi. Bu nedenle masaya oturdular. Kediler vahşi bir pandomimle kadının sandalyesinin çevresini sardılar. Yemeğin mükemmelliği ile ağırlayıcısının neşesinden dolayı Somerset, az sonra kendini tamamen rahat hissetmeye başlamıştı. İyice yiyip

7 "Kahramanım" (ç.n)

içtikten sonra yaşlı kadın sandalyesinde geriye yaslandı ve kucağına bir kedi alarak misafirini geniş çaplı ama açıkça neşe dolu bir incelemeye maruz bıraktı.

"Korkarım hanımefendi, tavırlarım önyargılarınızın yüksekliğini aşamadı."

"Sevgili genç adam, hayatınız boyunca hiç daha fazla yanılmamıştınız. Sizi büyüleyici buluyorum ve bir vaftiz anneye denk gelmiş olabilirsiniz. Fikrini değiştirme alışkanlığında olan insanlardan değilim ve sağlam bir kabahat işlemezlerse, bir kere teveccühümü kazananlar ona sahip olmaya devam ederler. Ama karar verme konusunda olağandışı bir çabukluğum vardır, erkek ve kadınların içini bir bakışta okurum ve hayatım boyunca ilk izlenime göre hareket ettim. Sizinki, söylediğim gibi tatminkârdı ve eğer tahmin ettiğim gibi bir parça avare alışkanlıkları olan bir genç adamsanız, anlaşmaya varmamızın ihtimal dışı olmadığını düşünüyorum."

"Ah! Hanımefendi, durumumu tahmin ettiniz. Soylu, çok yönlü, eğitimli bir adamım. Mükemmel bir eşlikçi, en azından kendimi öyle buluyorum. Ama talihin olağandışı adaletsizliği sonucu hem iş hem de paradan yoksunum. Aslında bu akşam bir macera arayışı içindeydim, her türlü gelir teklifiyle uzlaşmayı aklıma koymuştum, maaş veya lütuf. Ve sizin çağrınız, ne olduğunu hâlâ tam olarak anlamadığımı itiraf ediyorum, içimdeki hevesle doğal bir biçimde çakışıyor. İsterseniz bunu yüzsüzlük olarak nitelendirin. En azından burada, içinizden geçebilecek her türlü teklife hazırlıklı ve onu kabul etmeye tereddütsüzce kararlı olarak bulunuyorum."

"Kendinizi çok iyi ifade ettiniz ve kesinlikle eğlenceli, ilginç bir genç adamsınız. Aklı başında olduğunuzu tasdik etmeyi önemsemem çünkü kendim dışında tam olarak öyle birine rastlamadım. En azından tabiatınızın çılgınlığı beni eğlendiriyor ve sizi kişiliğimin ve hayatımın bir özetiyle ödüllendireceğim."

Ondan sonra yaşlı hanım, hâlâ kucağındaki kediyi okşayarak, takip eden ayrıntıları anlatmaya başladı.

HAYAT DOLU YAŞLI KADININ ÖYKÜSÜ

Bath ve Wells piskoposluk bölgesinde saygıdeğer bir makamı olan Muhterem Bernard Fanshawe'in en büyük kızıydım. Oldukça geniş olan ailemiz canlı ve keskin zekâsıyla tanınırdı ve güzelliğin bir ata yadigârı olduğu iyi, eski bir soydan geliyordu. Kişiliğimizdeki Hıristiyan erdemleri açısından ne yazık ki zayıftık. Kendimi bildim bileli, yaşları ve konumları hürmetimi kazanması gereken akrabalarımın kusurlarını gördüm ve onlara esef ettim. Ve ben henüz daha bir çocukken, babam, Fanshawe zaaflarının kendisinde -söylemesi şaşırtıcı- korkunç ve neredeyse gülünç bir derecede ileri gittiği ikinci karısıyla evlendi. Ama en dokunaklı sabırla üvey annemin isteklerine boyun eğmem boşunaydı. Babamın evine girdiği andan itibaren diyebilirim ki, haksızlık ve nankörlük dışında bir şeyle karşılaşmadım.

Yine de mizacımın yumuşaklığı hususunda tek başıma değildim çünkü benim yanım sıra aileden bir başkası da her türlü karakter aşırılığından uzaktı. 16 yaşıma erişmeden önce bu kuzen, adı John'du, bana karşı içten ama gizli bir aşka kapılmıştı ve her ne kadar zavallı delikanlı duygularının mahiyeti ile ilgili bir imada bulunamayacak kadar utangaç olsa da, kısa sürede tahmin ettim ve onları paylaşmaya başladım. Birkaç gün, hayranımın çekingenliğinin benim için yarattığı tuhaf durum üzerinde düşündüm ve en sonunda onun, derdinden dolayı arkadaşlığımı aramaktansa benden kaçmaya başladığının ayırdına vararak meseleye el atma-

ya karar verdim. Onu papaz konutunun bahçesinin gözden uzak bir köşesinde yalnız bularak hoş sırrını tahmin ettiğimi, evliliğimizin şüphesiz nasıl hoşnutsuzlukla karşılanacağını bildiğimi ve bu koşullar altında onunla derhal kaçmaya hazır olduğumu söyledim. Zavallı John, kelimenin tam anlamıyla keyiften donakalmıştı. Duyguları o denli kuvvetliydi ki, bana nasıl teşekkür edeceğini bilememişti. Onu böyle aciz görünce kaçışımızın ve onu hemen tamamlayacak olan izinsiz evliliğin ayrıntılarını bizzat ayarlamak zorunda kaldım. John o sırada başkente bir seyahat planlıyordu. Bunda sebat etmesini teklif ettim ve ertesi gün ona Travistock Oteli'nde katılmaya söz verdim.

Kendi adıma ayarlamamızın her ayrıntısına sadık kalarak söz konusu günde hizmetkârlardan önce kalktım. Birkaç ihtiyacımı bir çantaya yerleştirdim, sahip olduğum az miktardaki parayı yanıma aldım ve papaz konutuna sonsuza kadar veda ettim. Evden yaklaşık otuz mil uzaktaki bir şehre kadar iyi bir ruh hali içinde yürüdüm ve ertesi sabah bu büyük Londra şehrine indim. Yolcu arabası bürosundan otele doğru yürürken, başıma gelen bu hoş değişiklikten dolayı sevinçten havalara uçuyordum. Bu arada masum bir keyifle sokaklardaki gidiş gelişi seyrediyor ve hayal gücümün tüm canlılığıyla John tarafından nasıl karşılanacağımı resmediyordum. Ama heyhat! Bay Fanshawe'i sorduğumda, kapıcı bana müşteriler arasında böyle bir beyefendi olmadığını kesinlikle söyledi. Sırrımızın hangi mecradan sızdığını ya da son derece saf olan John üzerinde etkisi olacak bir baskının nasıl uygulandığını hiç anlayamadım. Tek bildiğim ailemin galip geldiği ve kendimi Londra'da yalnız bulduğumdu. Hassas yıllarımdaydım, oldukça açık bir küçük düşmeden dolayı acı çekiyordum ve her türlü gurur ve kendine saygı duygusundan dolayı babamın evinden mahrum kalmıştım.

Bu darbenin üstesinden geldim ve Euston Yolu civarında, hayatımda ilk defa bağımsızlığın keyfini çıkardığım bir pansiyon buldum. Bundan üç gün sonra *The Times*'daki bir ilan, beni babamın güvendiği biri olduğunu bildiğim bir avukata yönlendirdi. Orada

bana oldukça makul bir gelir sözü ve bir daha eve kabul edilmeyi asla beklememem hususunda açık bir haber verildi. Bu kadar zalimce bir terk edilişe gücenmemem mümkün eğildi ve avukata, bu karşılaşmayı benim de onlar kadar az arzuladığımı söyledim. Benim cesur ruh halim karşısında gülümsedi, gelirimin ilk çeyreğini ödedi ve bana onun muhafazası altında gönderilen bir çift oldukça hantal sandık içerisindeki kişisel eşyalarımın kalanını verdi. Bunlarla birlikte zafer içinde, durumumdan bir hafta önce mümkün olabileceğini düşündüğümden daha memnun ve geleceği en iyi şekilde değerlendirmeye kararlı olarak pansiyonuma döndüm.

Birkaç ay boyunca her şey iyi gitti ve doğrusu bu keyifli ve gözlerden uzak hayat perdesini sona erdiren sadece benim hatamdı. İtiraf etmeliyim ki, kendimden alt seviyede olanları şımartmak gibi zararlı bir huyum vardır. Kendisine karşı her zamanki alışkanlığımla aşırı nazik davrandığım ev sahibem küstahça, bahsetmeye değmeyecek kadar ufak bir hususta dolayı hatalı olduğumu iddia etti. Ben de bu şekilde haddini aşmasına neden olan bir özgürlük imkânı verdiğim için kızarak, ona huzurumu terk etmesini emrettim. Bir an dili tutulmuş olarak kalakaldı ve sonra soğukkanlılığını tekrar kazanarak, "hesabınız," dedi. "Bu akşam hazır olacak ve yarın hanımefendi, evimi terk edeceksiniz. Dikkat edin de, bana olan borcunuzu ödeyebilin çünkü son kuruşunu bile almazsam, sandıklarınızdan hiçbiri eşiğimi geçemez."

Saygısızlığı karşısında şaşkına dönmüştüm ama tüm bir çeyreğin gelirinin vakti geldiğinden bu tehditten başkaca etkilenmedim. O öğleden sonra tüm servetimi bir elimde ve kâğıt bir pakete sarılmış halde taşıyarak avukatın kapısından çıkarken, bazen hayatı yönlendiren o belirleyici olaylardan biri başıma geldi. Avukatın bürosu üst tarafı Strand'a açılan, altı ise bahsettiğim zamanlarda Thames'e bakan bir sıra demir korkulukla kapatılmış bir sokakta yer alıyordu. Sokağın aşağısında, o sırada üvey annemin benimle karşılaşacak şekilde ilerlediğini fark ettim ve tereddütsüz henüz ayrıldığım binaya geri atıldım. Yüzü bana yabancı bir hiz-

metçi ona eşlik ediyordu. Ama onunkisi hafızama gayet açıkça kazınmıştı ve onu görmek, uzaktan bile olsa, beni asil bir içerlemeyle doldurmuştu. Kaçmak imkânsızdı. Korkuluğa doğru geri çekilmek ve sırtım sokağa dönük olarak nehir üzerindeki mavnalara veya köprünün öbür tarafındaki Londra'nın bacalarına hayran hayran bakıyor gibi görünmekten başka yapacak bir şey yoktu.

Hâlâ dikiliyordum ve henüz duygularımdaki çalkantının üstesinden gelmeyi başaramamıştım ki, yanı başımdaki bir ses bana havadan sudan bir soru sordu. Üvey annemin tipik acımasızlığıyla, kendisi aile avukatıyla işlerini hallederken sokakta beklemesi için bıraktığı hizmetçiydi. Kız, kim olduğumu bilmiyordu. Fırsat kaçırılmayacak kadar mükemmeldi ve kısa bir süre sonra babamın papaz konutu ve cemaati hakkındaki en yeni haberleri dinliyordum. İşverenlerinden hoşlanmadığını keşfetmek beni şaşırtmadı. Yine de onlardan bahsederken kullandığı ifadelere katlanmak, göz yummak zordu. Karşı koymadan dinledim çünkü kendime hâkimiyetim mükemmeldir. Uğursuz bir anda papazın kayıp kızını eleştirmeye ve son derece korkunç çarpıtmalarla onun kaçışının hikâyesini anlatmaya başlamasaydı, karşılaştığımız gibi ayrılabilirdik. Tabiatım özünde o kadar asildir ki, asla düşünüp taşınmak için duraklamam. Elimi, olduğu gibi hatırlıyorum, içerlemiş bir itiraz havasıyla geriye savurdum ve bu hareket sırasında paket parmaklarımın arasından kaydı, korkulukların arasından sıyrıldı ve nehre düşerek battı. Bir an taş kesilmiş olarak kalakaldım ve sonra bu şaka gibi olay karşısında yıldırım çarpmışa dönerek bir kahkaha patlamasına kapıldım. Üvey annem tekrar belirdiğinde hâlâ gülüyordum ve şüphesiz benim çıldırmış olduğumu düşünen hizmetçi, ona katılmak için kaçtı. Yeni bir avans talep etmek için avukatın karşısına çıktığımda da henüz ciddiyetime kavuşamamıştım. Cevabı beni yeterince ciddileştirdi çünkü kesin bir reddedişti ve bana kendi cebinden on pound vermeye bile ona gözyaşları içinde yalvardıktan sonra razı oldu. "Ben fakir bir adamım," dedi, "ve benden daha fazlasını beklememelisiniz."

Ev sahibesi beni kapıda karşıladı. "İşte hanımefendi," dedi,

küstahça alçak bir reveransla, "işte hesabım. Onu derhal halletmek size zahmet olur mu?"

"Paranız ödenecek hanımefendi," dedim, "sabah, sırası gelince." Sonra kâğıdı mağrur bir havayla ama içim titreyerek aldım.

Ona bakar bakmaz kendimi mahvolmuş hissettim. Para sıkıntısı içindeydim ve borcumun birikmesine müsaade etmiştim. Şimdi, asla unutmayacağım on iki pound, on üç şilin ve dört yarım peni meblağına erişmişti. Tüm akşam ateşin yanında oturarak durumumu düşündüm. Hesabı ödeyemezdim. Pansiyoncu kadın sandıklarımı götürmeme izin vermezdi ve valizim ya da param olmadan nasıl başka bir pansiyon bulabilirdim ki? Üç ay boyunca, bir çıkar yol bulamazsam, başımın üzerinde bir çatı olmadan ve meteliksiz kalmaya mahkûmdum. Derhal kaçmaya karar vermem kimseyi şaşırtamaz. Ama bu noktada bile bir güçlükle yüz yüze geldim çünkü sandıklarımı topladığımda onları taşımak bir yana, hareket ettirecek kadar bile güçlü olmadığımı gördüm.

Bu güç durum karşısında bir an bile tereddüt etmedim, aksine üzerime bir şal ve şapka giyivererek ve yüzüme kalın bir peçe örterek o muazzam tehlikeli ve hayırsever tesadüfler pazarının, şehrin kaldırımının yolunu tuttum. Çoktan gecenin geç saatleri olmuştu. Hava yağmurlu ve rüzgârlı olduğundan dışarıda polisler dışında çok az kişi vardı. Bunların, mevcut amacım açısından düşman olduklarını bilecek kadar aklım vardı. Hareket eden fenerlerini fark ettiğim yerlerde başka tarafa dönmek ve farklı yol seçmek bir için acele ettim. Birkaç sefil kadın hâlâ kaldırımda yürüyordu; orada burada sarhoş halde dönen genç adamlar veya ara sokakların girişinde pusuda bekleyen, en alt sınıftan kabadayılar vardı. Sorunum için başvurabileceğim herhangi birinden ümidimi neredeyse kesiyordum.

Nihayet bir sokağın köşesinde, besbelli bir beyefendi olan ve tüm donanımı, kürklü paltosundan içtiği kaliteli puroya kadar, gösterişli bir şekilde zenginlik kokan biriyle çarpıştım. Yüzüm eski güzelliğini epey kaybetmiş olsa da hâlâ endamımın diri yumuşaklığının bir parça izini koruyordum -ya da kendime öyle söy-

lüyorum-. O sıradaki gibi peçeli bile olsam, beyefendinin görünüşüme çarpıldığını fark edebilmiştim ve bu da bana maceram için cesaret verdi.

"Bayım," dedim, kalbim hızla çarparak, "bir hanımefendinin güvenebileceği biri misiniz?"

"Eh, hayatım," dedi, purosunu çıkararak, "Şartlara bağlı. Eğer peçeni kaldırırsan-"

"Bayım," diye sözünü kestim. "Bir yanlış anlaşılma olmasın. Sizden, bir beyefendi olarak bana yardım etmenizi rica ediyorum ama bir ödül teklif etmiyorum."

"Bu açıksözlüce ama hiç cazip değil. Peki, sorabilir miyim, bu yardımın mahiyeti nedir?"

Çok iyi biliyordum ki, ona bu kadar kısa bir görüşmede anlatmak benim menfaatime olmazdı. "Eğer bana buradan çok uzak olmayan bir eve kadar eşlik ederseniz, kendiniz görebilirsiniz."

Bana bir süre tereddütlü gözlerle baktı. Sonra henüz çeyreği bile içilmemiş purosunu fırlatıp atarak, "hadi bakalım!" dedi ve kusursuz bir incelikle bana kolunu sundu. Bunu kabul edecek, yürüyüşümüzü en kısa yoldan bir gezintidense, mümkün olabildiğince uzatacak ve yolda onu, kendisine toplumun hangi mevkiinden geldiğimi şüpheye yer bırakmayacak şekilde gösterecek türde bir sohbetle oyalayacak kadar akıllıydım. Pansiyonumun kapısına vardığımızda ilgisini sağlama aldığımdan emindim. Anahtarı çevirmeden önce ondan sesini alçaltmasını ve yavaşça yürümesini dilemeye cüret ettim. Denileni yapmaya söz verdi ve onu girişe, oradan da neyse ki kapının yanında olan oturma odama aldım.

"Ve şimdi," dedi, ben titreyen ellerle bir mum yakınca, "tüm bunların anlamı nedir?"

"Sizden dileğim," dedim, büyük bir güçlükle konuşarak, "bana bu sandıkları dışarı çıkarmak için yardım etmeniz ve kimsenin bilmesini istemiyorum."

Mumu aldı. "Ve ben de yüzünüzü görmek istiyorum."

Tek bir söz söylemeden peçemi geriye çevirdim ve ona topla-

yabildiğim tüm kararlılık görünümüyle baktım. Bir süre için, hâlâ mumu yukarıda tutarak yüzüme dik dik baktı. "Pekâlâ," dedi nihayet, "nereye götürülmesini istiyorsunuz?"

Amacıma ulaştığımı anlamıştım ve sesimde bir titremeyle yanıtladım: "Onları birlikte Euston Yolu'nun köşesine taşıyabileceğimizi düşünmüştüm. Orada, bu geç saatte bile hâlâ bir araba bulabiliriz."

"Çok iyi," oldu cevabı. Hemen sandıklarımdan ağır olanı omzuna attı ve ikincisinin de sapını tutarak bana öbür ucundan kendisine yardımcı olmamı işaret etti. Bu düzende evden kaçmakta başarılı olduk ve en ufak bir macera yaşamadan Euston Yolu'nun köşesine epeyce yaklaştık. Hâlâ ışık yanan bir evin önünde ahbabım durakladı. "Hadi burada," dedi, "sandıkları indirip sokağın sonuna araba bulmak için ilerleyelim. Böyle yaparak onların güvende olup olmadıklarına dikkat edebiliriz ve öbür türlü sergileyeceğimiz sıradışı görünüşten kaçınabiliriz: Genç bir adam, genç bir hanım ve bir yük yığını Londra'nın sokaklarında gece yarısı kazazede gibi dikiliyorlar." Bu şekilde yapıldı ve sonuç onun akıllı biri olduğunu gösterdi. Çünkü ortada bir araba işareti görülmesinden çok önce sahnede bir polis belirdi, fenerini tüm parlaklığıyla bize çevirdi ve kuşkuyla arkamızda bir kapı aralığına yaslandı.

"Etrafta hiç araba yok gibi görünüyor, memur bey," dedi koruyucum, sahte bir neşeyle. Ama polis memurunun cevabı kabaydı ve bu terslemeyi son derece akılsızca takip eden bir puro teklifini ise vakit kaybetmeden ve en ufak bir nezaket göstermeden reddetti. Genç beyefendi bana uyarıcı bir yüz ekşitmeyle baktı ve orada durmaya devam ettik; kaldırımın kenarında, düşen yağmurun altında ve polis hâlâ kapı aralığından sessizce hareketlerimizi seyrederken.

Nihayet ve bitmek tükenmek bilmez gibi görünen bir gecikme sonrası, çamurda hantalca ilerleyen bir dört tekerlekli belirdi ve ahbabım ona derhal el etti. "Biraz burada dur, olur mu?" diye haykırdı. "Sokağın üst tarafında bir parça eşyamız var."

Ve işte maceramızdaki terslik geldi çattı. Çünkü hâlâ bizi dik-

katle takip etmekte olan polis yağmurun altında duran sandıklarımı fark ettiğinde sadece kuşkudan, kötü bir şeyden emin olma haline geçti. Evdeki ışık sönmüştü, sokağın tüm ön cephesi karanlıktı, o korumasız sandıkların varlığını açıklayabilecek hiçbir şey yoktu. Eminim ki, iki masum insan hiç bu kadar şüphe uyandırıcı şartlarda bulunmamıştır.

"Bu şeyler nereden geldi?" diye sordu polis, ışığını tamamen ahbabımın yüzüne tutarak.

"Ne, şu evden, tabii ki," diye yanıtladı genç beyefendi, aceleyle bir sandığı omzuna atarak.

Polis ıslık çaldı ve karanlık pencereye bakmak için döndü. Sonra sanki çalacak gibi kapıya doğru bir adım attı; hiç şüphesiz mahvımızı kesinleştirecek bir gidişat. Ama bizim çoktan çifte yükümüzün altında sokağın alt tarafına doğru acele ettiğimizi görünce, ne olursa olsun, diye düşündü ve bizi takip etti.

"Tanrı aşkına," diye fısıldadı ahbabım, "nereye gideceğimizi söyleyin."

"Her yer olabilir," diye yanıtladım kederle. "Hiçbir fikrim yok. İstediğiniz her yer olabilir."

Böylelikle sandıklar yüklendiğinde ve ben artık arabanın içine girdiğimde, kurtarıcım belirgin bir ses tonuyla şu anda oturmakta olduğumuz evin adresini yüksek sesle söyledi. Polisin bocaladığını görebiliyordum. Bu muhit böyle gözlerden uzak, böyle aristokrat, beklediğinden çok farklıydı. Yine de numarayı not etti ve birkaç saniye kararlı bir tavırla, arabacının kulağına bir şeyler söyledi.

"Ne söylemiş olabilir?" diye soludum, araba hızlanırken.

"Çok iyi tahmin edebiliyorum ve sizi temin ederim ki, artık söylediğim yere gitmeye mahkûmsunuz. Çünkü gideceğimiz yeri değiştirmeye kalkışırsak, şoför bizi doğruca polis merkezine götürecek. Soğukkanlılığınızı tebrik etmeme izin verin. Sanırım, hayatımın en dehşetli korkusunu yaşadım."

Fazlasıyla yanlış değerlendirdiği sinirlerim öyle tuhaf bir kargaşa içindeydi ki, konuşmak artık imkânsızdı ve o andan sonra kesintisiz bir sessizlik içinde yol aldık. Gideceğimiz yerin kapısı-

na vardığımızda genç beyefendi indi ve evine gelen bir adam gibi anahtarla kapıyı açtı. Sürücüye sandıkları girişe taşımasını emretti ve onu cömert bir ücretle gönderdi. Sonra beni, hemen hemen şimdi gördüğünüz gibi görünen ama bekâr bir yaşantının belirgin izlerini taşıyan bu yemek salonuna getirdi. Aceleyle bana bir kadeh şarap doldurarak içmem için ısrar etti. Sesime kavuşur kavuşmaz, "Tanrı aşma," diye haykırdım. "Neredeyim?"

O zaman bana evinde olduğumu, başının üstünde yerim olduğunu ve dinlenip canlılığımı kazanmaktan başka önemli bir işim olmadığını söyledi. Konuşurken bana bir kadeh şarap daha ikram etti. Doğrusu buna çok ihtiyacım vardı çünkü dermansızdım ve kendimi kaybetmeye meyilliydim. Sonra ateşin yanına oturdu, başka bir puro yaktı ve bir süre beni merakla ve sessizlik içinde gözledi.

"Ve şimdi," dedi, "bir parça kendinizi topladığınıza göre nasıl bir suça ortak olduğumu bana anlatma inceliğini gösterir misiniz? Bir katil, kaçakçı, hırsız mısınız yoksa sadece ödeme yapmadan gizlice kaçan zararsız ve evcil biri misiniz?"

İzin istemeden bir puro yakması karşısında zaten dehşete düşmüştüm çünkü ilk karşılaşmamızda fırlatıp attığını unutmamıştım. Şimdi de bu açık hakaretler karşısında derhal saygısını tekrar kazanmaya azmettim. Toplumun yargılarını kesinlikle küçümserim ama ev sahibimin hakkımda iyi düşünmesine yine de açıkça önem vermeye başlamıştım. Acıklı bir ses tonuyla başlayarak ama kısa sürede her zamanki neşem ve nüktedanlığım canlanarak çabucak kökenim, kaçışım ve ardından gelen talihsizlikler ile ilgili ayrıntıları anlattım. Ciddiyetle tütün içerek, sonuna kadar sessizlik içinde dinledi. "Bayan Fanshawe," dedi, ben bitirince, "oldukça tuhaf ve son derece büyüleyici bir varlıksınız ve yarın sabah gidip ev sahibenizin alacaklarını karşılamak dışında yapacak bir şey göremiyorum."

"Güvenimi alışılmadık şekilde yanlış yorumluyorsunuz ve kişiliğimi azıcık kavrıyorsanız, sizden hiç para alamayacağımı anlarsınız."

"Ev sahibeniz şüphesiz bu kadar müşkülpesent olmayacaktır. Kaldı ki, sizin fethedilmez nefsinizi ikna etmekten de umudumu kesmiş değilim. Beni ciddi bir hoşgörüyle değerlendirmenizi arzu ederim. Adım Henry Luxmore, Lord Southwark'un ikinci oğluyum. Yılda dokuz bin gelire, şu anda bulunduğumuz eve ve şehirdeki en iyi muhitlerde yedi tanesine daha sahibim. Göze itici geldiğimi sanmıyorum ve kişiliğime gelince, beni sıkıntı anında gördünüz. İçtenlikle sizin yaratılmış insanların en ilginci olduğunuzu düşünüyorum. Çok iyi bildiğiniz bir şeyi, insanın aklını başından alacak kadar güzel olduğunuzu size söylemem gereksiz ve ekleyecek başka bir şeyim yok. Sadece, budalaca görünse de çoktan size sırılsıklam âşık oldum.

"Bayım, yanlış değerlendirilmeye hazırlıklıyım. Ama misafirperverliğinizi kabul etmeye devam ederken, bu durum kendi başına beni hakaretten korumak için yeterli olmalı."

"Beni affedin," dedi. "Size evlenme teklif ediyorum." Sonra sandalyesinde geriye yaslanarak purosunu dudaklarının arasına yerleştirdi.

Sadece çok hazırlıksız değil, ayrıca çok tuhaf sözlerle dile getirilmiş bir tekliften dolayı şaşkına döndüğümü kabul ediyorum. Ama emelini nasıl elde edeceğini çok iyi biliyordu. Çünkü sadece görünüş olarak yakışıklı değildi, ayrıca soğukkanlılığının da bir büyüsü vardı. Uzun sözün kısası, on beş gün sonra Saygıdeğer Henry Luxmore'un karısı oldum.

Yaklaşık yirmi yıl neredeyse tamamen sakin bir hayat sürdüm. Henry'min zaafları vardı. İki defa onun çatısının altından kaçmak zorunda kaldım ama uzun süre için değil. Çünkü her ne kadar kolayca aşırı heyecanlansa da özünde kolay yatışan bir tabiatı vardı ve tüm hatalarına karşın onu şefkatle sevdim. Sonunda benden koparıldı. Kendini kandırmanın gücü öyledir ve ölen kişinin kaprisleri o kadar tuhaftır ki, son nefesinde bana, mizacımın sertliğinden dolayı beni affettiğine dair güvence verdi!

Evliliğimizin tek bir mahsulü oldu, kızım Clara. Doğrusu babasının kusurlarının birazını miras almıştı. Ama diğer her şeyde,

taraflı gözlerim beni yanıltmıyorsa, üstünlüklerini benden almış ve benim manevi kopyam denebilir. Kendi açımdan, başka her şeyi yanlış yapmış bile olsam, bir anne olarak kusursuzdum. Şu halde bunda gelecek için şüphesiz alışılmış bir taahhüt olmalıydı; işte sonunda güvenin tadına varmayı umut edebileceğim bir ilişki vardı. Ama öyle olmadı. Size onun evden kaçtığını söylesem, bana zor inanırsınız; yine de durum bu. Baskı altındaki uluslar -İrlanda, Polonya ve benzeri- ile ilgili bir takım hevesler onun aklını karıştırdı. Herhangi bir yerde Luxmore, Lake veya Fonblanque adlarından birine karşılık veren -çünkü bana kayıtsızca bunları ve yanısıra başka birçoğunu kullandığı söylendi- genç bir hanım -hatırı sayılır çekicilikte olduğunu söyleyebilirim- görürseniz, ona benim için kabalığını bağışladığımı ve bir daha asla yüzüne bakmayacak olsam da ona cömert bir gelir sağlamaya her zaman hazır olduğumu söyleyin.

Bay Luxmore'un ölümünden sonra, işle ilgili ayrıntılarla uğraşarak unutmayı denedim. Sanırım bunun yanı sıra yedi malikânenin daha Bay Luxmore'un mülkünü oluşturduğundan bahsetmiştim. Onların yedi külfet olduğunu keşfettim. Kiracıların açgözlülüğü, avukatların sahtekârlığı ve hüküm verme konumundakilerin yetersizliği birleşerek bu evleri hayatımın yükü yaptı. Gerçekten de bu meselelerle bizzat ilgilenmeye başlamamdan kısa süre sonra o kadar haksızlıklar keşfettim ve o kadar çok kasıtlı kabalıkla karşılaştım ki, bazıları bugüne kadar sarkmış, bir dizi uzun hukuk davasına gömüldüm. Adımı önceden duymuş olmalısınız. Ben, hukuk raporlarının Bayan Luxmore'uyum; sükûnet için neredeyse korkakça bir arzuyla doğmuş biri için tuhaf bir kader! Ama ben, bir işe başladıklarında görevlerini tamamlamadan bırakmaktansa, ölmeyi tercih eden türde insanlardanım. Her türlü engelle karşılaştım: Avukatlarımın küstahlığı ve nankörlüğü; hasımlarımın o dikbaşlılık kusuru, ki bence listedeki en tatsızı odur; hüküm vericilerden, doğrusu nezaket -her zaman, kabul etmeliyim, nezaket- ama asla bir bağımsızlık kıvılcımı yok, asla bir yargıçta, insani memurların en yücesinde, aramaya hakkımız olan o hukuk

bilgisi ve adalet sevgisi yok. Yine de, her şeye karşın caymamakta sebat ettim.

Sayısız davalarımın birini kaybettikten sonradır ki, -üzerinde durmayacağım bir konu- muhtelif evlerime hüzünlü bir hac ziyareti yapmak aklıma geldi. O sırada dört tanesi, kiracısız ve kapalı olarak yaşlılığın çürümesine ve kişisel erdemin çökmesine saygı duruşunda bulunuyordu, tıpkı tuzdan sütunlar[8] gibi. Üç tanesinde beni akla gelebilecek her türlü haksız talep ve yasal dalavere ile bezdiren insanlar oturuyordu -tam da o zamanlar, kendilerini sokağa atmak için elimden gelen her şeyi yaptığım insanlar-. Belki de bu iki manzara arasında daha acı olanı buydu ve onların, bana rağmen ve küstah bir cakayla bedenimdeki ten kadar bana ait bu güzel yapıları işgal ettiğini görmek kalbimi öfkeyle dolduruyordu.

Ziyaret edeceğim tek bir ev kalmıştı, o da şimdi içinde olduğumuzdur. Onu kiralamıştım, -çünkü o dönemde bir otelde ikamet ediyordum, her zaman tercih ettiğim bir yaşam tarzı- Albay Geraldine diye birine; Bohemya Prensi Florizel'e, -eminim kendisini duymuşsunuzdur- bağlı bir beyefendi. Kiracımın kişiliği ve konumundan dolayı, en azından burada kızgınlıktan uzak olacağımı sanıyordum. Bu evi de kepenkleri kapalı ve açıkça terk edilmiş bulduğumdaki şaşkınlığımı düşünün! Gücüme gittiğini inkâr etmeyeceğim. Bir evin de tıpkı bir yat gibi, çalışır durumda olmasının daha iyi olduğunu aklıma getirdim ve ertesi sabah konuyu avukatıma taşımak için kendime söz verdim. Bu arada görüntü doğal olarak geçmişi anımsattı ve bu duygunun dokunaklı etkisine teslim olarak kapının karşısındaki bahçe korkuluğunun duvarına oturdum. Ağustostu ve bunaltıcı bir öğleden sonraydı. Ama o nokta, gün ışığında görebileceğiniz gibi yayılan bir kestane ağacının dalları altında korunaklıydı. Meydan da ıssızdı; havada uzaktan gelen bir müzik sesi vardı. Hepsi birden birleşerek beni, ne mutluluk ne de hüzün olan ama her ikisinin de dokunaklılığını paylaşan türde çok hoş bir ruh haline soktu.

8 Lut'un karısı yok olmakta olan Sodom'a baktığında tuzdan bir sütuna dönüşmüştür. (ç.n)

Bu durumdan hoşça donatılmış, kıymetli atlarca çekilen, fazlasıyla nezih gözüken çok sayıda adamın binmiş olduğu ve pencere camları üzerinde tüccarın adı yerine oturduğum yerden çözemediğim kadar mütevazı bir arma taşıyan büyük bir yük vagonunun gelişi ile sıyrıldım. Kapısı, adamlardan biri tarafından derhal açılan evimin önünde durdu. Arkadaşları -toplamda yedi tane saymıştım- disiplinli bir faaliyetle çeşitli küfeleri, şişe sepetlerini ve tabak ve sofra örtüsü için tasarlananlara benzeyen kutuları yük vagonundan alıp eve taşımaya giriştiler. Yemek odasının pencereleri sanki havalandırılacakmış gibi sonuna kadar açıldı ve içerdekilerin bir kısmının masayı bir yemek için hazırladığını gördüm. Açıkça kiracımın dönmek üzere olduğu sonucuna vardım ve hâlâ haklarıma yapılan bir tecavüze boyun eğmemeye kararlı olsam da, hizmetkârlarının sayısı ve disiplininden ve görünüşe göre yerleşmesinde hüküm süren sakin zenginlikten hoşnut oldum. Hâlâ bu şekilde düşünüyordum ki, yemek salonunun pencereleri ve kepenkleri, beni son derece şaşırtarak bir kere daha kapatıldı. Adamlar tekrar içeriden ortaya çıkmaya başladılar ve yük vagonundaki yerlerini aldılar. Sonuncusu, çıktıktan sonra kapıyı arkasından kapattı. Yük vagonu uzaklaştı ve ev, sanki tüm olay bir hayalmiş gibi kepenkli pencereleriyle meydana kör gibi bakarak bir kere daha kendi haline kaldı.

Ne var ki, bir hayal değildi. Çünkü ayağa kalkıp da böylelikle gözlerimi kapının üzerindeki pencerenin seviyesine biraz daha yaklaştırdığımda, günün bitmesine hâlâ bir parça vakit olsa da giriş lambalarının yakıldığını ve ışık saçar halde bırakıldığını gördüm. Besbelli, öyleyse misafirler bekleniyordu ve akşamdan önce beklenmiyordu. Kimin için, diye sordum kendi kendime kızgınlıkla, böyle gizli hazırlıklar yapılıyor olabilirdi? Dar görüşlü olmasam da ahlâk konusunda tartışmaya açık olmayan görüşleri olan bir kadınım. Kocamın beni getirdiği evim, bir *petite maison*[9] olarak iş görecekse, kendimi gönülsüzce de olsa, yeni bir dava sürecine zorlanmış bulurdum. Geri dönüp en kötüsünü öğrenmeye azmederek, aceleyle akşam yemeği için otelime gittim.

9 "Garsoniyer" (ç.n)

Saat 22.00'de nöbet yerimdeydim. Gece açık ve sakindi. Ay, büyük azametle süzülerek lambaları gölgede bırakıyordu ve kestane ağacının altındaki gölge mürekkep kadar koyuydu. İşte burada sırtım korkuluklara dayalı, yüzüm eski evimin ay ışığı ile aydınlanmış ön cephesine dönük olarak, alçak korkuluk duvarının üzerine yerleştim, tatlılıkla geçmişe dalıp giderek. Zaman akıp geçti, şehrin tüm saatleri 23.00'ü vurdu ve hemen biraz sonra heybetli ve hoş tavırlı bir beyefendinin yaklaşmakta olduğunu fark ettim. Yürürken tütün içiyordu. Önü kapalı olmayan, açık renk pelerini akşam kıyafetlerini gizlemiyordu ve dikkatimi uyandıran ciddi bir saygınlıkla hareket ediyordu. Evin kapısının önünde bir anahtar çıkararak usulca içeri girdi ve lambalarla aydınlatılmış girişte gözden kayboldu.

Ancak gitmişti ki, başka ve çok daha genç bir adamın meydanın karşı tarafından aceleyle yaklaştığını gözledim. Yılın zamanı ve gecenin tatlı yumuşaklığı göz önüne alındığında bir parça fazla sıkıca sarınıp sarmalanmıştı. Gelirken, tüm acelesine karşın gergin bir şekilde arkasına bakıp duruyordu. Kapımın önüne gelince duraksadı ve sanki içeri girecekmiş gibi bir ayağını basamağa koydu. Sonra ani bir değişiklikle döndü ve acele içinde uzaklaşmaya başladı. Sanki acı verici bir kararsızlık içindeymişçesine bir kere daha duraksadı. Ve sonunda, sert bir hareketle etrafında geri döndü, doğruca kapıya geri gitti ve tokmağı vurdu. Neredeyse hemen, ilk gelen tarafından içeri alındı.

Şimdi merakım fazlasıyla uyanmıştı. Kendimi gölgelerin en koyu yerinde olabildiğince küçülttüm ve devamını bekledim. Çok uzun beklemem de gerekmedi. Meydanın aynı tarafından yavaşça, salınarak yürüyen ve ilki gibi burnuna kadar sarınıp sarmalanmış ikinci bir genç adam ortaya çıktı. Evin önünde durakladı. Dört bir yanına hızlı ve etraflı bir bakış attı. Sonra ayın ve lambaların ışığında meydanın boş olduğunu görerek, bodrum girişinin korkuluklarının üzerinden öteye eğildi ve evin içinden geçenleri dinliyor gibi göründü. Yemek odasından bir şampanya mantarının patlaması duyuldu, ardından da gür ve erkeksi bir kahkaha sesi.

Dinleyici cesaretini topladı, bir anahtar çıkardı, bodrum girişinin kapısını açtı ve merdivenlerden indi. Tam kaldırım hizasına ulaştığında, yarı yarıya geri döndü ve bir kere daha meydanı kuşku dolu bir bakışla taradı. Sarındığı kıyafet omuzlarının etrafına düşmüştü. Ay, üzerinde parlıyordu ve yüzündeki solgunluğu, şiddetli heyecanı görmek beni irkiltti.

Daha fazla hareketsiz kalamazdım. Çok kötü bir şeyin olup bitmekte olduğundan emin olarak yolu geçtim ve bodrum girişinin korkuluklarına yaklaştım. Aşağıda kimse yoktu. Dolayısıyla adam evin içine girmiş olmalıydı. Ne maksatla olduğunu tasavvur etmeye korkuyordum. Hayatımın hiçbir kısmında cesaretten yoksun olmadım. Şimdi de bodrum kapısını sadece örtülmüş bulunca, yavaşça geriye açtım ve merdivenlerden indim. Evin mutfak kapısı da, bodrum girişinin kapısı gibi kapalıydı ama kilitli değildi. Aklımda, suçlunun bu şekilde kaçış yolunu hazırladığı düşüncesi belirdi. Bu düşünce en kötü kuşkularımı teyit ederek, bana yeni bir kararlılık verdi. Evin içine girdim ve artık hayatıma hiç aldırış etmeden kapıyı kapatıp kilitledim.

Yukarıdaki yemek odasından rahat bir sohbete ait hoş bir ses tonunu duyabiliyordum. Zemin kat sadece tam bir derin sessizlik içinde değildi, ayrıca karanlık da gözlerimin üzerinde ağırlık yapıyor gibiydi. İşte burada bir süre için durdum; kendimi son derece büyük bir tehlikeye, davet edilmeden sokarak ve yardım ya da müdahale etmek için güçten yoksun olarak. Koridor zemini üzerinde, bir anda ve sanki ani ama sessiz bir alevden ortaya çıkan, belirgin bir ışık parıltısının farkına vardığım sırada korkunun çoktan beni ele geçirmeye başlamış olduğunu da inkâr etmeyeceğim. Buna doğru aşırı dikkatle el yordamıyla ilerledim. Nihayet koridor görüş açıma girecek kadar gidince, kâhyanın kilerinin kapısının hafif açık durduğunu ve aralıktan ince bir parlaklık huzmesinin döküldüğünü fark ettim. Daha da yakına sokularak gözlerimi açıklığa koydum. Adam, bir sandalyede oturuyordu. Tamamen kendinden geçmiş bir dikkatle dinlediğini görebiliyordum. Önündeki bir masanın üzerine bir saat, bir çift tabanca ve bir polis feneri koymuş-

tu. Bir an için bir dolu birbiriyle çelişen varsayım ve tasarı aklımdan büyük bir hızla geçti. Bir an sonra kapıyı çarparak caninin üzerine kapattım ve anahtarı çevirdim. Kendi irademe şaşırarak duvara yaslanıp durdum ve hızla soludum. Kilerin içinden tek bir ses bile duyulmuyordu. Adam, her ne idiyse, kaderini hiç mücadele etmeden kabullenmişti. Bir an kuruntulara kapılmış olarak, korkudan donmuş bir halde ve en kötüsünün gelmesini bekleyerek oturdum. Hayal kırıklığına uğratılmaması gerektiğine kendi kendime söz verdim ve görevimi daha iyi tamamlamak amacıyla merdivenlerden çıkmak için döndüm.

Durum, birinci kata doğru el yordamıyla ilerlerken güçlü mizah duygumdan dolayı birden hoşuma gitti. İşte buradaydım, evin sahibi, duvarları arasında bir hırsız gibi. Orada, yemek odasında, tanımadığım iki beyefendi sakince akşam yemeğine oturmuşlardı ve şaşırtıcı ya da ölümcül bir kesintiye uğramaktan sadece çabukluğum sayesinde kurtulmuşlardı. Bu kadar olağandışı bir durumdan eğlence konusu çıkarmayı başarmazsam tuhaf olurdu.

Bu yemek odasının gerisinde kütüphane olarak tasarlanmış küçük bir oda vardır. Oraya doğru dikkatlice el yordamıyla ilerledim. Talihin nasıl da bana yardımcı olduğunu göreceksiniz. Hava, dediğim gibi bunaltıcıydı. Yemek odasını havalandırmak ama öte yandan ön cephede malikânenin boş olduğu görünümünü korumak için kütüphanenin penceresi iyice açılmıştı ve iki oda arasındaki bağlantı kapısı aralık bırakılmıştı. Bu aralığa gözümü yerleştirdim.

Gümüş şamdanlardaki balmumları, yumuşatılmış parlaklıklarını masa örtüsünün ipeğinin ve az bulunur nefis yiyeceklerden oluşan soğuk aperatiflerden kalanların üzerine yayıyordu. İki beyefendi akşam yemeğini bitirmişti, şimdi puro ve kiraz likörü ile oyalanıyorlardı. Bu arada gümüş bir ispirto ocağında, baştan çıkarıcı aromalı bir kahve Doğu usulü pişiyordu. İkisinden yaşlı olanı, ilk gelmiş olan, doğrudan bana dönük olarak oturuyordu; diğeri onun sol tarafındaydı. İkisi de kâhyanın kilerindeki adam gibi dikkatle dinliyor görünüyorlardı ve ikincisinin yüzünde korku

işaretleri seçebildiğimi düşündüm. Tuhaf olan, konuşmaya başladıklarında roller değişmiş gibi göründü.

"Seni temin ederim," dedi daha yaşlı olan beyefendi. "Sadece bir kapının çarptığını duymadım, ayrıca çok temkinli ayak sesleri de vardı."

"Ekselansları kesinlikle yanıldılar. Bana çok keskin bir işitme gücü bahşedilmiştir ve bir farenin bile gıcırdamadığına yemin ederim." Ancak yüzünün solgunluğu ve kasılması, sözlerinin mahiyetiyle tam bir uyumsuzluk içindeydi.

Ekselansları, -kuşkusuz Prens Florizel olduğunu kolaylıkla tahmin etmiştim- ahbabına saniyenin çok kısa bir süresi boyunca baktı ve tavrının sakinliği hiçbir şekilde sarsılmasa da, aldatılmaktan uzak olduğunu görebiliyordum. "İyi o zaman," dedi, "konuyu kapatalım. Şimdi bayım, beni yönlendiren düşünceleri hiç sakınmadan açıkladım. Sizden de, verdiğiniz söz doğrultusunda samimiyetimi taklit etmenizi rica edeceğim."

"Sizi dinledim, büyük bir ilgiyle."

"Fevkalade bir sabırla," dedi Prens nazikçe.

"Ah! Ekselansları, hesapta olmayan bir sempatiyle. Bende oluşan değişikliği nasıl anlatacağımı bilemiyorum. Sizde, sanırım düşmanlarınızın bile boyun eğdiği bir çekicilik var." Şömine rafının üzerindeki saate baktı ve görünür şekilde bembeyaz oldu. "Çok geç!" diye bağırdı. "Ekselansları, -Tanrı içtenlikle konuştuğumu biliyor- çok geç olmadan bu evi terk edin!"

Prens, yoldaşına bir bakış daha attı ve sonra tam bir kasıtla purosundaki külü silkeledi. "Bu tuhaf bir işaret ve *à propos de bottes*[10], bir kere külü düştükten sonra asla bir puroyu içmeye devam etmem. Büyü bozulur, aromanın özü uçup gider ve geriye sadece tütünün ölü gövdesi kalır. O kabuğu atıp yeni bir tane seçmeyi prensip edinmişimdir." Sözlerini hayata geçirdi.

"Yalvarışımı hafife almayın," diye yeniden başladı genç adam, heyecandan titreyen bir ses tonuyla. "Şerefim pahasına ve haya-

10 "Bu arada" anlamında bir deyim. (ç.n)

tımı tehlikeye atarak yapıldı. Gidin -derhal gidin! Bir saniye bile kaybetmeyin ve gerçekten de sefilce kandırılmış ama daha iyi düşüncelerden yoksun olmayan bir genç adam için bir parça merhametiniz varsa, ayrılırken arkanıza bakmayın."

"Bayım, şerefinize dayanarak buradayım. Bu teminata güvenmeye devam edeceğime kendiminki üzerine size güvence veririm. Kahve hazır; korkarım size tekrar sıkıntı vereceğim." Ve nazik bir el hareketiyle ahbabını kahve doldurmaya davet etti.

Üzgün genç adam yerinden doğruldu. "Size yalvarıyorum," diye bağırdı. "Tüm kutsal duygularla. Bana merhamet ederek, eğer ki kendinize acımıyorsanız, çok geç olmadan defolun."

"Bayım, kolay kolay korkuya kapılmam ve kabul etmem gereken bir kusur varsa o da meraklı bir mizaçtır. Beni, ev sahibiniz rolünü üstlendiğim bu evden ayrılmaya zorlamak için yanlış yolu seçiyorsunuz. Ve eklememe izin verin genç adam, bizi tehdit eden bir tehlike varsa, bu sizin tasarladığınız bir şey, benim değil."

"Heyhat! Beni neye mahkûm ettiğinizi bilmiyorsunuz. Ama en azından bu işte bir parmağım olmayacak." Bunları söyledikten sonra elini cebine götürdü, ufak bir ilaç şişesinin içindekileri aceleyle yuttu ve bu eylemin hemen sonrasında geriye doğru yalpalayarak sandalyesinin üzerinden yere düştü. Prens yerinden ayrıldı, geldi ve halının üzerinde kıvrılıp yattığı yerde başında dikildi. "Zavallı pervane!" diye mırıldandığını duydum. "Heyhat! Zavallı pervane! Hangisinin daha ölümcül olduğunu tekrar mı sorgulamalıyız -zayıflık mı, kötülük mü? Ve kendi başlarına kesinlikle aşağılık olmayan fikirlere duyulan bir sempati, bir adamı bu şerefsiz ölüme götürebilir mi?"

Bu sırada kapıyı ardına kadar açtım ve odanın içine yürüdüm. "Ekselansları," dedim, "ahlâk dersi vermenin hiç zamanı değil. Bir parça çabuklukla bu insanın hayatını kurtarabiliriz. Diğerine gelince, sizi hiç endişelendirmesin çünkü onu güvenli bir şekilde kilit altına aldım."

Prens benim girişimle dönmüştü ve bana hiç telaşla değil de,

aksine kendime hâkimiyetimi alıp götüren hayret derinliğiyle baktı. "Sevgili hanımefendi," diye haykırdı nihayet, "iyi de, siz kimin nesisiniz?"

Ben çoktan ölmekte olan adamın yanında, yerdeydim. Elbette ki, hayatına nasıl bir ilaçla kastettiği hakkında hiçbir fikrim yoktu ve üzerinde değişik panzehirler denemek zorundaydım. Burada hem yağ hem de sirke vardı çünkü Prens, genç adamı onun için meşhur salatalarından birini hazırlamakla şereflendirmişti. Her ikisinden de çeyrek pintten[11] yarım pinte kadar tatbik ettim, hiçbir görünür etki olmadı. Ardından ona zorla, orada neredeyse çeyrek galon kadar bulunan sıcak kahveden verdim.

"Hiç sütünüz yok mu?" diye sorguladım.

"Korkarım hanımefendi, süt atlanmış."

"Tuz öyleyse; tuz, zehri başka bölgeye taşıyabilir. Tuzu verin."

"Ve belki de hardal?" diye sordu Ekselansları, birçok tuzluğun içindekileri hep birlikte bir tabağa döküp sunarken.

"Ah! Mükemmel bir düşünce! Bana yaklaşık yarım pint hardal karıştırın, içilebilir şekilde seyreltin."

Tuz muydu yoksa hardal mı bilemem, yoksa sadece bu kadar çok tahrip edici maddenin karışımı mı, sonuncusu boğazından dökülür dökülmez genç mağdur rahatladı.

"İşte!" diye bağırdım, doğal bir zaferle, "bir hayatı kurtardım!"

"Yine de hanımefendi, merhametiniz, zalimlik kılığına bürünmüş olabilir. Şeref kaybedildiğinde hayatı uzatmak, en azından gereksizdir."

"Benimki kadar değişken bir hayat sürdürmüş olsaydınız Ekselansları, çok farklı bir düşüncede olurdunuz. Kendi adıma ve her türlü talihsizlik veya rezalet krizinden sonra, yarınların hâlâ denemeye değer olduğunu varsayarım."

"Bir kadın olarak konuşuyorsunuz hanımefendi ve bu açıdan doğruyu söylüyorsunuz. Ama erkeklere öyle bir özgürlük alanı müsaade edilmiştir ve onlardan beklenen iyi davranış o kadar ba-

11 Yaklaşık yarım litrelik (0,55 litre) sıvı ölçüsü (ç.n)

sit ve o kadar azdır ki, bunda başarısız olmak affedilebilir olmaktan uzaktır. Ama bana ilk başta, korkarım, biraz nezaket yoksunluğuyla yönelttiğim bir soruyu tekrarlamam ve size bir kere daha kim olduğunuzu ve dostluğunuzun şerefini neye borçlu olduğumu sormam için izin verir misiniz?"

"Ben içinde bulunduğumuz evin sahibiyim."

"Ve ben de hâlâ kabahatliyim."

Tam o anda şömine rafının üstündeki saat 00.00'ı vurmaya başladı ve genç adam bir dirseğinin üzerinde doğrularak, daha fazlasını hiç görmediğim bir umutsuzluk ve korku ifadesiyle ağlayacak gibi haykırdı: "Gece yarısı mı? Ah! Merhametli Tanrım." Saatin çınlayan sarkacı kalan vuruşların temposunu tutarken, olduğumuz yerde donmuş olarak kaldık. Genç adamın ses tonu o kadar trajikti ki, Londra'nın çeşitli çanları sırayla saati bildirmeye başladığında da henüz hareket etmiş değildik. Saat, içinde bulunduğumuz odanın duvarlarının ötesinden duyulabilir değildi. Ama Big Ben'in ikinci vuruşu gecenin içinde titreşmeye ancak başlamıştı ki, evin her tarafında şiddetli bir patlama çınladı. Prens, girdiğim kapıya doğru fırladı. Ancak ne kadar hızlı da olsa, yolunu kesmeyi başardım.

"Silahlı mısınız?" diye haykırdım.

"Hayır, hanımefendi. Bana iyi hatırlattınız; ateş demirini alacağım."

"Aşağıdaki adamın iki tabancası var. Böyle bir eşitsizlikle onun karşısına çıkacak mısınız?"

Niyetinde bocalıyormuş gibi durakladı. "Yine de hanımefendi, ne olup bittiğinden habersiz kalmaya devam edemeyiz."

"Hayır! Hem bunu kim öneriyor? Ben de sizin kadar merak içindeyim ama polisi çağırsak daha iyi ya da Ekselansları bir rezaletten çekiniyorsa, hizmetkârlarınızdan bazılarını."

"Olmaz hanımefendi," diye yanıtladı gülümseyerek. "Sizin kadar cesur bir kadın için beni şaşırtıyorsunuz. Yani, kendim gitmeye korktuğum bir yere başkalarını mı göndereyim?"

"Tamamen haklısınız ve ben bütünüyle hatalıyım. Gidin Tanrı aşkına, ben de mumu tutacağım!"

Dolayısıyla birlikte aşağı kata indik. O, ateş demirini taşıyordu; ışıkla birlikte kâhyanın kilerinin kapısına yaklaşıp açtık. Bir şekilde, sanırım gözlerimize ilişen manzaraya hazırlıklıydım. Yani, caniyi ölü olarak bulmaya hazırlıklıydım ama bu kadar vahşi bir intiharın kaba ayrıntılarını kaldırmayı başaramadım. Prens, telaştan sarsılmadan kalmış olduğu gibi korkudan da sarsılmadan, tekrar yemek odasına varmam için bana nezaketle yardım etti.

Orada hastamızı hâlâ ölü gibi solgun ama büyük ölçüde toparlanmış ve bir sandalyeye oturmuş bulduk. Her iki elini birden, son derece acı dolu bir sorgu hareketiyle uzattı.

"Öldü," dedi Prens.

"Heyhat!" diye haykırdı genç adam, "ama o ben olmalıydım! Lekelediğim bu sahnede böyle oyalanarak ne yapıyorum ben? Güvenilir yoldaşım doğrusu pek çok konuda kabahatli ama sadakat ruhu açısından değil; istemeyerek yapılan bir hatadan dolayı hüküm verip kendine kıyarken? Ah! Bayım ve siz de hanımefendi, ki sizin zalimce yardımınız olmasaydı şimdi suçlayan vicdanımın erişemeyeceği bir yerde olacaktım. Bende kendi hatalarımın ve erdemlerimin eşit etkiyle yarattığı kurbanı görüyorsunuz. Bir adaletsizlik düşmanı olarak doğdum. En körpe yıllarımdan itibaren ne zaman hasta birini görsem, Tanrı'ya karşı deliye dönerdim ve ne zaman yoksulların acılarını görsem de, insanlara karşı. Fakirin kuru ekmeği, leziz yemeklerimi yemek için oturduğumda boğazıma takılırdı ve sakat çocuklar beni ağlatırdı. Tüm bunlarda soylu olmayan ne vardı ki? Yine de bakın görün, bu düşünceler beni nasıl çöküşe götürdü. Yıllar geçtikçe, kaybedenlere karşı bu tutku beni daha da sıkıca kuşattı. Krallarda nasıl bir umut vardı ki? Şimdi para içinde yüzen o iyice küpünü doldurmuş sınıflarda nasıl bir umut? Tarihin akışını incelemiştim. Sıradan insanın, günümüzün hâkiminin, soysuz, korkak ve cahil olduğunu biliyordum. Onun her çağda, hemen üstünde olanı alaşağı etmek ve aşağıda olanları haraca kesmek için birleştiğini görmüştüm. Cahilliği,

biliyordum ki sonunda yıkımını getirecekti. Günlerinin sayılı olduğunu biliyordum ama nasıl beklerdim? Fakir çocuğun yağmurda titremesine nasıl izin verirdim? Daha iyi günler gelmekteydi gerçekten de ama çocuk daha önce ölecekti. Heyhat! Ekselansları, kesinlikle hiç de yüce gönüllükten uzak denemeyecek bir sabırsızlıkla, bu adaletsiz ve lanetli toplumun düşmanlarının arasına girdim. İyilikseverliğimin ateşini canlı tutmak için kesinlikle şaşırtıcı denemeyecek bir arzuyla, kendimi geri dönülmez bir yeminle bağladım.

"O yemin benim tüm hikâyemdir. Gelecek nesillere hürriyet sunmak için kendiminkini yeminle inkâr ettim. Her işarette hazır bulunmalıydım ve kısa bir süre sonra babam düzensiz saatlerimden şikâyetçi olarak beni evinden gönderdi. Dürüst bir kıza nişanla bağlanmıştım. Ondan da ayrılmak zorunda kaldım çünkü yalanlarıma inanmayacak kadar akıllı ve gerçeğin emanet edilemeyeceği kadar masumdu. Bu yüzden, görün ki komplocularla baş başa kaldım. Heyhat! Yıllar geçtikçe, hayallerim beni terk etti. Devrimin şevkli müritleri ve savunucuları ile çevrili olarak, onların güvenlerinin ve umutsuzluklarının gün geçtikçe artmasını seyrettim. Öte yandan kendi inancımın neredeyse eşit süreklilikle azaldığını gördüm. Hâlâ inandığım o amaca destek olmak için her şeyi feda etmiştim ve gün geçtikçe gerçekten ona doğru ilerleyip ilerlemediğimiz konusunda şüphelerim çoğalıyordu. Savaşmakta olduğumuz toplum korkunçtu ama bizim yöntemlerimiz de daha az korkunç değildi.

"Kederlerim üzerinde durmayacağım. Hâlâ özgür ve mutlu olan, evli, çocuklarının babası, neşe içinde işlerinde didinen genç adamları gördüğümde kalbimin benim mutsuz fedakârlığımın büyüklüğü ve boşluğu yüzünden bana nasıl sitem ettiğini size anlatmak için duraklamayacağım. Yoksulluk, kötü pansiyonlar, yetersiz yemek ve huzursuz bir vicdan tarafından yıpratılmanın sağlığımı nasıl bozmaya başladığını size tarif etmeyeceğim ve uzun geceler boyu yağmurlu sokaklarda yatacak yerim olmadan dolaşırken en kötü bedensel ıstırapların nasıl zihinsel işkencelere eklendiğini.

Bunlar bana mahsus değildi, benim durumumdaki tüm talihsizlerde müşterekti. Bir yemin; etmesi çok kolay, bozması çok ciddi bir şey. Bir yemin; gençliğin ateşiyle verilmiş, kalbin ne ağıtlarıyla pişman olunmuş ama yıllar geçtikçe boş yere pişman olunmuş. Bir yemin; bir zamanlar Tanrı'nın gerçeklerinin tam bir ifadesi ama anlamsız ve boş bir köleliğin simgesi haline gelmiş. Birçok genç adamın neşeyle taktığı ve acımasız ağırlığı altında ölümden daha beterine katlanarak yaşadığı boyunduruk böyledir işte.

"Sabırlı olduğumdan değil. Azat edilmek için yalvardı; ama çok fazla şey biliyordum ve daima reddedildim. Kaçtım; evet, bir müddet için başarıyla. Paris'e ulaştım. St. Jacques Sokağı'nda, hemen hemen Val de Grace'in karşısında bir pansiyon buldum. Odam yoksul ve sadeydi ama akşama doğru içine güneş dolardı. Yeşil bir bahçenin manzarasına hâkimdi. Komşunun penceresinde bir kuş asılıydı ve sabaha güzellik katardı. Ve hasta olan ben, yatakta uzanıp dinlenebilirdim, hizmet ettiğim ilkelere karşı tam bir isyanda olan, artık konseyin emrine amade olmayan ve utanç verici korkunç işlerle görevlendirilmeyen ben. Ah! Nasıl bir huzur fasılasıydı o! Bazen hâlâ komşumun kuşunun sesini duyduğumu hayal ederim.

"Param azalıyordu ve iş bulmam şart olmuştu. Araştırmaya başlayalı ancak üç gün olmuştu ki, takip edildiğimi düşünmeye başladım. Bana tamamen yabancı adamın yüz hatlarını tahkik ettim ve ufak bir kafeye dalıp gazete okuyormuş gibi yaparak ama içim korkuyla kasılarak bir saat vakit geçirdim. Sokağa çıktığımda oldukça boştu ve tekrar kendime geldim. Ama heyhat, üç köşe bile dönmeden bir kere daha av köpeğinin peşimde olduğunu fark ettim. Kaybedecek bir saat bile yoktu. Zamanında teslim olmak, öbür türlü haklarını kaybedecek ve şerefine leke sürülecek bir hayatı yine de koruyabilirdi. Ve aklınızın alabileceği en büyük hızla, hizmet ettiğim cemiyetin Paris'teki temsilcisine kaçtım.

"Teslimiyetim kabul edildi. Bir kez daha o hayatın nefret edilen yükünü üstlendim. Bir kez daha, hor görür ve nefret ederken yine de gıpta ve takdir ettiğim o adamların emrindeydim. Önerdikleri

şeylerde içtendiler. Ama bir zamanlar onlar gibi olan ben, inancımın görkeminden uzak düşmüştüm ve şimdi kiralık bir adam gibi nefret edilen bir yaşam biçiminin ücreti için çalışıyordum. Evet, bayım, buna mahkûmdum. Yaşamaya devam etmek için itaat ediyordum ve yalnızca itaat etmek için yaşıyordum.

"Bana en son yüklenen görev, bu gece son derece trajik bir şekilde sona erendi. Cesurca kim olduğumu söyleyerek Ekselanslarından, cemiyetim adına, amacı sizi öldürmek olan özel bir görüşme talep edecektim. Eski inançlarımdan geriye bir şey kaldıysa o da krallara karşı nefretimdi ve bu görev bana önerildiğinde memnuniyetle kabul ettim. Heyhat, bayım, siz üstün geldiniz. Yemek yerken kalbimi kazandınız. Kişiliğiniz, yetenekleriniz, talihsiz ülkemiz için tasarılarınız, hepsi yanlış anlatılmıştı. Bir prens olduğunuzu unutmaya başladım; tamamen dokunaklı bir şekilde sizin bir insan olduğunuzu hatırlamaya başladım. Vaktin yaklaşmasını beklerken, tarifsiz acılar içinde kıvrandım ve nihayet gönülsüz kulaklarıma suç ortağımın gelişini bildiren kapı çarpılmasını duyduğumda, size ayrılmanız için nasıl bir ivedilikle yalvardığımı tasdik edersiniz. Ayrılmadınız, heyhat! Ne yapabilirdim? Sizi öldüremezdim; kalbim isyan ediyordu, elim böyle bir işe varmıyordu. Ama kalmanıza izin vermem mümkün değildi. Çünkü saat çaldığında ve arkadaşım randevuya sadık olarak ve en azından o, plana sadık olarak geldiğinde ne sizin öldürülmenize izin verebilirdim ne de onun tutuklanmasına. Böyle trajik bir yoldan beni ölüm, sadece ölüm kurtarabilirdi ve var olmaya devam ediyorsam bu benim hatam değil."

"Ama siz hanımefendi," diye devam etti genç adam, daha çok doğrudan bana hitap ederek; "şüphesiz Prensi kurtarmak ve amaçlarımızı bozmak için doğmuştunuz. Hayatımı uzattınız ve anahtarı arkadaşımın üstüne çevirerek beni onun ölümünün faili yaptınız. Saatin vurduğunu duydu. Yardım etmekten acizdi ve onurunu kaybedeceğini, Ekselanslarının üzerine tek başıma atılacağımı ve onun desteğinden yoksun olarak can vereceğimi düşünerek tabancasını kendisine çevirdi."

"Haklısınız," dedi Prens Florizel. "Bu yükleri üstlenmeniz hiç de yüce gönüllülükten uzak bir hevesle olmamıştı ve sizi o kadar mertçe kendini suçlar, o kadar trajik bir şekilde cezalandırılmış görünce sitem edilen biri gibi duruyorum. Çünkü tuhaf değil mi hanımefendi, siz ve ben kabul edilmiş ve önemsiz erdemleri, beylik ama yine de affedilebilir hataları uygulayarak; Tanrı'nın önünde temiz eller ve rahat vicdanlar diye adlandırdıklarımızla dikilirken bu zavallı genç adam, ona neredeyse gıpta etmeme sebep olacak bir hata yüzünden umudun erişemeyeceği bir yere saplansın?"

"Bayım," diye sürdürdü Prens, genç adama dönerek. "Size yardım edemem. Yardımım sadece üzerinizde asılı olan yıldırımı serbest bırakır ve yapabileceğim tek şey sizi salıvermek."

"Ve bayım," dedim, "bu ev bana ait olduğundan, sizden cesedi uzaklaştırma iyiliğini rica ediyorum. Siz ve komplocularınız bana öyle geliyor ki, nezaket icabı daha azını yapamazsınız."

"Halledilecektir," dedi genç adam, kasvetli bir vurguyla.

"Ve siz sevgili hanımefendi," dedi Prens, "hayatımı borçlu olduğum size nasıl hizmet edebilirim?"

"Ekselansları, açık olmak gerekirse bu benim en sevdiğim evim. Sadece çok güzel bir mülk olduğu için değil; çeşitli çağrışımlardan dolayı benim için değerli olduğu için de. Avam tabakadan kiracılarla bitmeyen sıkıntılar yaşadım ve Ahırbeyinizin mevkiini öğrendiğimde iyi talihimi alkışlamıştım. Şimdi başka türlü düşünmeye başlıyorum. Tehlikeler önemli şahsiyetlerin etrafını kuşatıyor ve konutumun bu tehlikeleri paylaşmasını istemiyorum. Bana kiranın feshini sağlayın ve size minnettar kalayım."

"Size söylemeliyim ki hanımefendi, Albay Geraldine sadece benim için bir paravandır ve kendimi bu kadar kabul edilemez bir kiracı olarak düşünmek beni üzer."

"Ekselansları," dedim, "kişiliğiniz hakkında içten bir hayranlık edindim. Ama ev sahipliği konusunda duygularımın işe karışmasına izin veremem. Ancak size talebimde kişisel bir şey olmadığını ispatlamak için bu eve bir daha hiç kiracı almayacağıma ciddiyetle söz veriyorum."

"Hanımefendi, sebebinizi reddedilmeyecek kadar büyüleyici bir şekilde savunuyorsunuz."

Ondan sonra üçümüz de ayrıldık. Genç adam, hâlâ yalpalayarak komplocu arkadaşlarının yardımını almak üzere kendi başına gitti ve Prens, tam bir ilgi dolu nezaketle bana otelimin kapısına kadar eşlik etme inceliğinde bulundu. Ertesi gün kira anlaşması iptal edildi. O günden sonra, bazen vaadime pişman da olsam, bu evde bir kiracıya izin vermedim.

LÜZUMSUZ MALİKÂNE (*devamı*)

Yaşlı hanım söyleyeceklerini bitirir bitirmez, Somerset, ona aceleyle iltifatlarını sundu.

"Hanımefendi, hikâyeniz sadece ilginç değil, aynı zamanda öğretici de ve onu muazzam bir canlılıkla anlattınız. Sonlara doğru çok heyecanlandım çünkü bir ara ben de oldukça özgürlükçü düşüncelere sahiptim ve bir tane bulmayı başarabilseydim gizli bir cemiyete katılırdım. Ama tüm öykü benim için anlaşılır. Ben de bir parça tez canlı mizaçta olduğumdan, sizin türlü tereddütlerinize tamamıyla yakınlık duyabildim."

"Sizi anlamıyorum," dedi Bayan Luxmore, oldukça sert bir tonda. "Size anlattıklarımı şaşırtıcı bir şekilde yanlış anlamış olmalısınız. Fevkalâde kalın kafalı bir genç adam olmalısınız."

Somerset, kadının öfkesinin son bulması olasılığını göremeyerek, sözünü geri almak için acele etti. "Sevgili Bayan Luxmore, laflarımı kesinlikle yanlış anlıyorsunuz. Bir parça ateşli tabiatta bir adam olarak, benzer yapıda insanların ellerinden neler çektiğinizi dinlerken vicdanım beni durmadan rahatsız etti."

"Ah! Çok iyi gerçekten de ve oldukça münasip bir huy. Bu kadar nadir rastladığım için hayıflanıyorum."

"Ama tüm bunlarda," diye kaldığı yerden devam etti genç adam, "beni ilgilendiren hiçbir şey göremiyorum."

"Ben de ona gelmek üzereydim. Ve şimdiden önünüzde, Prens Florizel'e verdiğim sözün içinde, meselenin unsurlarından biri

var. Göçebe ruhlu bir kadınım ve mahkemelerde bir davam olmadığında, kıtadaki kaplıcalara gitme alışkanlığım vardır. Asla hasta olduğum için değil ama artık genç değilim ve her zaman kalabalıkta mutlu olmuşumdur. Neyse, hızlıca konuya gelecek olursak, şimdi Evian'a gitmek üzereyim. Geride bırakmam gereken ve kiraya veremediğim bu evin kâbusu üzerime yapışıyor. Kendimi bu sıkıntıdan kurtarmayı ve üstüne üstlük evi olduğu gibi tüm donanımıyla ödünç vererek size bir iyilik yapmayı teklif ediyorum. Bu ani bir fikirdi; bana eğlenceli gözüktü ve eminim akrabalarımda, eğer ki duyacak olurlarsa, olabilecek en derin iç sıkıntısına yol açacaktır. Öyleyse, işte anahtar ve yarın saat 14.00'te geri geldiğinizde, yeni mülkünüzde ne beni ne de kedilerimi sizi rahatsız etmek için bulacaksınız."

Yaşlı kadın bunları söyledikten sonra, sanki misafirini göndermek istermiş gibi ayağa kalktı. Ama Somerset, anahtara bir parça şaşkın şaşkın bakarak itiraz etti.

"Sevgili Bayan Luxmore, bu oldukça alışılmadık bir teklif. Benim hakkımda hem küstahlık hem de çekingenlik sergilediğim dışında hiçbir şey bilmiyorsunuz. En kötüsünden bir hergele olabilirim; mobilyalarınızı satabilirim."

"Evi barutla havaya uçursanız da umurumda değil!" diye haykırdı Bayan Luxmore. "Boşuna tartışmayın. Kişiliğimin gücü öyledir ki, bir fikri kesinlikle kafama koyduysam yan etkilere zerre kadar önem vermem. Onu yapmak beni eğlendirir ve bu kadarı da yeter. Kendi açınızdan canınız ne isterse yapabilirsiniz; odaları kiraya verin ya da özel bir otel olarak işletin. Kendi adıma size, dönmeden tam bir ay önce uyarıda bulunmaya söz veriyorum ve sözlerimi aksatmadan tutmayı hiç ihmal etmem."

Genç adam itirazını yinelemek üzereydi ki, yaşlı kadının yüz ifadesinde ani ve belirgin bir değişiklik gözledi. "Saygısızlığa eğiliminiz olduğunu bilseydim!" diye haykırdı.

"Hanımefendi," dedi Somerset, aşırı bir özür gayretiyle, "hanımefendi, kabul ediyorum. Zevk ve minnetle kabul ettiğimi anlamanızı dilerim."

"Ah! Güzel. Yanılmışsam, kusura bakmayın. Ve şimdi, her şey uygun şekilde ayarlandığına göre size iyi geceler dilerim."

Ondan sonra, sanki ona pişmanlık fırsatı bırakmamak için Somerset'i aceleyle ön kapıdan dışarı çıkardı ve onu, elinde anahtarla kaldırımın üstünde dikilir halde bıraktı.

Ertesi gün kararlaştırılan saatte genç adam meydana -adı bu olmasa da burada onu Golden Meydanı diye adlandıracağım- vardı. Ne beklemesi gerekiyordu, bilmiyordu çünkü bir adam hayaller içinde yaşayabilir, yine de onların gerçekleşmesine hazırlıksız olabilir. Şimdi gündüz gözüyle, mükemmeller arasında mükemmel olarak duran malikâneyi belli bir şaşkınlık sancısıyla fark etti. Anahtar, deneyince, kolaylıkla ön kapıyı açtı. O büyük eve girdi, ayrıcalıklı bir hırsız. Terk edilmişliğin yankılarının eşliğinde çabucak boş odaları gözden geçirdi. Kediler, hizmetçi, yaşlı hanım, yaşanmışlığın tüm izleri, yazı tahtası üzerindeki yazı gibi bu birkaç saat içinde silinmişti. Katlar arasında dolandı ve evin çok geniş olduğunu keşfetti; ferah ve gerekli tüm donanıma sahip mutfak daireleri; çok sayıda ve geniş odalar; özellikle de, prenslere yakışır büyüklükte ve zevkli bir dekorasyonu olan bir misafir odası. Dışarıda Torquay cihetinden yaprakları oynatan bir rüzgârın estiği gün; ılık, yumuşak ve güneşli olsa da evde adeta askıya alınmış bir canlılığın soğukluğu egemendi. Göze toz ve gölgeler ilişiyordu ve genç adam kulaklarını, yankıların uğursuz geçit alayı ile bahçe ağaçlarının arasındaki rüzgârın fısıltısı dışında bir şey için boş yere kabarttı.

Yemek odasının arkasında, yaşlı hanımın öyküsünde bahsettiği o hoş kütüphane, mutfak bölümlerinin düz çatılarına ve ağ gibi kubbelerine bakıyordu. İkinci bir teftişte, bu oda onu güler yüzlü bir ifade ile karşılıyor gibi geldi. Hatta diye düşündü, kalacak yer masrafından kaçınabilirdi: Kütüphane, üst odalardan birinde dikkatini çeken demir bir karyola yerleştirilirse gece için işini görürdü. Meydana ve bahçeye bakan yemek odasındaysa günlerini hoş bir şekilde geçirebilir, yemeğini pişirebilir ve yakın zamanda uğraşmaya karar verdiği şu resim sanatında bir parça

ustalık kazanmak için çalışabilirdi. Değişikliği yapması çok uzun sürmedi. Kısa sürede mütevazı pılı pırtısıyla birlikte malikâneye döndü. Onu getiren arabacı, genç adamın hoş tavırları ve ufak bir bahşiş karşılığında, kolaylıkla ona demir karyolayı kurması için yardım etmeye ikna oldu. Akşam 18.00'de, Somerset yemek için dışarı çıktığında, geriye dönüp malikâneye bir gurur ve sahiplenme duygusuyla bakabiliyordu. Oturaklı duruyordu, gösterişli bir ön cephesi vardı ve her iki yanda da aile armalarınca kuşatılmıştı. Arkası bahçe korkuluklarına doğru, ahenkle ıslık çalarak durduğu yerden, bakışları gerçekliğin tüm ayrıntıları üzerinde durdu. Yine de kendi sahipliği bir düş kadar eften püften gözüktü.

Birkaç gün içinde meydanın kibar sakinleri, komşularının alışkanlıklarını fark etmeye başladılar. Bu kadar ketum bir malikânenin misafir odası balkonunda öğleden sonra 16.00 sularında kilden bir piponun tadını çıkaran genç bir adamın görüntüsü ve muhtemelen daha da çok, civardaki saygın bir meyhaneye düzenli seferleri ve dolu maşrapayı yavaş yavaş tüketerek arsız dönüşleri, derhal meydanın üniformalı hizmetkârlarının ilgisini ve kızgınlığını zirveye çıkardı. Bu beyefendilerden bazılarının hoşnutsuzluğu ilk başlarda hakaret boyutuna kadar ilerledi. Ama Somerset her sınıftan insanla nasıl dost olunacağını biliyordu ve neşeyle karşılanan birkaç kaba söz ile dostça paylaşılan birkaç kadeh ona hoşgörü hakkını kazandırdı.

Genç adam, Raphael'in sanatını benimsemişti, kısmen kolay olduğu görüşünden ötürü, kısmen de makamlara karşı doğuştan bir güvensizlikten ötürü. Herhangi bir düzenli eğitimin boyunduruğuna katlanmayı küçümserdi ve yemek odasının yarısını, dingin bir hayatın reprodüksiyonu için bir stüdyoya dönüştürmeye girişti. Orada mutfaktan, salondan ve arka bahçeden rastgele seçilmiş nesneleri bir araya yığdı ve günlerini güler yüzlü bir çalışkanlık içinde geçirdi. Bu arada yukarısındaki boş binanın muazzam hacmi, hayal gücünün üzerinde bir yük gibi uzanıyordu. Böyle büyük bir imkâna sahip olmak ve hiçbir şey yapmamak, bir gayret eksikliğini belli ediyordu. Nihayet bizzat Bayan Luxmore tarafından

verilen ipucu doğrultusunda hareket etmeye ve yemek odasının penceresine mobilyalı kiralık odaları duyuran küçük bir el afişini mühür etiketiyle yapıştırmaya karar verdi. Güzel bir temmuz sabahının 06.30'unda afişi yapıştırdı ve sonucu incelemek için dışarı, meydana çıktı. Gözüne ümit verici ve alçakgönüllü gözüktü ve ne kadar ücret istemesi gerektiği gibi karmaşık bir sorun üzerinde, çalışkan bir kuşun sesiyle düşünmek için yemek odasının balkonuna döndü.

Bundan sonra resim sanatına adanmışlığını bir parça gevşetti. Aslında o andan sonra günün büyük kısmını ön balkonda, oltasının mantarına gözünü dikmiş dikkatli bir balıkçı gibi geçirdi. Can sıkıntısını daha iyi desteklemek için de kendisini sık sık kil piposu ile avutuyordu. Birçok sefer yoldan geçenler afiş tarafından durduruluyor gibi görünüyordu ve gene birçok sefer hanımefendiler ve beyefendiler, ta kapı eşiğine kadar arabayla ilerliyorlardı. Ama evin görünüşünde itici bir taraf var gibiydi. Çünkü hepsi de fikir birliğiyle, yukarıya doğru tek bir bakış atıp aceleyle ileriye doğru gidişlerine devam ediyor ya da sürücüye ilerlemesini emrediyorlardı. Böylelikle Somerset, çok sayıda kiralık oda arayıcısının bilfiil bakışları ile karşılaşma aşağılanmasını yaşadı. Her ne kadar piposunu çıkarmak ve yüzünde bir davet havası oluşturmak için acele etse de, bir tane soruyla bile ödüllendirilmedi. "Acaba," diye düşündü, "bende itici bir taraf olabilir mi?" Ama misafir odasının duvar aynalarından birinde yapılan tarafsız bir inceleme, bu korkusunu bir kenara atması ile sonuçlandı.

Yine de bir şeyler yanlıştı. Kitapların boş sayfalarındaki ya da tiyatro afişlerinin arkasındaki bol ve hassas hesapları zaman kaybı gibi gözüküyordu. Bunlarda, evin haftalık gelirlerini değişik şekillerde hesaplıyordu, yirmi beş şilin gibi mütevazı meblağlardan, yüz pound gibi daha etkileyici rakamlara kadar. Yine de matematiğin tüm unsurlarına rağmen, burada kelimenin tam anlamıyla hiçbir şey yapamadan duruyordu.

Bu tutarsızlık onu derinden etkiledi ve balkondaki düşünce dolu boş zamanlarını meşgul etti. Ve sonunda yönteminin hata-

sını tespit etti. "Bu," diye aklından geçirdi, "bolca gösteriler çağı: Yürüyen reklam panolarının çağı, Griffithlerin, efsanevi Pears sabununun ve Eno'nun meyve tuzunun, ki düpedüz yüzsüzlük ve şöhretle, görmüş olduğumu hatırlayabildiğim en tiksindirici resimlerle, çocukluğumun o rahatlatıcısını, Lamplough'un ateş yükseltici tuzunu bastırdı. Lamplough aristokrattı, Eno her zaman hazır ve nazır; Lamplough basmakalıptı, Eno, orijinal ve tiksindirici ölçüde bayağı. Ama burada ben, dünyayı bildiği iddiasında olan bir adam, yarım sayfalık bir not kâğıdı ile tatmin oldum; doğrudan hayal gücüne hitap etmeyen birkaç soğuk söz ve dört tane kırmızı mühür etiketten süsle -ona da süs denilebilirse-... Öyleyse Lamplough ile birlikte batacak mıyım yoksa Eno ile birlikte yükselecek miyim? Bir dükte şüphesiz yakışık alır olan bir alçakgönüllülüğü mü benimseyeceğim? Yoksa hayatın kızgın gerçeklerini bir tüccar ya da şair gibi mi ele alacağım?"

Bu derin düşünceler uyarınca, en büyük boy çizim kâğıdı boyutunda çok sayıda sayfa temin etti. Sonra boyalarını ortaya sererek bakışları çekebilecek ve aynı zamanda da kendi deyimiyle, gezginlerin hayal gücüne doğrudan hitap edebilecek bir pankart oluşturmaya girişti. Renk açısından çekici bir şeyler, iyi ve hoş seçilmiş sözcükler ve bir pansiyonerin bu keyif sarayının duvarları arasında sürdürmeyi bekleyebileceği hayatı ortaya koyan gerçekçi bir çizim: İlanının temel unsurlarının bunlar olması gerektiğini idrak ediyordu. Bir yandan evcimen bir hayatın sade zevklerini resmetmek mümkündü; akşam ateşi, sarışın afacanlar ve ıslık çalan semaver. Ama öte yandan çeşitliliği açısından daha geniş bir yaşam tarzının, ya da cesurca söylemek gerekirse Muhammed'in cennetinin cazibelerini ortaya koymak mümkündü -ki esasen bunun ilham perisine daha uygun olduğunu hissediyordu-. Ressam bu iki görüş arasında o kadar uzun süre kararsız kaldı ki, bir karara varmadan önce her iki çizimi de tamamen tasarlamış ve bitirmişti. Bir babanın bilindik şefkatli kalbiyle, sanatının bu ürünlerinin her ikisini de feda edemeyeceğini anladı ve onları dönüşümlü günlerde sergilemeye karar verdi. "Bu şekilde," diye düşündü, "tarafsızca bölgedeki tüm sınıflara hitap edeceğim."

Kalan tek hususa, bir peninin yazı tura atılması ile karar verildi ve daha hayalperest olan tablo talihin oyunu alarak malikânenin penceresinde ilk olarak belirdi. Neşeli bir hayalin eseriydi, açıklamalar belâgatle yazılmıştı, renklerin tertibi çekici ve çarpıcıydı. Ressamın çizimindeki kusurlar olmasa türünün bir örneği sayılabilirdi. Yine de bu haliyle, bahçe korkuluklarının karşısındaki en sevdiği noktadan ve bir parça uzaklık etkisiyle bakıldığında, ressamın kalbinin zevkle kabarmasına yol açtı. "Bu kullandığım," diye söyleyiverdi, "paha biçilmez bir motif ve ilk akademi resmimin konusu olacak."

Bu eserlerin her ikisinin de kaderleri, değerlerine denk değildi. Şüphesiz ara sıra bodrum girişi korkuluklarının önünde bir kalabalık birikiyordu. Ama dalga geçmek için geliyorlardı, üzerinde düşünmek için değil. Sorularını daha ileri götürenler de, çok açıkça alay hevesiyle hareket ediyorlardı. İki karikatürden daha açık seçik olanı, doğrusu, hiçbir ilgi çekmeye yarama belirtisi sergilemiyordu. Her ne kadar yüz kızartıcı diye adlandırılabilecek bir sükseden belli ölçüde nasibini alsa da etkisi tamamen boşa oldu. Bununla birlikte kardeş eserin ikinci göründüğü günde, gerçek bir araştırıcı Somerset'in önüne çıktı.

Yakın zamanlı bir eğlencenin bir hayli izini taşıyan, beyefendi görünümlü bir adamdı ve sesini yeterince kontrol edemiyordu.

"Özür dilerim," dedi, "ama bu alışılmadık afişin anlamı nedir?"

"Ben özür dilerim," diye karşılık verdi Somerset kızgınca. "Anlamı yeterince açık." Ve artık vahim deneyimlerden dolayı dalga geçilmekten korktuğundan kapıyı kapatmaya hazırlanıyordu ki, beyefendi bastonunu aralığa soktu.

"Bu kadar çabuk değil, rica ederim. Gerçekten oda kiralıyorsanız, işte kapınızda muhtemel bir kiracı var ve kalacak yeri görüp şartlarınızı öğrenmek bana büyük zevk verecektir."

Somerset, kalbi neşeyle çarparak ziyaretçiyi içeri aldı. Ona muhtelif odaları gösterdi ve ikna edici hitabetinin kısmen geri dönüşüyle, onların çekici taraflarını açıkladı. Beyefendi, özellikle misafir odasının şık uyumundan hoşnut kaldı.

"Bu," dedi, "bana tam olarak uyar. Bu kat ve yukarıdaki için bir haftalık ücretinizin ne olduğunu sorabilir miyim?"

"Düşündüğüm, yüz pounddu."

"Kesinlikle hayır," diye feryat etti beyefendi.

"Peki, öyleyse elli."

Beyefendi ona bir parça şaşkınlık içinde baktı. "Taleplerinizde ilginç derecede esnek görünüyorsunuz. Ya sizin bölme ilkenizi devam ettirir ve size yirmi beş önerirsem?"

"Anlaştık!" diye haykırdı Somerset. Sonra ani bir utanca yenilerek "görüyorsunuz," diye ekledi özür diler gibi, "hepsi de benim için bulunmuş para."

"Gerçekten mi?" dedi yabancı, ona tüm bu süre boyunca artan bir hayretle bakarak. "Ekstralar dışında, öyleyse?"

"Sa- sanırım öyle," diye kekeledi pansiyonun sahibi.

"Hizmet dâhil mi?"

"Hizmet mi?" diye haykırdı Somerset."Yani yemek artıklarınızı boşaltmamı mı bekliyorsunuz?"

Beyefendi ona oldukça dostça bir ilgiyle baktı. "Sevgili dostum, beni dinleyecek olursanız bu işi bırakın." Ve ondan sonra da şapkasını geri takarak uzaklaştı.

Bu yakıcı hayal kırıklığı, karikatürlerin ressamı üzerinde güçlü bir etki yarattı. Umut verici hayallerini utanç içinde haklamaya koyuldu. Büyük eserlerinin önce biri, sonra da diğeri mahkûm edildi; sergiden çekildi ve sadece bir duvar resmi olarak yemek odasının dekorasyonuna sürgüne gönderildi. Yerleri, ilk baştaki mühür etiketli duyurunun, özellikle büyük harflerle şu kısa ve öz kırmızı yazıyı eklediği bir kopyası tarafından alındı: "*Hizmet yok.*" Bu arada yaradılışına uygun olduğu kadarıyla, neredeyse keyifsizlik sınırlarında dolaşan bir hale düştü. Planının başarısızlığı, son görüşmesinin aldığı gülünesi yön ve halkın ikiz karikatürlerin üstünlüğüne karşı eleştirel körlüğü bir araya gelerek moralini bozmuştu.

Kapı tokmağının sesiyle tekrar irkilene kadar belki de bir hafta geçti. Bir parça yabancı, bir parça askeri havalı yine de sinekkaydı

tıraşlı ve yumuşak bir şapka takmış bir beyefendi çok nazik sözlerle odaları gezmeyi rica etti. Bir arkadaşı -diye açıkladı- vardı, herkese açık pansiyonların karmaşasından ve gürültüsünden uzakta sakin ve münzevi bir hayat arzulayan, sağlığı zayıf bir beyefendi. "İlanınızdaki," diye devam etti, "alışılmadık koşul beni bilhassa etkiledi. Bu, dedim, tam Bay Jones'a göre bir yer. Siz bayım, iş sahibi bir beyefendi misiniz?" diye bitirdi ziyaretçi, Somerset'in yüzüne dikkatle bakarak.

"Ben bir ressamım," diye yanıtladı genç adam neşeyle.

"Bunlar da," diye gözlemde bulundu diğeri, tam o sırada geçmekte oldukları yemek odasının açık kapısından içeriye yan bir bakış atarak, "eserlerinizden bazıları. Oldukça dikkate değer." Sonra tekrar ve daha da keskince genç adamın yüz ifadesine dikkatle baktı.

Somerset, yüzünün kızarmasına engel olamayarak, ziyaretçisini yukarı götürmek ve odaları göstermek için daha fazla acele etti.

"Mükemmel," diye gözlemde bulundu yabancı, arka pencerelerden birinden bakarken. "Arkadaki bir ahır mı, bayım? Çok iyi. Tamam, bayım, bir bakalım. Arkadaşım misafir odası katını alır. Arkadaki misafir odasında yatar. Mükemmel bir İrlandalı dul olan bakıcısı da onun tüm istekleriyle ilgilenir ve tavan arasına yerleşir. Size dolgun bir meblağ olarak haftada on dolar öder. Siz de kendi adınıza, başka pansiyoner almamaya söz verir misiniz? Bence bu adil."

Somerset minnettarlığını ve neşesini dile getirecek sözleri zor bulabildi.

"Anlaştık," dedi diğeri. "Ayrıca sizi sıkıntıya sokmamak için, arkadaşım değişiklikleri yapmak üzere yanında birkaç adam getirecek. Onun inzivada bir ev arkadaşı olduğunu göreceksiniz, bayım. Çok az konuk karşılar ve geceleri dışında evden çok seyrek ayrılır."

"Bu eve geldiğimden beri bira alıp gelmek gerekmedikçe, akşamları dışında çok seyrek dışarı çıktım. Ama bir adam," diye ekledi, "bir parça eğlenmeli."

Sonra bir zaman kararlaştırıldı, beyefendi ayrıldı. Somerset de söylenen rakamı İngiliz parasına göre hesaplamaya oturdu. Bu araştırmanın sonucu onu hayret ve bıkkınlıkla doldurdu ama artık çok geçti. Katlanmak dışında yapacak bir şey yoktu. Kiracısının gelişini hâlâ muhtelif aritmetik yollarla doların daha avantajlı bir kurunu bulmaya çalışarak bekledi. Ne var ki akşam karanlığı yaklaşırken, sabırsızlığı onu bir kere daha ön balkona sürükledi. Gece çöktü; ılık ve boğucu. Bahçenin merkezindeki karanlığın etrafında lambalar parlıyordu. Araya giren uzun ağaç korusunun arasından, meydanın ilerideki tarafında çok sayıda yumuşakça aydınlatılmış pencere, beyaz masa örtüsü, iyi kalite şarap ve güler yüzlü misafirperverlik öykülerini anlatıyordu. Genç adamın gözüne bahçe korkuluklarının etrafına yaklaşan ve lüzumsuz malikâneye yönelen üç tane dört tekerleklinin geçit alayı iliştiğinde, başının üstünde yıldızlar çoktan çoğalmaya başlamıştı. Heybetli sandıklarla yüklüydüler; birbiri ardına askeri bir düzende hareket ediyorlardı. İlerleyişlerinin aşırı yavaşlığı, Somerset'te kiracısının hastalığı ile ilgili oldukça vahim kanılar uyandırdı.

Kapıyı açana kadar faytonlar kaldırımın yanma yaklaşıp durmuşlardı. İlk ikisinden, sabahki askeri görünümlü beyefendi ile oldukça güçlü kuvvetli iki hamal indi. Bunlar derhal evin mülkiyetini almaya giriştiler. Kendi elleriyle ve Somerset'in yardımını kesinkes reddederek, çok sayıda sandığı ve kutuyu içeri taşıdılar. Kendi elleriyle kiracının yatacağı yatağı söküp arkadaki misafir odasına taşıdılar. Gelişin keşmekeşi yatışıp düzenlemeler tamamlandıktan sonradır ki, araçların üçüncüsünden iri cüsseli ve geniş omuzlu bir beyefendi bir dulun giysileri içindeki bir kadının omzuna yaslanmış, kendisi de uzun bir pelerinle örtünmüş ve renkli bir atkıya sarınmış halde indi.

Somerset, onu sadece geçerken kısa bir an için görebildi. Kısa süre sonra arkadaki misafir odasına kapanmıştı. Diğer adamlar ayrıldılar, eve tekrar sessizlik çöktü. Bakıcı, 22.30'dan kısa bir süre önce ortaya çıkıp da koyu bir şiveyle civarda saygın bir meyhane olup olmadığını sormasa, Somerset kendini lüzumsuz malikânede hâlâ yalnız zannedebilirdi.

Günler birbirini takip etti. Genç adam, gizemli pansiyoneri ile henüz hiç konuşma ya da görüşme fırsatı bulamamıştı. Misafir odası katının kapıları asla açılmıyordu ve her ne kadar Somerset onun ileri geri hareket ettiğini duyabilse de, uzun boylu adam odasının mahremiyetinden hiç ayrılmamıştı. Ziyaretçiler, doğrusu, geliyordu; bazen akşamın karanlığında, bazen gecenin veya sabahın çalkantısız saatlerinde. Çoğunlukla erkekler: Bazısı pespaye giyimli, bazısı efendi gibi, bazısı gürültülü, bazısı yalaka. Yine de hepsi Somerset'in gözünde nahoştu. Hepsinde ortak bir korku ve gizlilik havası vardı. Hepsinin çenebaz ve tedirgin olduğunu düşünüyordu. Askeri beyefendinin bile daha yakından incelendiğinde, hiç de beyefendi olmadığı ortaya çıkmıştı. Hasta adamla ilgilenen doktora gelince, tavırları bir üniversite kariyeri izlenimi vermiyordu. Üstelik bakıcı da pek makbul bir ev arkadaşı değildi. O geldiğinden beri genç adamın kişisel şişesindeki viskinin azalması oldukça hızlanmıştı. Ayrıca her ne kadar asla konuşkan olmasa da bazı zamanlar nahoş bir şekilde laubali oluyordu. Hastanın sağlığı sorulduğunda efkârla başını sallar ve zavallı beyefendinin acınacak bir halde olduğunu ifade ederdi.

Yine de Somerset, çok önceden bir şekilde adamın rahatsızlığının fiziksel olmadığı fikrine kapılmaya başlamıştı. Eve doluşan kötü görünümlü tipler, gecenin ölü saatlerinde misafir odasından duyulan tuhaf sesler, bakıcının özensiz bakımı ve ayyaşlık alışkanlığı, hiç mektuplaşma olmaması, bu zaman olmasına rağmen yüzünü bir mahkemede yeminle söyleyemeyeceği Bay Jones'un tamamen gözlerden uzak durması; hepsi genç adamı hoş olmayan bir şekilde düşündürüyordu. Kötücül, usulsüz ve sinsice bir şeylerin hissi aklmdan çıkmıyor ve canını sıkıyordu. Üstelik bu rahatsız edici duygu, zamanı gelince kiracısının yüz hatlarını gözlemleme fırsatı bulduğunda zihnine daha sıkıca yerleşti. Şu şekilde oldu: Genç ev sahibi, sabahın 04.00'ünde girişten gelen bir gürültüyle uyandı. Ayağa fırlayıp kütüphanenin kapısını açınca, elinde mum olan uzun boylu adamın odaları tutan beyefendi ile ciddi bir sohbet içinde olduğunu gördü. Her ikisinin de yüzü kuvvetlice aydın-

lanmıştı ve Somerset, kiracısınınkinde hiçbir hastalık izi seçemedi. Aksine her türlü sağlık, zindelik ve kararlılık işareti vardı. O hâlâ bakarken ziyaretçi ayrıldı ve hasta adam ön kapıyı dikkatlice sürgüleyerek, zerre kadar halsizlik göstermeden yukarıya fırladı.

O akşam yastığında yatarken, Somerset'te bir kere daha dedektiflik ateşinin şiddetli nöbeti alevlenmeye başladı. Ertesi sabah sanatını uygulamaya özensiz bir el ve dalgın bir zihinle yeniden başladı. Günün kaderinde sürprizler açısından verimli olmak vardı ve bunlardan ilki meydana geldiğinde de şövalenin başına geçeli çok olmamıştı. Eşyalarla yüklü bir fayton kapıya yanaştı ve Bayan Luxmore'un bizzat kendisi çabucak basamakları çıkarak tokmağı vurmaya başladı. Somerset çağrıya kulak vermek için aceleyle gitti.

"Sevgili dostum," dedi kadın olanca neşesiyle. "İşte damdan düşer gibi geldim. Sizi sadık bulmak beni memnun etti ve hiç şüphem yok ki, siz de özgürlüğünüze tekrar kavuşmaktan aynı derecede hoşnut olacaksınız."

Somerset, itiraz veya karşılama için olsun, söyleyecek hiçbir söz bulamadı. Hayat dolu yaşlı hanım, canlı bir şekilde onu yana itti ve yemek odasının eşiğinde duraladı. Gözlerine ilişen manzara, şaşkınlık uyandırmak için çok iyi ayarlanmıştı. Şömine rafına tencereler ve boş şişeler dizilmişti; ateşte bir parça pirzola kızarıyordu; zemine bir uçtan öbür uca kitaplar, kıyafetler, bastonlar ve ressamın sanatının malzemeleri saçılmıştı. Mekânın tüm acayipliklerini fersah fersah geride bırakan, dingin hayatın çalışılması için düzenlenmiş köşeydi. Burada, bir çeşit taş döşeli küçük bahçe oluşturulmuştu. Üzerinde dikkat çekici şekilde, kompozisyon sanatının ilkeleri doğrultusunda bir lahana, bakır bir çaydanlığın karşısına renk katmıştı ve ikisi de haşlanmış bir ıstakozun zırhıyla kontrast oluşturuyordu.

"Aman yarabbi!" diye haykırdı evin hanımı. Sonra gazap içinde genç adama dönerek, "siz hayatın nasıl bir mevkiinden fırladınız?" diye sordu. "Bir beyefendinin dış görünüşüne sahipsiniz ama önümdeki şaşırtıcı kanıtlara göre ancak bir manav olabilece-

ğinizi söyleyebilirim. Tanrı aşkına, meyvelerinizi toplayın ve sizi daha fazla görmeyeyim."

"Hanımefendi," diye geveledi Somerset, "bir ay önceden uyarıda bulunmaya söz vermiştiniz."

"O, bir yanlış anlamanın etkisi altındaykendi," diye karşılık verdi yaşlı hanım. "Şimdi size derhal ayrılmanız için uyarıda bulunuyorum."

"Hanımefendi, yapabilmeyi isterdim. Ve doğrusu, ben söz konusu olduğum sürece bu yapılabilir. Ama bu durumda, pansiyonerim!"

"Pansiyoneriniz?" diye yankıladı Bayan Luxmore.

"Pansiyonerim, neden inkâr edeyim ki? Sadece bir haftadır burada."

Yaşlı kadın bir sandalyeye oturdu. "Bir pansiyoneriniz var? Sizin?" diye haykırdı. "Peki ama Tanrı aşkına, onu nasıl buldunuz?"

"İlanla. Ah! Hanımefendi, aceleyle yaşamadım. Her türlü," -bakışları gönülsüzce kartonlara kaydı- "her türlü yöntemi kullandım."

Kadının bakışları, onunkileri takip etti. Somerset'in gördüğü kadarıyla ilk defa çiftli bir gözlük camı çıkardı. Eserlerin tüm meziyeti kafasına dank eder etmez de kendini heyecanlı ve tiz kahkahasının ardı ardına çınlamalarına kaptırdı.

"Ah! Bence mükemmel derecede tatlısınız! Umarım onları pencereye koymuşsunuzdur. M'Pherson," diye devam etti, tüm bu süre boyunca sert bir yüzle girişte bekleyen hizmetçisine seslenerek. "Öğle yemeğini Bay Somerset ile yiyeceğim. Kilerin anahtarını al ve biraz şarap getir."

Bu neşeli ruh halini öğle yemeği süresince sürdürdü. Somerset'e, M'Pherson'a kilerden getirttiği birkaç şişe şarabı sundu. "Bir hediye olarak, hayatım," dedi, bir başka gözlerini yaşartan neşe patlamasıyla. "Giderken mutlaka bana bırakman gereken büyüleyici resimlerin için." En sonunda tüm Londra'daki en gülünç, bir ev dolusu deli adamın tadını kaçırmayı göze alamayacağını iddia ede-

rek, -müphem bir şekilde ifade ettiği gibi- Kıta Avrupası'na gitmek için ayrıldı.

Gideli çok olmamıştı ki, Somerset koridorda, görünümü bütünüyle ölçülü ama tuhaf bir şiddetli heyecanın kurbanı olmuş İrlandalı bakıcı ile karşılaştı. Söylediklerinden, Bay Jones'un sağlığının Bayan Luxmore'un ziyareti sonucunda ciddi bir şekilde kötüye gittiği ve ayrıntılı bir açıklamadan daha azının hasta adamın huzursuzluğunu dindiremeyeceği ortaya çıktı. Somerset, bir parça dik dik bakarak, duruma uygun olduğunu düşündüğü bir şeyler anlattı.

"Hepsi bu mu?" diye haykırdı kadın. "Tanrı şahidiniz olsun, hepsi bu mu?"

"Sayın bayan, nereye varmaya çalıştığınız konusunda hiçbir fikrim yok. Varsayın ki hanım, bir arkadaşımın eşiydi; varsayın ki, vaftiz annemdi; varsayın ki, Portekiz Kraliçesiydi. Bu sizi veya Bay Jones'u nasıl etkileyebilir?"

"Kutsal Meryem Anamız!" diye haykırdı bakıcı. "Bunu duymaktan memnun olacak olan o!"

Sonra derhal aceleyle yukarıya çıktı.

Somerset, kendi adına, yemek odasına geri döndü. Oldukça düşünceli kaşlar ve üzerinde kafa yorduğu bir dolu varsayımla şişenin kalanını bitirdi. Porto şarabıydı ve Porto şarabı, denkleri ve daha kalitelileri arasında benzersizdir; öyle ki bir dereceye kadar tütünün rekabetine dayanabilir. Somerset yudumlayarak, tütün içerek ve varsayımlar üreterek kuşkudan kuşkuya, o karardan bu karara geçti ve şişe boşaldıkça daha da cesurlaşıp pembeleşti. O bir kuşkucuydu, namı için bir şeref düşkünü değildi. Ne suçlara ne de ahlaksızlıklara karşı hâlihazırda bir tiksinti beslemiyordu, aksine dünyayı, gençlik ve sağlığın sık rastlanan bir sonucu olarak edepsiz bir takdirle görüyor ve kucaklıyordu. Aynı zamanda gizli canilerle aynı çatı altında ikamet ettiğine kesinlikle ikna olmuştu ve aşikâr av içgüdüsü onu kızgınlığa sevk etti. Şişe bitmek üzereydi, yaz güneşi nihayet çekilmişti. Gece ve açlık sancıları onu aynı anda hayallerinden uyandırdı.

Dışarı çıktı ve Crtierion'da akşam yemeği yedi. Cüzdanına pek de uygun bir yemek değildi, tıpkı tadını çıkardığı takdire değer şarap gibi. Onla bunla oyalanınca, eve döndüğünde gece yarısını çoktan geçmişti. Kapıda bir fayton vardı ve giriş salonuna girdiğinde, kendini Bay Jones'un en düzenli ziyaretçilerinden biriyle yüz yüze buldu: Boyu posu kuvvetli, yüz hatları sert ve Amerikan tarzı bir keçisakalı olan bir adam. Bu şahıs, omzunda, görünüşe göre hatırı sayılır bir ağırlığı olan siyah bir bavul taşıyordu. Gecenin köründe bavul götüren bir ziyaretçiye rast gelmek, genç adamın zihninde bazı tuhaf hikâyeleri çağrıştırdı. Bu şekilde azar azar, sadece kendi kişisel eşyalarını değil, aynı zamanda barındıkları evin mobilyalarını ve donanımını da tahliye eden pansiyonerleri duymuştu. Şimdi de şaka ile kuşku karışımı bir ruh hali içinde ve bir sarhoşun tavırlarını taklit ederek, keçisakallı adama kabaca toslayıp bavulu omzundan yere devirdi. Keçisakallı adam, aniden kâğıt gibi bembeyaz kesilen bir yüzle, ağlar gibi yaradanın adını andı ve merdivenin bitimindeki paspasın üstüne çöküp ağlamaya başladı. Aynı anda, her ne kadar sadece bir anlığına da olsa, hasta pansiyoner ve İrlandalı bakıcının başları birinci katın korkulukları üzerinden tavşanlar gibi fırladı. Her ikisinde de benzer bir korku ve solgunluk belirgindi.

Bu inanılmaz heyecanın görüntüsü Somerset'i dondurdu. Adam kendini toplayıp tırabzanın yardımıyla ve sesli bir şekilde Tanrı'ya teşekkür ederek tekrar ayağa kalkmak için çırpınırken nutku tutulmuş halde kaldı.

"Sizi sıkıntıya sokan nedir Tanrı aşkına?"diye soludu genç adam, sesi çıkıp söyleyecek söz bulur bulmaz.

"Bir damla brendiniz var mı? Hastayım."

Somerset, keçisakallı adama ardı ardına iki doz verince beriki bir parça canlanarak, kendisini uzun süreli bir titremesiz sıtmanın sonucu olan ve acınası sinirliliği olarak adlandırdığı durumdan ötürü utanç içinde özürlere boğuldu. Sonra hâlâ terleyen ve titreyen bir elle iznini isteyerek, ihtiyatla yükünü tekrar yüklenip ayrıldı.

Somerset yatağa yattı ama uykuya dalamadı. Siyah bavulun, diye sordu kendi kendine, içinde ne vardı? Çalınmış eşyalar mı? Öldürülmüş birinin cesedi mi? Ya da -bu düşünce karşısında yatakta doğrularak oturdu- bir suikast bombası mı? Bu kuşkuları gidermeye ciddi bir şekilde ahdetti. Ertesi sabah gözleri ve kulakları tetikte, çıkacak ilk fırsatı beklemek ve değerlendirmek için yemek odasının penceresinin yanına yerleşti.

Saatler ağır ağır akıp gitti. Evin içinde hiçbir ilginç durum yoktu; bakıcının meydanın köşesi etrafındaki ufak gezintilerini daha sık yapmasını, öğleden sonra olmadan da konuşmasının ve yürümesinin bir parça gevşemesini saymazsak. Ancak saat 18.00'den kısa bir süre sonra, bahçelerin köşesinin öbür tarafından, bir süreliğine biraz uzakta içini sık sık çekerek duraklayan ve lüzumsuz malikânenin ön cephesine dikkatle bakan oldukça hoş, şık giyimli genç bir kadın geldi. Cennet kapılarındaki ortak atalarımız gibi böyle uzakta durup da eve baktığı ilk sefer değildi. Genç adam, şimdiye kadar onun duruşunun canlı narinliğine dikkat etmek fırsatını bulmuştu ve bir kez bakışlarının tesadüfi bir okunun hedefi de olmuştu. Bu yüzden onun yaklaşmasını hoş duygularla karşıladı ve manzaranın keyfini çıkarmak için pencereye biraz daha yaklaştı. Yine de, sanki hissedilir bir gayretle yaklaşıp basamakları çıktığında ve ihtiyatlı bir şekilde kapıyı tıklattığında adam nasıl da şaşırmıştı! Uyuyor olması hiç de olasılık dışı olmayan İrlandalı bakıcıdan önce gitmek için acele etti ve zarif ziyaretçiyi şahsen karşılama zevkine erişti.

Kadın, Bay Jones'u aradığını söyledi. Sonra, bir geçiş yapmadan genç adama, kendisinin evle ilgili kişi olup olmadığını sordu -kadını, bu sözleri söylediği sırada gülümserken yakaladığını düşündü-. "Çünkü," diye ekledi, "öyleyseniz, diğer odalardan bazılarını görmek isterim."

Somerset, başka pansiyoner almamak için bir söz verdiğini söyledi. Ama kadın, ona bunun sorun olmayacağı konusunda güvence verdi çünkü bunlar Bay Jones'un arkadaşlarıydı. "Şimdi," diye devam etti, aniden yemek odasının kapısına doğru hareket

ederek, "buradan başlayalım." Somerset, onun girmesine engel olmakta çok geç kalmıştı ve belki de buna kalkışacak cesareti yoktu. "Ah!" diye bağırdı kadın, "ne kadar da değişmiş!"

"Hanımefendi, siz girişinizden sonra böyle söylemeye hakkı olan benim."

Kadın, bu budalaca iltifatı göz kapaklarının sözde mahcup ve bilinçli bir kırpılmasıyla kabul etti ve elbisesini karışık süprüntünün arasında incelikle idare ederek, kâh bir gülümsemeyle kâh bir iç çekişle, iki odanın çekiciliklerini inceledi. Karikatürlere parıldayan gözlerle ve yüzü kızararak dik dik baktı. Bir parça nefesi kesilerek, mükemmellikleri üzerine coşku dolu bir fikir belirtti. Taş döşeli küçük bahçenin etkileyici tertibini övdü ve Somerset'in nafile yere girmesini engellemeye çalıştığı yatak odasında tamamıyla takdir içinde kahkahayı bastı. "Ne kadar sade ve erkekçe!" diye haykırdı. "Bir erkekte oldukça tiksindirici olan o kadınsı düzenlilikten eser yok!" Bundan hemen sonra da adama cevap vermesi için fırsat bırakmadan yolunu çok iyi bildiğini, ona daha fazla sıkıntı vermeyeceğini söyleyerek, alımlı bir gülümsemeyle iznini istedi ve tek başına merdivenlerden yukarı çıktı.

Genç hanım, Bay Jones ile odada bir saatten fazla kaldı. Bu sürenin sonunda artık gece tamamen gelmişken, evi birlikte terk ettiler. Pansiyonerinin gelişinden bu yana Somerset, ilk defa İrlandalı dul ile yalnız kalmıştı. Terbiyenin gerektirdiğinden daha fazla zaman kaybetmeden merdivenlerin ucuna doğru ilerledi ve kadına adıyla seslendi. Kadın, zayıf gülümsemeler ile donanmış olarak ve sallanan bir başla anında geldi. Genç adam nazikçe ona sanat hazinelerini göstermeyi teklif ettiğinde de, ona daha büyük zevk verecek bir şey olmadığına yemin etti çünkü her ne kadar eşiği hiç geçmemiş olsa da, onun güzel resimlerini sık sık kapıdan gözlemişti. Yemek odasına girdiğinde, bir şişe ve iki kadehin görüntüsü kadını uysal bir eleştirmen olmaya hazırladı. Ve resimler görülüp övülür övülmez, bir kadeh içki için ressama katılmaya kolaylıkla ikna edildi. "İşte," dedi kadın, "saygılarımı sunuyorum. Bu korkunç evde sizin gibi oldukça dost canlısı, cömert bir beyefendi

olduğunu görmek bir zevk ve eminim çok da iyi bir ressamsınız." Böyle hoş bir şekilde başlangıç yapılan bir kadeh, şüphesiz ki ikincinin de kabulüne yol açtı. Üçüncüde, Somerset, kadına sahte bir şekilde eşlik etmeyi kesmekte serbest kalmıştı. Dördüncüye gelince kadın, onu kendi isteğiyle rica etti. "Çünkü doğrusu," dedi, "tüm bu saatler ve kimyasallardan dolayı bir damla sert içki olmadan hayat bütünüyle çekilmez olurdu. M'Guire'ın bile dilemeye istekli olduğunu siz kendiniz de gördünüz. Kendisi bile, tüm bu zalimce hayal kırıklıklarından ötürü morali bozulduğunda, bir çocuk gibi ölçülü bir adam olsa da, bazen onun bir kadehi için ağlar. Sinirlerimi yatıştıran bu bir yüksük dolusu sıvı için size teşekkür ederim." Kısa süre sonra gözyaşları içinde kocasının ölüm döşeğindeki huylarını anlatmaya ve onun işe yaramaz mal varlığına hayıflanmaya başladı. Sonra, "efendinin" kendisini çağırdığını iddia ederek ayağa kalktı. Dingin hayatın küçük taş bahçesinin içine doğru sendeledi ve başı ıstakozun üstünde, horultulu bir şekerlemeye daldı.

Somerset, derhal birinci kata çıktı ve çok sayıda lambayla parlakça aydınlatılmış misafir odasının kapısını açtı. Kocaman bir odaydı. Üç yüksek pencere meydana bakıyordu ve bir çift geniş akordeon kapı ile yandaki odaya bağlanıyordu. Şık bir uyuma sahipti. Su yeşili kâğıtla kaplıydı, zarif maviden kadife ile döşenmişti ve muhtelif renklerde mermerden görkemli bir şömine pervazı ile süslenmişti. Somerset'in hatırladığı oda böyleydi. Şimdi gözüne ilişen ise neredeyse her açıdan değişikti: Mobilyalar desenli basma ile örtülmüştü, duvarlara mercan rengi kâğıtlar kaplanmıştı, perdeli nişlerle en az yedi pencereli bir hale sokulmuştu. Kendisine, geçişi fark etmeden, komşu eve girmiş olması gerek gibi geldi. Birazdan bakışları, bu çok sayıdaki yanıltıcı değişikliklerden zemine saçılmış bir dolu ilginç nesneye doğru indi. Orada sökülmüş tabancaların emniyet tertibatları vardı; tahribatın her aşamasında saatler ve saat mekanizmaları, bazıları hâlâ faal olarak tıklıyordu, bazıları hassas parçalarına ayrılmıştı; muazzam bir kimyasal şişesi, kavanoz ve şişe bölüğü; bir marangoz tezgâhı ve bir laboratuar masası.

Somerset'in geçtiği arkadaki misafir odası da aynı şekilde değişime uğramıştı. Tamı tamına sıradan bir pansiyon yatak odası görünümüne dönüşmüştü. Yeşil perdeli bir yatak bir köşeyi kaplamıştı ve pencere bir tuvalet masası ile ayna tarafından kapatılmıştı. Buradaki küçük bir odanın kapısı genç adamın dikkatini çekti ve bir kibrit çakarak kapıyı açıp içeri girdi. Bir masanın üzerinde çok sayıda peruk ve sakal yayılmış duruyordu. Duvarların her tarafından takım elbise ve paltoların uyumsuz bir sergisi sarkıyordu. Ve genç adam, sonuncuların arasında göze çarpan son derece pahalı fok derisinden geniş bir ceket fark etti. Beyninde bir şimşek çakarak *Standard* gazetesindeki ilana geri gitti. Pansiyonerinin uzun boyu, omuzlarının aşırı genişliği, üssündeki tuhaf ayrıntılar, hepsi de aynı sonuca işaret ediyordu.

Kibrit artık parmaklarını yakıyordu ve Somerset, paltoyu kolunun altına alarak aceleyle aydınlatılmış misafir odasına döndü. Orada bir korku ve hayranlık karışımıyla onun hoş görünümlü uyumunu, tüylerinin düzgünlüğü ile yumuşaklığını inceledi. Geniş bir duvar aynasının görüntüsü aklma başka bir düşünce getirdi. Kürk ceketi kuşandı ve aynanın önünde bir Rus prensini çağrıştıran bir tavırla durarak ellerini bol ceplere soktu. Orada parmakları katlanmış bir gazeteyle karşılaştı. Dışarı çıkarınca *Standard*'ın harflerini ve kâğıdını tanıdı. Aynı anda da gözleri iki yüz poundluk teklife takıldı. Demek ki şimdi artık esrarengiz olmayan pansiyoneri, ceketini tam da ilanın ortaya çıktığı gün bir kenara bırakmıştı.

Bu şekilde muhbir ceket sırtında, itham eden gazete elinde dikiliyordu ki, kapı açıldı ve uzun boylu pansiyoner, sert ama bir parça solgun bir yüzle odaya adım atarak kapıyı arkasından kapadı. Bir süre için ikisi de birbirlerine tam bir sessizlik içinde baktılar. Sonra Bay Jones masaya doğru ilerlerdi, bir sandalyeye oturdu ve bakışlarının yönünü bir kere bile değiştirmeden genç adama hitap etti.

"Haklısınız, kan bedeli benim için teklif ediliyor. Peki, şimdi ne yapacaksınız?"

Bu, Somerset'in cevap verebilmekten çok uzak olduğu bir soruydu. Gafil avlanmış, adamın kendi ceketiyle kılık değiştirmiş ve şeytani patlayıcılardan oluşan sağlam bir cephanelikle çevrilmiş durumda olan pansiyon sahibinin dili bağlanmıştı.

"Evet," diye kaldığı yerden devam etti diğeri, "ben oyum. Aciz bir nefret ve korkuyla inden ine, kılıktan kılığa hâlâ avladıkları o adam benim. Evet, efendim, eğer fakirseniz servetinizin temelini atma, tanınmıyorsanız bir hamlede şöhreti yakalama gücüne sahipsiniz. Masum bir dulu oyuna getirdiniz. Ve sizi burada, kullanımı için size damgalı nakitle ödeme yaptığım odamda, dolabımı karıştırırken ve eliniz, -utanmalısınız, bayım!- elinizi cebimin içinde buluyorum. Şimdi bu yüz kızartıcı eylemlerinizin döngüsünü, aynı anda en basit, en güvenli ve en çok kazançlı olacak olanla tamamlayabilirsiniz." Konuşmacı, sanki sözlerini vurgulamak ister gibi durakladı. Sonra büyük bir ses tonu ve tavır değişikliğiyle yeniden başladı: "Yine de, bayım, yüzünüze baktığımda aldanmadığıma emin oluyorum. Her şeye rağmen bir beyefendi ile konuşma şerefine ve zevkine sahip olduğuma eminim. Ceketimi çıkartın, bayım, size sadece yük oluyor. Kendinizi bu kafa karışıklığından kurtarın. Üzerinde bir düşündüğünüzde, Tanrı'ya şükür, vicdan için bir yük olmak zorunda değil. Hepimiz suçlu düşünceler barındırırız ve aklınızdan etimi kemiğimi ele vermek geçtiyse, sanık yerindeki ıstırabım ve can çekişme sırasındaki terleme... Bu düşünceyle hareket etmek sevgili bayım, elinizden gelmez, benim şerefinizden daha fazla şüphe edememem gibi." Bu sözlerden sonra konuşmacı oldukça içten, güler yüzlü bir ifadeyle, bağışlayan bir baba gibi Somerset'e elini uzattı. Bağışlayıcılıktan kaçınmak ya da cömertliği tahlil etmek genç adamın tabiatına aykırıydı. Anında ve neredeyse hiç düşünmeden sunulan eli kabul etti.

"Ve şimdi," diye sürdürdü, "artık benimkinin içinde sizin vefalı elinizi tuttuğuma göre korkularımı bir kenara bırakıyor, kuşkularımı kovuyorum. Daha da ileri gidiyorum -bir irade gayretiyle, geçmişte kalanların hatırasını kafamdan atıyorum. Buraya nasıl geldiğinizi umursamıyorum; burada olmanız yeterli; konuğum

olarak. Oturun ve müsaadeniz olursa, ahbaplığımızı bir kadeh birinci sınıf viski ile pekiştirelim."

Böyle konuşarak kadehler ile bir şişeyi ortaya çıkardı ve çift sessizlik içinde karşılıklı kadeh kaldırdı.

"İtiraf edin," diye ileri sürdü güler yüzlü ev sahibi, "odanın görünüşü sizi şaşırttı."

"Öyle doğrusu," dedi Somerset. "Ayrıca bu değişikliklerin amacını da tasavvur edemiyorum."

"Bunlar, varolmaya devam etmemi sağlayan hileler. Şimdi benim sizin adaletsiz mahkemelerinizden birinde itham edildiğimi düşünün, ortaya çıkacak muhtelif tanıkları ve onların açıklamalarının fevkalâde çeşitliliğini düşünün! Birisi beni bu misafir odasının ilk baştaki halinde ziyaret edecek. Bir ikincisi onu bu akşamki halinde bulacak ve yarın ya da öbür gün hepsi değişmiş olabilir. Romantizmi seviyorsanız, -ki ressamlar sever- pek az hayat şu anda sizinle konuşan bu tanınmayan şahsınkinden daha romantiktir. Tanınmayan ama meşhur. Benimkisi meçhul, şeytani bir şöhret. Utanç verici yöntemlerle muhteşem amacım için çabalıyorum. Yoksul bir ülkenin özgürlüğünün ve huzurunun vahim şekilde çiğnendiğini gördüm. Gelecek, o toprakların üzerinde gülümsüyor. Yine de, bu arada ben, avlanan bir hayvanın hayatını sürdürüyorum, dehşet verici hedefler için çabalıyorum ve cehennemin ustalıklarını uyguluyorum."

Somerset, kadehi elinde, önündeki acayip fanatiği dikkatle seyrediyor ve onun ateşli coşkusunu tarif edilemez bir şaşkınlıkla dinliyordu. Adamın yüzüne meraklı bir titizlikle baktı. Orada eğitimin izlerini gördü ve merakı daha da derinleşti.

"Bayım," dedi, "size hâlâ Bay Jones diye mi hitap edeceğimi bilmediğim için..."

"Jones, Breitman, Higginbotham, Pumpernickel, Daviot, Henderland; bunların hepsiyle veya hiçbiriyle bana hitap edebilirsiniz, zira hepsini bir zaman taşıdım. Ama en çok değer verdiğim, en çok korkulan, nefret edilen ve itaat edilen, sizin adres defterlerinizde bulunacak bir isim değil. Postanelerde ya da bankalarda

geçerli bir isim değil ve doğrusu, meşhur M'Gregor klanı gibi, gündüzleri kendimi haklı bir şekilde isimsiz olarak tanımlayabilirim. Ama," diye devam etti, ayağa kalkarak, "geceleri ve gözü kara dostlarımın arasında ben saygın Zero'yum."

İsim Somerset için bildik değildi ama nazikçe şaşkınlık ve memnuniyet ifade etti. "Anladığım kadarıyla," diye devam etti, "bu takma isim altında bir dinamitçi uğraşısını sürdürüyorsunuz?[12]"

Entrikacı tekrar yerine oturdu ve kadehleri derhal tekrar doldurdu.

"Öyle yapıyorum. Bu karanlık zamanlarda, bir yıldız -dinamit yıldızı- ezilenler için yükseldi. Onun tehlikelerle çok yoğun bir şekilde kuşatılmış ve çok inanılmaz zorluklarını, hayal kırıklıklarını beraberinde getiren kullanımını tatbik edenler arasında pek azı benden daha gayretlidir ve benden," -durakladı ve yüzünde birazcık mahcubiyet belirdi- "benden daha başarılı olan çok fazlası yoktur."

"Beklenen köklü sonuçlardan," diye fikrini belirtti Somerset, "bu uğraşının çekicilikten mahrum olmadığını hayal edebiliyorum. Bunun yanında bir parça saklambaç oyununun eğlencesine de sahipsiniz. Yine de bana -acemi biri olarak konuşuyorum- öyle geliyor ki, hiçbir şey şeytani bir makineyi yerleştirmek ve acı verici sonuçlarını beklemek için komşu şehre çekilmekten daha basit ya da güvenli olamaz."

"Gerçekten de," diye karşılık verdi entrikacı, göze çarpan bir heyecanla. "Gerçekten de son derece cahilce konuşuyorsunuz. O halde, şu an paylaştığımız böyle bir tehlikeyi önemsemiyor musunuz? Sizce bunun gibi patlayıcı dolu, tehdit altında ve kısacası tek kelimeyle çökmek üzere sendeleyen bir evde oturmak önemsiz midir?"

12 Burada orijinal eserin Arap yazarı, İngiliz okuyucu için çok oryantal bir tarzda uzun bir metin kaleme almış. Bir örnek ekliyoruz ve bir nesir mi yoksa şiir mi olarak basılması gerektiği şüpheli gözüküyor:"Hangi yazan, dinamitleyen diye yazar, bulur bende bir savaşan." Sonra (demek istediğini doğru anlıyorsak) böyle zekice ve açıkça doğru telaffuzlara, tıpkı lamba-değiştirir, mısır-satar, elma-araklar (açıkça benzeriyle savunuluyor-ayaklar) ve opera-dans eder gibi, itiraz ederek devam ediyor. "Dinamitçi," diye ekliyor, "bunu anlayabilirim."

"Yüce Tanrım!" diye feryat etti Somerset.

"Ayrıca rahatlıktan bahsettiğinizde, bu bilimsel çalışmalar çağında, beni hayrete düşürüyorsunuz. Kimyasalların kadınlar kadar oynak ve saat mekanizmalarının da şeytanın kendisi kadar kaprisli olduğunun herkesçe bilindiğinin farkında değil misiniz? Alnımdaki şu endişe izlerini görüyor musunuz? Saçıma karışmış gri telleri fark ediyor musunuz? Saat mekanizmaları, saat mekanizmaları onları alnıma damgaladı; kimyasallar onları buklelerime serpiştirdi! Hayır, Bay Somerset," diye sürdürdü bir anlık duraklamadan sonra, sesi hâlâ duygusallıkla titreyerek. "Dinamitçinin hayatının gül bahçesi olduğunu sanmamalısınız. Tam tersine, benimki gibi bir hayatın kanlı gözlü gece nöbetlerini ve sarsıcı hayal kırıklıklarını kafanızda canlandıramazsınız. Diyebilirim ki, aylarca erken kalkıp geç yatarak didindim; çantam hazır, saatim ayarlanmış. Yiğit bir ajan bembeyaz bir suratla yıkım aracını yerleştirmek için acele ediyor. İngiltere'nin çöküşünü bekliyoruz, binlerin kıyımını, korku ve nefret feryatlarını. Ve işte! Bir çocuğun tabancasınınki gibi bir şakırtı, tiksindirici bir koku ve o kadar zamanın, teçhizatın tamamen kaybı! Eğer," diye devam etti, derin düşünceler içinde, "kayıp çantaları geri ele geçirebilseydik, sadece bir iki dokunuşla kusurlu makineyi onarabileceğime inanıyorum. Ama teçhizatın kaybından ve işin neredeyse başa çıkılmaz bilimsel zorluklarından ötürü, Fransa'daki dostlarımız seçilen aracı terk etmeye hemen hemen hazırlar. Onun yerine şehirlerin lağım sistemlerini parçalamayı ve tüm ahaliyi yıkıcı tifo salgınıyla süpürüp temizlemeyi öneriyorlar. Cazip ve bilimsel bir tasarı; fark gözetmeyen bir yöntem gerçekten de, ayrıca mükemmel basitlikte. Ne kadar zekice olduğunu görebiliyorum. Ama bayım, tabiatımda şairane bir taraf var, belki de şövalyevari bir taraf. Ve naçizane, o daha vurgulu, daha çarpıcı ve isterseniz daha popüler yönteme, patlayıcı bombaya sadık kalacağım. Evet," diye haykırdı, sağlam bir umutla. "İnatla devam edeceğim ve sonunda başaracağımı içimde hissediyorum."

"İki şey söyleyeceğim. İlki beni bir şekilde hayrete düşürüyor.

Öyleyse, -son derece canlılıkla tarif ettiğiniz hayat boyunca- bir kere bile mi başarılı olamadınız?"

"Affınızı dilerim, bir başarım var. Karşınızda, Kırmızı Aslan Meydanı suikastının failini görüyorsunuz."

"Ama doğru hatırlıyorsam, o iş bir fiyaskoydu. Bir sokak temizlikçisinin el arabası ve Weekly Budget'ın bazı nüshaları; tek kurban bunlardı."

"Tekrar affınızı dilerim," diye karşılık verdi Zero, belirgin bir haşinlikle, "bir çocuk yaralanmıştı."

"Bu da beni yerinde bir şekilde ikinci konuya getiriyor. Çünkü 'fark gözetmeyen' sözünü kullandığınızı fark ettim. Şimdi şüphesiz, bir temizlikçi el arabası ile bir çocuk -bir çocuk varsa- fark gözetmemenin tam zirvesini, en uç noktasını ve beni mazur görün, etkisiz intikamı temsil ediyor."

"O sözcüğümü mü kullandım? Pekâlâ, bunu savunmayacağım. Ama iş etkinliğe gelince, daha ciddi konulara değiniyorsunuz ve bu kadar geniş bir konuya girmeden önce kadehlerimizi bir kere daha doldurmama izin verin. Münazara insanı susatan bir iş," diye ekledi, cana yakın bir neşe tavrıyla.

Çift, bir kere daha sağlam sert içkiyle karşılıklı kadeh kaldırdı. Sonra Zero, bir parça kendini beğenmişlik havasıyla geriye yaslanarak düşüncelerini daha fazla açmaya girişti.

"Fark gözetmeyen, savaş, sevgili bayım; fark gözetmez. Savaş çocuğu esirgemez, zararsız sokak temizlikçisinin el arabasını esirgemez. Ben de," diye sonunu getirdi yüzü parlayarak, "ben de daha fazla esirgemem. Korku salacak ne varsa, suçlu halkın faaliyetlerini birbirine katacak ve aksatacak ne varsa, el arabası veya çocuk, İmparatorluk Parlamentosu ya da gezinti gemisi, benim basit planlarım için makbuldür. Siz," diye sorguladı, birazcık cana yakın bir ilgiyle, "siz, inanıyorum ki, inanç sahibi biri değilsiniz?"

"Bayım, ben hiçbir şeye inanmam."

"Öyleyse, görüşlerimi kavrayabilecek bir konumdasınız. Hedefin insanlık olduğunda hemfikiriz: İnsanlığın şanlı zaferi.

Bu sonuç için çabalamaya yemin etmişken, kralların, parlamentoların, kiliselerin ve ordunun üyelerinin birleşmiş mukavemetiyle karşı karşıyken, ben kimim ki, -biz kimiz, bayım- kullanılan araçlar hakkında hassasiyet gösteriyormuş gibi yapalım? Belki de bizim kraliçeye, fesat Gladstone'a, dik kafalı Derby'ye ya da marifetli Granville'e saldırmamızı bekliyorsunuz ama orada yanılırsınız. Bizim müracaatımız insan yığınlarına; dokunmamız ve ilgilenmemiz gereken onlar. Şimdi, bayım, İngiliz hizmetçiyi gözlediniz mi?"

"Öyle yaptığımı sanıyorum," diye haykırdı Somerset.

"Zevk sahibi ve kendini sanata adamış bir adamdan bunu beklerdim," diye karşılık verdi komplocu nazikçe. "Farklı bir tür; hoş bir endam ve amacımıza bütünüyle intibak etmiş. Zarif şapka, temiz basma, alımlı vücut, çekici tavırlar. Sınıflar arasındaki konumu; anne baba birinde, işverenler bir başkasında. En azından duygularına seslenebileceğimiz, en azından bir sevgilisi olma ihtimali. Evet, hizmetçiye karşı bir eğilimim var, isterseniz zaaf deyin. Bakıcıyı küçümsüyorum gibi anlaşılmasın. Çünkü çocuk çok ilginç bir özelliktir. Çocuğu, toplumun hassas noktası olarak uzun zaman önce mimlemiştim." Başını, bilgece ve düşünceli bir gülümsemeyle salladı. "Çocuklardan ve işimizin tehlikelerinden konuşuyorken bayım, şimdi size birkaç hafta önce gözetimim altında meydana gelen bir patlamaya hazır bomba olayını nakletmeme izin verin. Şu şekilde oldu."

Sonra Zero, sandalyesinde arkaya yaslanarak şu basit öyküyü anlattı.

ZERO'NUN PATLAMAYA HAZIR BOMBA ÖYKÜSÜ[13]

Emir üzerine en güvenilir ajanlarımızdan biriyle St. James Salonu'ndaki özel bir odada akşam yemeği yedim. Adamı gördünüz; M'Guire'dı, yaratılmış en yiğit adam ama kendisi düzeneklerimizde bir uzman değildir. Bu yüzden buluşmamız gerekliydi çünkü nasıl müthiş sonuçların makinenin ince ayarlarına bağlı olduğunu size hatırlatmama gerek yok. Eylem yeri oldukça yakın olduğundan, ufak patlangacımızı yarım saate ayarladım. Başarısızlığın önüne daha iyi geçmek için de yakın zaman önce kendi icat ettiğim bir aleti kullandım. Bombanın taşındığı Gladstone çantasının açılması anında patlamaya neden olacaktı. M'Guire'ın, kendisi için yeni olan bu ayarlamadan dolayı bir parça canı sıkılmıştı. Kusursuz, belirgin bir sağduyuyla, eğer tutuklanırsa, bunun muhtemelen kendisini düşmanlarımızın mahvıyla ilişkilendireceğine işaret etti. Ama beni etkileyemedi. Esaslı bir şekilde onun vatanseverliğine başvurdum, ona bir kadeh viski verdim ve şanlı görevine gönderdim.

Hedefimiz Leicester Meydanı'ndaki Shakespeare heykeliydi. Bence takdir edilecek bir seçim noktası. Yalnızca, tiksindirici siyasi görüşlerine rağmen İngiliz ulusu tarafından hâlâ budalaca medarı iftihar olduğu iddia edilen oyun yazarı hatırına değil. Aynı za-

13 Arap yazar, genellikle çevirimizin dikkate almadığı o tuhaf inceliktitizliğiyle, burada bir şekilde ilginç bir ayrıntıyı ifade ediyor. Zero, "gümbürtü" sözcüğünü telaffuz ediyor. Okuyucu, şimdilik olsa da, onu takip etmeye muhtemelen razı olacaktır.

manda hemen etrafındaki oturma yerlerinin sıklıkla çocukların, ayakçı oğlanların, daha yoksul sınıflardan talihsiz genç kadınların ve hastalıklı yaşlı adamların kalabalığıyla dolu olduğu gerçeği nedeniyle de; doğrudan tüm halkın acımasını çekebilecek her sınıf ve bu yüzden de tasarılarımız için uygun. Yaklaşırken M'Guire'ın kalbi en soylu zafer duygularıyla coşmuştu. Bahçeyi hiç bu kadar kalabalık görmemişti. Hâlâ gençliğin fütursuzluğu içinde sürüklenen çocuklar, bağrışıp oynayarak kaidenin etrafında bir oraya bir buraya koşuyordu. Göğsünde bir madalya olan yaşlı, hasta bir emekli en yakındaki sıraya oturmuştu, dizlerinin üstünde yürümek için kullandığı baston -çünkü yaraları nedeniyle sakattı- uzanıyordu. Böylelikle suçlu İngiltere en hassas bölgelerinden bıçaklanacaktı. Zaman gerçekten de çok iyi seçilmişti ve M'Guire, olayın şaşaalı beklentisiyle neşe içinde yaklaştı. Aniden gözüne, kaidenin hemen yanında nöbet tutar gibi dikilen bir polisin irikıyım vücudu ilişti. Cesur yoldaşım durakladı, etrafına dikkatle baktı. Orada burada, çevrilmiş alanın değişik noktalarında başka adamlar duruyor ya da aylakça dolaşıyordu. Düşünceye dalmış gibi davranarak, çalılıklara gözlerini dikmiş gibi yaparak, konuşuyormuş gibi yaparak, yorulmuş da sıraların üzerinde dinleniyormuş gibi yaparak... M'Guire bu işlerde dünkü çocuk değildir; Makyavelist Gladstone'un tertiplerinden birini hemen tahmin etti.

Uğraşmamız gereken en temel zorluklardan biri, teşkilatımızın alt kolları arasındaki kaçınılmaz bir asabiyettir. Bazı planların zamanı yaklaştıkça, bu ödlek komplocular niyetlerinden tiksintiye kapılmış görünürler ve çoğu kez yetkililere giderler; aslında açık ihbarlarla değil ama üstü kapalı isimsiz uyarılarla. Ama bu tamamen tesadüfi durum karşısında, İngiltere uzun zaman önce tarihi bir özellik edinmişti. Böyle bir mektup alındığında hükümet, muhalifleri için bir tuzak kurar ve tehdit edilen bölgeyi kiralık adamlarla kuşatır. Böyle bir davada kendilerini para için satanların vakalarını düşündüğümde, bazen kan beynime sıçrıyor. Doğru, destekçilerimizin cömertliği sayesinde biz vatanseverler oldukça tatmin edici bir harçlık alıyorduk. Ben de elbette beni önemsiz, çıkarcı düşüncelerin tamamen uzağında tutacak bir maaştan isti-

fade ediyordum. Ayrıca M'Guire da, saflarımıza katılmadan önce açlıktan ölmenin eşiğindeydi ve şimdi, Tanrı'ya şükür! Adam gibi bir gelir alıyor. Olması gereken bu; vatanseverin dikkati, herhangi bir soysuz düşünceyle görevinden başka yöne çekilmemelidir. Bizim durumumuzla polisinki arasındaki fark, belirtmeye gerek olmayacak kadar açıktır.

Ancak besbelli Leicester Meydanı komplomuz açığa çıkarılmıştı. Hükümet alanı kurnazca yardakçılarıyla doldurmuştu. Emeklinin bile kılık değiştirmiş bir kiralık adam olması ihtimal dışı değildi. Ve casusumuz, çantasındaki basit teçhizat dışında başka hiçbir yardım veya koruma olmadan, kendini güç ile yüz yüze kalmış bulmuştu; zalim güç, baskı dönemlerinin özelliği olan o şiddetli el. Makineyi yerleştirmeye cüret ederse fark edileceği ve tutuklanacağı neredeyse kesindi. Bir çığlık yükselecekti ve haklı olarak polisin, onu kalabalığın vahşetinden korumak için yeterince güç gösteremeyeceği korkusu vardı. Tertip ertelenmeliydi. Çantası kolunda, Alhambra'nın ön cephesini inceliyormuş gibi yaparak dikilirken, aklında en cesurları bile ürkütecek bir düşünce şimşek gibi çaktı. Makine kurulmuştu. Ayarlanmış saatte patlaması gerekiyordu ve bu sürede ondan nasıl kurtulacaktı?

Kendinizi, istirham ederim, o vatanseverin yerine koyun. İşte oradaydı, dostu olmadan ve çaresiz. Hayatının tam da baharında bir adam çünkü daha 40'ında bile değildi, önünde mutlulukla dolu uzun yıllar vardı. Ama şimdi, bir anda, dinamitle acımasız ve korkunç bir ölüme mahkûm olmuştu! Meydan, dedi, etrafında bir taumatrop[14] gibi dönüyordu. Alhambra'nın bir balon gibi havaya fırladığını gördü ve korkuluklara doğru sendeledi. Bayılmış olması mümkündür. Kendine geldiğinde, bir memur onu kolundan tutmuştu.

"Aman Tanrım!" diye bağırdı.

"Kötü görünüyorsunuz, bayım," dedi kiralık adam.

14 Viktorya döneminde popüler olan bir oyuncak. Her iki tarafında bir resim olan bir disk ya da kart, iki ip parçasına bağlanır. İpler parmakların arasında hızlıca döndürüldüğünde, resimler tek bir görüntüymüş gibi birleşir. Animasyonun ve sinemanın öncüllerinden. (ç.n)

"Şimdi daha iyi hissediyorum," diye haykırdı zavallı M'Guire ve dengesiz adımlarla -çünkü meydanın taşları adımlarının altında sallanıp fırıl fırıl dönüyor gibi görünüyordu- bu felâket sahnesinden kaçtı. Kaçmak mı? Heyhat! Neyden kaçıyordu ki? Kaçtığı şeyi, kendisiyle birlikte taşımıyor muydu? Bir kartalın kanatlarına sahip olsaydı, okyanus dalgalarının çabukluğuna sahip olsaydı, dünyanın en uzak bölgelerinde cisimlenebilseydi bile taşıdığı yıkımdan nasıl kaçabilirdi? Ölülere zincirlenen yaşayan adamlar duymuştuk. Sıkıntı, makul bir şekilde düşününce, duygusal olandan daha fazla değildir. Zavallı M'Guire gibi patlayıcı bir bombaya bağlanmış biri için o durum, bir pire ısırığı gibidir.

Green Sokağı'nda bir düşünce onu yıldırım gibi çarptı, yüreğine saplanan bir ok gibi. Ya zaman çoktan gelmişse! Vurulmuş gibi durdu ve saatini dışarı çekti. Kulaklarında, bir kış fırtınası kadar gürültülü bir uğultu vardı. Görüşü kâh bir bulut tarafından karartılıyor kâh çakan bir şimşekle sokaktaki tüm tozları gösteriyor gibiydi. Ama bu hayallerin süreleri o kadar kısaydı ve saat ellerinde öyle şiddetle titriyordu ki, kadrandaki rakamları seçmek imkânsızdı. Birkaç saniyeliğine gözlerini örttü ve o arada ona, 90 yaşında bir adama dönüşmüş gibi geldi. Tekrar baktığında, saatin üstü okunur hale gelmişti: Yirmi dakikası vardı. Yirmi dakikası ve sıfır planı!

O sırada Green Sokağı oldukça boştu. Şimdi ona yaklaşmakta olan ve gelirken de çocukların yaptığı gibi önünde bir tahta parçasını tekmeleyen, 6 yaşlarında küçük bir kız fark etti. Şarkı da söylüyordu ve aksanındaki bir şey onu geçmişe götürerek, aniden zihninde bir berraklık yarattı. İşte burada Tanrı'nın gönderdiği bir fırsat vardı!

"Hayatım," dedi. "Güzel bir çantayı hediye olarak ister misin?

Çocuk neşe içinde yüksek sesle haykırdı ve onu almak için ellerini çıkardı. Önce çantaya baktı, gerçek bir çocuk gibi. Ama son derece talihsizce, henüz ölümcül hediyeyi almadan, bakışları doğrudan M'Guire'a takıldı. Zavallı beyefendinin yüzünü görür görmez de, sanki şeytanı görmüş gibi çığlık attı ve geriye doğru

sıçradı. Neredeyse aynı anda, civardaki bir dükkânın eşiğinde bir kadın belirdi ve öfkeyle çocuğa seslendi. "Buraya gel, Colleen," dedi. "Zavallı yaşlı beyefendiye askıntı olma!" Bunu söyledikten sonra ticarethaneye girdi ve çocuk da yüksek sesle hıçkırarak onu takip etti.

Bu umudu yitirince, M'Guire aklını kaybetti. Bilinci bir daha yerine geldiğinde, sarhoş bir adam gibi sendeleyerek St.-Martin's-in-the-Fields'ın önünde duruyordu. Geçip gidenler ona, kendininkine takılmış, içlerinde tıpkı bir aynaya bakar gibi korku ve dehşet yansımasını gördüğü gözlerle bakıyorlardı.

"Korkarım çok hastasınız, bayım," diye belirtti bir kadın, durup sert bir şekilde yüzüne gözlerini dikerek. "Size yardım etmek için bir şey yapabilir miyim?"

"Hasta mı? Aman Tanrım!" Ve sonra kendine hâkimiyetini birazcık yeniden kazanarak, "kronik, hanımefendi," dedi. "Uzun süreli bir titremesiz sıtma. Ama mademki bu kadar merhametlisiniz; tamamlamayı başaracak güçten yoksun olduğum bir iş," diye zorlukla soludu, "bu çanta Portman Meydanı'na gidecek. Ah! Merhametli bayan, kurtarılmayı istiyorsanız, bir anneyseniz, evde sizi sıcakça karşılamayı bekleyen bebeklerinizin hatırına bu çantayı Portman Meydanı'na götürün! Benim de bir annem var," diye ekledi, kırık dökük bir sesle. "19 numara, Portman Meydanı."

Sanırım kendini fazla bir ses canlılığıyla ifade etmişti çünkü kadın açıkça bir parça korkuya kapılmıştı. "Zavallı beyefendi!" dedi. "Yerinizde olsam eve giderdim." Sonra onu sıkıntısıyla baş başa bırakarak ayrıldı.

"Ev!" diye düşündü M'Guire, "ne gülünç!" Onun için, insanseverliğin kurbanı için, nasıl bir ev vardı? Yaşlı annesini düşündü, mutlu gençliğini; patlamanın korkunç, iç parçalayıcı sancısını; ölmeyebileceği ihtimalini, korkunç bir şekilde yaralanabileceğini, hayat boyu sakat kalabileceğini, ömür boyu sürecek acılara mahkûm olabileceğini, belki kör olacağını ve neredeyse kesinkes sağırlaşacağını. Ah! Dinamitçinin risklerini hafife alıyorsunuz. Ama ölümü ertelese bile, 40 yaşında sağlıklı, cesur bir adam için aniden

sağırlığa yakalanmanın, hayatın tüm nağmelerinden, dostluğun ve aşkın sesinden koparılmanın nasıl bir şey olabileceğini kavrıyor musunuz? Başkalarının dertlerini ne kadar az idrak ediyoruz! Sizin acımasız hükümetiniz bile zalimlik ihtirasının altın çağında, vatanseveri casuslarla kuşatmak, yozlaşmış jüriyi toplamak, cellada rüşvet vermek ve rezil darağacını dikmek vicdan azabı yaratmasa da, bu kadar korkunç bir yazgıya çarptırmaya tereddüt ederdi. Farkındayım ki, erdemden dolayı değil, insanseverlikten dolayı değil ama onun nezdinde iyinin utandıran küçümsemesinin korkusundan...

Ama M'Guire'dan uzaklaşıyorum. Geçmişe ve geleceğe doğru dehşet dolu göz atmasından, düşünceleri bir sıçrayışla bugüne döndü. Oraya nasıl sapmıştı? Ve ne kadar süre? Aman yarabbi! Ne kadar süredir buralardaydı? Saatini çıkardı ve sadece üç dakika geçtiğini keşfetti. İnanılamayacak kadar umut verici görünüyordu. Kilisenin saatine göz attı ve gerçekte kendi saatinden dört dakika daha ileriydi.

M'Guire, tüm katlandıkları arasında en kasvetlisinin bu sancı olduğunu ifade ediyor. O zamana kadar mutlak şekilde güvendiği tek bir dostu olmuştu, tek bir rehberi. Onun ikazıyla kendine kalan hayat dakikalarını saymıştı. Onun güvenilir şahitliğiyle son macera için riske atılma, çantayı kendinden uzağa fırlatıp kaçmaya başlama zamanının geldiğini söyleyebilecekti. Ama şimdi neye güvenmesi gerekiyordu? Saati geri kalıyordu. Zamanı şaşırıyor olabilirdi; öyleyse bu ne derecedeydi? Düzensizliğine nasıl bir sınır koyabilirdi? Ve bir saatin, yarım saat içinde kaç dakika şaşması mümkündü? Beş? On? On beş? Öyle olabilirdi; bu son derece umut verici girişim için St. James Salonu'ndan ayrıldığından beri şimdiden yıllar geçmiş gibiydi. Bu durumda patlama her an beklenebilirdi.

Bu yeni endişenin karşısında nabzının çılgın düzensizliği duruldu. Ardından kırık dökük bir yorgunluk geldi, sanki yüzyıllardır yaşamış ve yüzyıllardır ölüymüş gibi. Sokaktaki binalar ve insanlar inanılmaz ölçüde ufaldılar, uzaklaştılar ve parlaklaştılar.

Londra, kulaklarına sessizce çalınıyordu; bir fısıltı ve onu neredeyse yere devirecek olan faytonun tıkırtısı Afrika'dan gelen bir ses gibiydi. Bu arada, kendinden tuhaf bir şekilde soyutlandığının farkındaydı. Zemin üzerindeki ayak seslerini, içtenlikle acıdığı son derece yaşlı, ufak tefek, dermansız ve trajik talihli bir adama aitlermiş gibi duyuyor ve hissediyordu.

Bu şekilde Ulusal Galeri'yi geçerek ileriye doğru giderken, olağan havadan daha hafif ve sessiz bir ortamda aklına, belki de korkunç yükünü fark edilmeden bırakabileceği, oldukça yakında Whitcomb Sokağı'ndaki bir geçidin hatırası düştü. Bu yüzden adımlarını oraya doğru çevirdi, giderken sanki kaldırımın üzerinde uçuyor gibi görünüyordu. Ve orada geçidin ağzında, uzun kollu bir ceket giymiş, ciddiyetle saman çiğneyen bir adam gördü. Yanından geçip gitti ve iki defa, en ufak bir şansı keşfetmeye çalışarak geçidi gözledi. Ama adam ters yöne dönüp onu merakla gözetlemeye devam etti.

Bir başka umut da ortadan kalkmıştı. Hâlâ uzun kollu ceket giymiş adamın meraklı gözleri tarafından izlenen M'Guire geçitten tekrar dışarı çıktı. Bir kere daha saatine başvurdu; sadece on dört dakikası kalmıştı. Bunun üzerine sanki ani, neşeli bir ateş tüm beynine yayılmış gibi oldu. Bir iki saniye boyunca dünyayı kan kadar kırmızı gördü. Ondan sonra da, onu yürürken şarkı söylemeye ve kıkırdamaya teşvik eden inanılmaz keyifli bir ruh hali içinde, tamamen kendine hâkim bir duruma girdi. Yine de bu neşe, dışına ait gibi görünüyordu. İçten içe ruhunda uğursuz, kurşun gibi ağır bir cevherin ağırlığını hissediyordu.

Kimseyi umursamıyorum, hayır, hiç değil,
Ve kimse de beni umursamıyor,

diye şarkı söyledi ve zimmetindeki yükle alay etti. Bu durum üzerine sokaktan gelip geçenler ona gözlerini dikip baktılar. Coşkunluk hâlâ artıyor ve daha da şen bir hal alıyor gibi görünüyordu. "Hayat neydi?" diye düşündü, ya da kendisi, M'Guire? Ve

hatta Erin[15], bizim yeşil Erin'imiz? Hepsi de o kadar aşırı derecede değersiz gözüktü ki, onlara küçümseyerek bakarken gülümsedi. Sahip olmuş olsaydı, yıllarını bir kadeh sert içki için verirdi ama zaman azalıyordu ve kendini bu son hazdan mahrum bırakmalıydı.

Haymarket'ın köşesinde, son derece kaygısızca bir faytona el etti. İçine atladı. Adama rıhtımın, adını verdiği bir semtine gitmesini söyledi. Araba harekete geçer geçmez, çantayı yapabildiğince araba rüzgârlığının üzerindeki seyir noktasının altına sakladı ve bir kere daha saatini çıkardı. Bu şekilde beş bitip tükenmez dakika boyunca gitti. Her sarsıntıda yüreği ağzına geliyor, korkusunu zorlukla kontrol edebiliyordu. Yine de çok belirgin bir plan değişikliğiyle sürücünün dikkatini çekmekten korkuyordu ve ona, mümkünse Gladstone çantasını unutmak için zaman vermeye istekliydi.

Sonunda, rıhtımdaki bir merdivenin başında seslendi. Araba durdu ve kendisi indi; nasıl da memnuniyet dolu bir kalple! Elini cebine soktu. Artık hepsi geçmişti, hayatını kurtarmıştı. Hepsi bu da değil; aynı zamanda çarpıcı bir dinamit eylemi de düzenlemişti çünkü Londra sokaklarında son sürat giden bir faytonun patlamasından daha anlamlı, daha etkileyici ne olabilirdi? Cebinin birini yokladı, sonra diğerini. Ruhuna olabildiğince ezici bir umutsuzluk çöktü ve perişan bir suskunluğa kapılmış olarak sürücüye bakakaldı. Bir meteliği bile yoktu.

"Selam," dedi sürücü, "iyi görünmüyonuz."

"Paramı kaybettim," dedi M'Guire, kendi kulağına şaşırtıcı gelen zayıf ve tuhaf bir ses tonuyla.

Adam arabaya doğru baktı. "Tahmin ediyom," dedi. "Çantanızı unuttunuz."

M'Guire, yarı bilinçsizce çantayı dışarı aldı ve o uğursuz pakete bir kol boyu uzaktan bakarak içten içe kurudu ve yüz hatlarının ölümcül bir hastalıkla bilendiğini hissetti.

15 İrlanda için kullanılan bir isim; İrlanda dilinde Éirinn sözcüğünün, İngilizcede kullanılan bir türevidir. Şairler ve 19. yüzyıl İrlanda milliyetçileri tarafından İngilizcede, İrlanda için romantik bir isim olarak kullanılmıştır. (ç.n)

"Bu benim değil," dedi. "Son müşterin bırakmış olmalı. En iyisi onu istasyona götür."

"Bak şimdi buraya! Sen mi aklını kaçırdın? Yoksa ben mi?"

"Peki, öyleyse, sana ne diyeceğim," diye bağırdı M'Guire, "bunu ücretin karşılığında al."

"Ah! Belki. Başka bir şey? Çantanızda ne var? Açın da göreyim."

"Hayır, hayır. Ah! Hayır, olmaz. Bu bir sürpriz. Bilhassa hazırlandı, dürüst arabacılar için bir sürpriz."

"Hayır, olmaz," dedi adam, sürücü yerinden inip talihsiz vatanseverin oldukça yakınına giderek. "Ya ücretimi ödeyeceksin ya da tekrar binip yazıhaneye gelirsin."

Tam bu azami sıkıntı anında, M'Guire'ın gözü, rıhtım boyunca yaklaşmakta olan Godall adlı birinin, Rupert Sokağı'ndaki bir tütüncünün, iri yarı şeklini yakaladı. Adam yabancısı değildi. Onun mallarından almıştı ve liberallik ruhundan bahsettiğini duymuştu. Ve karşı karşıya olduğu tehlike artık o kadar yakındı ki, böyle bir umut parçacığına bile minnettarlıkla atıldı.

"Tanrıya şükür!" diye bağırdı. "İşte bir arkadaşım geliyor. Borç alacağım." Sonra tüccarın yoluna çıkmak için fırladı. "Bayım," dedi, "Bay Godall, sizden alışveriş yapmıştım; -şüphesiz yüzümü tanıyorsunuz- kendi hatam olmayan felâketler beni şaşkına çevirdi. Ah! Bayım, masumiyet adına, insaniyet bağları hatırına, Tanrı'nın huzurunda şefaat diliyorsanız bana iki şilin, altı peni ödünç verin!"

"Yüzünüzü hatırlayamadım ama hoşlanmama talihsizliğini yaşadığım sakal kesiminizi hatırladım. İşte, bayım, bir tek çenenizi tıraş etmeniz koşuluyla size seve seve avans verdiğim bir altın."

M'Guire parayı tek kelime etmeden kaptı, üstü kalsın diye seslenerek arabacıya fırlattı. Zıplayarak merdivenlerden indi, çantayı hızla nehrin açıklarına doğru uzağa attı ve arkasından balıklama düştü. Sudan bir mezardan, Bay Godall'ın elleri tarafından çekilip alındığı tahmin ediliyor. O daha sular damlatarak yukarı kıyıya çekilirken, sönük ve kısık bir patlama rıhtımın taşlarını sarstı. Nehrin uzaklarında anlık bir fıskiye yükseldi ve kayboldu.

LÜZUMSUZ MALİKÂNE (*devamı*)

Somerset, bu laflara bir anlam yüklemek için boş yere uğraştı. Bu arada kendini gayretli bir şekilde kulplu sürahiye vermişti. Entrikacı, çift görünmeye başladı ve sanki sandalyesinde şişip havada süzülüyor gibiydi. Genç adam, belli belirsiz bir kâbus hissiyle sarsakça ayağa kalktı. Üçüncü bir içki teklifini reddederek, saatin geç olduğunda ve kesinlikle yatağa gitmesi gerektiğinde ısrar etti.

"Hay Allah," diye belirtti Zero, "sizi çok ölçülü gördüm. Ama ısrarcı olamayacağım. Artık sıkı dost olmuş olmamız yeterli ve sevgili ev sahibim, *au revoir*!"

Bunları söyledikten sonra entrikacı bir kere daha el sıkıştı. Sonra en nazik merasimlerle ve bir parça yardımla, şaşkına dönmüş genç adamı merdivenlerin başına götürdü.

Yatağa tam olarak nasıl gittiği hususu, Somerset için mutlak bir şekilde karanlıkta kaldı. Ama ertesi sabah aniden, tamamen uyanık olarak fırladığında, zihnine tam bir dehşet ve şaşkınlık fırtınası hücum etti. Rezil pansiyoneriyle samimiyet görüntüsüne sürüklenmiş olmaya izin vermesi, gündüzün donuk ışığında, insan zaafının bir esrarı gibi görünüyordu. Doğru, Talleyrand'ın özgüvenini bile sınayabilecek bir durumda yakalanmıştı. Bu belki de hafifletici bir sebepti ama bir bahane değildi. İlkelerin bu kadar toptan teslimiyeti için, suçla böylesi teklifsizliğe düşmek için, doğrusu hiçbir bahane mümkün değildi. İlişkiyi derhal bitirmek dışında da hiçbir çıkar yol yoktu.

Giyinir giyinmez ilişkisini kesmeye kararlı olarak aceleyle yukarıya çıktı. Zero, onu eski bir dostun sıcaklığıyla selamladı. "İçeri girin, sevgili Bay Somerset! İçeri girin, oturun ve teklifsizce bana sabah öğünümde katılın."

"Bayım, öncelikle bana şerefimi kurtarmam için izin vermelisiniz. Dün akşam gafil avlanıp bir parça suç ortaklığı görünümüne büründüm. Ama ilk ve son olarak sizi bilgilendireyim ki, size ve entrikalarınıza yoğun bir dehşet ve tiksintiyle bakıyorum ve alçak kumpasınızı bozmak için her yolu deneyeceğim."

"Sevgili delikanlı," diye yanıtladı Zero, bir kayıtsızlık havasıyla, "bu insani zaaflara fazlasıyla alışkınım. Tiksinti? Onu ben de hissetmiştim; zaman içinde hızlıca yok oluyor. Bu sevimli açıksözlülükten dolayı sizin hakkınızda daha kötü değil, daha iyi düşünüyorum. Ayıca bu arada, ne yapmayı planlıyorsunuz? Doğru yorumluyorsam, kendinizi, hırsızın sırdaşı olduğu sıradaki II. Charles'la -muhtemelen İngiliz hükümdarlarınızın en az yozlaşmış olanı- tam da aynı durumda buldunuz. Beni ihbar etmek söz konusu olamaz ve başka neye yeltenebilirsiniz? Hayır, sevgili Bay Somerset, eliniz kolunuz bağlı ve aşağılık bir adam gibi davranmanın acısı altında, dün akşam benim hoşuma giden aynı sevimli ve aydın ahbap olmaya mahkûmsunuz."

"En azından," diye haykırdı Somerset, "bu evi terk etmenizi emredebilirim ve yapacağım da."

"Ah! Ama o noktada sizi dinleyemeyeceğim. İsterseniz, Yahuda rolünü kabul edebilirsiniz. Tahmin ettiğim gibi alçaklık aşırılığından kaçınırsanız, kendi adıma ben, fazlasıyla canımın istediği gibi hareket ettiğim ve sizin beni çıkarma gücünüzün olmadığı bu pansiyonu terk etmeyecek kadar akıllıyım. Hayır, hayır, sevgili bayım; buradayım ve burada kalmaya niyetliyim."

"Tekrar ediyorum," diye haykırdı Somerset, kendi zayıflığını sezerek kendinden geçmişti. "Size ihtar çektiğimi tekrar ediyorum. Ben bu evin sahibiyim ve size kesinlikle ihtar veriyorum."

"Bir haftalık ihtar mı?" dedi istifini bozmayan komplocu.

"Pekâlâ, şimdiden bir hafta sonra bunu konuşuruz. Yani ayarlandı ve bu arada, kahvaltımın soğuduğunu görüyorum. Sevgili Bay Somerset, kendinizi, en azından bir haftalığına, oldukça ilginç bir kişiliğin arkadaşlığına mahkûm bulduğunuza göre gerçek bir sanatçının kişiliğine damgasını vuran, hayatın daha karanlık taraflarına karşı o içten yakınlığın, o ilginin bir parçasını sergileyin. İstiyorsanız, yarın beni astırın ama bugün sıradan insanın ahlâk ilkelerinden kurtarın kendinizi ve öğünümü paylaşmak için keyifle oturun."

"Yahu!" diye haykırdı Somerset, "duygularımı anlıyor musunuz?"

"Kesinlikle ve onlara saygı duyuyorum! Böyle bir münazarada altta kalır mısınız? Tamamen önyargılı mı olacaksınız? Ve şu 19. yüzyılda, eğitimli iki beyefendi siyasi bir konuda farklı düşünmek konusunda anlaşamaz mı? Hadi, bayım, tüm o sert sözleriniz benim güler yüzlülüğümü bozamadı. Öyleyse hangimizin filozof olduğuna siz karar verin!"

Somerset, oldukça hoşgörülü mizaçta ve tabiat itibariyle kandırılmaya yatkın bir genç adamdı. Ellerini bir umutsuzluk hareketiyle havaya kaldırdı ve komplocunun onu davet ettiği sandalyeye oturdu. Öğün mükemmeldi. Ev sahibi de sadece dost canlısı değildi, aynı zamanda ilginç bilgilerle donanmıştı. Doğrusu, çok uzun süre sessizlik işkencesine katlanmış biri gibi büyük çaplı ifşaatlardan keyif alıyor görünüyordu. Anlattıkları fevkalâde ilgi uyandırıcıydı, ayrıca kişiliği de yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. Zaman akıp geçtikçe Somerset, yapmacık tutumunun sıkıntısını aşmakla kalmadı, komplocuya, küçümsemenin sınırlarında dolaşan bir yakınlıkla kulak vermeye de başladı. Her durumda, içinde bulunduğu topluluktan ayrılma konusunda garip bir yeteneksizliği vardı. Grup tatsız da olsa, onu ökseye tutulmuş bir serçe gibi esir ederdi. Bu durumda da ardı ardına saatlerin geçmesine izin verdi. Masaya bir kere daha oturmaya kolaylıkla ikna oldu ve akşamın yaklaşmasıyla Zero, bin bir özürle, misafirini kovana kadar çekilmek için girişimde bile bulunmadı. Komplocu ahbapları, dinamitçinin hoş

bir şekilde açıkladığı gibi genç adamın değerli niteliklerine aşina olmadıkları için, yabancı bir yüz görürlerse telaşlanabilirlerdi.

Yalnız kalır kalmaz Somerset, sabahki ruh haline tekrar kapıldı. Uysallığını düşününce öfkelendi. Gelecek için en acımasız kararları şekillendirerek yemek odasında volta attı; bir suikastçının dokunuşuyla lekelenen eli ovuşturdu. Kafasında hızlı hızlı dönen tüm bu düşüncelerin arasında, zaman zaman ve daima bir korku ürpertisiyle, evde depolanan baş belası malzemelerin düşüncesi aklına geliyordu. Lüzumsuz malikânenin yanında bir cephanelik, güvenli bir sigara odası gibi kalıyordu.

Kaçışa, harekete, köpüren kadehlere sığındı. Meyhaneler açık olduğu sürece, ışık, güvenlik ve insan yüzlerinin yoldaşlığını arayarak birinden diğerine geçti. Bu kaynaklar tükenince, geç saate kalmış fırında patatesçiye başvurdu. Ve nihayet, hâlâ sokakları arşınlarken polisle dostluk etme dürtüsüne kapıldı. Heyhat! Bu kanun koruyucularla nasıl da bir suçluluk hissiyle sohbet etti! Geniş göğüsleri üzerinde nasıl da memnuniyetle ağlayabilirdi! Ve sırrı nasıl da dudaklarının ucuna geldi ama çıkmayı reddetti! En sonunda yorgunluk, pişmanlığa üstün geldi ve neredeyse ilk sütçülerin saati geldiğinde malikânenin kapısına geri döndü. Sanki hemen o anda patlayıp alevler içinde kalacakmış gibi ona korku dolu bir beklentiyle baktı. Anahtarını çıkardı ve sonunda ayağını basamaklara koymuştu ki, bir kere daha cesaretini kaybederek istirahat için bir kahve dükkânının ürkütücü korumasına kaçtı.

Saat öğleni vururken uyandı. Kasvet içinde ceplerini karıştırınca yarım gümüşü kaldığını gördü. Sevimsiz kanepesinin ücretini ödediğinde, kendini lüzumsuz malikâneye dönmeye zorunlu buldu. Gizlice girişe süzüldü ve parasını sakladığı dolaba sessizce parmak uçlarında yaklaştı. Yarım dakika daha, dedi kendi kendine, sonra başına musallat olan pansiyonerinden günlerce uzak kalacaktı ve takip etmesi gereken yola acele etmeden karar verebilecekti. Ama kaderin başka türlü planları vardı. Kapı vuruldu ve Zero içeri girdi.

"Sizi yakaladım mı?" diye haykırdı, masum bir neşeyle. "Sevgili

dostum, sabırsızlanmaya başlamıştım." Ve konuşmacının bir parça duygusuz olan yüzüne, gerçek bir muhabbet parıltısı yerleşti. "Uzun süredir bir arkadaş sahibi olmaya alışık değilim, o yüzden kıskançlık gösterebileceğimden korkmaya başladım." Sonra ev sahibinin elini kuvvetle sıktı.

Tüm insanlar arasında, böyle bir selamlamanın üstesinden gelmeye en az uygunu Somerset'ti. Bu nazik iltifatları reddetmek onun gücünün ötesindeydi. Cana yakınlığa, cana yakınlıkla karşılık vermemek kaldırabileceğinin ötesindeydi. Yüce gönüllü kişiliklere her zaman bir çeşit suç gibi görünecek olan nazik duygular arasındaki o eşitsizlik, onu yerin dibine batırdı ve anlaşılmaz, yalan sözlerle kekeledi.

"Sorun yok," dedi Zero. "Yani olması gerektiği gibi... Daha fazla bir şey söylemeyin! Belli belirsiz bir korkum vardı, beni bırakıp gittiğinizden korktum. Ama şimdi o korkunun yakışık almaz olduğunu itiraf ediyor ve özür diliyorum. Affediciliğinizden şüphe etmek, günahımı tekrarlamaktı. Hadi o zaman, akşam yemeği bekliyor. Bana tekrar katılın ve geceki serüvenlerinizi anlatın."

Nezaket hâlâ Somerset'in dudaklarını mühürlüyordu ve bir kere daha masum ve suçlu tanışıyla masaya oturmaya tahammül etti. Bir kere daha entrikacı, boğazına kadar sakıncalı ifşaatlara daldı. Kâh bir şahsın adı ve hayat hikâyesi kâh önemli bir merkezin adresi, sanki yanlışlıkla olmuş gibi dudaklarından dökülüyor, her bilgi talihsiz misafiri için mengeneyi biraz daha sıkıştırıyordu. Sonunda, Zero'nun tatsız monologunun akışı, onu iki gün önceki genç hanıma getirdi: Somerset'e çok kısa bir süre ama son derece fethedici bir cazibeyle şöyle bir gözükmüş olan; alımlı zarafeti, açık yürekli bakışları ve yerleri süpüren eteğinin hayranlık verici idaresi hafızasına kazılı kalan o genç hanım.

"Onu gördünüz mü? Güzel, değil mi? O da bizden biri, esaslı bir taraftar. Kimyasallar söz konusu olduğunda biraz tedirgin belki ama entrika işlerinde yetenek ve cesaretin ta kendisi. Lake, Fonblanque, de Marly, Valdevia; kullandığı isimlerden bazıları bunlar. Gerçek adı -ama muhtemelen çok ileri gidiyorum. Mevcut

ikametimi ve sizin ahbaplığınızın zevkini ona borçlu olduğumu söylemek yeterli. Evi biliyormuş gibi gözüküyor. Görüyorsunuz sevgili dostum, hiçbir şeyi saklamıyorum, öğrenmenin ilginizi çekebileceği her şeyi size açıkça anlatıyorum."

"Tanrı aşkına," diye haykırdı acınacak haldeki Somerset. "Dilinizi tutun! Bana nasıl işkence ettiğinizi hayal edemezsiniz."

Ciddi bir rahatsızlık belirtisi Zero'nun içten yüz ifadesini bozdu. "Bazı zamanlar oluyor ki, benden hoşlanmadığınızı düşünmeye başlıyorum. Neden, neden, sevgili Somerset, içtenlikten yoksunsunuz? Moralim bozuk, hayatımın mihenk taşı yaklaşıyor ve başarısız olursam," -mahzunca başını salladı- "tüm o tutkulu tasarılarımın yüceliğinden, sevgili oğlum, aşağılanmaya düşeceğim. Bunlar kasvetli düşünceler ve keyif verici arkadaşlığınıza olan ihtiyacımı tahmin edebilirsiniz. Masum geveze, kaygılarımın ağırlığını hafifletiyorsunuz. Yine de... Ama yine de..." Konuşmacı tabağını ileri itti ve masadan kalktı. "Beni takip edin, beni takip edin. Huysuzluğum üzerimde. Hava almalıyım, savaş ovasını görmeliyim."

Böyle söyleyerek aceleyle malikânenin üst katma doğru yol gösterdi, oradan da el merdiveni ile merdiven kapağını geçerek, bir tarafı büyük bir baca ucu ile korunan ve çatının asıl zirvesini işgal eden tümsek şeklinde bir sahanlığa... Her iki yan da, korkuluk ya da korkuluk duvarı olmaksızın, damtaşının eğimiyle sınırlanmıştı. Esas olarak kuzeye doğru, ev tepelerinin ve dumanların içinden yükselen uzak kilise kulelerinin geniş bir manzarasına hâkimdi.

"İşte," diye haykırdı Zero, şehrin bu savaş meydanını görüyorsunuz; zengin, kalabalık, kıtaların yağmasına neşeyle gülüyor. Ama yakında, hem de ne yakında, yere serilecek! Günün birinde, gecenin birinde, bu seyir yeri çıkıntısından, muhtemelen hüküm silahının patlamasıyla irkileceksiniz: Bir topun çatırtısı gibi tiz ve kof değil, aksine gür sesli ve zarifçe ağırbaşlı. Bunun hemen ardından alevlerin yayıldığını göreceksiniz. Evet," diye haykırdı, elini ileriye uzatarak, "evet, tam bir intikam günü olacak. O zaman beti

benzi atmış polis memuru, yakalanmış hırsızla yan yana kaçacak. Alevlere gömül!" diye bağırdı. "Alevlere gömül, kahkahalarla gülen şehir! Devril gösterişli monarşi, Dagon[16] gibi devril!"

Bu sözlerle birlikte ayağı tümseğin üzerinde kaydı ve Somerset'in çabukluğu olmasa anında boşluğa düşerdi. Kâğıt gibi solgun ve bir cep mendili gibi bükülmüş olarak, düşme sınırından tek kolla sürüklendi. Merdivenden aşağıya inmesine yardım edildi ya da daha doğrusu taşındı ve çatı katının sahanlığına güven içinde bırakıldı. Burada kendine gelmeye başladı, alnını sildi ve nihayet Somerset'in elini iki eliyle kavrayarak teşekkürlerini dile getirmeye başladı.

"İşte bu tasdik ediyor. Bizimkisi bir ölüm kalım ilişkisi. Beni ölümün pençelerinden koparıp aldınız. Ve önceden kişiliğiniz beni cezbettiyse, şimdi minnettarlığımın ve muhabbetimin hararetini tahmin eder misiniz? Ama hâlâ büyük ölçüde sarsılmış olduğumu hissediyorum. Bana, istirham ederim, bana odama kadar yardım edin."

Bir kadeh sert içki entrikacıya mutat kendine hâkimiyetini yeniden kazandırdı. Gözü genç adamın keyifsizliğine takıldığında kadeh elinde, neşeli bir nekahet dönemi içinde dikiliyordu.

"Yüce Tanrım, sevgili Somerset, sizi sıkıntıya sokan nedir? Size bir parça alkol ikram edeyim."

Ama Somerset, bu maddi tesellinin etki edemeyeceği bir hale düşmüştü.

"Bırakın durayım, şaşkına döndüm. Beni tuzağa düşürdünüz. Bugüne kadar tüm hayatım boyunca olabildiğince kayıtsız bir tavırda yaşadım ve canım ne isterse, en kusursuz masumiyetle, tamı tamına onu yaptım. Ama şimdi -ben neyim? Bende uyandırdığınız iğrenmeyi göremeyecek kadar kör ve kalın kafalı mısınız? Böyle koşullarda yaşamaya devam etmeye istekli olduğumu varsaymanız mümkün müdür? Düşünün," diye bağırdı, "hayatta yumuşak başlılık dışında hiçbir kusuru olmayan genç bir adam, kendini böyle Allahın belası bir karışıklığa bulaşmış bulsun!" Sonra par-

16 Sami tahıl ve balık tanrısı. (ç.n)

mak boğumlarını gözlerine koyan Somerset, sedirin üzerinde yuvarlandı.

"Aman Tanrım, bu mümkün mü? Üstelik ben o kadar şefkat ve ilgiyle doluyken! Acaba, sevgili Somerset, şu modası geçmiş ahlâk ilkelerinin egemenliği altında olabilir misiniz? Yoksa bir vatanseveri, dini risalelerin ahlâkıyla mı yargılıyorsunuz? İyi bir agnostik olduğunuzu sanmıştım."

"Bay Jones, tartışmak nafile. Sadece vahyedilmiş dine karşı değil, aynı zamanda tüm ahlâkbilim verilerine, yöntemlerine ve sonuçlarına karşı da tam bir inançsız olmakla böbürlenirim. Pekâlâ! Ne olmuş yani? Bir kelimeler kalıbı neyi ifade eder? Sizi, ayaklarımın altında ezmekten keyif alacağım, bunu yapmayı arzuladığım bir sürüngen olarak görüyorum. Başkalarını havaya uçurmak mı istiyorsunuz? Peki, öyleyse, kafanıza sokun: Her türlü rezalet ve ıstırap durumuna karşın ben, sizi havaya uçurmak istiyorum!"

"Somerset, Somerset!" dedi Zero, son derece solgunlaşarak. "Bu yanlış, bu çok yanlış. Bana acı veriyorsunuz, beni yaralıyorsunuz, Somerset!"

"Bana bir kibrit verin!" diye haykırdı Somerset çılgınca. "Bırakın bu benzersiz canavarı ateşe vereyim! O mahvolurken, ben de onunla birlikte can vereyim!"

"Tanrı aşkına," diye bağırdı Zero, genç adamı sıkıca yakalayarak."Tanrı aşkına kendinize hâkim olun! Felâketin eşiğinde duruyoruz. Etrafımızda ölüm kol geziyor. Bir adam, bu yaban ellerde bir yabancı, dostum diye seslendiğiniz birisi-"

"Susun!" diye haykırdı Somerset. "Siz bir dost değilsiniz, benim dostum değilsiniz. Size iğrenerek bakıyorum, bir kurbağa gibi. Bedenim fiziksel geri tepme ile ürperiyor, ruhum görüntünüz karşısında dehşete düşüyor."

Zero gözyaşlarına boğuldu. "Heyhat!" diye hıçkırdı. "Bu, beni insanlığa bağlayan son zinciri de kopardı. Dostum beni reddediyor, bana hakaret ediyor. Gerçekten de lanetlenmişim."

Somerset bir an için bu ani cephe değişikliğinden hayrete

düşmüş olarak kalakaldı. Bir an sonra da bir umutsuzluk jestiyle odadan ve evden kaçtı. Kaçışının ilk hamlesi onu, en yakın polis merkezinin ancak yarı yoluna kadar götürdü. Ama birazdan cesaretini kaybetmeye başladı ve yasal müdahale kurumuna varamadan bir kere daha şüphe dolu düşüncelere kapıldı. Kendisi bir agnostik miydi? Eyleme geçmeye hakkı var mıydı? Bu saçmalığı bırak gitsindi ve bırak Zero yok olsundu! Düşünceleri böyle akıyordu. Ve sonra yeniden: Söz vermemiş miydi, el sıkışmamış ve sofrasını paylaşmamış mıydı? Hem de bile bile yapmamış mıydı? Öyleyse nasıl şikâyet edebilir ve şerefini yitirmeyebilirdi? Ama şeref! Şeref neydi? Suçun sıcak takibinde, bir kenara fırlatıp atması gereken bir hayal ürünü. Ah! Peki suç? Zincirlerinden kurtarılmış aklının bir köşeye attığı bir başka hayal ürünü. Tüm gün boyunca zihninde dönüp duran düşünceler onu yiyip bitirirken parklarda dolandı. Tüm gece boyunca şehirde kol gezdi. Günün ilk ışıklarıyla Peckham civarında yol kenarına oturdu ve için için ağladı. İlahları ölmüştü. Evrensel şüpheciliğin geniş, aydınlık, özgür yollarını seçmiş olan o, kendini yine de şerefin zincirli kölesi olarak bulmuştu. Avlanmaya niyeti olmasa da hayatı, avcı bir kartalınki kadar mağrur bir bakış açısıyla kabullenmiş olan o; savaşın, ticari rekabetin ve suçun ortak ahlaki temellerinin açıkça farkına varmış olan o; kaçmakta olan katile yardım etmeye ya da pişmanlık duymayan hırsıza kucak açmaya hazır olan o; tüm mantığını alt üst etme pahasına, kendini dinamit kullanılmasına karşı çıkarken bulmuştu. Şafak, uykudaki villaların ve şehrin dumansız alanlarının arasında sürünerek ilerledi ve talihsiz şüpheci hâlâ tutarlığının yıkılmasına dövünüyordu.

Sonunda ayağa kalktı ve doğmakta olan güneşi şahitliğe çağırdı. "Hakikate ilişkin bir sorun yok," diye haykırdı. "Doğru ve yanlış sadece birer hayal ürünü ve bir sözcük gölgesi. Am. her şeye rağmen, yapamayacağım belirli şeyler var ve katlanamayacağım başka belirli şeyler." Bunun sonucu olarak geri dönmeye, son bir ikna girişiminde bulunmaya, Zero'yu şeytani meşguliyetinden vazgeçmeye razı edemezse de kibarlığa boş verip entrikacıya bir

saat mühlet tanımaya ve onu polise ihbar etmeye karar verdi. Bu kararla kanatlanmış olarak gidebildiği kadar hızlı gitse de, lüzumsuz malikâne görüş alanına girdiğinde çoktan sabahın epey ileri saatleri olmuştu. Merdivenlerden, birçok takma adı olan genç hanım hafif adımlarla iniyordu. Kadının yüzünde öfke ve endişe izleri görmek onu şaşırttı.

"Hanımefendi," diye başladı, ani bir dürtüye kapılarak ve ne ekleyeceğini hiç bilemeden. Ama onun sesi karşısında kadın bir korku ya da dehşet şoku yaşamış gibi göründü. Geriye sıçradı, ani bir hareketle peçesini indirdi ve arkasını dönmeden meydandan kaçıp gitti.

O zaman burada Somerset'in kaderini takip etmeyi bir süre kenara bırakıyoruz ve Kahverengi Sandık adlı tuhaf ve romantik bölümü anlatmaya başlıyoruz.

DESBOROUGH'UN MACERASI: KAHVERENGİ SANDIK

Bay Harry Desborough, etrafında Londra'nın keşmekeşi uğuldayan ama kendisi romantik bir sessizlikle şehir huzurunun keyfini süren, nezih ve ağırbaşlı eski Bloomsbury semtinde ikamet ediyordu. Queen Meydanı'na demir atmıştı, kuzeye giderken sol tarafınızda kalan Çocuk Hastanesi'nin yanındaki binaya. Queen Meydanı, beşeri ve sosyal bilimlere adandığı için evleri güzel yapılmıştır. Orada fakirler eğitilir, orada serçeler bol ve gürültülüdür ve orada sabırlı küçükler, şans eseri hasta kardeşlerinin elini öpebilmek ya da onlarla bir kelime konuşabilmek için tüm gün boyunca hastanenin önünde bekleyip dururlar. Desborough'un odası birinci kattaydı ve meydana bakıyordu. Ama aynı zamanda sık sık faydalandığı bir hakla, nefis bir arka bahçeler ormanına tepeden bakan ve karşılığında boş bir odanın pencerelerinin baktığı, arka taraftaki bir terasta oturup tütün içme keyfini de sürüyordu.

Sıcak bir günün öğleden sonrasında Desborough, umut ve cesaretini bir parça kaybetmiş olarak aylak aylak bu terasta dolanıyordu. Çünkü artık birkaç haftadır nafile bir memuriyet arayışındaydı, hüzün ve tütün için hazırdı. Kendi kendine en azından burada yalnız olduğunu söyledi. Çünkü ne zengin, ne zeki ne de başarılı olan çoğu genç gibi o da diğer adamların arkadaşlığını aramak yerine ondan kaçınırdı. Daha o, bu düşünceyi aklından geçirirken gözleri, terasa bakan odanın penceresine ilişti. Şaşkınlık ve can sı-

kıntısıyla ipek kumaştan bir perdeyle kaplandığını fark etti. Tıpkı şansı gibiydi, diye düşündü. Mahremiyetini kaybetmişti, bundan böyle gözlenmeden arpacı kumrusu gibi düşünüp iç çekemeyecekti. Bundan böyle kırılmış cesaretini sözcüklerle dışa vurmaya ya da kendini duygusal ıslıklarla rahatlatmaya izin veremeyecekti. Ve o anın kızgınlığıyla piposunu gereksiz bir güçle korkuluğa vurdu. Eski, hoş kokulu, baharatlı yaban gülü kökünden yapılmış parlak ve koyu renkli pipoyu uzun süredir kullanıyordu ve kendisi için kıymetliydi. O yüzden gövde ağızlıktan kopup boşluğa uçarıca fırladığında ve düşüp bahçedeki leylaklar arasında gözden kaybolduğundaki üzüntüsünü düşünebiliyor musunuz? Kendini çılgınca bahçe sandalyesine bıraktı. Okumak için yanında getirdiği hikâye kitabını çekip çıkardı. Sadece yazışmaların cevaplarını içeren son sayfadan bir parça yırtıp bir sigara sarmaya girişti. Bu beceride pek usta değildi; kâğıt tekrar tekrar parmaklarının arasından kaçtı ve tütün yere saçıldı. Sonunda öfke içinde vazgeçme noktasına gelmişti ki, pencere yavaşça içeriye doğru savruldu ve ipek perde bir kenara toplandı. Bir parça tuhaf giyimli bir kadın terasa adım attı.

"Señorito," dedi. Sesinde bir orgdan çıkan notalara benzer tok bir titreme vardı. "Señorito, zor durumdasınız. Yardımınıza gelmeme izin verin."

Bu sözlerden sonra kâğıdı ve tütünü adamın karşı koymayan ellerinden aldı ve Desborough'un gözlerine sihirli gibi görünen bir ustalıkla sigarayı sarıp ona uzattı. Adam, tüm dikkatiyle bu hayale gözleri dikili halde, tek bir söz söylemeden sigarayı aldı. Kadının yüzü cana yakın ve renk doluydu. Şekli kedi yavrusu gibiydi: Pek esrarengiz, hoş bir şekilde çekici, bizim kuzey iklimlerinde çok nadir rastlanan o cazip üçgen. Gözleri iri, ışıl ışıldı ve içinde değişken ışıklar oynaşıyordu. Saçı, kısmen omzuna kadar çıplak kollarının içinden bembeyaz ışıldadığı dantel bir şalla kaplıydı. Tüm kadınca kıvrımları dolgun ve narin olan vücudu yine de canlı ve kıvraktı; coşkun bir canlılıkla çevik ve mükemmel orantıların zarafetiyle dal gibi.

"Cigarritomu beğenmediniz mi, Señor?" diye sordu. "Yine de sizinkinden daha iyi yapılmıştı." Bunun üzerine güldü ve gülüşü adamın kulaklarında müzik gibi şakıdı. Ama bir an sonra kadının yüzü asıldı. "Anlıyorum," diye haykırdı. "Sizi iten benim tavırlarım. Çok yapmacık, çok soğuğum. Ben," diye ekledi, daha sevimli bir havayla, "göründüğüm gibi basit bir İngiliz genç kızı değilim."

"Ah!" diye mırıldandı Harry, ifade edilemez düşüncelerle dolarak.

"Benim kendi sevgili ülkemde," diye sürdürdü kadın, "işler daha farklı yürür. Orada, itiraf edeyim, bir kız bir dolu ve sert kısıtlamayla bağlıdır, ona çok az şey için izin verilir. Mesafeli olmayı, davetkâr olmamayı öğrenir. Ama burada, özgür İngiltere'de -ah muhteşem özgürlük," diye haykırdı ve kolunu eşsiz bir zarafetle yukarı kaldırdı- "burada prangalar yok. Burada kadınlar bütünüyle kendileri gibi olmaya cüret edebiliyorlar ve erkekler, şövalye ruhlu erkekler... Ulusunuzun armalarında yazan tam da bu değil mi, *honi soit*[17]? Ah! Benim için öğrenmesi zor, kendim gibi olmaya cüret etmek zor. Yine de beni bir süre yargılamamalısınız. Bu katılığı enindc sonunda yeneceğim, eninde sonunda bir İngiliz olacağım. Dili iyi konuşuyor muyum?"

"Mükemmel -ah, mükemmel!" dedi Harry, daha ciddi bir konuya yakışan bir inanç hararetiyle.

"O zaman yakında öğreneceğim. Babamın damarlarında İngiliz kanı dolaşıyordu ve güçlü ifadeli lisanınızda bir parça eğitim görme ayrıcalığına sahip oldum. Zaten aksansız konuşuyorsam, adamakıllı İngiliz görünümümü de düşünürsek, tavırlarımı değiştirmek dışında bir şey kalmıyor."

"Hayır, ah, lütfen yapmayın! Ben, hanımefendi-"

"Ben," diye sözünü kesti kadın,"Señorita Teresa Valdevia'yım. Akşam havası soğumaya başladı. Adios, Señorito." Harry tek bir kelime sarf edemeden, odasının içinde gözden kayboldu.

---

17 "Honi soit qui mal y pense". "Kötü düşünen utansın" anlamında Fransızca bir deyim. İngiliz dizbağı nişanının düsturlarından biridir ve birçok yerde (madeni paralar, ceketlerin mendil cebi vs.) kullanılır. (ç.n)

Adam, sigarası hâlâ elinde yakılmamış olarak olduğu yerde donup kalmıştı. Düşünceleri tütünün üzerinde süzüldü ve yeni ahbabının görüntüsünü anımsayıp süsledi. Sesi hafızasında tekrar yankılandı. Rengini söyleyemeyeceği gözleri ruhunu ele geçirmişti. Onun gelmesiyle bulutlar yükselmişti ve yeni yaratılmış bir dünyanın farkına varmıştı. Kadın neydi, tasavvur edemiyordu ama ona tapıyordu. Yaşını tahmin etmeye, kendisinden daha yaşlı olduğunu keşfetmekten korkarak ve o güzel çehreyi fani değişikliklerin düşüncesiyle bağdaştırmanın kutsal şeylere karşı bir saygısızlık olduğunu düşünerek cesaret edemiyordu. Kişiliğine gelince, gençler için güzel olan her zaman iyidir. Böylelikle zavallı delikanlı, perdeli pencereye çaktırmadan çekingen bakışlar atarak, altın rengi sarı salkımlara iç çekerek ve romantizm ülkesinde kendinden geçmiş halde geç saatlere kadar terasta oyalandı. Ve nihayet içeri girip haşlanmış soğuk koyun eti ve bir pint ale biradan oluşan akşam yemeğine oturduğunda, tanrıların yiyecekleriyle ziyafet çekti.

Ertesi gün terasa döndüğünde pencere yarı aralıktı. Kadın sabırla dikiş dikerek ve onun varlığından tamamen habersiz otururken omzunun görüntüsünün zevkini çıkardı. Bir sonrakinde adam ancak görünmüştü ki pencere açıldı ve Señorita, bir sabah mahmurluğu içinde titizce derli toplu ama yine de yabancı, tropik ve tuhaf, süzülerek güneş ışığına çıktı. Bir elinde bir paket tutuyordu.

"Dener misiniz," dedi. "Babamın tütünlerinden biri, sevgili Küba'dan? Orada, sanırım biliyorsunuzdur, herkes içer; erkekler kadar hanımlar da. O yüzden beni rahatsız etmekten çekinmenize gerek yok. Koku bana evimi hatırlatacaktır. Evim, Señor, deniz kenarındaydı." O, bu birkaç sözü telaffuz ederken Desborough, hayatında ilk defa büyük denizlerin şiirselliğini idrak etti. "Uyanık veya uykuda, onu hayal ediyorum; sevgili evim, sevgili Küba!"

"Ama günün birinde," dedi Desborough, içinde bir sancıyla, "günün birinde döneceksiniz?"

"Asla!" diye haykırdı kadın. "Ah! Asla, Tanrı aşkına!"

"Öyleyse ömür boyu İngiltere'de ikamet edeceksiniz?" diye sorguladı, ruh halinde tuhaf bir hafiflemeyle.

"Çok fazla soru soruyorsunuz, çünkü bildiğimden daha fazlasını soruyorsunuz," diye cevap verdi üzgünce. Sonra neşeli tavrına tekrar kavuştu. "Ama Küba tütünümü denemediniz."

"Señorita," dedi, kadının tavrındaki cilve izlerinden korkakça utanarak, "neyle karşılaşırsam karşılaşayım -siz- demek istediğim," diye bağladı, yüzü çokça kızararak, "tütünün nefis olduğuna hiç şüphem yok."

"Ah! Señor," dedi kadın, neredeyse hazin bir ciddiyetle. "Çok temiz kalpli ve iyi görünüyorsunuz ve şimdiden iltifat etmeye çalışıyorsunuz ve ayrıca," diye ekledi, yukarı doğru canlı bir bakışla, yüzü bir gülümsemeyle parlayarak, "bunu, ah, çok kötü yapıyorsunuz! İngiliz beyefendilerinin sağlam dostlar, saygılı, dürüst dostlar olabildiğini duymuştum; yoldaş, ihtiyaç duyulursa teselli edici veya savunucu olabildiklerini ama asla ileri gitmediklerini. Beni vatandaşlarımın inceliklerini kopya ederek memnun etmeye çabalamayın. Kendiniz gibi olun; çocukluğumdan beri duyduğum ve hâlâ karşılaşmayı arzuladığım içten, nazik, dürüst İngiliz beyefendisi."

Harry, son derece sersemlemiş olarak ve Kübalı beyefendilerin tavırları hakkında bir şeyler biliyor olmaktan uzak, intihal düşüncesini hararetle reddetti.

"Size en çok davranıştaki o ulusal ciddiyetiniz yakışıyor, Señor," dedi kadın. "Bakın," zarif, çekici ayağıyla bir çizgi çizerek, "oraya kadar ortak saha olacak. Şurada, benim pencere pervazımda kesin sınır başlıyor. İsterseniz beni kaleme sürebilirsiniz. Ama öte yandan, gerçek İngiliz dostlar olacaksak, çok üzgün olmadığım zamanlarda burada size katılabilirim. Veya daha da cana yakın olma eğilimindeysem, sandalyenizi pencerenin yanma yaklaştırabilirsiniz ve ben çalışırken bana İngiliz adetlerini öğretebilirsiniz. Benim çabuk kavrayan bir öğrenci olduğumu göreceksiniz çünkü bu işe gönül verdim." Elini hafifçe Harry'nin koluna koydu ve gözlerinin içine baktı. "Biliyor musunuz, sizin İngiliz soğukkanlılığı-

nızdan şimdiden bir şeyler kaptığıma inanmakla keyifleniyorum. Bir değişiklik fark etmiyor musunuz, Señor? Azıcık belki ama yine de bir değişiklik? Hareketlerim beni ilk gördüğünüz zamana göre daha samimi, daha serbest, daha sevgili 'İngiliz Hanımları' gibi değil mi?" Işıl ışıl bir gülücük bahşetti ve elini Harry'nin kolundan çekti. Sonra genç adam kafasının içinde dal budak salan dokunaklı duygularını açıkça ifade edemeden "Adios Señor, iyi geceler İngiliz dostum," diyerek perdenin arkasında adamın gözünden kayboldu.

Ertesi gün Harry, tarafsız terasta bir ons tütünü boş yere tüketti. Ne görüntü ne de ses ödüllendirmedi onu ve nihayet akşam yemeği zamanı hayalkırıklığı sahnesinden çağrıldı. Ertesi gün yağmur yağdı. Ama hiçbir şey, ne iş ne de hava, ne gelecekteki yoksulluk ne de şimdiki darlık artık genç adamı sevdiği kadının hizmetinden saptırabilirdi. Yakası kaldırılmış uzun bir kemerli paltoya sarınarak parmaklığa yaslanıp talihi bekleyerek yerini aldı; görenler için rutubet ve rahatsızlık timsali ama içi müşfik ve zevkli bir ateşle alev alev. Biraz sonra pencere açıldı ve güzel Kübalı, başarısızca gizlenmiş bir gülümsemeyle pervazda belirdi.

"Buraya gelin, buraya, penceremin yanına. Küçük veranda bir koruma bölgesi sağlıyor." Sonra ona cana yakın bir şekilde katlanan bir sandalye verdi.

Çekingenlik ve keyiften görünür bir şekilde kıpkırmızı halde yerine otururken, cebindeki bariz bir hantallık ona eli boş gelmediğini hatırlattı.

"Size küçük bir kitap getirme cüretini gösterdim. Onu tezgâhta fark edince sizi düşündüm çünkü İspanyolca olduğunu gördüm. Adam, bana onun en iyi yazarlardan birine ait ve son derece uygun olduğuna güvence verdi." Konuşurken kadının eline küçük bir kitap koydu. Sayfaları çevirirken kadının gözleri daldı. Yanaklarında yoğun olduğu kadar kısa süreli bir kızarıklık ortaya çıktı ve tekrar kayboldu. "Kızdınız," diye haykırdı adam ıstırap içinde. "Haddimi aştım!"

"Hayır, Señor, öyle değil. Ben," -ve bir kere daha bir renk seli alnına yükseldi- "şaşkınım ve mahcubum çünkü sizi kandırdım.

İspanyolca," diye başladı ve durakladı. "Elbette İspanyolca benim anadilim," diye kaldığı yerden devam etti, sanki aniden cesaretini toplamış gibi. "Ve bu da düşünceli hediyenize kesinlikle çok büyük bir kıymet veriyor. Ama heyhat! Bayım, bana ne faydası var? Ve size gerçeği nasıl itiraf edeceğim -utandırıcı gerçeği- okuyamadığımı?"

Harry'nin gözleri kadınınkiler ile gizlenmemiş bir şaşkınlıkla karşılaştığında, güzel Kübalı onun bakışı karşısında ufalmış gibi göründü. "Okumak mı?" diye tekrarladı Harry. "Siz mi?"

Kadın, cömert ve soylu bir hareketle pencereyi daha da genişçe açtı. "Girin, Señor. Endişeyle olsa da, uzun süredir beklediğim zaman geldi: Dostluğunuzu kaybetmekten korkmam ya da gizlemeden hayat hikâyemi anlatmam gereken zaman."

Harry, dindarlık sınırında gezinen bir duyguyla pencereden geçti. Kendini bulduğu odanın kasıtlı düzensizliğini, tarz ve renk açısından yarı barbarca bir zevke yönlendirmişti. Zarif eşyalarla, kürklerle ve parlak tonlarda kilim ve şallarla doluydu. Şık ve ilginç ıvır zıvırla donanmıştı: Şömine rafında yelpazeler, bir rafın üzerindeki antika bir lamba ve masanın üzerindeki gümüş kakmalı hindistancevizinden kâsenin içinde parça mücevherler. Kendisi de renkli bir değerli taş ve bu zengin arka plan için uygun bir şaheser olan güzel Kübalı, Harry'ye bir koltuk işaret etti. Kendisini de bir başkasına bırakarak şu şekilde hikâyesine başladı.

GÜZEL KÜBALININ HİKÂYESİ

Göründüğüm gibi değilim. Babamın soyunun bir tarafı İspanyol asilzadelerine dayanıyor ve anne tarafından da vatansever Bruce'a. Annem de kralların soyundan gelen birisiydi ama heyhat! Bu krallar Afrikalıydı. Gündüz kadar açık tenliydi. Benden daha açık tenli çünkü ben Avrupalı babamın damarlarından daha koyu bir kan özelliğini miras almışım. Soylu bir ruhu, bir kraliçeye yaraşır ve mükemmel tavırları vardı. Komşularının dengi olmaktan daha fazlası olduğunu gördüğümden ve olabildiğince düşünceli bir sevgi ve saygıyla kuşatıldığımdan, ona taparak büyüdüm. Ve zamanı geldiğinde, dudaklarındaki son iç çekişini, onun bir köle ve heyhat... Babamın metresi olduğundan habersiz karşıladım. 16 yaşımdayken gelen ölümü, karşılaştığım ilk acıydı. Evimizin keyfini kaçırdı, gençliğime bir hüzün gölgesi düşürdü ve babamda trajik, kalıcı bir değişiklik yarattı. Aylar geçti. Yaşımın verdiği esneklikle, eskiden bende görülen o saf neşeye kısmen tekrar kavuştum. Çiftlik taze ekinlerle parlıyordu. Malikânedeki zenciler annemi çoktan unutmuş ve temiz kalpli itaatkârlıklarını bana aktarmışlardı. Ama Señor Valdevia'nın alnındaki kırışıklıklar daha da arttı. Eski günlerde bile sık sık evde bulunmazdı çünkü Havana şehrinde değerli taş işiyle uğraşıyordu. Bu yokluklar şimdi neredeyse sürekli bir hal almıştı. Geri geldiğinde de sadece gece kalıyordu ve kötü talihin çökerttiği bir adamın tavırları içinde oluyordu.

Doğduğum ve hayatımı geçirdiğim yer, Karayip Denizi'nde, Küba sahilinden kürek çekişiyle yaklaşık yarım saat uzakta bir adaydı. Sarp, engebeli ve babamın ailesi ile çiftliği dışında kimsenin oturmadığı, doğaya terk edilmiş bir yerdi. Geniş teraslarla çevrili alçak bir bina olan ev, toprak bir tepe üzerinde dikiliydi ve denizin üstünden Küba'ya bakıyordu. Etrafında tatlı tatlı esen meltemler, ipek hamaklarımızda sallanarak yatarken bizi serinletirdi ve ağaç dalları ile manolya çiçeklerini sallardı. Arkada ve sol tarafta, zencilerin bölgesi ve çiftliğin dalgalanan tarlaları, ada yüzeyinin sekizde birlik bir kısmını kaplardı. Sağ tarafta ve bahçenin hemen bitişiğinde geniş ve tehlikeli bir bataklık uzanıyordu; yoğun bir şekilde ağaçlarla kaplı, humma soluyan, derin bataklar serpiştirilmiş, zehirli istiridyeler, adam yiyen yengeçler, yılanlar, timsahlar ve iğrenç balıklara dolu. O cangılın iç taraflarına sadece Afrika kökenliler sokulabilirdi. Avrupalıları orada görünmez, başa çıkılmaz bir düşman pusuda bekliyordu ve havası ölümdü.

Bir sabah -beni mahveden felâketin başladığı zaman olarak belirtmeliyim- gün doğduktan az sonra odamdan çıktım çünkü o iklimde herkes erkencidir ama isteklerimi karşılayacak tek bir hizmetçi bile bulamadım. Yine de seslenerek evin her yerini dolaştım. Sonunda geniş teraslı avluya çıkıp da onu zencilerle dolu bulduğumda, şaşkınlığım neredeyse korkuya dönüştü. O zaman bile, aralarına girdiğim zaman bile bir tanesi dahi dönüp bakmadı ya da gelişimle birazcık olsun ilgilenmedi. Gözleri ve kulakları sadece tek bir insandaydı: Zengin ve zevkli giyimli, duruşu zarif ve konuşması ahenkli bir kadın. Sefahatten dolayı yıpranmış ve bozulmuş olsa da çok yaşlı değildi. Hâlâ çekici olan yüzü en acımasız tutkularla damgalanmıştı, gözlerinde kötülüğün açgözlülüğü yanıyordu. Görünüşünden değil sanırım ama içinden yayılan bir şeyden dolayı bir çeşit sersemletici bir korkuyla irkildim. Duymuş olduğumuz kavuran bitkiler, hipnotize eden yılanlar gibi kadın beni sarsmış ve sindirmişti. Ama cesur bir tabiatım vardır. Zayıflığı ayaklarımın altına aldım ve önümden utanç içinde çekilen kölelerin arasından yolumu açarak, rakip ev sahibelerinin

varlığı söz konusuymuş gibi buyurgan bir tonda sordum: "Kim bu insan?"

Kendisine nazik davranmış olduğum genç bir köle kız kulağıma çok dikkatli olmamı çünkü onun Madam Mendizabal olduğunu fısıldadı. Ama isim benim için yabancıydı.

Bu arada kadın, gözlerine bir gözlük takarak beni baştan aşağıya küstah bir titizlikle inceledi.

"Genç kadın," dedi nihayet, "dik başlı hizmetkârlar konusunda deneyimliyimdir ve onları dize getirmekle övünürüm. Beni gerçekten kızdırıyorsun ve birikmiş daha önemli başka işlerim olmasaydı, babanın mezadında seni satın alırdım."

"Hanımefendi," diye başladım ama sesim beni yüzüstü bıraktı.

"Konumunu bilmiyor olabilir misin?" diye karşılık verdi iğrenç bir kahkahayla. "Ne gülünç! Kesinlikle onu satın almalıyım. Eğitimli, sanıyorum?" diye ekledi, hizmetkârlara dönerek.

Birkaçı, genç hanımın bir hanımefendi gibi yetiştirildiğini, en azından onlara cahillikleri içinde öyle göründüğünü doğruladı.

"Havana'daki işimin mekânına çok iyi uyacak," dedi Señora Mendizabal, beni bir kere daha gözlüklerinin ardından inceleyerek. "Ve zevkle," diye sürdürdü, bana daha doğrudan hitap ederek, "seni kamçıyla tanıştıracağım." Sonra yüzünde iştahlı bir zalimlik hırsıyla bana gülümsedi.

Bu noktada konuşabildim. Hizmetkârlara isimleriyle seslenerek bu kadını evden çıkarmalarını, tekneye götürmelerini ve anakaraya geri bırakmalarını emrettim. Ama hep bir ağızdan denileni yapmaya cesaret edemeyeceklerini söyleyerek karşı çıktılar ve yakınıma gelip daha akıllıca davranmam için yalvarıp yakardılar. Ben öfkem taşarak ve bu pis işgalci için hak ettiği kelimeleri sarfederek ısrar edince de, kutsal şeylere küfreden biriymişim gibi benden geriye kaçtılar. Besbelli yabancıyı batıl inançlı bir saygı kuşatıyordu. Değişen tavırlarında ve yüzlerinin doğal rengine baskın çıkan solgunlukta bunu görebiliyordum. Belki onların korkuları beni de etkiledi. Madam Mendizabal'e tekrar bak-

tım. Gözlüklerinin ardından beni küçümseyici bir gülümsemeyle seyrederek tamamen sakin dikiliyordu. Onun, tüm tehditlerime rağmen kendinden emin üstünlüğü karşısında dudaklarımdan bir çığlık koptu, bir öfke, korku ve umutsuzluk çığlığı. Sonra terastan ve evden kaçtım.

Nereye doğru koştuğumu bilmiyordum ama kumsala doğruydu. Giderken kafamın içi allak bullaktı. Tüm bu olaylar ve hakaretler çok tuhaf, çok beklenmedikti. Kadın kimdi? İtaatkâr zencilerim üzerinde nasıl bir gücü ustalıkla kullanıyordu, Tanrı aşkına? Neden bana bir köleymişim gibi hitap etmişti? Neden babamın mezadından bahsetmişti? Tüm bu karmaşık düşüncelere bir cevap bulamıyordum ve kafamdaki karmaşa içinde kadının nefret uyandıran, pis pis bakan görüntüsü dışında hiçbir şey net değildi.

Babamın karaya çıkma yerinden bana karşı geldiğini gördüğümde, hâlâ korku ve kızgınlıktan çılgına dönmüş halde koşuyordum. Beni öldüreceğini düşündüğüm bir feryatla onun kollarına atıldım ve göğsünde coşkun bir şekilde gözyaşı ve hıçkırıklara boğuldum.

Beni çok uzakta kök salmış olmayan bir cüce palmiyenin altına oturttu. Yatıştırdı ama sesinde bir parça dalgınlıkla. Ve ben duygularıma bir parça hâkim olabilince, haşinlikten uzak olmayan bir şekilde bana bu kederin neyin belirtisi olduğunu sordu. Onun ses tonuyla şaşırarak, daha büyük ölçüde soğukkanlı oldum. Hâlâ hıçkırıklarla kesilse de metanetli bir sesle ona adada bir yabancı olduğunu, ki bunu duyunca irkildiğini ve solgunlaştığını düşündüm, hizmetkârların bana itaat etmediklerini ve yabancının adının Madam Mendizabal olduğunu, ki bunun üzerine bana hem sıkılmış hem de rahatlamış göründü, anlattım. Kadının bana hakaret ettiğini, bana bir köleymişim gibi davrandığını, -bu noktada babamın alnı kırıştı- beni mezatta satın almakla tehdit ettiğini ve kendi hizmetkârlarımı benim gözümün önünde sorguladığını söyledim. En sonunda kendimi tamamen çaresiz ve bu katlanılmaz saygısızlıklara maruz kalmış bularak evden korku, kızgınlık ve şaşkınlık içinde kaçtığımı belirttim.

"Teresa," dedi babam, sesinde tuhaf bir ciddiyetle. "Bugün cesaretine başvurmalıyım. Anlatacak çok şey var, bana yardım etmek için yapman gereken çok şey var. Ve kızım, cesaretiyle bir kadın olduğunu göstermeli. Bu Mendizabal'e gelince, ne söyleyebilirim? Ya da onun ne olduğunu sana nasıl anlatacağım? Yirmi yıl önce kölelerin en güzeliydi. Bugün ise gördüğün gibidir: Vaktinden önce yaşlanmış, her türlü kötü alışkanlık ve her türlü çirkin meşguliyeti tatbik ederek itibarını kaybetmiş. Ama özgür, zengin, dediklerine göre itibarlı bir adamla evli. Tanrı o adamın yardımcısı olsun! Ve eski dostlarının, Küba'nın kölelerinin üzerinde sebebi esrarengiz olduğu kadar sınırsız bir etkiyle hareket ediyor. Egemenliğini korkunç ayinlerin pekiştirdiği düşünülüyor: Vudu ayinleri. Öyle bile olsa, bu benzersiz cadının düşüncesini kafandan kovmalısın. Bizi tehdit eden tehlike ondan gelmiyor ve onun eline asla düşmeyeceğine söz vermeye cesaret ediyorum."

"Baba!" diye haykırdım. "Düşmek mi? Öyleyse sözlerinde gerçek payı var mıydı? Ben -ah, baba açıkça anlat. Bu belirsizlik dışında her şeye katlanabilirim."

"Sana anlatacağım, merhametli bir açıksözlülükle. Annen bir köleydi. Planım, yeterli geliri kazanır kazanmaz kanunun onunla evlenmeme izin vereceği özgür Britanya topraklarına yelken açmaktı. Çok fazla ağırdan alınan bir plan çünkü son anda ölüm araya girdi. Şimdi annenin hatırasının üzerimde nasıl bir ağırlık yarattığını anlıyorsundur."

Ebeveynim için merhametle yüksek sesle haykırdım. Hayatta kalanı avutmaya çabalarken, kendimi unuttum.

"Önemi yok," diye yeniden başladı babam, "yapılmamış bıraktığım asla telafi edilemez ve pişmanlığımın cezasını çekmeliyim. Ama Teresa, gecikmenin kötülüğü için bu kadar keskin bir anımsatıcı varken, hâlâ yapılması mümkün olanı derhal yapmaya koyuldum: Seni azat etmeyi."

Teşekkürlerimi sıralamaya başladım ama beni çok ciddi bir haşinlikle durdurdu.

"Annenin hastalığı zamanımın çok büyük bir kısmını aldı. Şehirdeki işlerim uzun süre cahil astlarımın insafına kaldı. Benim zekâm, benim zevkim, her şeyden çok kıymetli taşlar hakkındaki eşsiz bilgim, en karanlık gecede bile bir safirle bir yakutu birbirinden ayırmamı ve bir değerli taşın dünyanın hangi bölgesinden çıkarıldığını bir bakışta söylememi sağlayan o hüner -tüm bunlar çok uzun süre işlerin idaresinde yoktu. Terasa, iflas ettim."

"Ne önemi var?" diye haykırdım. "Sevgimiz ve kutsal hatıralarımıza sahip olarak birlikte kalırsak yoksulluğun ne önemi var?

"Anlamıyorsun," dedi kasvetle. "Köle olduğun gibi gençsin, heyhat! Bir çocuktan azıcık daha büyük! -hünerli, en etkileyici güzellikte bir güzel, bir melek kadar masum- Tüm kurtları ve timsahları yumuşatacak bu niteliklerin hepsi, kendilerine borçlu olduklarımın gözlerinde alınıp satılacak mallardır. Sen bir kişisel eşyasın, pazarlanabilir bir eşya ve para, -tanrım böyle sözler de söyleyecek miydim!- para ediyorsun. Anlamaya başlıyor musun? Sana özgürlüğünü verirsem alacaklılarımı dolandırmış olurum. Azat etme kesinlikle hükümsüz kılınır. Sen hâlâ bir köle olursun, ben de bir suçlu."

Elini kendiminkinin içine alıp öptüm ve kendim için acıma, babam için de anlayışla inledim.

"Nasıl uğraştım, kayıplarımı telafi etmek için nasıl riske girdim ve mücadele ettim. Tanrı beni gördü ve hatırlayacaktır. Çabalarım onun takdisinden yoksun kaldı ya da düşünmekten memnun olduğum gibi, hiç olmazsa kızımın üzerine çullanmakta gecikti. Nihayet tüm umutlar tükendi. Yeniden düzelemeyecek kadar battım. Vadesi yarın olan, karşılayamayacağım ağır bir borcum var. İflasımı açıklamalıyım ve eşyalarım, topraklarım, o kadar sevdiğim mücevherlerim, şımarttığım ve mutlu olmalarını sağladığım kölelerim ve ah! Bin kat kötüsü sen, benim sevgili kızım, satılacaksınız ve cahil, açgözlü tacirlerin eline geçeceksiniz. Görüyorum ki, çok uzun süre bu büyük kölelik suçunu onayladım ve ondan yararlandım. Ama bedeli ödemesi gereken benim kızım mıydı, benim masum, lekesiz kızım? Feryat ettim, -hayır!- günaha uymama

Tanrı'yı şahit kabul ettim. Bu çantayı kaptım ve kaçtım. Takipçiler hemen arkamdalar. Muhtemelen yarın babanı aşağılayıcı hapishanelere, seni de köleliğe ve utanca göndermek için, seni doğurmuş olan o sevgili ruhun anısıyla kutsal olan bu adaya çıkarlar. Önümüzde çok fazla zaman yok. Adamızın kuzey sahilinin açıklarında, şaşırtıcı iyi talih sonucu, birkaç gündür bir İngiliz yatı dolaşıyor. Çok az tanıdığım Sör George Greville'e ait. Kendisine bundan önce sıradışı hizmetlerde bulunmuştum ve kaçışımızda bana yardım etmeyi reddetmeyecektir. Reddetse bile, minnettarlıktan yoksunsa da, onu mecbur kılmaya gücüm var. Çünkü ne anlama gelir, çocuğum, bu İngiliz'in yıllar boyunca Küba kıyılarında dolanması ve her yolculuktan yeni ve değerli taşlarla dönmesi ne anlama gelir!"

"Bir maden bulmuş olabilir," diye tahminde bulundum.

"Öyle iddia ediyor ama tabiattan aldığım alışılmadık yetenek bu masalı kolayca parçalıyor. Bana, ilk başta yalnızca safça satın aldığım elmaslar getirdi. İkinci bir bakışta irkildim. Çünkü bu taşlardan bazıları, çocuğum, gün ışığını ilk Afrika'da görmüşlerdi. Bazıları Brezilya'da, diğerlerinin ise özgün kalitelerinden ve kaba işçiliklerinden, eski tapınaklardan yağmalandığını tahmin ettim. Bu şekilde kokuyu alınca araştırma yaptım. Ah! O kurnazdı ama ben daha kurnazdım. Şehirdeki her kuyumcuya uğradığını keşfettim. Birine yakutlarla gidiyordu, birine zümrütlerle, birine değerli berillerle; hepsine o aynı maden hikâyesini anlatarak. Ama hangi madende, dünya yüzeyinin hangi zengin özünde Isaphan'ın yakutları, Coromandel'in incileri ve Golconda'nın elmasları birleşmiştir? Hayır, çocuğum, o adam tüm o yatına ve unvanına karşın, benden korkmalı ve bana itaat etmeli. Bu gece, öyleyse, karanlık olur olmaz bataklığın içinden, şimdi sana göstereceğim patikadan yola koyulmalıyız. Oradan bizi kuzeydeki limana götürecek, adanın dağları üzerinden geçen bir yol ağaçlara işaretlenmiştir. Yat, limanın yanı başında yüzüyor. Takipçilerim onları beklediğim zamandan önce gelirlerse, gene de çok geç varmış olacaklar. Anakarada güvenilir bir adam bekliyor. Onlar ortaya çıkar çıkmaz,

karşıdaki burunda eğer akşamsa bir ateşin kızıllığını göreceğiz; gündüzse, bir duman sütunu. Böylelikle uyarılarak tehlikeyle aramıza bataklığı almak için zamanımız olacak. Bu arada çantayı saklayacağım. Her şeyden önce eve boş ellerle gelirken görülmeliyim. Yoksa çenesi düşük bir köle bizi felâkete sürükleyebilir. Görmek için!" Sonra bana önceden göstermiş olduğu çantayı yukarı kaldırarak kucağıma, çiçeklerden daha parlak, her büyüklük ve renkten, düşerlerken milyonlarca zarif yüzeyde güneşin ateşini yakalayan, monte edilmemiş mücevherlerden bir sağanak yağdırdı.

Bir hayranlık çığlığına engel olamadım.

"Senin bilgisiz gözlerine bile saygı telkin ediyorlar. Yine de bunlar çakıldan başka nedir ki, keskiye karşı uysal, ölüm kadar soğuk? Nankör! Bunların her biri, -tabiatın sabrının mucizeleri, yüzyıllar boyunca mikroskobik faaliyetlerle tozdan ortaya çıkmış- senin ve benim için bir yıllık hayat, özgürlük ve karşılıklı sevgidir. Öyleyse, onların üzerine nasıl titremeliyim? Ve onları erişilemeyecek bir yere koymayı neden geciktireyim? Teresa, beni takip et."

Ayağa kalktı ve beni, zehirli ve koyu renkli bir yeşillik duvarı halinde evinin üzerine yerleşmiş olduğu, tepenin yamacının üzerine çıkıntı yapan büyük cangılm sınırlarına götürdü. Bir süre için dikkatli gözlerle sık çalılığın kenarından gitti. Sonra bir işareti tanımış gibi görünerek, çünkü yüz ifadesi endişeden derhal kurtuldu, durdu ve bana seslendi.

"Burası, bahsettiğim gizli patikanın girişi ve beni burada bekleyeceksin. Yoksul hazinemi gömmek için bataklığın içine yalnızca birkaç yüz yarda gireceğim. O, güvende olur olmaz geri döneceğim."

Boş yere mekânın tehlikelerini öne sürerek onu kararından döndürmeye çabaladım. Boş yere şimdi damarlarımda dolaştığını bildiğim kara kanı bahane ederek takip etmeme izin vermesi için yalvardım. Tüm ricalarımı duymazdan geldi ve bir çalılık örtüsünün bir parçasını geriye eğerek, bataklığın öldürücü sessizliğinin içinde gözden kayboldu.

Tam bir saatin sonunda çalılıklar bir kere daha kenara itildi ve babam sık çalıların arasından dışarı adım attı. Durakladı ve kör edici güneş ışığının ilk şokuyla neredeyse sendeledi. Yüzü tuhaf, siyahımsı bir kırmızılıktaydı ama yine de tropik öğlenin tüm sıcaklığına rağmen terliyor gibi görünmüyordu.

"Yorgunsun," diye haykırdım, onu karşılamak için yay gibi fırlayarak. "Hastasın."

"Yorgunum. O cangıldaki hava insanın nefes almasını zorlaştırıyor. Ayrıca gözlerim onun loşluğuna alıştı ve güçlü güneş ışığı onları bıçak gibi kesiyor. Bir saniye, Teresa, bana sadece bir saniye ver. Her şey yine iyi olacak. İstifi, hemen bataklıklı kolun ötesinde, patikanın sol taraftaki kenarında bir selvinin altına gömdüm. Güzel, parlak şeyler şimdi balçığa bulanmış yatıyorlar. Eğer gerekirse onları orada bulabilirsin. Ama hadi, eve gidelim. Geceki yolculuğumuz için yemek yeme vakti. Yemek yeme ve sonra uyuma, zavallı Teresa'm, sonra uyuma." Bana kan çanağına dönmüş gözlerle, başını sanki acı içindeymiş gibi sallayarak baktı.

Aceleyle gittik çünkü çok uzun bir süre olmadığını ve hizmetkârların kuşkulanabileceğini mırıldanıp duruyordu. Terasın havadar alanından geçtik ve sonunda kepenkleri örtülmüş evin makbul alacakaranlığına ulaştık. Sofra kurulmuştu. Sahibin döndüğü haberini çoktan kayıkçılardan almış olan ev hizmetkârlarının hepsi görevlerine geri dönmüştü ve benimle yüzleşmekten korktuklarını görebiliyordum. Babam hâlâ bitkin ve ateşli bir ısrar içinde çabuk olmakla ilgili mırıldanırken, masadaki yerimi almak için acele ettim. Ama ben kolunu bırakır bırakmaz durakladı ve iki elini birden tuhaf bir el yordamıyla aranma hareketiyle ileri doğru uzattı. "Bu da ne?" diye haykırdı, tiz, insanlık dışı bir sesle. "Kör mü oldum?" Ona doğru koştum ve onu masaya götürmeye çalıştım. Ama direndi ve olduğu yerde, çenesini sanki nefes almak için acı verici bir çaba içindeymiş gibi açıp kapatarak dimdik durdu. Sonra aniden iki elini birden şakaklarına götürüp feryat etti: "Başım, başım!" Ve sendeleyerek duvarın yanına düştü.

Bunun ne olması gerektiğini çok iyi biliyordum. Döndüm ve

hizmetkârlara onu kurtarmaları için yalvardım. Ama onlar, ittifakla, umut olasılığını reddettiler. Sahip bataklığa gitmiş, dediler, sahip ölmeli. Her türlü yardım yararsızdı. Niye onun acı çekmesini uzatacaktım? Onu bir yatağa taşıttım ve yanında bekledim. Hareketsiz yatıyor ve bazen dişlerini gıcırdatıyordu. Zaman zaman da anlaşılmaz bir şeyler söylüyordu. Sadece o tek kelime, acele, acele, kulaklarıma seçilir bir şekilde geliyor ve bana, ölümün güçleriyle son savaşında bile hâlâ kızının başındaki tehlikenin ona işkence etmekte olduğunu anlatıyordu. Bu kederli dünyada yapayalnız olduğumun farkına vardığımda güneş batmış, karanlık çökmüştü. Kaçmakla, güvenlikle, durumumun yaklaşan tehlikeleriyle ilgili nasıl düşünebilirdim? Son dostumun naaşının yanında, matemimin doğal sızıları dışında her şeyi unutmuştum.

Daha önceden bahsetmiş olduğum köle kızın girişiyle dünyevi işlerle ilgili bir haber için bana seslenildiğinde, güneş yaklaşık dört saattir doğu çizgisinin üstündeydi. Zavallıcık bana gerçekten de sadakatle bağlıydı ve getirdiği haberi aralıksız dökülen gözyaşları içinde verdi. Şafağın ilk ışıklarıyla, karaya çıkma yerimize bir tekne gelmişti ve -şimdiye kadar çok şanslı olan- adamıza, babamı tutuklamak için bir ilam taşıyan bir grup polis memuru ile adanın, çiftliğin, içindeki tüm insan malların artık kendisinin olduğunu söyleyen şişko gövdeli ve basit tavırlı bir adamı çıkarmıştı. "Sanırım," dedi benim köle kız, "bir politikacı ya da çok güçlü bir büyücü olmalı. Çünkü Madam Mendizabal, onların geldiğini görür görmez ağaçlığa doğru saptı."

"Budala," dedim, "memurlardan korktu. Her halükârda, o kocakarı neden hâlâ adayı varlığıyla kirletmeye cüret ediyor? Ve ah! Cora," diye feryat ettim, kederimi hatırlayarak, "tüm bu sıkıntıların bir öksüz için ne önemi var?"

"Hanımım, size iki şeyi hatırlatmalıyım. Sakın Madam Mendizabal'den şimdi yaptığınız gibi ya da sakın beyaz olmayan bir insana bahsetmeyin. O, bu dünyadaki en güçlü kadın ve birisi telaffuz etmeye cesaret ederse, gerçek ismi bile ölümü çağıracak bir büyüdür. Ve ne yaparsanız yapın, ondan üzgün Cora'nıza bah-

setmeyin. Çünkü her ne kadar polisten korkuyor olması mümkün olsa da -aslında sanırım saklanmakta olduğunu duydum- ve her ne kadar güleceğinizi ve inanmayacağınızı bilsem de, yine de onun bu koskoca geniş dünyada insanların sarfettiği her sözcüğü duyduğu doğru, kanıtlanmış ve biliniyor. Üstelik sizin zavallı Cora'nız çoktan onun kara listesinin yeterince içinde. Bana, hanımım, kanımı dondurana kadar bakıyor. Söylemem gerekenlerin ilki bu. Şimdi, ikinciye gelince: Lütfen, Tanrı aşkına, artık zavallı Señor'un kızı olmadığınızı aklınızdan çıkarmayın. O gitti; sevgili beyefendi. Ve siz artık benim gibi basit bir köle kızdan fazlası değilsiniz. Ait olduğunuz adam sizi çağırıyor. Ah! Sevgili hanımım, hemen gidin! Gençliğiniz ve güzelliğinizle, eğer gönül alıcı ve itaatkâr olursanız, kendinize hâlâ rahat bir hayat sağlayabilirsiniz."

Bir an için kıza tahmin edebileceğiniz bir kızgınlıkla baktım, biraz sonra geçmişti. Sadece kendi türüne uygun konuşmuştu, kuşun şarkı söylemesi ya da sığırın böğürmesi gibi. "Git," dedim. "Git, Cora. İyi niyetli sözlerin için teşekkür ederim. Beni kısa bir süre ölü babamla yalnız bırak ve o adama hemen geleceğimi söyle."

Gitti ve ben ölünün yatağına dönerek, o duymayan kulaklara, kuşatılmış masumiyetimin son ricasını ve savunmasını seslendirdim. "Baba," dedim, "ölüm sancıları içinde bile son düşüncen, kızının itibarını kaybetmekten kaçmasıydı. Burada, yanında, o amacın gerçekleştirileceğine yemin ediyorum. Hangi yöntemle, bilmiyorum. Gerekirse, suçla. Tanrı hem ikimizi hem de bize zulmedenleri affetsin. Ve Tanrı çaresizliğimde bana yardım etsin!" Ondan sonra uzun bir istirahatle güçlenmişim gibi hissettim. Aynaya doğru adım attım, evet, o ölü odasında bile. Aceleyle saçımı düzeltttim, gözyaşlarından yıpranmış gözlerimi tazeledim. Hayatımın ve acılarımın yaratıcısına sessiz bir veda fısıldadım. Sonra yüz hatlarıma bir gülümseme yerleştirerek, sahibimle tanışmak için ilerledim.

Bir zamanlar bizim olan ama şimdi onun halefi olduğu evi gözden geçirmek için muazzam, hararetli bir faaliyet içindeydi. Çok şişman, neşeli, orta yaşlı bir adamdı; şehvetli, görgüsüz, nükteci

ve doğru tahmin ettiysem, özünde kötü niyetli biri değildi. Ama benim girdiğimi fark ettiğinde gözlerine yerleşen parıltı, beni en kötüsünü beklemem konusunda uyardı.

"Bu eski hanımınız mı?" diye köleleri sorguladı. Öyle olduğunu öğrenince de onları derhal gönderdi. "Şimdi hayatım," dedi. "Ben basit bir adamım. Sizin o kahrolası İspanyollardan değilim, aksine vatansever, çalışkan, dürüst bir İngiliz'im. Adım Caulder."

"Teşekkür ederim efendim," dedim ve hizmetçilerden gördüğüm gibi oldukça şık bir reverans yaptım.

"Gel, bu beklediğimden daha iyi. Ve Tanrı'nın seni çağırmayı uygun gördüğü hizmette itaatkâr olmayı seçersen, benim oldukça nazik yaşlı bir adam olduğumu göreceksin. Bakışlarından hoşlandım," diye ekledi, bana rezilce yanlış telaffuz ettiği adımla seslenerek. "Saçının hepsi senin mi?" diye sordu bariz bir keskinlikle ve yanıma gelerek, sanki ben bir atmışım gibi şüphelerini kabaca giderdi. Bana tepeden tırnağa ateş basmıştı ama haklı öfkemi bastırdım ve itaat ettim. "Bu çok iyi," diye devam etti, çenemin altını neşeyle okşayarak. "Yaşlı Caulder'la karşılaşmaktan pişman olmak için hiç sebebin olmayacak, ha? Ama şimdi asıl soruna gelelim. Asıl önemlisi şu: Merhum sahibin son derece haysiyetsiz bir dolandırıcıydı ve hakları bana ait olan bazı kıymetli mallarla, borcunu ödemeden kaçtı. Şimdi, senin onunla münasebetini düşünürsek, onlara ne olduğunu bilmesi en muhtemel insan olarak seni görüyorum. Ve cevabını vermeden önce seni uyarayım, gelecekteki iyi kalpliliğim dürüstlüğüne bağlı olacaktır. Ben dürüst bir adamım ve hizmetkârlarımdan da aynısını beklerim."

"Mücevherleri mi soruyorsunuz?" dedim, sesimi bir fısıltı haline alçaltarak.

"Tam olarak öyle yapıyorum," dedi ve kıkırdadı.

"Sessiz olun!"

"Sessiz mi? Ama neden sessiz olayım? Kendi hanemdeyim, bunu bilmen gerek ve kendi yasal hizmetkârlarımla çevriliyim."

"Memurlar gitti mi?" diye sordum. Ve ah, umutlarım nasıl da cevaba bağlıydı!

"Gittiler," dedi, bir parça rahatsız olmuş gözükerek. "Neden soruyorsun?"

"Keşke onları tutsaydınız," diye cevap verdim yeterince ciddiyetle, kalbim o sırada sevinçten yerinden çıkacak gibi olsa da. "Sahip, sizden gerçeği saklamamalıyım. Bu arazideki köleler tehlikeli durumdalar, isyan uzun zamandan beri gizlice hazırlanıyor."

"Nasıl," diye haykırdı. "Hayatım boyunca hiç daha uysal bakışlı bir zenci güruhu görmedim." Ama buna rağmen bir parça solgunlaştı.

"Size söylediler mi Madam Mendizabal'in adada olduğunu? O geldiğinden beri başka hiç kimseye değil, sadece ona itaat ettiklerini? Bu sabah sizi temkinli, alçakgönüllü bir terbiyeyle karşıladılarsa bunun onun emirleriyle olduğunu, ki sonrası için nasıl bir düşünceyle verildiğini düşünmeyi size bırakıyorum?"

"Madam Jezebel mi? Eh, o tehlikeli bir şeytan. Ayrıca polisler bir dizi cinayet sebebiyle onun peşinde. Yine de, ne olmuş yani? Şüphesiz, siz renkli ahali arasında büyük bir etkisi var. Ama ilahlar adına, burada nasıl bir işi olabilir?"

"Mücevherler! Ah! Efendim, o hazineyi görmüş olsaydınız... Safirler, zümrütler, opaller, altın topazlar, günbatımı gibi kızıl yakutlar; -nasıl paha biçilmez kıymette, nasıl görülebilecek eşsiz bir güzellikte!- onu benim gibi görmüş olsaydınız ve heyhat, onun gibi -anlardınız ve tehlike karşısında titrerdiniz-."

"Onları görmüş!" diye haykırdı. Yüzünden, ataklığımın amacına ulaştığını görebiliyordum.

Elini kendiminkinin içine aldım. "Sahibim, artık size aidim. Sizin çıkarlarınızı ve hayatınızı korumak benim görevim, bu bana şeref verecektir. O yüzden işte tavsiyem ve size yalvarıyorum, ihtiyatla hareket edin. Beni gizlice takip edin. Kimsenin nereye gittiğimizi görmesine izin vermeyin. Sizi, hazinenin gömülü olduğu yere götüreceğim. Onu bir kere topraktan çıkardıktan sonra doğrudan tekneye gidip anakaraya kaçalım ve bu tehlikeli adaya askerlerin desteği olmadan dönmeyelim."

Hangi özgür memleketteki hangi özgür adam böylesi ani bir bağlılığa itibar eder? Ama bu zalim, vicdanının isyanını bastırmak ve kendini köleliğin doğal olduğuna ikna etmek için istifade ettiği tüm kurnazlıklar ve safsatalar sayesinde, onun için kurduğum tuzağa bir çocuk gibi düşmüştü. Beni övdü ve teşekkür etti. Bana, bir hizmetkârda önem verdiği tüm niteliklere sahip olduğumu söyledi. Beni hazinenin niteliği ve kıymeti hakkında daha da fazla sorguladığında ve ben bir kez daha onun açgözlülüğünü ustaca alevlendirdiğimde, eylem planımı gerçekleştirmek için gecikmeden harekete geçmemi buyurdu.

Bahçedeki bir kulübeden kazma ve kürek aldım. Oradan da sahibimi, manolyalar arasındaki dolambaçlı yollardan bataklığın girişine götürdüm. Önden, artık görevim icabı olduğundan aletleri taşıyarak ben gidiyordum ve gözetlenip takip ediliriz korkusuyla sürekli arkama göz atıyordum. Patikanın başlangıcına kadar gitmişken aklıma eti unuttuğum geldi. Bay Caulder'ı bir ağacın gölgesinde bırakarak, erzak sepeti için tek başıma eve döndüm. Bunlar onun için miydi, diye kendi kendime sordum. Ve içimdeki bir ses cevap verdi: Hayır. Yüz yüzeyken, elin vücuda ait olması gibi ait olduğum adamı hâlâ gözlerimin önünde görürken, kızgınlığım beni cesurca destekliyordu. Ama şimdi yalnız kalınca, kendime ve planlarıma karşı zor katlanabildiğim bir bulantıya kapıldım. Kendimi onun ayaklarına atmayı, niyetlendiğim ihaneti itiraf etmeyi ve onu, ölmesi için tuzağa sürüklediğim o ölümcül bataklığa karşı uyarmayı arzuladım. Ama ölmüş babama ettiğim yemin, masum gençliğime karşı vazifem bu vicdan azaplarına baskın çıktı. Yüzüm solgun olsa da ve ruhumu ezen dehşeti yansıtıyor olması gerekse de, bataklığın sınırlarına kararlı adımlarla geri döndüm ve gülümseyen dudaklarla onu kalkıp beni takip etmeye davet ettim.

Şimdi girdiğimiz patika, yaşayan cangılın içinden bir tünel gibi açılmıştı. Her iki tarafında ve üzerinde bitki yaprakları yığını aralıksız birleşiyordu. Gündüz, sarkan ağaçların koyuluğu sayesinde yumuşakça filtreleniyordu. Hava buhar gibi sıcak, bitki kokularıyla ağırdı ve ciğerler ile beyne bir ağırlık gibi saldırıyordu. Yerde

muazzam bir çamur tabakası sessiz ayak izlerimizi teslim alıyordu. Her iki tarafta adam boyu mimozalar, biteviye bir tıslayan hışırtıyla geçen eteklerimden geriye çekiliyorlardı. Ama bu duyarlı bitkiler dışında o ölümcül kovukta her şey hareketsiz ve sessizdi.

İçeride çok az bir yol almıştık ki, Bay Caulder ani bir bulantıya kapıldı ve bir süre patikaya oturması gerekti. Onu seyrederken içim eridi ve lanetlenmiş faniye, adımlarını geriye döndürmesi için cidden yalvardım. Hayatla kıyaslandığında birkaç mücevher nedir ki, diye sordum. Ama o, hayır dedi. Onları, o Madam Jezebel cadısı bulacaktı. O, dürüst bir adamdı ve hakkının yenmesine dayanamazdı, vesaire. Bu arada hasta bir köpek gibi hızlı hızlı soluyordu. Birazdan, rahatsızlığını yendiğini iddia ederek tekrar ayağa kalktı. Ama tekrar ileri doğru gitmeye başladığımızda, onun değişen çehresinde ölümün ilk girişimini gördüm.

"Sahip, solgun görünüyorsunuz, kireç gibi. Solgunluğunuz beni korkuyla dolduruyor. Gözleriniz kan çanağı gibi; aradığımız yakutlar gibi kırmızı."

"Fahişe," diye haykırdı. "Önüne bak, adımlarına bak. Bir kere daha geriye bakıp beni kızdırırsan, Tanrı şahidim olsun, sana konumundaki değişikliği hatırlatırım."

Az sonra toprağın üzerinde bir solucan gördüm ve bir fısıltıyla, onun dokunuşunun ölüm demek olduğunu söyledim. Birazdan, bahardaki çimen kadar canlı, kocaman, yeşil bir yılan kıvrıla kıvrıla hızlıca patikada karşıdan karşıya geçti. Bir kere daha durakladım ve geriye, yol arkadaşıma, dehşet dolu gözlerle baktım. "Tabut yılanı," dedim. "Kurbanlarının peşinden bir av köpeği gibi giden yılan."

Ama o caymayacaktı. "Ben yaşlı bir gezginim," dedi. "Bu gerçekten de pis bir cangıl ama yakında sona erecek."

"Evet," dedim, ona tuhaf bir gülümsemeyle bakarak, "nasıl bir son?"

Aniden tekrar tekrar güldü ama pek içten değildi. Sonra patikanın genişlemeye ve yükselmeye başladığını fark ederek, "işte!" dedi. "Sana ne demiştim? En kötüsünü geçtik."

Gerçekten de, artık o noktada oldukça dar olan ve düşmüş bir ağaç kökünden köprüyle üzerinden geçilen bataklık koluna gelmiştik. Ama onun her iki tarafta da ağaçların muazzam dallarından ve sarkan sürüngenlerden oluşan bir mağaranın altında genişlediğini görebiliyorduk. Ağır ağır akıyordu, leş gibi, korkunç ve mide bulandırıcı bir kokusu vardı. Üzerinde timsahların yassı kafaları yüzüyordu ve kıyıları kızıl yengeçlerle doluydu.

"O sallanan köprüden düşersek," dedim, "timsahların bizi parçalayıp yutmak için nerede hazır beklediğini görün! Patikadan en ufak sapmayla bir batağa kapılırsak, o sayısız kızıl böceğin sık çalılıkların sınırında seğirttiği yeri görün! Bir kere aciz kalırsak saldırı için nasıl da bir araya üşüşecekler! Böyle bin tane zırhlı saldırgana karşı bir insan ne yapabilir? Ve onların pençeleri altında canlı canlı ruhunu teslim etmek nasıl bir ölümdür!"

"Sen delirdin mi, kız?" diye haykırdı. "Sana sessiz olmanı ve ilerlemeni emrediyorum."

Ona, yarı acımayla tekrar baktım. Bunun üzerine elindeki sopayı kaldırdı ve yüzüme acımasızca vurdu. "İlerle!" diye haykırdı tekrar. "Tüm gün bu iğrenç bataklıkta ölümümü mü kovalamalıyım, hem de boş boş konuşan bir köle kız yüzünden?"

Darbeyi sessizlikle karşıladım, gülümseyerek karşıladım. Ama kanım damarlarımdan çekildi. O anda bir şey, ne olduğunu bilmiyorum, gölcüğün sularına cansız bir atlayışla düştü. Kendi kendime düşenin merhametim olduğunu söyledim.

Acele içinde güçlükle ilerlemekte olduğumuz öteki tarafta ağaçlık çok yoğun değildi, sürüngen ağı o kadar sağlamca birbirine dolanmamıştı. Orada burada bir parça daha parlak gün ışığı beneklerini fark etmek ya da parazitlerin daha ince ağının arasından bazı dimdik yükselen ağaçların boyutlarını seçebilmek mümkündü. Selvi, son derece belirgin, ötede böyle bir açıklığın kenarında dikiliyordu. O bölgede patika enine boyuna genişliyordu. Orada sanatkârlarıyla kaynamakta olan, dehşet verici karınca yuvalarıyla kuşatılmış, ağaçsız bir toprak parçası vardı. Aletleri ve sepeti selvinin kökünün yanında yere bıraktım ki, istila eden karınca-

larla üstleri anında karardı. Bir kere daha her şeyden habersiz kurbanıma baktım. Sivrisinekler ve iğrenç sinekler aramızda öyle sıkı bir peçe örmüştü ki, yüz hatları belirsizleşmişti ve uçuşlarının sesleri güçlü bir çarkın dönüşü gibiydi.

"İşte," dedim, "yer burası. Ben kazamam çünkü böyle aletleri kullanmayı öğrenmedim. Ama kendi iyiliğinize, ne yapacaksanız çabuk yapmanız için yalvarıyorum."

Bir kere daha bir balık gibi hızlı hızlı soluyarak toprağın üzerine çöktü. Yüzünde, babamınkini kaplayan siyahımsı ateşin aynısının belirdiğini gördüm. "Kendimi hasta hissediyorum," diye soluyarak konuştu. "Korkunç derecede hasta. Bataklık etrafımda dönüyor. Bu leş yiyen sineklerin vızıltısı beni şaşkına çeviriyor. Şarabın yok mu?"

Ona bir kadeh verdim ve açgözlülükle içti. "Daha fazla devam etmeyi," dedim, "düşünmek size kalmış. Bataklığın kötü bir şöhreti vardır." Bunu söylerken başımı uğursuzca salladım.

"Bana kazmayı ver. Mücevherler nerede gömülü?"

Ona belli belirsiz anlattım. Cangılın bunaltan sıcağı ve havasızlığında, loş alacakaranlığında, kazmayı başının üstüne sağlıklı bir adamın zindeliğiyle savurarak, ustalıkla kullanmaya başladı. İlk başta üzerinden, yüzünün parlamasına neden olan ve içine uzun bacaklı ince böceklerin yoğun bir şekilde yerleştiği şiddetli bir ter boşandı.

"Böyle bir yerde terlemek? Ah! Sahip, bu akıllıca mı? Ateş, açık gözeneklerden emilir."

"Ne demek istiyorsun?" diye acı acı haykırdı, kazma toprağa gömülü halde duraklayarak. "Beni delirtmeye mi çalışıyorsun? Koştuğum tehlikeyi bilmediğimi mi sanıyorsun?"

"Tek istediğim bu, sizden sadece çabuk olmanızı diliyorum." Sonra zihnim babamın ölüm yatağına uçup giderek, ancak duyulur şekilde aynı anlamsız kelime tekrarını mırıldanmaya başladım: Acele, acele, acele.

Birazdan, beni şaşırtarak, hazine arayıcısı onları yakaladı. Hâlâ

kazmayı kullanırken ama artık yalpalayarak ve tereddütlü vuruşlarla, kendi kendine sanki bir şarkının nakaratıymış gibi tekrarlamaya başladı: "Acele, acele, acele." Sonra tekrar: "Kaybedecek zaman yok. Bataklığın kötü bir şöhreti var, kötü bir şöhreti." Sonra yeniden: "Acele, acele, acele." Korkutucu, mekanik, telaşlı ama aşırı bitkin bir konuşma; hasta bir adamın yastığının üzerinde yuvarlanması gibi. Ter kaybolmuştu, artık kupkuruydu. Ama görebildiğim kadarıyla aynı cansız tuğla kırmızılığmdaydı. Az sonra mücevher çantasını toprağın içinden çıkardı. Ama onu fark etmedi ve toprağı kazmaya devam etti.

"Sahip," dedim, "işte hazine."

Bir rüyadan uyanmış gibi gözüktü. "Nerede?" diye bağırdı. Sonra onu gözlerinin önünde fark ederek, "bu mümkün olabilir mi?" diye ekledi. "Çakırkeyif olmuş olmalıyım. Kız," diye haykırdı aniden, daha önce de bir kez denk geldiğim aynı feryat eden ses tonuyla. "Sorun ne? Bu bataklık lanetli mi?"

"O, bir mezar. Buradan canlı çıkamayacaksınız. Bana gelince, hayatım Tanrı'nın ellerinde."

Yumruk yemiş bir adam gibi yere düştü ama sözlerimin etkisinden mi yoksa hastalığın aniden onu ele geçirmesinden mi bilemem. Hemen sonra başını kaldırdı. "Beni buraya ölmem için getirdin. Kendi yaşamını riske atarak beni cezaya çarptırdın. Neden?"

"Şerefimi kurtarmak için. Sizi uyardığımı kabul etmelisiniz. Bu çakılların hırsı -ben değil- sizi felâkete sürükledi."

Tabancasını çıkardı ve bana uzattı. "Görüyorsun, seni hâlâ öldürebilirim. Ama dediğin gibi ölüyorum. Beni hiçbir şey kurtaramaz ve hesabım zaten çok uzun. Tanrım, Tanrım," dedi, yüzüme, okuldaki akılsız bir çocuk gibi meraklı, şaşkın ve dokunaklı bir bakışla. "Ölümden sonra bir yargılama varsa, benim hesabım yeterince uzun."

Bunun üzerine bir ağlama nöbetine tutuldum. Emekleyerek ayaklarına gittim, ellerini öptüm, beni bağışlaması için yalvardım. Tabancayı tekrar ellerine verdim ve ölümünün intikamını alması-

nı rica ettim. Çünkü gerçekten de kendi hayatımı vererek onunkini geri alabilseydim, bedeli düşünmezdim. Ama o, zavallıcık, hareketime daha da acı bir şekilde pişman olmam için kararlıydı.

"Bağışlayacak hiçbir şey yok. Sevgili Tanrım, yaşlı bir budala nasıl bir şeydir! Benden, aman Tanrım, gerçekten hoşlandığını düşünmüştüm."

Tam o sırada dehşet verici bir baş dönmesine yakalandı. Bir çocuk gibi bana yapıştı ve bir kadının adını bağırdı. Birazdan, beni tıkayan gözyaşlarıyla seyrettiğim bu kasılma hafifledi ve kesildi. Bilincine tekrar tamamen kavuştu. "Vasiyetimi yazmalıyım," dedi, "cep defterimi çıkar." Dediğini yaptım ve bir kalemle tek sayfaya acele içinde yazdı. "Oğlumun bilmesine izin verme. Acımasız bir köftehordur, oğlum Philip. Senin benden öcünü nasıl aldığını bilmesine izin verme." Sonra birdenbire, "Tanrım," diye haykırdı, "kör oldum." Gözlerinin önünde ellerini çırptı. Sonra inleyen bir fısıltıyla tekrar: "Beni yengeçlere bırakma!" Tek bir nabız atışı bile olduğu sürece ona sadık kalacağıma yemin ettim ve sözümü tuttum. Orada oturdum ve tıpkı babamı beklediğim gibi onu da bekledim ama nasıl farklı, nasıl dehşet verici düşüncelerle! Uzun öğleden sonra boyunca yavaş yavaş kötüleşti. Tüm o süre boyunca onu karınca sürülerinden ve sivrisinek bulutlarından korumak için zorlu bir mücadele verdim: Suçumun tutsağı. Gece çöktü. Böceklerin uğultusu bataklığın karanlık geçitlerinde anında yoğunlaştı. Ama henüz son nefesini verip vermediğinden emin değildim. Nihayet hâlâ kendiminkinin içinde tuttuğum elinin teni, parmaklarımın arasında buz kesti ve özgür olduğumu anladım.

Cep defterini ve ele geçirilmektense ölmeye kararlı olduğumdan tabancasını aldım. Sonra bunların yanında sepeti ve mücevher çantasını da yüklenmiş olarak kuzeye doğru ilerlemeye koyuldum. Gecenin o saatinde bataklık aralıksız bir yaygarayla doluydu. Hepsi de yaşam için zararlı olan her türden hayvan ve böcek kendi katkılarında bulunuyordu. Ancak bu ses hengâmesinin ortasında sanki gözlerim bağlanmış gibi hiçbir şey görmeden yürüdüm. Ayaklarımın altındaki toprak sanki kurbağaların arasında yürü-

yormuşum gibi iğrenç, kaygan bir kıvamda gömülüyordu. Tek rehberim olan kalın çalılığın dokunuşu, beni sürüngenlerin dokunuşu gibi korkutuyordu. Karanlık, nefesime bir tıkaç gibi gem vuruyordu. Doğrusu hiç o gece yolculuğundaki kadar aşırı korkuya maruz kalmadım. Patikanın yükselmeye başladığını fark ettiğimde, hâlâ biraz uzağımda olsa da ayın gümüş aydınlığını gördüğümdekinden daha hissedilir bir rahatlama duydum.

Az sonra cangılın sonunu geçerek gün boyu güneş ışığının altında pişmiş olan heybetli ve azametli ağaçlığın, düzgün kayanın, hilesiz kuru tozun, dağ bitkilerinin hoş kokusunun ve gecenin anlamlı sessizliğinin arasına çıktım. Zenci kanım beni, zarar görmeden o pis kokulu ve hastalıklı bataklıktan geçirmişti. Sadece iyi talih sayesinde onu dolduran, sürünen ve sokan zararlı hayvanlardan kaçmıştım. Artık önümde girişimimin daha kolay kısmı vardı: Adayı geçmek, limana ulaşmayı ve yata alınmayı başarmak. Gece vakti böyle bir yolu babamın tarifine göre izlemek imkânsızdı. Herhangi bir yer işaretini aranıp duruyor ve cehaletimle boş yere yıldızların yerleşimlerine başvuruyordum ki, ileride, uzaklarda bir yerlerden gelen ve acele ile şarkı söyleyen çok sayıda sesin gürültüsü kulaklarıma çalındı.

Neye dayanarak hareket ettiğimi hiç bilmiyorum. Adımlarımı o sesin geldiği tarafa yönlendirdim ve çeyrek saatlik bir yürüyüşle ormandaki geniş bir açıklığın kenarına fark edilmeden vardım. Güçlü ay ve bir ateşin alevleriyle aydınlatılmıştı. Ortasında, üzerinde bir haç yükselen küçük, alçak ve kaba bir bina yer alıyordu. O zaman, uzun süre önce kutsallığı bozulmuş ve vudu ayinlerine terk edilmiş bir şapelden bahsedildiğini hatırladım. Giriş basamaklarının hemen yanında, bir bütün halinde heyecanlı ve sanki dilsiz bir varlıkmış gibi bir ileri bir geri hareket eden siyah bir kütle vardı. Biraz sonra bunun horozlar, yabani tavşanlar, köpekler ile diğer kuş ve hayvanlardan bir yığın olduğunu fark ettim. Hâlâ mücadele ediyorlardı ama çaresizce bağlanmış ve acımasızca birbirlerinin üstüne atılmışlardı. Ateş ve şapel, diz çökmüş hem erkek hem de kadın Afrikalılardan bir çemberle kuşatılmıştı. Bir avuç-

larını garip, hararetli bir yalvarış hareketiyle yarı kapalı olarak gökyüzüne kaldırıyorlar, bir başlarını eğip ellerini önlerinde yere uzatıyorlardı. Bu çifte hareket sıralar boyunca geçtikçe ve tekrar geçtikçe, kafalar, denizdeki dalgalar gibi yükselip alçalıyordu. Ve bu hareketlere uygun bir tempodaymış gibi aceleci ilahi devam ediyordu. Hayatımın pamuk ipliğine bağlı olduğunu ve bir vudu ayinine rastgeldiğimi bilerek, büyülenmiş gibi kaldım.

Az sonra şapelin kapısı açılarak tamamen çıplak ve elinde bir kurban etme bıçağı tutan uzun boylu bir zenci dışarı çıktı. Adamı, daha da tuhaf ve şaşırtıcı bir görüntü takip etti: O da çıplak olan ve iki eliyle birden yüzünün hizasına kaldırılmış açık bir hasır sepet taşıyan Madam Mendizabal. Sepet kıvrılmış yılanlara doluydu. Kadın orada havaya kaldırılmış sepetle dururken, sepetçi söğüdü kafesinden geçerek fırlıyor ve onun kollarının etrafına dolanıyorlardı. Bu manzara karşısında kalabalığın coşkusu aniden daha da yükselmiş gibi göründü. İlahinin perdesi yükselirken temposu ve vurgusu daha düzensizleşti. Sonra, ayın ve ateşin ışığında hareketsiz ve gülümseyerek duran uzun boylu zencinin bir işareti üzerine şarkı söyleyiş kesildi. Ardından bu barbarca ve kanlı törenin ikinci aşaması başladı. Halkanın değişik kısımlarından birbiri ardına, erkek veya kadınlar, ortaya doğru seğirttiler. Rahibenin ve yılanlarının önünde aynı havaya kaldırılmış el hareketiyle, çeşitli yalvarışlarla kalbin en karanlık dileklerini yüksek sesle dile getirerek, başlarını eğip kaldırdılar. Genellikle ölüm ve hastalık lütfu için yakarıyorlardı; düşmanlar veya rakipler için ölüm ya da hastalık. Bazıları bu belaları kendi kanlarından en yakınları için diliyordu. Ve kendisine hiç nazik davranmazlık yapmadığıma yemin edeceğim biri benim için diledi. Her niyazda hâlâ gülümseyen zenci, solundaki çırpınan yığından bir kuş ya da hayvan yakalıyor, bıçakla katlediyor ve gövdesini yere fırlatıyordu. Nihayet başrahibenin sırası gelmiş gibiydi. Sepeti basamakların üzerine yerleştirdi, halkanın merkezine ilerledi. Sürüngenlerin önündeki tozun içinde secde etti. Hâlâ secde ederek, konuşmayla şarkı söyleme arasındaki sesini öyle muazzam, öyle delice bir heyecan ateşiyle yükseltti ki, kanım dehşetle dondu.

"Güç," diye başladı, adını dillendirmediğimiz. "Güç, ne iyi ne de kötü olan ama her ikisinin de altında yatan. İyiden daha kuvvetli, kötüden daha azametli -tüm hayatım boyunca sana taptım ve sana hizmet ettim. Senin sunaklarının üstünde kim kan döktü? Kimin sesi sana metheden şarkılardan kısıldı? Kimin uzuvları senin şenliklerine dalmaktan zamanından önce zayıf düştü? Kim kendi vücudundaki çocuğu katletti? Ben," diye haykırdı, "ben, Metamnbogu! Kendimi, asıl adımla anıyorum. Peçeyi koparıp atıyorum. Ya yardım alacağım ya da can vereceğim. Duy beni, kabarmış bataklığın çamuru, gök gürültüsünün karanlığı, yılanın memesinin ağısı -beni duy ya da katlet! İki şey alacağım, ey şekilsiz olan, ey boşluğun dehşeti -iki şey ya da öleceğim! Beyaz yüzlü kocamın kanı, ah! Bana ver onu. O, vudunun düşmanıdır. Bana onun kanını ver! Ver bir tane daha, ey vahşi rüzgârların koşucusu, ey ölünün kalıntıları ile çimlenen, ey hayatın kaynağı, ey çürümenin kaynağı! Yaşlandım, çirkinleştim. Tanınmıyorum, hayatım için avlanıyorum. Öyleyse bırak hizmetkârın bu eskimiş bedeni bir kenara atsın; bırak başrahiben yeniden hayatının baharına dönsün ve bir kez daha genç bir kız olsun, geçmişteki gibi tüm erkeklerin arzuladığı! Ve ey, efendim ve sahibim, eski topraklardan koparıldığımızdan beri hiç başarılı olmamış bir mucize istediğimden, ruhunun zevk aldığı adağı hazırlamadım mı -boynuzları olmayan çocuğu?"

O, bu sözleri dile getirirken bile, tapınanların çemberinin her yanında büyük bir neşe uğultusu vardı. Yükseldi, alçaldı ve tekrar yükseldi. Sonunda, kısa bir anlığına şapelin içine girmiş olan uzun boylu zenci, kollarında köle kız Cora'nın bedenini taşıyarak tekrar belirdiğinde, bir kendinden geçmeye erişti. Ardından olanları görüp görmediğimi bilmiyorum. Zihnim yeniden berraklaştığında Cora, yılanların önünde basamakların üzerine yatırılmıştı. Bıçaklı zenci üzerinde dikiliyordu. Bıçak havaya kalktı ve bu durum karşısında onları Tanrı adına durmaya davet ederek büyük bir dehşetle çığlık attım.

Yamyam çetesinin üzerine bir sessizlik çöktü. Bir saniye daha, sonra bu sersemliği üstlerinden atarlardı ve ben de kaçınılmaz bir

şekilde can verirdim. Ama Tanrı beni kurtarmaya niyetliydi. Bu sefil insanların sessizliği daha bozulmadan, boş gecede herhangi bir Avrupa fırtınasının kükremesinden daha yüksek sesli, herhangi bir Doğu kasırgasının kanatlarından daha hızlı yol alan bir gürültü yükseldi. Bir siyahlık dünyayı yuttu: Her tarafı boyunca dallı budaklı ve kör edici şimşekle delinen bir siyahlık. Neredeyse saniyesinde, dünyayı yutan tek bir uzun sıçrayışla kasırganın kalbi açıklığa ulaştı. Acı verici bir çarpma duydum ve zihnimde ışıklar söndü.

Tekrar bilincime kavuştuğumda gün doğmuştu. Zarar görmemiştim. Yakın çevremdeki ağaçlar tek bir dal bile kaybetmemişti ve ilk başta kasırganın bir rüyadaki bir ayrıntı olduğunu düşünebilirdim. Ama aslında öyle değildi. Etrafa baktığımda afetten kıl payı kurtulduğumu fark ettim. Fırtına, burada tepeyi ve vadiyi kaplamakta olan ormanda boylu boyunca bir yıkım yolu yarıp geçmişti. Her iki tarafta da ağaçlar, zarar görmemiş olarak sabah havasında sallanıyordu. Ama kasırga ilerleyişinin dosdoğru istikametinde tek bir avı bile ayakta bırakmamıştı. O hattaki her şey; ağaç, insan ya da hayvan, kutsallığını kaybetmiş şapel ve vudu fanatikleri, havanın güçlerinin o kısa öfke nöbeti sırasında alt üst olmuş ve yıkıma uğramıştı. Geçtiği hattın sadece bir iki yarda ötesindeki her şey; gösterişsiz çiçek, ulu ağaç ve şimdi diz çökmüş Tanrı'ya şükranlarını sunan zavallı savunmasız hizmetçi, yeni günün berrak masumiyetinde ve huzurunda sağ salim uyanmışlardı.

Uzun ormanın o gelip geçen sarsıntıyla bir araya yığılan enkazları o kadar karmaşıktı ki, kasırganın yolundan ilerlemek bir insan için imkânsızdı. Doğrusu onu geçtim; öyle bir gayret ve sabırla, o kadar çok tehlikeli kayma ve düşmeyle, ki öbür tarafa vardığımda hem takatim hem de cesaretim benzer şekilde iflas etmişti. Orada gücümü tekrar toplamak için bir süre oturdum. Bir şeyler yerken, -Tanrı'nın iyiliğine nasıl şükredecektim- ulu ağaçlardan kemerin altında hızla bir ileri bir geri giden bakışlarım yanmış bir ağaç köküne takıldı. Evet, ilahi takdirin yol gösteren yardımı sayesinde, tam da izlemem gereken patikaya yönelmiştim. Artık nasıl daha

hafiflemiş bir yürekle yola koyuldum ve nasıl hoşnut adımlarla adanın yukarı kesimlerini kat ettim!

Tamamen hırpani ve yol yorgunu halde dik bir bayırın zirvesine vardığımda ve altımdaki denize baktığımda tam öğle saatiydi. Geceki kasırganın başlattığı köpüklü dalgalar sahilin her tarafına olağandışı bir öfkeyle çarpıyor ve bembeyaz bir şerit yaratıyordu. Ayaklarımın hemen altında sarp ve palmiyeler dikili, taştan kayaların içine yapılmış bir liman vardı. Hemen dışında, dev dalgaların üzerinde bir yukarı bir aşağı hareket eden bir gemi vardı. Serenleri o kadar düzgün, boyası o kadar parlak, her ayrıntısı o kadar şık ve dört dörtlüktü ki, kalbim hayranlıkla doldu. Direk ucunda İngiliz bayrağı uçuşuyordu. Yüksekteki konumumdan, inişli çıkışlı deniz üzerinde sallanırken onun bembeyaz kaplamasının anlık görüntülerini yakalıyordum ve güneşin güverte döşemesindeki pirinçlerin üzerinde parıldadığını görüyordum. Sığınacağım gemi işte oradaydı ve tüm zorluklar arasında geriye tek bir tane kalmıştı: Güvertesine çıkmak.

Nihayet yarım saat sonra havaya savrulan, mavi, kocaman dalgaların çenelerinin arasına girdiği ve kıyıları boyunca şaşırtıcı bir gürültüyle patladığı bir körfezin kenarında ağaçlıktan dışarı çıktım. Ağaçlı bir dağlık burun yatı gizliyordu. Bakir bir ıssızlıkta gözüken kumsalın etrafında bir müddet yürümüştüm ki, emniyet içinde sallandığı doğal bir limana çekilmiş ama terk edilmiş bir kayığa gözüm ilişti. Onu doldurmuş olması gereken adamlar için etrafıma bakındım ve biraz sonra uzakta, ağaçlığın hemen girişinde, bir ateşin kızıl korlarını ve etrafında değişik vaziyetlerde uzanmış bir grup uyuklayan denizciyi gördüm. Onlara doğru yaklaştım; çoğu siyahtı, birkaçı beyaz. Ama hepsi de gemi tayfalarının belirgin nezihliğiyle giyinmişlerdi. Siperli şapkası ve parlayan düğmelerinden bir tanesinin subay olduğunu tahmin ettim. O yüzden onun omzuna dokundum. Fırladı ve hareketinin şiddeti diğerlerini uyandırdı. Hepsi de bana şaşkınlık içinde bakakaldılar.

"Ne istiyorsun?" diye soru sordu subay.

"Yata çıkmak istiyorum."

Bunun karşısında hepsinin de telaşlanmış gözüktüğünü düşündüm. Subay, sert bir havayla bana kim olduğumu sordu. Artık Sör George ile karşılaşana kadar adımı saklamaya karar vermiştim ve dudaklarımdan dökülen ilk isim Señora Mendizabal'inki oldu. Bu sözcük karşısında denizciler arasında bir sarsıntı yaşandı. Zenciler bana tarif edilemez bir heyecanla baktılar; beyazların kendileri de bir parça korku dolu şaşkınlıkla. Aniden yaramazlık hevesim şunu eklemeye teşvik etti: "Ve eğer bu isim sizin kulaklarınıza yabancıysa, beni Metamnbogu diye çağırın."

Hiç bu kadar müthiş bir etki görmemiştim. Zenciler, dün gece vudu kamp ateşinin etrafında fark ettiğim aynı hareketle ellerini havaya kaldırdılar. Önce biri, sonra bir başkası ileriye koştu ve diz çöküp yırtılmış elbisemin eteklerini öptü. Beyaz subay birden küfrederek ve bağırarak onların delirip delirmediğini sormaya başlayınca, renkli denizciler onu omuzlarından tuttular, işitme alanının dışına çıkana kadar bir tarafa sürüklediler. Onu açık ağızlar ve abartılı bir pandomimle çevrelediler. Subay sıkı bir şekilde mücadele ediyor gibiydi. Yüksek sesle güldü. Onun karşı koyma ve itiraz hareketleri yaptığını gördüm. Ama sonunda ya mantıkla alt edildi ya da sadece direnmekten yoruldu, pes etti. Bana yeterince nazikçe ama alttan alta bir parça alaycı tavırla yaklaştı. Ve şapkasına dokunarak "leydim," dedi, "eğer gerçekten de dediğinizseniz, kayık hazır."

Nemerosa'nın -yatın adı buydu- güvertesinde karşılanmam da aynı karmaşık niteliği paylaştı. O muhteşem ve şık yapının, küpeştenin altında kalan kısmı sallanarak ve mavi denizi köpürtüp beyazlaştırarak durduğu yerde yağmurunun içine ancak girmiştik ki, küpeşteye büyük bir denizci kalabalığının başları dizildi; siyah, beyaz ve sarı. Onlar ve kayığın tayfalarını oluşturan birkaçı, benim anlamadığım bir *lingua franca*[18] ile karşılıklı bağrışmaya başladılar. Tüm gözler yolcuya çevrilmişti ve bir kere daha zencilerin ellerini gökyüzüne doğru yükselttiklerini gördüm ama şimdi sanki tutkulu bir hayret ve sevinçle.

18 Ana dili farklı olan insanların iletişim için kullandıkları (hepsinin ana dilinden farklı olan) ortak dil; köprü dil, ticari dil diye de adlandırılır. (ç.n)

Asma merdivenin başında sarı ve gür favorileri olan, efendi görünümlü başka bir subay tarafından karşılandım ve ona Sör George'u görme isteğimi ifade ettim.

"Ama bu değil ki!" diye bağırdı ve duraksadı.

"Biliyorum," diye karşılık verdi beni sahilden getiren diğer subay. "Ama kahretsin ne yapabiliriz? Tüm şu kara derililere bak!"

Onun gösterdiği yönü takip ettim. Ve gözlerim her bir zavallı, cahil Afrikalıya takıldığında, sanki yarı ilahi bir varlığın huzurundaymışçasına başlarını hızla eğip kaldırdılar, eğildiler ve ellerini havaya kaldırdılar. Görünüşe göre favorili subay, derhal astının dediğine gelmişti çünkü artık bana tam bir saygı belirtisiyle hitap ediyordu.

"Sör George adada, leydim. Leydi hazretlerinin izniyle derhal oraya yelken açacağım. Kamaralar hazır. Kamarot! Leydi Greville'i aşağıya götür."

Sonra bu yeni ad altında ve ne düşünebilecek ne de konuşabilecek kadar şaşkınlığa kapılmış olarak, her tarafında silahlar asılı ve sedirlerle çevrilmiş, ferah ve havadar bir kamaraya götürüldüm. Kamarot emirlerimi sordu. Ama o sırada artık o kadar bitkin düşmüş, o kadar sersemlemiş ve alt üst olmuştum ki, ona sadece beni kendi halime bırakmasını işaret ederek bir yastık yığınına gömüldüm. Birazdan, geminin değişen devinimlerinden hareket halinde olduğunu anladım. Berraklaşmaktan çok uzak olan düşüncelerim daha endişeli ve karışık bir hal aldılar. Hayaller onlara karışıp yenmeye başladı ve nihayet hissedilmeyen bir geçişle rüyasız bir uykuya daldım.

Uyandığımda gündüz ve gece geçmiş, tekrar sabah olmuştu. Üzerinde gözlerimi tekrar açtığım dünya tuhaf bir şekilde yukarı ve aşağı hareket ediyordu. Yanımda duran çantadaki mücevherler hep birlikte durmaksızın şıngırdıyordu. Saat ve barometre sarkaçlar gibi ileri geri sallanıyorlardı. Yukarıda, denizciler işlerini yaparken şarkı söylüyorlar, halat ruloları yüksek sesle güverteye inip çarpıyordu. Yine de denizde olduğumu tahmin etmem uzun

zaman aldı. Beni bulunduğum yere getiren trajik, esrarengiz ve anlaşılması güç olayları birbiri adına anımsamam da uzun zaman aldı.

Anımsayınca da, saygı gösterilmiş olmasına şaşırdığım mücevherleri elbisemin göğsüne soktum. Yakındaki bir masanın üstünde gümüş bir çan görerek yüksek sesle çaldım. Kamarot derhal ortaya çıktı. Yiyecek istedim. O arada bana huzursuz edici ve ısrarlı bir tetkikle bakarak masayı kurmaya girişti. Sıkıntıdan kurtulmak için ona, toparlayabildiğim en iyi rahatlık görüntüsüyle, yatların bu kadar çok sayıda mürettebat bulundurmasının alışıldık olup olmadığını sordum.

"Hanımefendi," dedi. "Kim olduğunuzu bilmiyorum ya da nasıl çılgınca bir hevesin sizi kendinize ait olmayan bir ismi ve dehşet verici bir kaderi gasp etmeye sevk ettiğini. Sizi içtenlikle uyarıyorum. Adaya varır varmaz..."

O anda, fark edilmeden girip arkasına gelen ve elini derhal onun omzuna koyan favorili subay tarafından lafı yarıda kesildi. Kamarotun yüzüne işleyen ani solgunluk, amansız ve hastalıklı korku sözlerine tedirgin edici bir katkıda bulundu.

"Parker!" dedi subay ve kapıya doğru işaret etti.

"Evet, Bay Kentish," dedi kamarot. "Tanrı aşkına, Bay Kentish!" Sonra bembeyaz bir yüzle kamaradan kayboldu.

Ondan sonra subay beni oturmaya davet etti. Beni rahatlatmaya başladı ve yemekte bana katıldı. "Leydi hazretlerinin kadehini dolduruyorum," dedi ve bana bir bardak sek rom uzattı.

"Bayım," diye haykırdım, "bunu içmemi mi bekliyorsunuz?"

İçtenlikle güldü. "Leydi hazretleri çok değişmiş," dedi. "O yüzden hiçbir şeyi bir diğerinden daha fazla beklemiyorum."

Hemen ardından beyaz bir denizci içeri girerek hem Bay Kentish'i hem de beni selamladı. Sonra subaya, görünürde bize oldukça yakın geçmesi zorunlu bir yelkenlinin olduğu ve Bay Harland'ın bayrak konusunda kararsız olduğu bilgisini verdi.

"Adaya bu kadar yakınken mi?" diye sordu Bay Kentish.

"Bay Harland'ın söylediği buydu, efendim," diye karşılık verdi denizci bir gıcırtıyla.

"Konuşmasa daha iyi olur bence. Bay Harland'a saygılarımı sunuyorum. Eğer kıvrak bir gemi gibi görünüyorsa yıldızları ve şeritleri[19] çekin. Ama hantalsa ve onu kolaylıkla geride bırakabileceksek John Dutchman'ı[20] gösterin. Bu, denizde her zaman için kabalığın bir başka işaretidir. Böylece dikkat çekmeden bir selamlaşmayı ya da bir tehlike bayrağını görmezden gelebiliriz.

Denizci güverteye gider gitmez, hayret içinde subaya döndüm. "Bay Kentish, eğer adınız buysa, kendi bayrağınızdan utanıyor musunuz?"

"Leydi hazretleri Jolly Roger'dan[21] mı bahsediyor?" diye sordu büyük bir ciddiyetle ve hemen ardından bir kahkaha tufanına kapıldı. "Affınızı dilerim ama işte ilk defa leydi hazretlerinin tez canlılığını tanıdım." İstediğim kadar çabalasam da aşırı yaltakçı ve beylik kaçamaklar dışında, ondan bu muamma ile ilgili bir açıklama koparabildim.

Biz bu şekilde oyalanırken *Nemerosa*'nın hareketleri yavaş yavaş daha az sert bir hal aldı. Aynı zamanda hızı da azaldı ve biraz sonra çapa, ağırkanlı bir dalışla denize salındı. Kentish hemen ayağa kalktı, kolunu uzattı ve beni güverteye götürdü. Orada birçok alçak ve kayalık adacığın arasındaki bir liman ağzında, etrafımızda sayısız deniz kuşu dönüp dururken yatmakta olduğumuzu gördüm. Hemen bordamızın altında bir parça daha büyük bir ada yeşil ağaçlarla doluydu, üzerine birkaç alçak bina yapılmıştı ve oraya oldukça çılgın bir işçiliğe sahip bir iskeleyle yaklaşılıyordu. Biraz ilerimizde kıyıya doğru daha küçük bir tekne demir atmış yatıyordu.

Bir kayık indirilmeden önce dört tarafa göz atmak için ancak vakit bulmuştum. Binmem için yardım edildi, Kentish yanıma oturdu ve çevikçe iskeleye doğru kürek çektik. Vahşi görünümlü, silahlı bir aylaklar kalabalığı, hem siyah hem de beyaz, karaya çı-

19 Birleşik Devletler bayrağı. (ç.n)
20 Hollanda bayrağı. (ç.n)
21 Korsan bayrağı. (ç.n)

kışımıza bakıyorlardı. Gene zenciler arasında söz yayıldı ve gene secdeler ve yukarıya savrulmuş aynı el hareketiyle karşılandım. Bunun karşısında, bu adamların ve kendimi bulduğum kanunsuz, denizlerle çevrili yerin görünüşünden dolayı cesaretim birazcık azalmaya başladı ve Bay Kentish'in koluna yapışarak bunun ne anlama geldiğini anlatması için yalvardım.

"Hayır, hanımefendi," diye karşılık verdi. "*Siz* biliyorsunuz." Sonra beni oldukça geriden takip etmeye devam eden ve hâlâ dönüp korkuyla, diye düşündüm, bakmaya devam ettiği kalabalığın arasından ustaca geçirerek, tıka basa dolu bir avluda tek başına duran bir eve götürdü. Kapıyı açtı ve içeri girmemi rica etti.

"Ama neden? Sör George'u görmek istemiştim."

"Hanımefendi," diye karşılık verdi Bay Kentish, aniden bir gök gürültüsü kadar kızgın görünerek. "Maskeleri indirecek olursak, adını kullandığınız kişi olmadığınız gerçeği dışında, kim olduğunuzu ve ne olduğunuzu bilmiyorum. Ama ne olursanız olun; casus, hayalet, şeytan ya da son derece düşüncesiz bir maskara, derhal eve girmezseniz size gününüzü gösteririm." Konuşurken arkasına, takip eden siyahlar kalabalığına huzursuz bir bakış attı.

İkinci bir kez tehdit edilmeyi beklemedim. Hemen ve küt küt atan bir kalple itaat ettim. Bir saniye sonra kapı dışarıdan kitlenmiş ve anahtar çıkarılmıştı. İçerisi uzun, alçak ve tamamen mobilyasızdı. Neredeyse baştan sona şeker kamışı, katran fıçıları ve eski katranlı halatla ve başka acayip, son derece yanıcı malzemeyle doluydu. Ayrıca sadece kapı kilitli değildi, tek pencere de demir parmaklıkla çevrilmişti.

O sırada o kadar aşırı derecede sersemlemiş ve korkmuştum ki, bir kere daha Bay Caulder'ın kölesi olmak için yıllarımı verirdim. Pencere parmaklıklarının dışında oldukça siyah bir zencinin yüzü belirip de bana buyurgan bir şekilde yaklaşmamı işaret ettiğinde, hâlâ ellerim kenetlenmiş, bir çaresizlik timsali olarak, hurdalıkta etrafıma bakarak ya da gözlerimi gökyüzüne kaldırarak duruyordum. Ona uydum ve hemen tam bir coşku içinde bana bilmediğim ve barbarca bir lisanda uzun bir konuşma yöneltti.

"İtiraf edeyim," diye haykırdım alnımı tutarak, "tek bir kelime bile anlamadım."

"Anlamadınız mı?" dedi İspanyolca. "Vudunun güçleri nasıl da, nasıl da muhteşem! Tüm zihni değişmiş! Ama ey başrahibe, bu kafese kapatılmanıza neden izin verdiniz? Neden kölelerinizi hemen sizi savunmaları için çağırmadınız? Hepsinin sizi öldürmek için düzenlendiğini anlamadınız mı? Tek bir kıvılcımla bu çürük ev alevlere kapılır. Ve heyhat! O zaman kim başrahibe olur? Ve mucizenin faydası ne olur?"

"Tanrım! Sör George'u göremez miyim? Onunla, onunla konuşacak kadar yaklaşmalıyım. Ah! Beni Sör George'a götür!" Sonra korkum cesaretimi iyice yenerek dizlerimin üstüne çöktüm ve tüm azizlere dua etmeye başladım.

"Hay Allah! İşte geliyorlar!" Siyah kafası hemen pencereden geri çekildi.

"Tüm hayatım boyunca böyle bir saçmalık duymadım," diye bağırdı bir ses.

"Eh, hepimiz öyle söylüyoruz Sör George," diye yanıtladı Bay Kentish'in sesi. "Ama kendinizi bizim yerimize koyun. Zencilerin sayısı neredeyse bire karşı ikiydi. Ayrıca bana kalırsa, kusura bakmayın efendim, akıllarına koydukları fikri düşününce bu yanlışlığın meydana gelmiş olmasını hepimiz için kıymetli bir şans olarak görüyorum."

"Bu bir şans meselesi değil, bayım. Emirlerimle ilgili bir mesele ve inan bana Kentish, ya Harland, ya sen ya da Parker -veya vallahi üçünüz birden- bu iş yüzünden sallanacaksınız. Bana anahtarı ver ve defol."

Hemen ardından anahtar kilitte döndü. Eşikte, 40-50 arası bir yaşta, oldukça kararsız bir yüz ifadesi, iri yarı ve yakışıklı bir yapısı olan bir beyefendi belirdi.

"Sevgili genç hanım, siz de kimin nesisiniz?"

Ona telaşlı sözcüklerle hikâyemi anlattım. İlk baştan itibaren beni kafanızda zar zor canlandırabileceğiniz bir şaşkınlıkla din-

ledi. Ama Señora Mendizabal'in kasırgada ölmesine geldiğimde, açıkça havaya sıçradı.

"Sevgili çocuğum," diye haykırdı, beni kollarının arasında sıkıca tutarak. "Baban olabilecek bir adamı mazur gör! Bu doğduğumdan beri aldığım en iyi haber. Çünkü o melez cadaloz, karımdan başkası değildi." Sevinçten acizleşmiş gibi bir katran fıçısının üzerine oturdu. "Olur şey değil. Bunun Tanrı'ya inanmam için aklımı çeldiğini itiraf etmeliyim. Peki, ama senin için ne yapabilirim?"

"Sör George, zaten zenginim. Tek talebim sizin korumanız."

"Bir şeyi anla," dedi, büyük bir canlılıkla. "Asla evlenmem."

"Bunu teklif etmeye cüret etmemiştim," diye feryat ettim, neşemi bastırmayı başaramayarak. "Sadece İngiltere'ye götürülmeyi amaçlıyorum; kaçak kölelerin doğal yuvası."

"Tamam. Açıkçası bu neşelendirici haberler için sana borçluyum. Ayrıca babanın bana faydası dokunmuştu. Artık iş hayatımda beni geçindirmeye yetecek ufak bir gelir edindim: Bir mücevher madeni, bir tür denizcilik acentesi, vesaire. Şirketimi feshedip bekâr olarak basit bir yaşlılık dönemi geçirmek için Devonshire'daki evime çekilmek üzereyim. Yapılan iyilik karşılıksız kalmaz. Bu ada, bu ufak şenlik ateşi hazırlıkları ve talihsiz evliliğimin tüm öyküsü hakkında dilini tutmaya söz verirsen, eh, seni *Nemerosa'da* eve götürürüm."

Koşullarını memnuniyetle kabul ettim.

"Bir şey daha! Merhum karım siyahlar arasında bir tür büyücüydü ve hepsi de onun tekrar senin hoş görünümünde hayata döndüğüne inanıyor. Şimdi, istersen bu hayali devam ettirme lütfunu gösterebilirsin. Ve onlara vudunun ya da adı her neyse onun yetkisiyle, bu andan itibaren kutsal bir kişilik olduğuma yemin edersin."

"Yemin ederim. Babamın hatırası adına ve bu asla bozmayacağım bir söz."

"Herhangi bir yeminden çok büyük ölçüde sana güvenirim," diye karşılık verdi Sör George kıkırdayarak. "Çünkü sadece kaçak

bir köle değilsin. Aynı zamanda, kendi ifadene göre hatırı sayılır miktarda çalıntı malın var."

Dilim tutulmuştu. Doğru olduğunu biliyordum. Bir anda o mücevherlerin artık benim olmadığını fark ettim ve benzer çabuklukla iade edilmeleri gerektiğine karar verdim; evet, henüz kazandığım özgürlüğe mal olsa bile. Başka her şeyi unutarak, oturup gülümseyerek beni seyreden Sör George'u unutarak, Bay Caulder'ın cep defterini çıkardım ve ölmekte olan adamın vasiyetini karaladığı sayfayı çevirdim. Onu okurkenki mutluluk ve pişmanlık ıstırabımı nasıl tarif edebilirim! Çünkü kurbanım sadece beni azat etmemişti, ayrıca mücevher çantasını da bana miras bırakmıştı.

Basit öyküm sonuna yaklaşıyor. Sör George ve yeniden gençleşmiş karısı rolümle ben, zencilerin arasında kol kola boy gösterdik ve gemiye binme yerine kadar tezahüratlarla takip edildik. Orada Sör George, arkasına dönerek eski yoldaşlarına mertçe bir havada teşekkür ve veda ettiği bir konuşma yaptı. Sonlarına doğru hâlâ hatırladığım bazı ifadelerle saldırdı. "Eğer siz eşraftan biri parasını kaybederse," dedi, "sakın bana gelmesin. Çünkü öncelikle onu öldürtmek için elimden geleni yaparım ve bunda başarısız olursam da onu kanuna teslim ederim. Şantaj bana işlemez. Her şeyi tek seferde kaybetmeyi göze almayı, yavaş yavaş parçalanmaya tercih ederim. Sizin birinize bile tek kuruş vermektense açığa çıkarılıp asılmayı tercih ederim." Aynı gece sefer halineydik ve karşıya New Orleans limanına geçtik. Orada, kutsal bir emanet olarak cep defterini Bay Caulder'ın oğluna gönderdim. Bir hafta içinde tüm adamların ücreti ödenmiş, yeni adamlar tayfa olarak alınmış ve *Nemerosa* yaşlı İngiltere için demir almıştı.

Daha keyifli bir yolculuk hayal etmek zordur. Sör George elbette vicdanlı bir adam değildi ama kendini gençlere doğal olarak sevdirecek yapmacıksız bir neşeli kişiliği vardı. Onun, parlamentoya döndüğü ve denizcilik işleriyle ilgili tecrübelerini ulusun hizmetine sunduğu bir geleceğin planlarını tasarlamasını dinlemek ilginçti. Ona, özel bir yatla korsanlık yapma fikrinin orijinal olup

olmadığını sordum. Bana öyle olmadığını söyledi. "Bir yat, Bayan Valdevia," diye fikrini belirtti, "ayrıcalıklı bir baş ağrısıdır. Kim kaçakçılık yapar? Kim Batı İskoçya'nm nehirlerindeki somonları çalar? Kim karışmaya cüret ederlerse bekçileri acımasızca döver? Yatların mürettebatı ve sahipleri. Benim tek yaptığım sınırı azıcık genişletmek ve tarafsız görüşümü sorarsanız, tek başıma olduğumu hiç sanmıyorum."

Kısacası iyi arkadaş olmuştuk ve baba kız gibi yaşadık; her ne kadar, elbette ki ondan sadece ahlaki üstünlüğe bağlı o saygıyı esirgesem de...

İngiltere'ye hâlâ birkaç günlük yolumuz varken, Sör George bir dış hat gemisinden bir deste gazete edindi. O ölümcül andan sonra da talihsizliklerim tekrar başladı. O akşam haberleri okuyarak ve İngiltere'nin çöküşü ile donanmanın sefil durumu hakkında saygıdeğer yorumlar yaparak kamarada otururken, aniden yüz ifadesinde bir değişiklik fark ettim.

"Selam!" dedi. "Bu kötü, Allah belasını versin kötü, Bayan Valdevia. Sağduyuyu dinlemediniz, o cep defterini Caulder denen adamın oğluna gönderdiniz."

"Sör George, bu benim görevimdi."

"En azından karşılığını çok güzel aldınız ve buna çok hayıflansam da benim, her şeyden önce sizinle işim bitti. Caulder denen herif sizin iadenizi talep ediyor."

"Ama bir köle İngiltere'de güvendedir."

"Öyle, valla! Ama talep ettiği bir köle değil, Bayan Valdevia, bir hırsız. Sessizce vasiyeti imha etmiş ve şimdi sizi babanızın iflas mallarından yüz bin pound değerinde mücevher çalmakla suçluyor."

Bu iğrenç suçlama ve talihsiz kaderimle ilgili endişeler beni öylesine kızgınlıkla doldurmuştu ki, dost canlısı baronet beni rahatlatmak için acele etti.

"Canınızı sıkmayın. Elbette sizle ilişiğimi keseceğim. Benim konumumdaki bir adam -baronet, köklü bir aile ve her şey- etra-

fındaki dostlar konusunda fazla istisnai olamaz. Ama size ne diyeceğim, kızdırılmadığım zamanlarda kahrolası iyi kalpli bir yaşlı adamım. Size bir miktar hazır para ödünç vereceğim, Londra'daki iyi bir avukatın adresini vereceğim ve sizi şüphe uyandırmadan karaya çıkarmanın bir yolunu bulacağım."

Her ayrıntıda, söz verdiği kadar iyiydi. Dört gün sonra *Nemerosa*, karanlık bir gecenin örtüsü altında İngiltere sahilindeki belirli bir limana doğru bir kanaldan geçti ve sarılmış küreklerin çekildiği bir kayık, beni demiryolu istasyonundan bir taş atımı uzaktaki kumsalda kıyıya çıkardı. Sör George'un talimatlarıyla yönlendirilerek, oraya doğru dolambaçlı bir yolu el yordamıyla izledim. Sonra kürklü bir erkek ceketine sarınmış olarak platformdaki bir sıraya oturup günün doğmasını bekledim. Binanın pencerelerinden birinin ardında bir ışık yandığında hâlâ karanlıktı. Doğu da şafağın yumuşak renkleriyle henüz tutuşmamıştı ki, fener taşıyan bir hamal kapıdan çıktı ve kendini talihsiz Terasa ile yüz yüze buldu. Her tarafına bakındı. Şafağın gri alacakaranlığında limanın ıssız bir şekilde uzandığı görülüyordu ve yat çok önce ortadan kaybolmuştu.

"Siz de kimsiniz?" diye haykırdı.

"Ben bir yolcuyum," dedim.

"Peki, nereden geliyorsunuz?"

"İlk trenle Londra'ya gidiyorum."

Bu şekilde, bir hayalet ya da yeni yaratılmış biri gibi mücevher çantasıyla birlikte İngiltere sahillerinde karaya çıkarılmıştı. Bu sessiz biçimde, bir geçmişi ya da adı olmadan yeni ülkedeki milyonlar arasında yerini almıştı.

O zamandan beri avukatımın taktikleriyle yaşadım. Kendi halinde pansiyonlarda gizlenmiş olarak, Kübalı casuslarca izim sürülerek, özgürlüğü ve şerefimi ne zaman kaybedeceğimi bilmeyerek.

KAHVERENGİ SANDIK (*devamı*)

Bu öykünün Harry Desborough'un düşünceleri üzerindeki etkisi hızlı ve ikna ediciydi. Güzel Kübalı zaten çok sevimliydi. Şimdi onun gözünde, kendi cinsiyetinin en romantiği, en masumu ve en talihsizi de olmuştu. Hissettiklerini dile getirebilecek kelimelerden yoksundu: Nasıl bir merhamet, nasıl bir takdir, bu kadar canlı ve maceralı bir yaşama karşı nasıl da gençlere özgü bir gıpta. "Ah! Hanımefendi!" diye başladı. Sonra o kesme işaretine uygun hiçbir lisan bulamayarak, kadının elini yakaladı ve kendininkinin içinde kuvvetlice sıktı. "Bana güvenin," diye ekledi, sersemce bir haraketle. Ardından odadan ve ışıldayan büyücünün çemberinden öyle veya böyle dışarı çıkarak, kendini düşmüş bir melek gibi, yabancı açık havada sıkıcı evlere bakarken, gelip geçenlere hayret ederken buldu. Ayrılırken kadın ona gülümsemişti ve o nasıl anlamlı, nasıl harika bir gülümsemeydi! Hatıra kalbinde asılı kalmıştı ve müzik çalınan bildik bir restoranın yolunu bulduğunda -sanki cennetteymiş gibi- flütler yemeğine eşlik etti. Notalar o ayrılık gülümsemesinin melodisine uyuyorlardı; gülümsemeyi adamın arzuladığı şekilde yorumluyor ve parlatıyorlardı. Ve basit, bir parça da sıkıcı hayatında ilk defa müzikten hoşlandığını fark ediyordu.

Sonraki gün ve bir sonraki, düşünceleri o nefis melodiye göre hareket etti. Kâh onu görüyor ve güler yüzle karşılanıyor; kâh onu hiç görmüyor; kâh onu görüyor ve bir kenara atılıyordu. Merdivenlerde kadının ayak sesini duymak onu kendinden geçi-

riyordu. Arayıp bulduğu ve okuduğu kitaplar hep Küba ile ilgiliydi ve dolaylı olarak ondan bahsediyordu. Dahası, tam da ev sahibesinin oturma odasında öyle bir kasırgayı anlatan bir tane bulmuştu. Kadının ifadesini en küçük ayrıntısına kadar doğruluyordu -doğrulamak gerekli olsaydı-. Kısa zamanda, acemi bir aşkın haddini bilmezliği için âşığın kendini hor gördüğü o en sevimli ruh haline kapılmıştı. O kimdi ki? Sıkıcı, sıradan, işsiz, hiç macera yaşamamış, ahlâksız, yalancı bir adam; onun gibi ateş ve havadan yaratılmış, hayatın benzersiz yollarıyla kutsanmış ve güzelleşmiş birine göz diksindi? Daha fazla layık olmak için ne yapmalıydı? Nasıl bir fedakârlıkla o gözlerin dikkatini kendisi gibi dünyevi bir yaratığın üzerine çekebilirdi?

Bu durumda, iyi kalpli bir delikanlı olduğundan utangaç müdavimlerinin, yarı evcil kedilerin ve Çocuk Hastanesi'nin pencereleri önünde dolanan ziyaretçilerin arasından bir tanıdık çevresi edindiği meydanın taşralı mahremiyetinin yolunu tuttu. Orada kendi yetersizliğinin derinliğini ve tapınılan varlığın aşırı mükemmelliğinin yüceliğini düşünerek yürüdü. Kâh hasta çocuklardan birinin erkek kardeşine hoş bir söz söylemek için yeryüzüne iniyor, kâh büyük bir çabayla nefes alarak kadınların kraliçesini, hayatının gün ışığını hatırlıyordu.

Ne yapacaktı? Terasa'nın, öğleden sonraya doğru evden ayrılma alışkanlığında olduğunu gözlemişti. Bir ihtimal Küba casuslarından gelecek bir tehlikeye denk gelebilir, bu durumda bir dostun varlığı dengeyi onun lehine çevirebilirdi. Öyleyse onu takip etse nasıl olurdu? Eşlik etmeyi teklif etmek burnunu sokmak gibi görünebilirdi. Göz göre göre onun izini sürmek açıkça saygısızlıktı. Kendini, bazı açılardan onun için nahoş bir düşünce olsa da, bir dedektifin maharetiyle yapabileceğinden şüphe etmediği sinsi bir role mecbur kalmış buldu.

Ertesi gün planını eyleme geçirmeye girişti. Ne var ki, Tottenham Meydanı yolunda Señorita aniden geriye döndü ve her türlü memnuniyet ve şaşkınlık belirtisiyle onunla yüz yüze geldi.

"Ah! Señor, bazen şanslı oluyorum!" diye haykırdı. "Bir haber-

ci arıyordum." Sonra gülüşlerin en tatlısıyla onu Londra'nın doğu ucuna, bulmayı başaramadığı bir adrese gönderdi. Bu, gezgin şövalye için acı bir ilaçtı. Ama akşam sonuçsuz bir gezinmeden tükenmiş ve fiyaskosundan dolayı canı sıkkın olarak geri döndüğünde kadın, onu, böylesinin daha iyi olduğunu çünkü fikrini değiştirdiğini ve uzun süredir notundan pişmanlık duyduğunu söyleyip itiraz ederek, dostça bir neşeyle karşıladı.

Ertesi gün, merhamet ve cesaretle yanarak ve Teresa'yı hayatı pahasına korumaya kararlı olarak çabalarına kaldığı yerden devam etti. Ama onu acı verici bir şok bekliyordu. Dar, sessiz Hanway Sokağı'nda kadın aniden etrafında döndü ve ona, adam için yepyeni bir deneyim olan bir tavır ve gözlerinde bir bakışla seslendi: "Beni takip ettiğinizi mi düşünmeliyim, Señor? İngiliz beyefendilerinin tarzı bu mudur?"

Harry, affedilmek için utanç içinde en alçaltıcı özürlere ve ricalara boğuldu, daha fazla rahatsız etmemeye söz verdi ve sonunda süngüsü düşmüş, kederli bir şekilde salıverildi. Engelleme kesindi; hizmet için bu yoldan vazgeçti. Bir kere daha pişmanlık ve aşkla dolu, hayran olunacak ve budala, yaşlı adamların küçümsemesi ve imrenmesi için uygun bir hedef olarak, meydanda ya da terasta aylak aylak dolaşmaya başladı. Bu boş saatlerde sevdiğini görebilmek için talihe yaltaklanırken, doğal olarak eve gelenlerin tavır ve görünüşlerini incelemeye başladı. Genç hanımın sadece ara sıra gelen tek bir ziyaretçisi vardı. Boyu posu iri ve bir tek Amerikalı bir yardımcı papaz tarzındaki kuşku uyandırıcı bir keçisakalı süsü ile ayırt edilebilecek bir adam. Görünüşündeki bir şey Harry'nin sinirlerini bozuyordu. Günler geçtikçe bu hoşlanmama arttı ve nihayet güzel Kübalıyı onun kim olduğu hakkında sorgulamak için cesaretini topladığında, aldığı cevapla daha da perişan oldu.

"O beyefendi," dedi, bir gülümseme yüzüne yerleşmek için mücadele ederken, "o beyefendi, sizden saklamıyorum, benimle evlenmek istiyor ve bana son derece saygıdeğer bir hevesle baskı yapıyor. Heyhat! Ne demeliyim? Ben, sahipsiz Terasa, böyle talepleri nasıl reddederim ya da kabul ederim?"

Harry daha fazla konuşmaya korktu. Berbat bir kıskançlık sancısı onu dondurdu ve nezaketle iznini isteyecek zihin kuvvetini ancak buldu. Odasının yalnızlığında kendini her türlü umutsuzluk gösterisine bıraktı. Señorita'ya tutkuyla tapıyordu. Ama ruhunu karartan sadece onun bir başkasıyla olası evliliğinin düşüncesi değildi, talibinin ona layık olmadığına dair sarsılmaz inancıydı. Bir düke, piskoposa, muzaffer bir generale ya da aşikâr niteliklerle donanmış herhangi bir adama, onu bir tür acı neşeyle bırakırdı. Kendini evlilik merasimini uzaktan izlerken görebiliyordu. Kendini, artık mücevherinden yoksun kalmış eve dönerken görebiliyordu. Ve kederi için ağlayacak olsa da, buna asilce dayanabileceğini hissediyordu. Ama bu mesele daha farklı görünüyordu. Adam açıkça bir beyefendi değildi. Ürkmüş, korkak, suçlu bir duruşu vardı; tırnakları siyah, bakışları kaçamaktı. Aşkı belki de bir bahaneydi. Belki de bu anlaşılmaz maskenin atında bir Küba casusuydu! Harry, bu şüpheleri gidereceğine yemin etti ve ertesi akşam ziyaretin alışıldık saatinde, bakışlarının meydanın üç girişine hâkim olabileceği bir noktaya yerleşti.

Az sonra bir dört tekerlekli takırdayarak kapıya geldi. Keçisakallı adam indi, arabacıya ücretini ödedi ve Harry, onun sırtına kaldırılmış bir sandıkla eve girdiğini gördü. Yarım saat sonra sandık olmadan tekrar dışarı çıktı ve doğuya doğru hızlı bir yürüyüş tutturdu. Desborough da, Teresa'yı takip etmekte gösterdiği aynı beceri ve temkinle onun hayranının izini sürmeye başladı. Adam, belirgin bir ilgiyle küçük meyve satıcılarının ya da tütüncülerin mallarını inceleyerek aylak aylak dolaşmaya başladı. İki defa aceleyle önceki istikametine geri döndü ve sonra, sanki anlık bir tereddüdü aniden yenmiş gibi bir kere daha kararlı ve hızlı adımlarla Lincoln Hanı yönünde yola koyuldu. Nihayet ıssız bir ara sokakta geri döndü. Yaşlanmış ve beyazlaşmış gözüken bir yüzle Harry'ye yaklaşarak, biraz haşin bir ifadeyle, beyefendiyi daha önce de görme zevkine erişmemiş mi olduğunu sorguladı.

"Gördünüz bayım," dedi Harry, bir parça mahcup ama tam bir cesaret gösterisiyle. "Ve sizi kasten izlediğimi inkâr etmeyeceğim.

Şüphesiz," diye ekledi, tüm erkeklerin aklının sürekli Terasa'yla dolu olduğunu zannettiğinden, "sebebimi tahmin edebilirsiniz."

Bu sözler karşısında keçisakallı adam sarsakça bir titremeye kapıldı. Bir kaç saniye boyunca korkusunun kendisini yoksun bıraktığı konuşma yetisini kazanmaya çalışıyor gibi gözüktü. Sonra etrafında hızla topaç gibi dönerek, olabilecek en çılgın koşma süratiyle tabanları yağladı.

Harry ilk başta o kadar afallamıştı ki, kovalamayı unutmuştu. Aklını tekrar başına topladığında, keçisakallı adamın Holborn'un hareket halindeki kalabalığında gözden kaybolan bir faytona binişinin anlık görüntüsüyle ödüllendirildi.

Harry, bu alışılmadık davranıştan kafası karışmış ve canı sıkılmış halde Queen Meydanı'ndaki eve döndü ve ilk defa olarak güzel Kübalının kapısını çalmaya cüret etti. Kadın onu içeriye davet etti. Kadını, oldukça yıkılmış bir ruh halinde, kahverengi ahşap bir sandığın yanında diz çökmüş olarak buldu.

"Señorita," diye patladı. "O adamın kişiliğinin, sizin inanmanızı istediği gibi olduğundan şüpheliyim. Beni gördüğünde ve doğrusu onu izlediğimi kabul ettiğimdeki tavrı, dürüst bir adamın tavrı değildi."

"Ah!" diye haykırdı kadın, ellerini sanki umutsuzluk içindeymiş gibi yukarı kaldırarak. "Don Kişot, Don Kişot, gene mi yel değirmenlerine karşı mızrakla saldırdınız?" Sonra bir kahkahayla, "zavallıcık!" diye ekledi. "Onu nasıl da korkutmuş olmalısınız! Çünkü Küba yetkililerinin burada olduğunu ve zavallı Teresa'nızın yakında ele geçirileceğini biliyor. Orada, avukatımın bürosundaki mütevazı bir kâtip bile kendini her an silahlı casusların avı olarak bulabilir."

"Mütevazı bir kâtip mi? Ama bana onun sizinle evlenmek istediğini söylemiştiniz!"

"Siz İngilizlerin şaka diye adlandırdığınız şeyden hoşlandığını sanmıştım. İşin doğrusu, o benim avukatımın kâtibi ve bu akşam talihsiz haberler vermek için buradaydı. Çok güç durumdayım, Señor Harry. Bana yardım eder misiniz?"

Bu son derece memnun edici sözler karşısında Harry'nin kalbi sevinçten havalara uçtu. Ve hizmet düşüncesiyle alevlenen umut, gurur ve kendine saygı içerisinde, kadının şakasının üzerinde durmayı unuttu. "Soruyor musunuz?" diye haykırdı. "Yapabileceğim ne var? Bana sadece söyleyin."

Güzel Kübalı, kesinlikle samimi bir heyecanın belirtileri içinde elini sandığın üzerine koydu. "Bu sandıkta mücevherlerim, kâğıtlarım ve kıyafetlerim var. Tek kelimeyle beni hâlâ Küba'ya ve korkunç geçmişime bağlayan her şey. Şimdi İngiltere dışına kaçırılmaları gerek. Yoksa avukatımın görüşüne göre telafi edilemeyecek şekilde mahvolurum. Yarın İrlandalı bir posta vapurunda güvenilir bir adam sandığı bekliyor olacak. Henüz çözülmemiş olan sorun; onu Holyhead'e kadar taşıyacak, buharlıya yerleştirecek ve derhal şehre dönecek birini bulmak. O, siz olur musunuz? Yarın ilk trenle ayrılır, Kübalı casuslarla çevrili olduğunuzu hâlâ aklınızda tutup emirlere dakik bir şekilde uyar mısınız? Ve arkanıza bir kere bile bakmadan ya da amacınızı ele verecek tek bir hareket bile yapmadan, sandığı götürmeniz gereken yere bırakıp derhal kıyıya döner misiniz? Bunu yapıp dostunuzu kurtarır mısınız?

"Tam olarak anlamıyorum-" diye başladı Harry.

"Ben de daha fazla değil... Avukatın emirlerine uyduğumuz sürece de bu gerekli değil."

"Señorita," diye karşılık verdi Harry ciddiyetle. "Bence bu kesinlikle, seve seve her şeyi yapabilecekken, sizin için yapabileceğim çok ufak bir şey. Ama tek bir şey söylememe izin verin. Londra, hazineniz için güvenli değilse sizin için de uzun süre güvenli kalamaz. Ve doğrusu, avukatınızın planını bir parça doğru anlıyorsam, döndüğümde sizi çoktan kaçmış bulmaktan korkuyorum. Çok akıllı sayılmam ve sadece basitçe kalbimden geçenleri söyleyebilirim: Sizi sevdiğimi ve sizden bir daha hiç haber almamaya dayanamayacağımı. Hizmetkârınız olmaktan fazlasını dilemiyorum. Sadece sizden haber almaktan daha fazlasını talep etmiyorum. Ah! Bana bu kadarını söz verin!"

"Haber alacaksınız," dedi, bir duraksamadan sonra. "Size söz

veriyorum, alacaksınız." Ama ciddiyetle konuşmuş olsa da, yüzünde büyük bir mahcubiyet ve güçlü bir duygu çatışmasının izleri belirdi.

"Size söylemek isterim ki," diye sürdürdü Desborough, "kaza eseri..."

"Kaza mı? Niye öyle söylüyorsunuz?"

"Bilmiyorum. Dönüşümden önce gitmiş olabilirsiniz ve uzun süre tekrar karşılaşamayabiliriz. O yüzden şunu bilmenizi istiyorum: Bana sigarayı verdiğiniz günden beri, asla bir kere bile, tek bir kere bile aklımdan çıkmadınız. Size bir şekilde yardımı olacaksa, beni o kâğıt parçası gibi buruşturup ateşe verebilirsiniz. Sizin için seve seve ölürüm."

"Gidin! Şimdi derhal gidin! Aklım allak bullak. Neyden bahsettiğimizi zar zor anlıyorum. Gidin. İyi geceler ve ah, sağ salim dönün!"

Tekrar kendi odasına döndüğünde korku dolu bir neşe genç adamın zihnini ele geçirdi. Kadının yüzünün aniden bembeyaz olmasını ve son sözlerinin kırık dökük ifadesini anımsayınca, kalbi aynı anda havalara uçtu ve şüpheye düştü. Doğrusu aşk ona trajik bir maskede görünmüştü. Yine de ne fark ederdi ki; çünkü en azından aşk vardı, çünkü en azından o da ayrılmalarından rahatsız olmuştu? Yatağa bu rengârenk düşüncelerle gitti. Tüm gece boyunca Teresa'nın beyaz yüzü onu hâlâ tedirgin ederekten, dile getirilmemiş düşüncelerle kıvranarak rüyalar arasında gezindi ve gün ağarırken bir tür dehşetle aniden yataktan fırladı. Neredeyse kalkma zamanı gelmişti. Giyindi, önceki geceden kendisi için hazırlanmış soğuk yiyeceklerle kahvaltısını yaptı. Sonra sandığı almak için tanrıçasının odasına gitti. Kapı açıktı. İçeride acayip bir düzensizlik egemendi. Tüm mobilya kenara çekilmiş ve odanın ortası sanki zihni işkence çeken bir varlığın arşınlaması için ayak bağlarından arındırılmıştı. Ancak sandık, üzerinde şu sözlerin yazılı olduğu bir kâğıtla orada duruyordu: "Harry, sen gitmeden geri dönmüş olmayı umuyorum. Teresa."

Saatini masada önüne koyarak beklemek için oturdu. Ona Harry diye hitap etmişti. Bu, gününü güneş ışığıyla doldurmak için yeterli olmalıydı, diye düşündü. Yine de odanın o dağınık görüntüsü keyfini bozuyordu. Yatak odasının kapısı ardına kadar açık duruyordu. Kutsal şeylere saygısızlık yapmamak için gözlerini başka tarafa çevirse de, yatakta uyunmamış olduğunu fark etmemek elinde değildi. Saatinin hareket eden ibresi onu gecikmeden yola koyulmaya çağırdığında hâlâ bunun ne anlama geldiği üzerine kafa yoruyor, hâlâ kendini her şeyin yolunda olduğuna ikna etmeye çalışıyordu. Kendisi, her şeyden önce sözünün eri bir adamdı. Bir araba tutmak için Southampton Row'a koştu ve sandığı ön koltuğa koyarak istasyona doğru ayrıldı.

Sokaklar yeni yeni canlanıyordu. Gözlerini oyalayacak çok az şey vardı ve genç adamın dikkati sessiz yol arkadaşında toplanmıştı. Bir tarafına, şu adresi taşıyan bir kart iliştirilmişti: "Bayan Doolan, Dublin yolcusu. Cam. Dikkat edin." Duygusal bir sarsıntıyla kalbinin güzel tanrıçasının belki de Doolan adını kullanmaya zorlandığını düşündü ve kartı daha da incelerken istikrarlı bir şekilde ruhuna çöken amansız, kasvetli bir sıkıntıyı hissetti. Boş yere bu gelgitle mücadele etmeye çalıştı, boş yere silkindi ya da ıslık çalmaya çalıştı. Yaklaşmakta olan bir darbe hissinin önüne geçemiyordu. Dışarıya baktı. Uzun, boş sokaklarda araba, herhangi bir takipçi izi olmadan yoluna devam ediyordu. Kulak kabarttı ve tekerleklerin yol üzerindeki sarsıntısına ilaveten, sandıktan geliyormuş gibi görünen belirgin bir düzenli, sakin sesin farkına vardı. Kulağını kapağa dayadı. Bir an için hafif bir tıklama algılıyor gibi geldi; bir an sonra ses gitmişti, ne kadar yakından kulak verse de tekrar yakalayamadı. Kendi kendine güldü ama kasvet devam ediyordu ve bir varışın alışıldık rahatlamasından daha fazlası içinde istasyonun önünde arabadan atladı.

Muhtemelen amacı için yeterli olsun diye Terasa, gerekenden yaklaşık yarım saat önce bir zamanı söylemişti. Harry sandığı, onu el arabasına yerleştiren hamala emanet edince platformda canlı bir şekilde volta atmaya başladı. Biraz sonra kitap tezgâhı

açıldı ve birisi kolunu yakaladığında, genç adam kitaplara bakıyordu. Döndü ve sıkı bir şekilde peçesini örtmüş olsa da güzel Kübalıyı derhal tanıdı.

"O nerede?" diye sordu ve sesinin sertliği adamı şaşırttı.

"O mu? Ne?"

"Sandık. Onu hemen bir arabaya koyun. Korku dolu bir acele içindeyim."

Bu değişikliklere hayret ederek ama onu sorularla sıkmaya cesaret edemeyerek, denileni yapmak için koşturdu. Araba yakına geldiğinde ve sandık öne yerleştirildiğinde kadın biraz uzakta kaldırıma çıktı ve adama takip etmesi için işaret etti.

"Şimdi," dedi, hâlâ ilk başta adamı etkileyen o duygusuz ve sakin tonda. "Holyhead'e tek başınıza gitmelisiniz. Buharlının güvertesine çıkın ve ekose pantolonlu, pembe atkılı bir adam görürseniz, ona her şeyin ertelendiğini söyleyin. Göremezseniz," diye ekledi, hıçkırıklı bir iç çekişle, "önemi yok. Öyleyse, hoşça kalın."

"Teresa, arabana bin. Ben de seninle geleceğim. Bir sıkıntı içindesin, belki de bir tehlike ve tamamını öğrenene kadar sen bile, seni bırakmamı sağlayamazsın."

"Bırakmaz mısın? Ah! Harry, daha iyi olurdu!"

"Ben olmam," dedi Harry yiğitçe.

Kadın, bir an için peçesinin ardından ona baktı. Sonra elini aniden ve hızla yakaladı ama şefkatten çok sanki korku içindeymiş gibi ve onu hâlâ tutarak arabanın kapısına doğru yürüdü.

"Nereye gidiyoruz?"

"Eve, çabucak. Çift tarife!" Ve onlar yerlerine biner binmez, aracın tekerlekleri çılgınca istasyondan uzaklaştı.

Terasa bir köşede arkasına yaslandı. Tüm yol boyunca Harry, gözyaşlarının peçesinin altından aktığını seçebiliyordu ama hiçbir açıklamaya tenezzül etmedi. Queen Meydanı'ndaki evin kapısında ikisi de indiler. Arabacı, Harry'nin kuvvetini sergilemekten memnun olarak sırtına aldığı sandığı indirdi.

"Bırak onu adam alsın," diye fısıldadı kadın. "Bırak onu adam alsın."

"Böyle bir şey yapmayacağım," dedi Harry neşeyle. Sonra ücreti ödeyip Terasa'yı, kadının anahtarla açtığı kapıdan geçerek takip etti. Ev sahibesi ve hizmetçi sabah işleri için gitmişlerdi. Ev boş ve sakindi. Arabanın şakırtısı Gloucester Sokağı'ndan aşağıya doğru azalırken ve yüküyle birlikte merdivenleri çıkmaya devam ederken, Harry, daha önceki aynı zayıf ve üstü örtülü tıklamayı duydu. Hâlâ önünde giden kadın odasının kapısını açtı ve ona, sandığı pencerenin yanındaki köşeye özenle indirmesi için yardım etti.

"Ve şimdi," dedi Harry, "sorun nedir?"

"Çekip gitmeyecek misin?" diye haykırdı kadın, sesi aniden kısılarak ve ellerini bir sabırsızlık ıstırabıyla birbirine vurarak. "Ah! Harry, Harry, uzaklaş! Ah! Git ve beni hak ettiğim kaderle baş başa bırak!"

"Kader mi? Bu da ne demek?"

"Kader değil," diye geri aldı. "Ne söylediğimi bilmiyorum. Ama yalnız olmak istiyorum. Bu akşam tekrar gelebilirsin, Harry. Ne zaman istersen gel. Ama şimdilik beni bırak, sadece beni şimdilik bırak!" Sonra aniden, "götürülecek bir mesajım var," diye haykırdı. "Bunu geri çeviremezsin."

"Hayır, hiçbir mesajın yok. Büyük bir üzüntün var veya tehlikedesin. Peçeni kaldır ve bana ne olduğunu anlat."

"Öyleyse," dedi kadın, ani bir dinginlikle, "bana tek bir seçenek bırakıyorsun." Sonra peçesini açarak ona, tüm rengin çekildiği bir yüzü, ağlamaktan mahvolmuş gözleri ve kararlılığın korkuyu yendiği bir alnı sergiledi. "Harry," diye başladı, "göründüğüm gibi değilim."

"Bunu bana daha önce söylemiştin, defalarca."

"Ah! Harry, Harry," diye bağırdı. "Beni nasıl da utandırıyorsun! Ama Tanrı'nın gerçeği bu. Ben tehlikeli ve kötü huylu bir kızım. Adım Clara Luxmore. Küba'ya hiç Penzance'dan[22] daha yakın ol-

22 Cornwall, İngiltere'de bir kıyı şehri (ç.n)

madım. En başından sonuna kadar seni aldattım ve seninle oynadım. Ve ne olduğumu sana kelimelerle söylemeye bile cesaret edemem. Aslında bugüne kadar, dün gecenin uykusuz saatlerine kadar, suçumun derinliğini ve berbatlığını hiç kavramamıştım."

Genç adam ona donmuş bir şekilde bakakaldı. Sonra yüce gönüllü bir akıntı damarlarına doldu. "Hepsi bir," dedi. "Tüm bu söylediklerinden sonra bana daha çok ihtiyacın var."

"Mümkün müdür ki," diye feryat etti kadın, "boş yere plan yapmış olayım? Hiçbir şey seni bu ölüm evinden çıkaramaz mı?"

"Ölüm mü?" diye yankıladı adam.

"Ölüm! Ölüm! Londra boyunca sürüklediğin ve savunmasız omuzlarında taşıdığın o sandığın içinde, tetiğin merhametine kalmış halde dinamitin yok edici gücü uyuyor."

"Aman Tanrım!"

"Ah!" diye devam etti kadın çılgınca, "şimdi kaçacak mısın? Her an bu binanın harabeye dönmesi demek olan tıkırtıyı duyabilirsin. M'Guire'ın yanılmış olduğuna emindim. Bu sabah, gün doğmadan Zero'ya koştum; korkularımı doğruladı. Seni, sevgili Harry, kendi entrikamın kurbanı olarak hayal ettim. O zaman seni sevdiğimi anladım Harry, şimdi gidecek misin? Beni bu istemediğim suçtan kurtarmayacak mısın?"

Harry dili tutulmuş, gözleri sandığa sabitlenmiş kalakaldı. Nihayet kadına döndü. "Bu bir," diye sordu boğuk bir sesle, "suikast bombası mı?"

Kadının dudaklarında, sesinin dile getirmeyi reddettiği bir "evet" sözcüğü şekillendi.

Adam, korku dolu bir merakla yaklaştı ve kutunun üzerine eğildi. O sessiz odada tıklama belirgin bir şekilde işitilirdi. Ritmik ses karşısında damarlarındaki kan çekildi. "Kimin için?" diye sordu.

"Ne önemi var?" diye haykırdı kadın, onu kolundan yakalayarak. "Hâlâ kurtulabileceksen, soru sormanın ne anlamı var?"

"Göklerdeki Tanrım! Çocuk Hastanesi! Ne pahasına olursa olsun bu kahrolası düzenek durdurulmalı!"

"Yapılamaz," diye soludu kadın. "İnsan gücü patlamanın önüne geçemez. Ama sen, Harry -sen, sevgilim- sen hâlâ..."

Ve sonra köşede öyle sakince yatmakta olan sandıktan ani bir kesinti duyuldu, tıpkı bir duvar saatinin, saat başını vurmasından önceki gibi. Bir saniyeliğine ikisi birden kalkık kaşlarla ve donmuş bakışlarla birbirlerine gözlerini diktiler. Sonra Harry bir elini yüzüne kaldırarak, diğeriyle kızı göğsüne sıkıca bastırdı ve duvara doğru sendeledi.

Odanın her yerinde tekdüze ve ürkütücü bir gümbürtü çınladı. Gözleri, gelmekte olan dehşet karşısında yumuldu ve boğulmakta olan insanlar gibi birbirlerine sıkıca sarılarak yere düştüler. Ardından kızgın bir ocaktan çıkıyormuş gibi uzatılmış ve cırtlak bir tıslama geldi. Mide bulandırıcı pis bir koku boğazlarına doldu. Odayı yoğun ve boğucu dumanlar kapladı.

Biraz sonra bunlar bir parça dağılmaya başladı. Ve nihayet kendilerini elden ayaktan kesilmiş halde oturur konuma getirdiklerinde, görüşlerini ilk karşılayan nesne, köşesinde zarar görmeden dinlenen ama kapağının etrafından hâlâ ufak duman halkaları sızan sandık oldu.

"Ah! Zavallı Zero!" diye haykırdı kız, hıçkırıkla karışık tuhaf bir kahkahayla. "Heyhat! Zavallı Zero! Bu, kalbini kıracak!"

LÜZUMSUZ MALİKÂNE (*sonu*)

Somerset, doğruca yukarıya koştu. Misafir odasının kapısı, alışılmışın aksine kilitli değildi. İçeriye daldığında genç adam, Zero'yu sıradışı bir keyifsizlikle bir kanepenin üzerinde oturur buldu. Hemen yanında hiç tadılmamış bir alkollü içki duruyordu; yoğun meşguliyetin bir belirtisi. Ayrıca oda karmaşa içindeydi. Oraya buraya sandıklar devrilmişti. Zemine kurma sapları ve diğer alet edevat yayılmıştı. Bu düzensizliğin ortasında da bir kadın eldiveni yatıyordu.

"Buna bir son vermek için," diye haykırdı Somerset, "geldim. Ya hemen tüm planlarınızdan vazgeçersiniz ya da -ne pahasına olursa olsun- sizi polise ihbar ederim."

"Ah!" diye yanıtladı Zero, yavaşça başını sallayarak. "Çok geç kaldınız, sevgili dostum! Zaten tüm umutlarımın sonuna geldim ve bir maskara, bir alay konusu konumuna düştüm. Okuduğum," diye ekledi, asil bir ümitsizlik tavrıyla, "çok fazla roman yoktur. Yine de bir tanesinden, mevcut halimi alaycı bir doğrulukla tasvir eden bir deyiş hatırlıyorum ve beni burada 'patlamış bir davul' gibi otururken görüyorsunuz."

"Başınıza ne geldi?"

"Son imalatım," diye karşılık verdi entrikacı, bıkkınlıkla. "Diğerleri gibi içi boş bir parodi ve göz boyama. Parçaları boş yere birleştirdim, yayları boş yere ayarladım. Ve artık öyle bir itibarsız-

lık aşamasına ulaştım ki, -sizin dışınızda, sevgili dostum- yüzüne bakabileceğim tek bir canlı tanımıyorum. Astlarım bana yüz çevirdiler. Bugün nasıl bir lisan duydum, nasıl bir fikir bağnazlığı, nasıl bir ifade acılığı! Bir kere gelmişti. Bunu hoş görebilirdim çünkü etki altında kalmıştı. Ama geri döndü, bana bu ezici darbeyi haber vermek için geri döndü. Ve Somerset, çok kalpsizdi. Evet, sevgili dostum, acı bir kadeh içtim. Kadınların konuşması fevkalade şekilde... Pekâlâ, pekâlâ! Beni ihbar edin eğer isterseniz ama bir ölüyü ihbar edeceksiniz. Tükendim. Hayatımın bu en önemli krizinde, isabetsiz ve hatta hayalperest alıntıların aklıma takılıyor olması tuhaf. Ama işte, bir başkası: 'Othello'nun meslek hayatı bitti.' Evet, sevgili Somerset, bitti. Artık bir dinamitçi değilim. Ve sorarım size, o zevkleri tattıktan sonra daha az ihtişamlı bir hayata nasıl tenezzül edeceğim?"

"Beni nasıl rahatlattığınızı tarif edemem," diye karşılık verdi Somerset, zeminin ortasına çekilmiş bir dolu sandıktan birinin üzerine oturarak. "Sizin kişiliğinize karşı bir çeşit aşırı duygusal hoşgörü edinmiştim. Ayrıca bir görev niteliğindeki her şeye karşı büyük bir antipatim vardır. Her iki nedenle de, verdiğiniz haber beni keyiflendirdi. Ama sanki, bu sandıktan belirgin bir tıklama sesi algılıyorum gibi geldi."

"Evet," diye yanıtladı Zero, aynı durgun, bıkkın tavırda. "Birkaçını harekete geçirdim."

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Somerset, ayağa sıçrayarak. "Mekanizmalar mı?"

"Mekanizmalar!" diye karşılık verdi entrikacı acı acı. "Mekanizmalar gerçekten de! Onların faili olmak yüzümü kızartıyor. Heyhat!" dedi, yüzünü ellerine gömerek, "böyle söylediğimi de mi görecektim!"

"Çılgın adam!" diye bağırdı Somerset, kolunu tutup onu sarsarak. "Ne anlamalıyım? Gerçekten de bu şeytani düzenekleri çalıştırdın mı ve burada havaya uçmayı mı bekliyoruz?"

"'Kendi kazdığı kuyuya düştü?'" diye karşılık verdi entrikacı

derin düşünceler içinde. "Bir alıntı daha: Tuhaf! Ama doğrusu beynim uyuştu. Evet, sevgili oğlum, dediğiniz gibi düzeneğimi harekete geçirdim. Üzerinde oturduğunuzu yarım saate ayarladım. Orada diğeri-"

"Yarım saat!" diye yankıladı Somerset, dehşet içinde zıplayarak. "Merhametli Tanrım, yarım saat içinde!"

"Sevgili dostum, bu kadar heyecan ne için?" diye sorguladı Zero. "Benim dinamitim bir karameladan daha zararlı değil. Tek bir çocuğum olsaydı, oynaması için ona verirdim. Bu bloğu görüyor musunuz?" diye devam etti, laboratuar masasından şeytani bileşimin bir kalıbını kaldırarak. "Bir dokunuşla patlaması gerek ve de meydanı harabelerle kaplaması gereken baş edilmez bir güçle. Pekâlâ, şimdi iyi bakın! Onun yere fırlatıyorum."

Somerset ileriye atıldı. Korku esrikliğinin kuvvetiyle bloğu onun ellerinden söküp aldı. "Tanrım!" diye haykırdı, alnını silerek. Sonra ayrıca, kolları bir kez daha yanlarına düşmüş entrikacı onu keyifsizce seyrederken, bir annenin ilk bebeğine dokunmasından daha büyük bir özenle patlayıcıyı odanın en uzak ucuna ihtiyatla taşıdı.

"Tamamen zararsızdı," diye iç çekti. "Tütün gibi yandığını söylüyorlar."

"İlahlar adına," diye bağırdı Somerset. "Ben size ne yaptım veya siz kendinize ne yaptınız da bu delice davranışta ısrar ediyorsunuz? Kendi hatırınız için değilse bile benimki için gelin, sizi bırakmaya gönlümün elvermediğini itiraf edeceğim bu ölüme mahkûm evden ayrılalım. Sonra da tavsiyemi dinlerseniz, niyetinizde içtenseniz, derhal sizi daha fazla geciktirecek bir işin kalmadığı bu şehri terk edersiniz."

"Benim de sevgili dostum, planım bu. Sizin de belirttiğiniz gibi burada artık işim kalmadı. Küçük bir çanta toplayınca, sizden alçakgönüllü bir öğünü paylaşmanızı ve benimle istasyona kadar gelerek, kalbi kırık bir adamı son kez görmenizi rica edeceğim. Yine de," diye ekledi, sandıklara geçip gitmemiş bir esefle baka-

rak, "tam olarak emin olmak isterdim. Astlarımın bir şekilde yüzlerine gözlerine bulaştırdığından şüphelenmeden yapamıyorum. Abartılı olabilir ama gene de fikir hoşuma gidiyor. Bir bilim adamının yetersizliği olabilir ama yine de," diye haykırdı, biraz canlanarak, "asla, gayret etsem de yapamıyorum. Zavallı dinamitimin hakkıyla kullanıldığına inanmayacağım!"

"Beş dakika!" dedi Somerset, dehşet içinde saate göz atarak. "Eğer hemen canla başla çantanızı toplamazsanız sizi bırakacağım."

"Birkaç ihtiyaç, sadece birkaç ihtiyaç sevgili Somerset, sonra hazır olduğumu göreceksiniz."

Yatak odasına geçti ve talihsiz ahbabına sonsuza kadar sürecekmiş gibi gelen bir süre sonra, elinde açık bir Gladstone çantası taşıyarak geri döndü. Hareketleri hâlâ dehşet verici ağırlıktaydı ve misafir odasında bir oraya bir buraya gidip birkaç ufak ıvır zıvırı toplarken, bakışları sevgili sandıklarının üzerinde şeytani bir zevkle oyalanıyordu. Son olarak dinamit kaidelerinden birini aldı.

"Onu yerine koyun!" diye haykırdı Somerset. "Eğer dediklerinizde içtenseniz, o Allahın cezası kaçak malı kendinize yük etmenize lüzum yok."

"Sadece bir heves, sevgili oğlum," dedi ikna edici bir şekilde ve bloğu çantasının içine attı. "Sadece geçmişten bir hatıra –ah! Mutlu geçmiş, görkemli geçmiş! Bir yudum içki almaz mısınız? Hayır mı? Yeme içme hususunda sizi çok ölçülü buluyorum. Pekâlâ," diye ekledi, "sahiden de olayı beklemek için hiç hevesiniz yoksa-"

"Ben mi?" diye bağırdı Somerset. "Uzaklaşmak için can atıyorum."

"Peki öyleyse, ben hazırım. Gönüllü olduğumu söyleyebilirim. Ama gurur verici çabalarımın sahnesini böylece terk etmek-"

Somerset, daha fazla münakaşa etmeden onu kolundan yakaladı ve merdivenlerden aşağıya sürükledi. Giriş kapısı terk edilen malikânenin üzerine çınlamayla kapandı ve genç adam, ağırkanlı

ahbabını hâlâ yanında çekerek, meydanı Oxford Sokağı yönünde hızla geçti. Bahçenin köşesini daha geçmemişlerdi ki, olağanüstü bir ses yüksekliğindeki tekdüze bir gümbürtü ile ona eşlik eden ve sonrasında devam eden bir çatırdama velvelesi onları durdurdu. Somerset, malikânenin ikiye yarıldığını, ileriye doğru alevler ve duman kustuğunu, anında kilerlerinin üzerine çöktüğünü görmek için tam zamanında döndü. Aynı anda şiddetli bir şekilde yere fırlatıldı. İlk bakışı Zero'ya doğruydu. Entrikacı aksine bahçe korkuluğuna doğru tökezlemişti. Orada, Gladstone çantasını sıkıca kalbinin üzerinde tutarak, tüm yüzü ferahlama ve memnuniyetle ışıl ışıl duruyordu. Genç adam onun kendi kendine mırıldandığını duydu: "*Nunc dimittis, nunc dimittis*![23]"

Halkın dehşeti tarif edilemezdi. Tüm Golden Meydanı çılgınca bir oraya bir buraya koşan ve ağıldaki tavşanlar gibi evlerin kapılarından içeriye ve dışarıya fırlayan erkekler, kadınlar, çocuklarla doluydu. Bu keşmekeşin desteğiyle Somerset, oyalanan entrikacıyı uzağa sürükledi.

"Muhteşemdi," diye mırıldanmaya devam etti. "Tarif edilemeyecek kadar muhteşemdi. Ah! Yeşil Erin, yeşil Erin, nasıl da şanlı bir gün! Ve iftiraya uğramış dinamitim, nasıl da muzafferce galip geldin!"

Aniden yüzünden bir gölge geçti ve yürüyüş yolunun ortasında duraklayarak saatinin kadranına başvurdu.

"Yüce Tanrım!" diye haykırdı. "Ne utanç verici! Zamanından yedi dakika önce! Dinamit ümitlerimi aştı ama mekanizma, kaypak mekanizma, bana bir kere daha ihanet etti. Heyhat! Başarısızlıkla karışmamış bir başarı hiç olamaz mı? Bu kutlu gün bile bir gölgeyle kaplanmalı mı?"

"Seni eşsiz dangalak! Ne yaptın? Zararsız bir yaşlı hanımın evini ve sana dostluk gösterecek kadar budala tek insanın tüm varlığını havaya uçurdun!"

"Bu işlerden anlamıyorsunuz," diye yanıtladı Zero, büyük bir

23 Dini törenlerde genellikle kapanış şarkısı olarak kullanılan bir ilahi; kelime anlamı: "Şimdi salıverildin." (ç.n)

vakar içinde. "Bu İngiltere'nin kalbini sarsacak. Gladstone, o gaddar yaşlı adam, intikamın işaret eden parmağı önünde korkudan sinecek. Ve artık dinamitimin işe yaradığı ispatlandığına göre-"

"Tanrım, bana hatırlattınız!" diye feryat etti Somerset. "Çantanızdaki o kaide derhal elden çıkarılmalı. Ama nasıl? Onu nehre atabilirsek-"

"Bir torpido," diye haykırdı Zero neşelenerek. "Thames'de bir torpido! Şahane, sevgili dostum! Sizde hünerli bir anarşistin belirtilerini görmeye başlıyorum."

"Haklısınız! O şekilde yapılamaz ve yanınızda götürmeniz dışında yapılabilecek bir şey yok. Hadi öyleyse, sizi bir an önce trene bırakayım."

"Hayır, hayır, sevgili oğlum," diye itiraz etti Zero. "Artık ayrılmama gerek yok. Artık konumum iade edildi; namım parıldıyor. Bu şimdiye kadar yaptığım en iyi iş ve bundan sonra Golden Meydanı Kıyımı failini bekleyen tezahüratları kabul ediyorum."

"Size seçeneklerinizi sunuyorum. Sizi ya güvenli bir şekilde bir trene binmiş ya da güvenli bir şekilde bir kodeste görürüm."

"Somerset, bu sen değilsin! Beni şaşırtıyorsun, Somerset."

"En yakın polis merkezinde sizi daha fazla şaşırtacağım," diye karşılık verdi Somerset, öfke sınırında gezinen bir havada. "Çünkü tek bir konuda kesin kararımı verdim: Ya sizin, kaide ve her şeyle birlikte Amerika'ya defolduğunuzu görürüm ya da akşam yemeğini hapishanede yersiniz."

"Sanırım bir hususu ihmal ediyorsunuz," diye karşılık verdi, hiç de gücenmemiş olan Zero. "Çünkü bir filozof olarak konuşacak olursam, beni zorlamak için nasıl bir yöntem kullanabileceğinizi göremiyorum. Onlar, sevgili dostum-"

"Şimdi buraya bakın," diye sözünü kesti Somerset. "Asla gerçekten tecrübe olarak kabul edemeyeceğim bilim dışında her şeyden habersizsiniz. Ben, bayım, hayatı öğrendim. Size söylememe izin verin ki, sadece elimi ve sesimi yükseltmem yeterli; burada, bu sokakta ve kalabalık-"

"Göklerdeki yüce Tanrım, Somerset!" diye bağırdı Zero, ölü gibi bembeyaz kesilerek ve yürüyüşünün ortasında durarak. "Göklerdeki ulu Tanrım, bunlar nasıl sözler! Ah! Şaka olarak, şaka olarak bile kullanılmamalılar! Merhametsiz kalabalık, vahşi öfke... Somerset, Tanrı aşkına, bir meyhane!"

Somerset, onu yeni uyanmış bir merakla inceledi. "Bu çok ilginç. Öyle bir ölümden ürküyor musunuz?"

"Kim ürkmez ki?"

"Ve dinamitle havaya uçurulmak," diye sorguladı genç adam. "Size şüphesiz bir ötenazi şekli olarak görünüyor?"

"Kusuruma bakmayın. Kabul ediyorum ve hatta meslek hayatımda her gün ona meydan okuduğum için gururla kabul ediyorum ki, insan aklına genellikle hoş görünmeyen bir ölüm."

"Bir soru daha! Lynch Yasası'na karşı mısınız? Neden?"

"O bir suikast," dedi entrikacı sakince ama sanki soruya hayret etmiş gibi kaşlarını bir parça kaldırarak.

"Benimle el sıkışın," diye haykırdı Somerset. "Tanrı'ya şükür, artık hiçbir husumetim kalmadı. Ve sizi darağacında görmek için nasıl yanıp tutuştuğumu tasavvur edemeseniz de, size ayrılışınızda gönül rahatlığıyla yardımcı olabilirim."

"Ne demek istediğinizi pek anlamadım ama iyi niyetli olduğunuzdan eminim. Ayrılışıma gelince, düşünülmesi gereken bir başka husus var. Kendime kaynak ayarlamayı ihmal ettim. Sahip olduğum az miktar, tarihin Golden Meydanı Kıyımı adı altında bahsetmeye bayılacağı olayda helak oldu. Ve arsızca değilse de terbiyesizce ödenmesi talep edilen pullar olmadan, benim için okyanusu geçmenin imkânsız olduğunun farkında olmalısınız."

"Benim için, şu andan itibaren bir insan değilsiniz. Benim üzerinde bir kapı çamurluğundan daha fazla hakkınız yok. Ama aklınızın dokunaklı karışıklığı beni aşırılıklardan uzak tutuyor. Bugüne kadar hep aptallığın eğlenceli olduğunu düşünmüştüm. Şimdi öyle olmadığını anlıyorum. Budala suratınıza baktığımda, kahkaha içimde ölümcül bir hastalık gibi yükseliyor ve gözyaş-

ları gözlerimde kan kadar acı bir şekilde peyda oluyor. Bu neye delalettir? Şüphe etmeye başlıyorum; şüpheciliğe olan inancımı kaybediyorum. Mümkün müdür," diye haykırdı, kendine karşı bir çeşit nefret duyarak. "Akıl alır mıdır ki, ben doğruya ve yanlışa inanayım? Kendimi zaten kuşkucu bir şaşkınlıkla, bir kişisel onur önyargısının kurbanı olarak bulmuştum. Ve bu değişiklik sürmeli mi? Beni gençliğimden mi mahrum ettiniz? Benim yaşımda sıradan banker olmaya mı düşmeliyim? Ama neden bu tahta kafalıya söz söylüyorum ki? Bu kadarı yeter. Kadınlar ve çocukların arasında kalmanıza izin vermeye cüret edemem. Sizi ihbar etme cesaretinden yoksunum, eğer herhangi bir şekilde bundan kaçabilirsem. Hiç paranız yok. Peki, öyleyse, benimkini alın ve gidin. Ve eğer bugünden sonra suratınızı bir kez daha görürsem, o son gününüz olur."

"Bu şartlar altında teklifinizi reddetmek için pek bir çare bulamıyorum. İfadeleriniz bana acı verebilir ama beni şaşırtamaz. Bakış açımızın birazcık eğitim, öyle diyebilirim ki birazcık ahlaki hijyen gerektirdiğinin farkındayım. Ve sizin kişiliğinizde beni hep büyüleyen hususlardan biri de bu pek hoş açık yürekliliktir. Ufak avansa gelince, size Philadelphia'dan gönderilecektir."

"Gönderilmeyecek."

"Sevgili dostum, anlamıyorsunuz. Şimdi üstlerim beni taze bir güvenle karşılayacaklar ve deneylerim artık parayla ilgili acıklı koşullarla kösteklenmeyecek."

"Yapmak üzere olduğum şey, bayım, bir suç. Vanderbilt gibi para içinde yuvarlansanız da, bu kadar rezilce yanlış kullandığım paranın geri ödemesini hor görürüm. Onu alın ve sizde kalsın. Vallahi, bayım, sizinle üç gün beni bir Antik Romalıya dönüştürdü."

Bu sözlerden sonra Somerset, geçmekte olan bir faytona el etti ve çift, arabayla çabucak tren istasyonuna gittiler. Orada, zorla bir yemin alınarak para el değiştirdi.

"Şimdi artık sahip olduğum her kuruşla, şerefimi tekrar satın aldım. Ve Tanrı'ya şükürler olsun ki, önümde açlıktan ölmek dı-

şında bir şey olmasa da, Bay Zero Pumpernickel Jones ile ilgili her türlü karmaşıklıktan kurtuldum."

"Açlıktan ölmek mi! Sevgili dostum, bu düşünceye katlanamam."

"Biletinizi alın!"

"Huysuzluk gösterdiğinizi düşünüyorum."

"Biletinizi alın," diye yineledi Somerset.

"Pekâlâ," dedi entrikacı, bileti elinde geri dönünce. "Davranışınız o kadar tuhaf ve acı verici ki, sizden el sıkışmamızı rica edip etmemem gerektiğini hiç bilemiyorum."

"Bir insan olarak, hayır. Ama sizinle el sıkışmaya itirazım yok, tıpkı zehir ya da cehennem ateşi akıtan bir tulumbayla olmayacağı gibi."

"Bu çok soğuk bir veda," diye iç çekti dinamitçi ve hâlâ Somerset tarafından takip edilerek platforma inmeye başladı. Orası koşuşturan yolcularla doluydu. Liverpool treni tam hareket etmek üzereydi, bir başkası daha henüz varmıştı ve çifte gelgit hareket etmeyi zorlaştırıyordu. Ne var ki çift, kitap tezgâhının civarına eriştiklerinde geniş bir boşluğa geldiler ve burada entrikacının dikkatini şu sözlerin basılı olduğu bir *Standard* ilanı çekti: "İkinci Baskı: Golden Meydanı'nda Patlama." Gözü parladı, cebinde gerekli bozukluğu aranarak ileri fırladı -çantası hızla tezgâhın köşesine çarptı- ve anında dehşetli bir patlama sesiyle dinamit patladı. Duman dağıldığında tezgâh hayli paramparça olmuş görünüyordu ve satıcı korku içinde yıkıntılardan uzağa kaçıyordu. Ama İrlandalı vatanseverden veya Gladstone çantasından geriye yeterli kalıntı kalmış görünmüyordu.

İlk dehşet karambolünde Somerset kaçmayı başardı ve Euston Yolu'na çıktı. Başı dönüyordu, vücudu açlıktan hastaydı, cebinde hiç para yoktu. Yine de kaldırımlarda yürümeye devam ederken kalbinde bir tür huzurlu sevinç, büyük bir memnuniyet, adeta kaderin derin ilahi varlığı ve iyi kalpliliğine dair bir his sezerek şaşırdı. Kendi kendine, başına en kötüsü bile gelse, artık Zero ortadan kalktığından, belirgin bir gönül rahatlığıyla açlıktan ölebileceğini söyleyebildi.

Öğleden sonranın geç vakitlerinde kendini Bay Godall'ın dükkânının önünde buldu. Uzun perhizinden dolayı oldukça güçten düştüğünden ve ne yaptığını pek az düşünerek cam kapıyı açtı, içeri girdi.

"Aha!" dedi Bay Godall. "Bay Somerset! Pekâlâ, bir maceraya rastladınız mı? Vaat ettiğiniz hikâyeyi getirdiniz mi? Oturun lütfen. Size kendi özel koleksiyonumdan bir puro seçmeme izin verin ve beni en iyi tarzınızda bir anlatı ile ödüllendirin."

"Bir puro almamalıyım."

"Gerçekten mi? Ama şimdi size daha yakından bakınca, değişmiş olduğunuzu idrak ediyorum. Zavallı oğlum, umarım bir sorun yoktur?"

Somerset gözyaşlarına boğuldu.

TÜTÜN SALONU SONDEYİŞİ

Geçen yılın aralık ayında, yağmurun kırbaç gibi indiği bir günde, sabahın 09.00'uyla 10.00'u arasında Bay Edward Challoner, bir şemsiyenin altında Rupert Sokağı'ndaki tütün salonuna gitme cesaretini buldu. Daha önce sadece bir defa ziyaret ettiği bir yerdi. O ziyaretin ardından gelenlerin hatırası ve Somerset'in korkusu, geri gelmesine engel olmuştu. Şimdi bile girmeden önce içeriye baktı ama dükkânda müşteri yoktu.

Tezgâhın arkasındaki genç adam o kadar dikkatle ucuz bir karalama defterine yazıyordu ki, Challoner'in gelişiyle hiç oralı olmadı. Bir daha baktığında, ikinciye sanki onu tanıyor gibi geldi.

"Allah Allah," diye düşündü. "Tartışmasız Somerset!"

Ve her ne kadar bu, kaçmak için ısrarla özen gösterdiği adam olsa da, onun müşteri karşılama yerindeki anlaşılması güç konumu, isteksizliğini meraka dönüştürdü.

"'Ya da gösterişli kubbe göğe ulaşsın,'" dedi tezgâhtar kendi kendine, bir mısra üzerinde düşünen birinin ses tonuyla. "Sanırım 'kubbeli' demek çok fazla olacaktır ama yine de ne mükemmel olurdu! ' Ya da gösterişli kubbeli göğe ulaşsın.' Ama bu sanatın acı tarafı. İyi bir etki fark ediyorsun ve duyguyla ilgili bazı saçmalıklar sürekli araya giriyor."

"Somerset, sevgili dostum, bu bir maskeli balo mu?"

"Nasıl? Challoner!" diye haykırdı tezgâhtar. "Seni gördüğüme

çok sevindim. Bir saniye, sadece şiirimin sekizliğini bitirene kadar, sadece sekizli." Sonra dostça bir el sallayışla, kendini bir kez daha ilham perilerinin işine gömdü. "Söylemeliyim ki," dedi birazdan bakarak, "kendine mükemmel bakmış gibi gözüküyorsun. Yüz pounda ne oldu?"

"Galler'deki bir büyük teyzeden ufak bir miras kaldı," dedi Challoner alçakgönüllülükle.

"Ah! Mirasın meşruluğu hakkında ciddi şüphelerim var. Onu, benim görüşüme göre devlet almalı. Şimdi bir sosyalizm ve şiir evresinden geçiyorum," diye ekledi özür diler gibi; sanki bir şifalı su planından bahsediyordu.

"Ve sen gerçekten de sorumlu musun, müesseseden?" diye soru sordu Challoner, "dükkân" kelimesinden ustaca kaçınarak.

"Bir taşeron, bayım, bir taşeron," diye karşılık verdi diğeri, şiirini cebe atarak. "Yaşlı Mutlu ve Şanlı'ya yardım ediyorum. Sana biraz ot sunabilir miyim?"

"Şey, pek de istediğimi..."

"Saçma, sevgili dostum," diye haykırdı tezgâhtar. "İşle son derece gurur duyuyoruz. Yaşlı adam da, sana söyleyeyim, ahlaki bakış açısından yaratılmış varlıkların en yamanı olmasının yanı sıra, kelimenin tam anlamıyla kralların nesebinden geliyor.'*De Godall je suis le fervent.*' Sadece tek bir Godall var. Bu arada," diye ekledi, Challoner purosunu yakarken, "dedektiflik işi nasıl gitti?"

"Denemedim," dedi Challoner kısaca.

"Ah! Pekâlâ. Ben denedim ve olabilecek en benzersiz şekilde yüzüme gözüme bulaştırdım. Tüm paramı kaybettim, kendimi güzelce ayıba ve gülünçlüğe buladım. O işte, Challoner, gözün gördüğünden daha fazlası var. Aslında tüm işlerde daha fazlası var. Onlara inanmalısın ya da inandığın inancı yükseltmelisin. Sonuç: Su tesisatçısının bilinen bayağılığı çünkü kimse su tesisatçılığına inanamaz."

"*A propos*[24]," diye sordu Challoner. "Hâlâ resim yapıyor musun?"

24 Yeri gelmişken. (ç.n)

"Artık değil ama kemana başlamayı düşünüyorum."

Challoner'in, dedektiflik işinin lafı geçtiğinden beri bir parça huzursuz olan bakışları şimdi bir anlığına, tezgâhın üzerinde yayılmış duran sabah gazetesindeki sütunlarda durdu. "Allah Allah! Bu acayip!"

"Nedir acayip olan?"

"Ah! Hiçbir şey. Sadece bir defasında M'Guire diye bir adamla karşılaşmıştım."

"Ben de öyle!" diye bağırdı Somerset. "Onunla ilgili bir şey mi var?"

Challoner şunları okudu: "*Stepney*'de esrarengiz ölüm. Dün, bir marangoz olarak tanımlanan Patrick M'Guire'ın cesedi üzerine bir tahkikat yapıldı. Doktor Dovering, bir süredir merhumu bir bakımevi hastası olarak uykusuzluğa, iştah kaybına ve sinirsel çöküntüye karşı tedavi etmekte olduğunu ifade etti. Herhangi bir ölüm sebebi bulunamadı. Merhumun fenalaşmış olabileceğini söylüyor. Merhum ölçülü bir adam değildi, bu da şüphesiz ölümü hızlandırdı. Merhum titremesiz sıtmadan şikâyetçiydi ama tanık hiçbir zaman belirgin bir hastalık tespit etmemişti. Bir ailesi olup olmadığını bilmiyordu. Onu, kendisinin bir tür gizli cemiyetin üyesi ve kurbanı olduğuna inanan, akıl sağlığı yerinde olmayan bir insan olarak görüyordu. Bir fikir belirtmeye cesaret ederse, merhumun korkudan öldüğünü söyleyebilirdi."

"Ve doktor haklı olurdu," diye haykırdı Somerset. "Sevgili Challoner, onun vefatını duymak beni o kadar rahatlattı ki, ben -neyse, her şeye rağmen zavallı şeytan, ona iyi bakılmış."

Tam bu sırada kapı açıldı ve eşikte Desborough belirdi. Düğmeleri eksik bir yağmurluğa sarınmıştı, çizmeleri su doluydu, şapkası kullanılmaktan yağlanmıştı. Yine de hayatından son derece memnun birinin havasını taşıyordu. Diğer ikisi tarafından şaşkınlık ve hoş geldin nidalarıyla karşılandı.

"Peki, sen dedektiflik işini denedin mi?" diye sorguladı Paul.

"Hayır. Ah! Evet, yeri gelmişken, yaptım gerçi. İki defa. Her iki-

sinde de yakalandım. Ama ben burada bulacağımı düşünmüştüm -karımı!" diye ekledi bir tür gururlu utanmayla.

"Ne! Evlendin mi?" diye haykırdı Somerset.

"Ah! Evet, oldukça uzun zaman oldu; en azından bir ay."

"Para?" diye sordu Challoner.

"En kötü tarafı bu. Fena halde züğürdüz. Ama Bay Godall bizim için bir şeyler yapacak. Bu yüzden buraya geldik."

"Bayan Desborough kimdi?" dedi Challoner, sosyeteden bir adamın tavrıyla.

"Bayan Luxmore'du. Siz çocuklar kesinlikle ondan hoşlanacaksınız çünkü benden çok daha akıllı biri. Harika hikâyeler de anlatıyor, bir kitaptan daha iyi."

Ve hemen sonra kapı açılarak Bayan Desborough içeri girdi. Somerset, lüzumsuz malikânedeki genç kadını tanıyarak yüksek sesle bağırdı ve Challoner, Chelsea büyücüsünün ayırdına vardığında bir adım gerileyip purosunu düşürdü.

"Nasıl!" diye bağırdı Harry. "Siz ikiniz de karımı tanıyor musunuz?"

"Sanırım onu görmüştüm," dedi Somerset biraz paldır küldür.

"Galiba beyefendi ile karşılaşmıştım," dedi Bayan Desborough tatlılıkla. "Ama nerede olduğunu çıkaramıyorum."

"Ah! Hayır," diye haykırdı Somerset ateşlice. "Hiçbir fikrim yok -aklıma gelmiyor- nerede olmuş olabileceği. Aslında," diye devam etti, daha da bastırarak, "sanırım bir yanlışlık olması büyük ölçüde muhtemel."

"Peki ya sen, Challoner? Sen de onu tanımış gibiydin."

"Her ikisi de senin arkadaşların mı, Harry?" dedi kadın. "Kesinlikle memnun oldum. Bay Challoner ile karşılaştığımı hatırlamıyorum."

Challoner'in yüzü, belki de purosunu yakalamaya çalışmaktan oldukça kızarmıştı. "O zevke eriştiğimi hatırlamıyorum," dedi boğuk bir sesle.

"Peki, ya Bay Godall?" diye sordu Bayan Desborough.

"Randevusu olan hanım siz misiniz, yaşlı..." diye başladı Somerset ve kızararak durakladı. "Çünkü eğer öyleyse, sizi derhal haber vermem gerek."

Sonra tezgâhtar bir perdeyi kaldırdı, kapıyı açtı ve işyerinin arkasına eklenmiş küçük bir köşke geçti. Çatıda yağmur ahenkle çınlıyordu. Duvarlara haritalar, gravürler ve birkaç başvuru kitabı diziliydi. Bir masanın üzerinde Mısır ve Sudan'ın geniş ölçekli bir haritası vardı. Bir de Tonkin'in[25], üzerlerinde renkli iğnelerle muhtelif savaşların gelişimi gün be gün takip ediliyordu. Havada hafif, en nefisinden canlandırıcı bir tütün kokusu asılıydı. Pis kömürle değil de parlak alevli reçineli çırayla yakılmış bir ateş gümüş ocak demirlerinin üzerinde çıtırdıyordu. Bu şık ve sade odada Bay Godall, sakince ateşe gözlerini dikmiş ve çatının üzerindeki yağmura kulak vermiş olarak, sabah sabah derin düşüncelere dalmış oturuyordu.

"Aha, sevgili Bay Somerset! Peki, dün akşamdan beri yeni bir siyasi ilke benimsediniz mi?"

"Hanımefendi," dedi Somerset, yüzü gene kızararak.

"Onu gördünüz sanırım?" diye karşılık verdi Bay Godall. Somerset'in olumlu cevabı karşısında da, "beni mazur görürseniz, sevgili bayım," diye sürdürdü, "size bir imada bulunacağım. Bu hanımın, geçmişi tamamen unutmayı arzuluyor olması hiç de ihtimal dışı değil. Beyefendiler arasında daha fazla söz gerekli değildir."

Kısa bir süre sonra, ona çok yakışan o vakur ve etkileyici çelebilikle Bayan Desborough'yu karşıladı.

"Sizi fakirhanemde ağırlamak benim için bir zevktir hanımefendi ve sadece sonuçsuz bir nezaket ve benim için kişisel bir haz olmak yerine, siz ve Bay Desborough için gerçek bir fayda sağlarsa, daha da büyük bir zevk verecektir."

"Ekselansları," diye yanıtladı Clara, "teşekkür ederek başlama-

25 Bugünkü Kuzey Vietnam sınırları içindedir. (ç.n)

lıyım. Bu şekilde talihsizlerin durumlarıyla ilgilenmek, hakkınızda duyduklarıma tam uyuyor. Harry'me gelirsek, onun için yapabileceğiniz her şeye layıktır." Duraksadı.

"Ama size gelirsek?" diye yol gösterdi Bay Godall, "sanırım bu şekilde devam etmek üzereydiniz."

"Lafı ağzımdan aldınız. Benim için durum çok farklı."

"Burada insanları yargılamak için bulunmuyorum, hele de kadınları. Artık sizin ve milyonlarca başkası gibi rütbesiz bir insanım. Ama hâlâ mazlumların tarafında savaşan biriyim. Şimdi, hanımefendi, geçmişte insanlığa ne yapmış olduğunuzu siz benden daha iyi biliyorsunuz ve Tanrı da sizden daha iyi biliyor. Sorgulamak için vakit kaybetmeyeceğim. Ben gelecekle ilgiliyim, gelecek için güvence istiyorum. Hain bir savaşçının ellerine gönüllü olarak silah teslim etmem ve gizli, barbarca bir savaşın hacizcilerinden birine bir serveti geri vermem. Biraz haşince konuşuyorum ama yine de kelimelerimi seçiyorum. Kendime sürekli sizin bir kadın olduğunuzu hatırlatıyorum ve bir ses de bana sürekli sizin hayatlarını ve uzuvlarını tehlikeye attığınız çocukları hatırlatıyor. Bir kadın," diye tekrarladı ciddiyetle. "Ve çocuklar. Muhtemelen, hanımefendi, siz de anne olduğunuzda o antitezin acısını hissedeceksiniz. Muhtemelen gece vakti bir beşiğin yanında diz çöktüğünüzde, üzerinize tüm utançlardan daha ağır bir korku çökecek. Çocuğunuz acı ve hastalık tehlikesi içinde yatarken, Yaratanın önünde diz çökmekte tereddüt edeceksiniz."

"Kabahati göz önüne alıyorsunuz ama mazereti değil. Hiç kalbiniz bir zulüm hikâyesi karşısında ezilmedi mi? Ama heyhat, hayır! Çünkü siz bir tahtın varisi olarak doğdunuz."

"Bir kadından doğdum, annemin ıstırabıyla dışarı çıktım; bir çalıkuşu gibi güçsüz, tıpkı diğer süt çocukları gibi. Sizin unuttuğunuz, benimse hâlâ inançla hatırladığım bu. Sizin İngiliz şairlerinizden biri değil miydi; dünyanın her yerine bakıp da etrafı siperlerle çevrilmiş geniş alanlar, manevra yapan sayısız bölükler, denizlerde savaş gemileri ve kıyılarda savaşın muazzam tozlarını gören ve merakla bu kadar çok, zahmetli hazırlıkların se-

bebini arayıp dururken, nihayet hepsinin merkezinde bir anne ve bebeğini fark eden. Benim siyasi görüşüm budur hanımefendi ve Bay Coventry Patmore'a ait bu mısraların Bohemya lisanına çevrilmesine ön ayak oldum. Evet, benim siyasi görüşüm budur: Değiştirebileceğimizi değiştirmek, iyileştirebileceğimizi iyileştirmek. Yine de insanoğlunun sadece bazı yüce gönüllü inançlarla ve yükümlülüklerle zayıfça zincirlenmiş bir şeytan olduğunu aklımızdan çıkarmamalıyız. Kulağa ne kadar asilce gelse de hiçbir söz ya da ne kadar haklı ve dindarca olsa da hiçbir sebep karşısında o bağların kısıtlamasını gevşetmemeliyiz."

Kısa süreli bir sessizlik oldu.

"Korkarım, hanımefendi, sizi sadece bezdiriyorum. Görüşlerim de benim gibi gelenekseldir ve benim gibi onlar da eskimeye başladılar. Yine de sizi bir cevap için sıkıntıya sokmalıyım."

"Sadece tek bir şey söyleyebilirim, kocamı seviyorum."

"İyi bir cevap. İyi bir yol göstericinin adını veriyorsunuz ama onun ille de hayatla ortak sınırları olması gerekmiyor."

"Sizin gibi bir adamın karşısında izzetinefis oyunu oynamayacağım. Benden ne istiyorsunuz? İtirazlar değil, eminim. Ne söylemeliyim? Savunamayacağım kadar çok şey yaptım ve bir daha yapmayacağım. Daha fazlasını söyleyebilir miyim? Evet, şunu söyleyebilirim: Kendimi hiçbir zaman siyasetin ahmak peri masallarıyla kandırmadım. En azından misillemeyle karşılaşmaya hazırlıklıydım. Kendim bir savaşı sürdürürken -ya da cinayeti sürdürürken, eğer daha basit ifadeyi tercih ederseniz- hasımlarımı asla suikast ile suçlamadım. Saldırdıklarım tarafından hayatım üzerine bir ödül konduğunda, asla haklı bir nefret hissetmedim ya da hissediyormuş gibi yapmadım. Polisi asla kiralık bir el olarak adlandırmadım. Kısacası bir suçlu olmuş olabilirim ama asla bir budala olmadım."

"Yeterli, hanımefendi, fazlasıyla yeterli! Sözleriniz ruhum için son derece canlandırıcı. Çünkü bu devirde suikastçı bile duygusalken, benim gözümde zihinsel berraklıktan daha büyük bir erdem yoktur. O yüzden sizden çekilmenizi rica etmeme izin verin.

Çünkü şu çanın işaretiyle eski dostumu, annenizi görmem an meselesi. Onun yanında elimden geleni yapacağıma söz veriyorum."

Bayan Desborough salona dönünce, Prens öbür taraftaki bir kapıyı açarak Bayan Luxmore'u içeri aldı.

"Hanımefendi ve çok sevgili dostum, yüzüm o kadar mı değişmiş ki, Bay Godall kılığındaki Prens Florizel'i artık tanımıyorsunuz?"

"Şüphesiz!" diye haykırdı kadın, ona gözlüklerinin ardından bakarak. "Ekselanslarını her zaman mükemmel bir insan olarak görmüşümdür ve evvelce büyük bir üzüntüyle duyduğum değişen şartlarınızda da, saygımın azalmak yerine arttığına inanmanızı rica ederim."

"Her sınıftan tanıdıklarım arasında öyle olduğunu gördüm. Ama hanımefendi, rica ederim oturun. Hassas türde bir görevim var ve kızınızı ilgilendiriyor."

"Bu durumda, konuşmak için zahmet etmeyin çünkü onunla hiçbir ilgim olmaması hususunda kesinlikle kararlıyım. Onu savunacak tek bir sözü bile dinlemem. Ama başka hiçbir şeye, adalet erdemine olduğu kadar özellikle önem vermediğimden, size şikâyetimin sebeplerini açıklamamın görevim olduğunu düşünüyorum. Beni terk etti, doğal koruyucusunu. Yıllarca en haysiyetsiz insanlarla düşüp kalktı ve hakaret bardağını taşırmak için yakın zamanda evlendi. Onu ya da birleştiği insanı görmeyi reddediyorum. Ona her zaman yılda yüz yirmi pound önerdim; tekrar öneriyorum. Onun yaşındayken benim aldığım da buydu."

"Pekâlâ, hanımefendi, öyle olsun! Ama başka bir konuya değinecek olursak, muhterem Bernard Fanshawe'in geliri ne kadardı?"

"Babamın mı?" diye sordu hayat dolu yaşlı kadın. "Sanırım yılda yedi yüz pound alıyordu."

"Siz, sanırım birçok kardeşten biriydiniz?"

"Dört," oldu cevap. "Dört kızdık ve kabul etmesi acı verici de olsa, İngiltere'de daha nefret edilesi bir aile zor bulunur."

"Olur şey değil! Ve sizin hanımefendi, geliriniz sekiz bin mi?"

"Beşten fazla değil. Ama nereye varmaya çalışıyorsunuz?"

"Yılda bin poundluk bir harçlığa," diye yanıtladı Florizel, gülümseyerek. "Çünkü babanızı ölçü olarak almanıza izin vermemeliyim. O fakirdi, siz zenginsiniz. Onun yoksulluğunun üzerinde birçok talep vardı, sizin zenginliğinizin üzerinde hiç yok. Ama aslında, hanımefendi, iğneyi size batırmama izin verirseniz, iki durum arasında tek bir ortak nokta var: Her ikisinin de sorumluluktan çok canlılıkla tanınan kızları vardı."

"Bu evde tuzağa düşürüldüm," dedi yaşlı hanım, ayağa kalkarak. "Ama işe yaramayacak. Avrupa'daki tüm tütüncüler bile..."

"Ah! Hanımefendi," diye sözünü kesti Florizel. "Benim devrilmem olarak adlandırılan olaydan önce böyle bir lisan kullanmazdınız! Madem hayatımı kazandığım basit meşguliyete bu kadar karşısınız, size dostça bir imada bulunmama izin verin. Eğer kızınızı desteklemeye razı olmazsanız, onu, orada büyük bir ilgi çekeceğine hiç şüphe etmediğim tezgâhımın arkasına yerleştirmeye mecbur kalacağım. Damadınız da bir üniforma giyip ayak işlerine koşturacak. Böylesi taze kanla işlerim iki katına çıkabilir ve alışıldık minnettarlıkla Luxmore adını, Godall'ın yanına yerleştirmeye zorunlu kalabilirim."

"Ekselansları, çok kaba davrandım ve siz çok kurnazsınız. Haspanın işyerinizde olduğunu sanıyorum. Onu ortaya çıkarın."

"Daha iyisi, onları fark edilmeden gözleyelim," dedi Prens. Bunları söyledikten sonra da doğruldu ve usulca perdeyi geriye çekti.

Bayan Desborough, sırtı onlara dönük olarak bir sandalyede oturuyordu. Somerset ve Harry onun sözlerini olağandışı bir ilgiyle bekliyorlardı. Challoner, bir işi bahane ederek, nefret ettiği büyücü kadının civarından uzun zaman önce uzaklaşmıştı.

"O anda," diyordu Bayan Desborough, "Bay Gladstone alçak saldırganın yüz hatlarını fark etti. Dudaklarına bir çığlık yükseldi, karışık bir zaferin çığlığı..."

"Bu, Bay Somerset!" diye araya girdi hayat dolu yaşlı hanım, sahip olduğu en yüksek ses perdesiyle. "Bay Somerset, mülküme ne yaptınız?"

"Hanımefendi," dedi Prens, "bırakın da açıklamayı ben yapayım ve bu arada kızınıza merhaba deyin."

"Eh, Clara, nasılsın?" dedi Bayan Luxmore. "Görünüşe göre sana bir harçlık vereceğim. Senin için çok daha iyi olur. Bay Somerset'e gelince, bir açıklama için son derece istekliyim. Çünkü tüm olay, pahalıya patlasa da fazlasıyla eğlenceliydi. Her hâlükârda," diye ekledi, başıyla Paul'ü işaret ederek, "kendisine karşı büyük bir muhabbet beslediğim bir genç beyefendi ve resimleri şimdiye kadar gördüklerimin en nüktelisiydi."

"Biraz aperatif sipariş vermiştim," dedi Prens. "Bay Somerset, buradaki herkes dostunuz olduğuna göre, isterseniz, yemekte onlara katılmanızı öneriyorum. Dükkânla ben ilgilenirim."

ROBERT LOUIS STEVENSON

binbir gece polisiyeleri II

"...Bir adaletsizlik düşmanı olarak doğdum. En körpe yıllarımdan itibaren ne zaman hasta birini görsem, Tanrı'ya karşı deliye dönerdim ve ne zaman yoksulların acılarını görsem de, insanlara karşı. Fakirin kuru ekmeği, leziz yemeklerimi yemek için oturduğumda boğazıma takılırdı ve sakat çocuklar beni ağlatırdı. Tüm bunlarda soylu olmayan ne vardı ki? Yine de bakın görün, bu düşünceler beni nasıl çöküşe götürdü! Yıllar geçtikçe, kaybedenlere karşı bu tutku beni daha da sıkıca kuşattı. Krallarda nasıl bir umut vardı ki? Şimdi para içinde yüzen o iyice küpünü doldurmuş sınıflarda nasıl bir umut? Tarihin akışını incelemiştim. Sıradan insanın, günümüzün hâkiminin, soysuz, korkak ve cahil olduğunu biliyordum. Onun her çağda, hemen üstünde olanı alaşağı etmek ve aşağıda olanları haraca kesmek için birleştiğini görmüştüm. Cahilliği, biliyordum ki sonunda yıkımını getirecekti. Günlerinin sayılı olduğunu biliyordum ama nasıl beklerdim? Fakir çocuğun yağmurda titremesine nasıl izin verirdim? Daha iyi günler gelmekteydi gerçekten de ama çocuk daha önce ölecekti. Heyhat! Ekselansları, kesinlikle hiç de yüce gönüllülükten uzak denemeyecek bir sabırsızlıkla, bu adaletsiz ve lanetli toplumun düşmanlarının arasına girdim. "

"Define Adası" ve "Dr. Jekyll ve Mr. Hyde" kitaplarının da yazarı olan Robert Louis Stevenson'dan birçoğu dilimize ilk defa çevrilen polisiye hikâyeler...